כ"ט חשון תשל"ט, 29.11.78 שנה 43 המחיר: 15.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2152

העולם הזה

שער זה הוא הזמנה למישפט דיבה:

אהוד אולמרט



השקרן

תשקיף

"דחה טכס

פרס נובל לשלום?

נוכח השמועות שהגיעו מקאהיר בדבר כוונתו של נשיא מצריים, אנוואר אל־סאדאת, שלא להשתתף ביחד עם ראש־הממשלה מנחם בגין בטכס הענקת פרס־נובל לשלום, העומד להיערך בעשרה בחודש הבא באוסלו, אם לא ייחתם עד אז הסכם השלום, לא מן הנמנע כי הטכס יידחה.

נראה כי הווקא ישראל היא המעוניינת בדחייה, כדי לא להביך את ראש־הממשלה, אם ייאלץ להשתתף לבדו בטכס. למרות שהנורווגים מקפידים מאד על עריכת הטכס במועד קבוע, מנסים עתה לברר אפשרות לדחייתו, עד אחרי שייחתם ההסכם וסאדאת יסכים אף הוא להשתתף בטכס.

בגין מעוניין

במיפגש צמרת

מקורביו של שר־החוץ משה דיין זועמים על ראש־הממשלה מנחם בגין. הם טוענים כי בגין דוחף במתכוון לעריכת ועידת־פיסגה משולשת נוספת, בינו לבין הנשיאים קארטר ואל־סאדאת, שבה יוסרו, כך הוא מקווה, כל המיכשולים בדרך לחתימת הסכם השלום.

לטענת מקורבי דיין מעוניין בגין שהסכם השלום יראה כהישג אישי פרטי שלו, בעוד שאם היה ההסכם מושג בשיחות ועידת וושינגטון היתה ההצלחה נזקפת לזכותו של ראש המישלחת הישראלית, שר־החוץ דיין.

חנינה לנדוני

מישפט לנינגראד?

יתכן כי שילטונות ברית־המועצות יעשו מחווה כלפי ישראל, בעיקבות ביקור המישלחת הישראלית בברית־המועצות. במישלחת משתתפים עורך־הדין אמנון זיכרוני, חברי־הכנסת יוסי שריד, אברהם מלמד, נפתלי פדר ותופיק טובי, וד"ר רק"ח עוזי בורשטיין.

המיחווה הצפויה עשוייה ללכוש צורה של מתן חנינה לנדוני מישפט־לנינגראד.

בשיחה טלפונית ממינסק למערכת העולם הזה, גילה זיכרוני כי השילטונות הסובייטיים טוענים שרק כ־1.5% ממבקשי העליה לישראל אינם זוכים באשרת־יציאה. פעילי־עליה, שעימם נפגשו חברי המישלחת (מילבד אנשי רק"ח) טענו לעומת זאת כי האחוז גבוה יותר.

יחד עם זאת מעניקים המארחים למישלחת יחס כה לבבי, עד כי ברור כי זהו נסיון מכוון להפשיר את היחסים של ברית־המועצות עם ישראל, בעודה תומכת בחזית האנטי־סאדאתית בעולם הערבי.

נרמז למישלחת כי חידוש רשמי של היחסים בין ירושלים ומוסקבה יתכן רק עם חידוש ועידת־ז'נבה.

יעקובי חוזר

לכהונת המזכ"ל

שר־התחבורה לשעבר בממשלת המערך, ח"כ גד יעקובי, מועיד את עצמו לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות הבא, במקומו של המזכ"ל הנוכחי ירוחם משל.

יעקובי, שחתר בעבר לכהונת שר־האוצר, השלים כנראה עם כך שהמערך לא ישוב בהרה לשילטון ומבקש לעצמו את כסאו של משל. בקרב אנשי רפ"י נשמעה במיפגת העבודה כבר מתכונת עבודת הכשרת הקרקע למועמדותו של יעקובי.

המיכשול העיקרי בדרכו של יעקובי עלול להיות ירוחם משל עצמו. נראה שמשל יבקש לכהן בתפקיד קדנציה נוספת, למרות מיגבלת הגיל שלו, המונעת באופן פורמלי את בחירתו מחדש בעוד כשנתיים וחצי.

עיתונים לבנים -

כמחאה

בין ראשי איגוד עיתונאי ישראל מתגבשת החלטה לצאת למאבק, במחאה נגד הגבלת חופש הביטוי מצד הממשלה, ובמיוחד כנגד ההכרזה על ישיבות הממשלה בישיבות ועדת־השרים לענייני חוץ וביטחון, שכתוצאה ממנה נמנעת מסירת מידע מדיני חשוב לציבור.

יו"ר האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל, לוי יצחק הירושלמי, גילה בתוכנית הרדיו שאלות אישיות, כי נשקלת הצעה להוציא לאור את העיתונים היומיים במדינה ביום אחד עם עמוד ראשון שכולו לבן — כמחאה נגד הגבלת חופש העיתונות. היום שייבחר לפעולת מחאה זו יהיה כנראה יום שבו יצטרכו העיתונים לדווח על ישיבת ממשלה חשובה, או על צאתם ובואם של שרים.

תחודש פרשת

„מיהו יהודי?"

אם לא יקבל ראש־הממשלה מנחם בגין את תביעת מנהיגי המפד"ל, להוצאת אחד משרי התנועה הדמוקרטית מהממשלה, כדי לאזן את יחסי הכוחות הפנימיים בין מרכיבי הקואליציה השונים, עלולה המפד"ל לנקוט בפעולת־תגמול שתסכן אף היא את שלמות הקואליציה.

כמה מאנשי המפד"ל מתכוונים לעורר מחדש את פרשת „מיהו יהודי?" ולחייב את הממשלה לקבל החלטה בקשר לגיור כהלכה. על פי ההסכם הקואליציוני בין הליכוד למפד"ל, התחייב הליכוד להעביר את החוק המכיר רק בגיור על פי ההלכה. כדי לא לעורר את חמת הזרמים הבלתי אורתודוכסים ביהדות האמריקאית ולא להקשות על מנחם בגין, הקפיאה המפד"ל עד כה סעיף זה בהסכם הקואליציוני. הוא יוצא מהמקרר ועלול לערום קשיים על המשך השתתפותה של התנועה הדמוקרטית בקואליציה.

נמשכת החקירה

ב„הקלטות פלאטו"

עורכי העולם הזה מסרו השבוע עדות לחוקרי המטה הארצי של המישטרה, החוקרים את פרשת הקלטות השיחות שערך ח"כ שמואל פלאטו־שרון עם אישי ציבור שביקשו ממנו תרומות למערכות הבחירות שלהם בבחירות לרשויות המקומיות.

בעדויותיהם מסרו עורכי „העולם הזה"

ארליך - לראשות

ממשלת יפאן

נוכח קשיון של ראש־הממשלה מנחם בגין לאייש מחדש את התיקים בממשלתו, נפוצה השבוע בין שרי הממשלה הבריחה הבאה: יש למנות את שר־האוצר, שימחה ארליך, כי־ראש ממשלת יפאן.

ראש־ממשלת יפאן נכשל השבוע בבחירות הפנימיות במיפלגתו, בגלל אי הצלחתו להוריד את שער היין היפאני. כתוצאה מכך נאלץ להתפטר מתפקידו כראש־ממשלה.

„יש רק דרך אחת להציל את יפאן," התלוצצו חבריו של ארליך בממשלה. „רק אדם אחד מסוגל להוריד את שער היין במהירות — שימחה ארליך!"

גיניבב אישי־שלום, המנהל את החקירה נגד פיאטו, שאכן היו הקלטות כאלה ואם אומנם הן אינן אותנטיות, חרי שהן מלאכת מחשבת של זוקף.

אין דובר לסוכנות

דובר משרד התחבורה יחיאל אמיתי, נאלץ לענות בשלילה לפניית יושב ראש הסוכנות היהודית אריה דולצ'ין לקבל על עצמו את תפקיד דובר הסוכנות. אמיתי, נאלץ לדחות את ההצעה משום שמע"ל משרד התחבורה אהוד שילה, סרב להרשות לו לצאת לסוכנות כ„מושאל" ממשרד התחבורה, ולכן לא יכול היה אמיתי להבטיח כי מקומו במשרד התחבורה ישמר לו.

אמיתי, אשר היה דובר של שבעה שרי תחבורה, ממתין עד שימונה שר תחבורה, כדי לחדש את בקשתו ללכת לסוכנות בתנאיו שלו.

מופרד כץ

חזר לכלא

אחרי ששוחרר ממעצר ממושך לפני כשלושה חודשים,

ישראלי בין

מחאבדי גואנה?

בין יותר משש מאות חברי ההתאבדות הקולקטיבית בג'ונסטאון שבגואנה, עודד לחימצא גם ישראלי אחד. מישפחתו של חצעיר, בן אחד הקיבוצים במרכז הארץ, עושה עתה מאמצים נואשים לברר מה עלה בגורלו של בנם, שעזב לפני כשנתיים את הארץ ויצא לטיול מסביב לעולם.

חשדה של המישפחה, כי בנה עזוב לחימצא בין אנשי חכת הקנאית ב־גואנה, התעורר אחרי שבאחד מ־מכתביו האחרונים הבהיר, שהגיע ל־ארץ לפני כמה חודשים, סיפר חכחור כי השתתף בכנס של אנשי הכת ב־ז'ונס־אנג'לס שבארצות־הברית, ומי הוא עשוי לבקר ב„קיבוץ" שהקימו אנשי הכת בגואנה.

חזר איש־העסקים הישראלי מנפרד כץ לכלא הגרמני, כדי לרצות עונש מאסר של עשרה חודשים שהוטל עליו בגלל התחמקות מתשלומי מס־הכנסה.

כץ, המוגדר כ„מלך הפיצות" של המכורג, הספיק בשבועות המעטים בהם שהה מחוץ לכלא, לחקים שני עסקים חדשים בעיר הנמל הגרמנית הגדולה, אחרי שמיסעדותיו נתפסו עדיידי שילטונות המס בגרמניה ומנוהלות עתה בידי פונס נכסים.

הפסדי מיליונים

בטלפונים

משרד־התיקשורת מפסיד מדי יום רכבות לירות, כתוצאה מאי החזקת מכשירי הטלפון הציבוריים המופעלים עדיין באמצעות מטבעות של חצי לירה.

מאז הועלו תעריפי הטלפון ומחיר האסימון הועלה ללירה אחת, לא הצליחו שכנאי משרד־התיקשורת לשנות מאות מכשירים הפועלים עדיין במטבעות של חצי לירה. במשרד־התיקשורת מעריכים כי עד היום הפסיד המשרד כתוצאה מכך כעשרה מיליון ל"י.

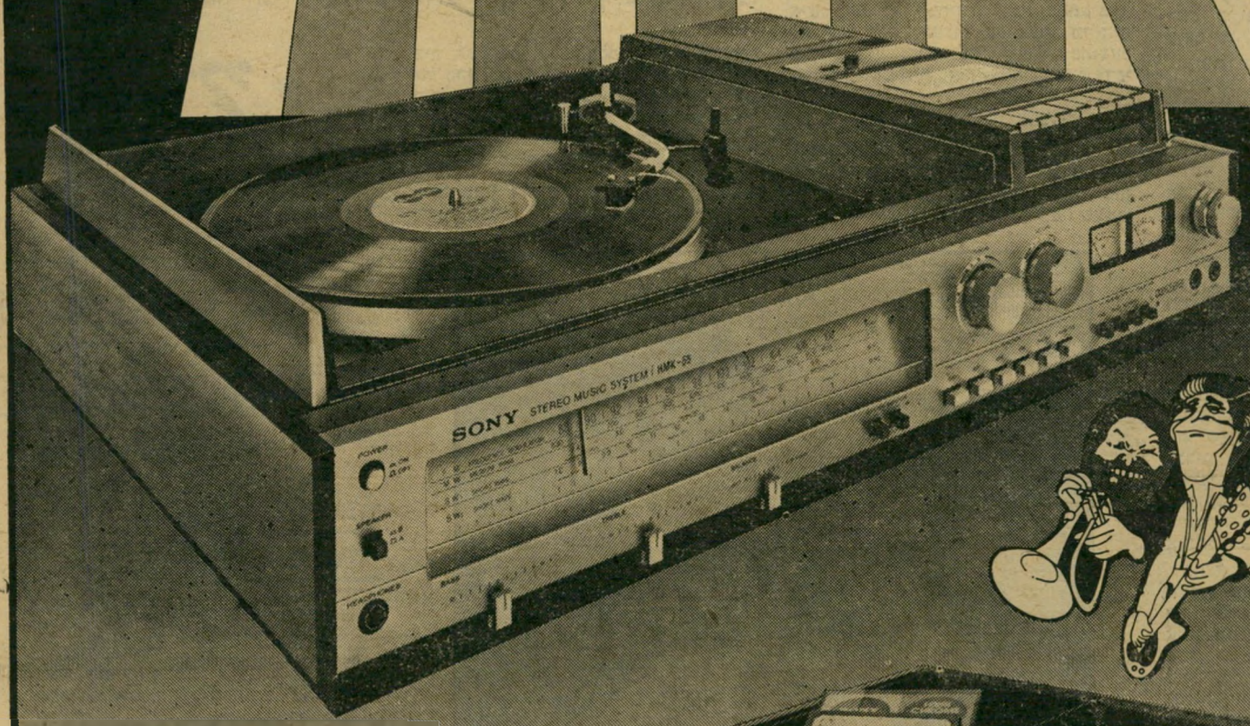
גאון - למצריים?

הזמר הישראלי יהורם גאון פנה באמצעות אמרגניו לשגרירויות מצריים בניקוסיה ובאתונה, בהצעה רשמית להתיר לו לחיבנם למצריים כדי להופיע שם בשתי הופעות פומביות גדולות, שכל ההכנסות מהן יוקדשו למטרות צדקה.

גאון הציע שהופעותיו במצריים תערכנה על בסיס הדדיות, וכי אחרי הופעתו בקיהיר יארגן הופעת אמן מצרי בארץ. הבקשות שהוגשו נתקבלו בשגרירויות, אולם נציגיו של גאון נענו כי ההחלטה על אישורן צריכה ליפול בקאהיר.

יש סיבה למסיבה...!

HMK







HMK-55

- MUSIC POWER וואט 50
- R.M.S. וואט 18
- פטיפון אוטומטי עם ראש מגנטי ומחט יהלום
- טייפ קסטות DOLBY
- זוג רמקולים SS-750

HMK-339

- MUSIC POWER וואט 50
- R.M.S. וואט 18
- פטיפון אוטומטי עם ראש מגנטי
- טייפ קסטות
- זוג רמקולים SS-37

HMK-419

- MUSIC POWER וואט 50
- R.M.S. וואט 15
- פטיפון אוטומטי
- טייפ קסטות
- זוג רמקולים SS-420

HMK-229

- MUSIC POWER וואט 30
- R.M.S. וואט 10
- פטיפון אוטומטי
- טייפ קסטות
- זוג רמקולים SS-27

SONY

מרשום מלינק/רבאל טיראן



„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' כי־אבגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תכנית: יוסי שנקן • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה,

בעוד שלושה ימים ב־1 בדצמבר, ימלאו 25 שנים לאחד המאורעות החשובים בהיסטוריה הסוערת של שבועון זה.

זה היה יומיים אחרי שהמערכת „חגגה" מאורע קודם. בסוף נובמבר 1952 הניחו אלמונים פצצה על אדן החלון של המערכת, ששכנה אז בקומת־מרתף. הפצצה התפוצצה ופצעה את העורך הגראפי של העולם הזה, קריאל („דוש") גרדוש, הקאריקטוריסט הנודע. דוש נפצע בעיניו. היתה זאת פגיעה קלה. לולא היה לו מזל, היה עלול לאבד את מאור עיניו. הדבר קרה בשעת־ערב מאוחרת.

„מנגנון החושך"

בגליון „העולם הזה" (841) מלפני 25 שנים פחות שבוע, תחת הכותרת — „מנגנון החושך — אלות נגד חופש הדיבור", הופיעה הכתבה שחוברה בידי חברי המערכת יום אחרי המאורע, בהעדר העורכים.

וזו לשונה:

השעה היתה 11 בערב. כרגיל בימים הראשונים של השבוע, לא הסתיימה עדיין העבודה במערכת העולם הזה. החברים ישבו בכופים על מכונות־הכתיבה, כתבו וערכו את החומר לגליון הבא.

בשעה זאת היה אורי אבנרי צריך למהר לפגישה חשובה, בלתי־צפוייה. חדשות מרעישות — שהיו עלולות, אם תתאמתנה, לשנות לחלוטין את מיבנה־הגליון — חייבו אותו לברר דברים בשעה כה מאוחרת.

הוא יצא על־מנת לנסוע בג'יפ, קרא לשלום כהן (אז ראש־המערכת) שטרם סיים את עבודתו, וביקש אותו לצאת איתו כדי לדחוף את מכוניתו, שסוללתה התקלקלה, בעזרת הג'יפ השני של המערכת.

השניים התיישבו, כל אחד ליד הגה מכוניתו. ברגע זה הגיח מן האפלה אלי מוני, רמז לאבנרי לעצור את מכוניתו, אמר לו: „אני רוצה לדבר איתך על משהו."

עורכו של עיתון צפוי תמיד לטרדנים, שיספרו לו על הבעיות־החשובות־ביותר בעולם, אפילו בשעות־הלילה המאוחרות. אבנרי לא התפעל, על כן, מההופעה המוזרה, התכוון להמשיך בדרכו.

מאבק עז. ברגע זה פתח האלמוני את דלת הג'יפ (שהיה בעל קאבינה סגורה), ניסה למשוך את אבנרי מתוכו החוצה. שלום כהן, שראה בחשכה את המראה המבהיל, חשב ברגע הראשון שדקרו את אבנרי, קפץ מהג'יפ לעזרתו.

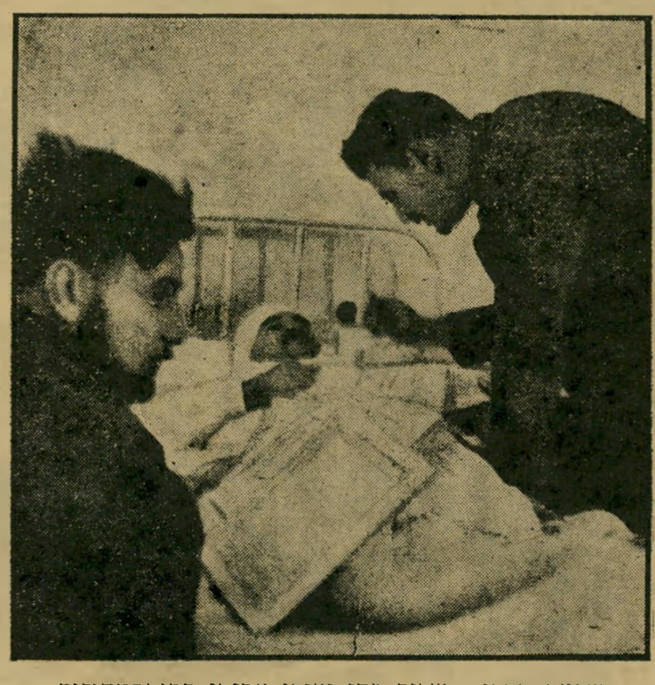
כאן עלו על במת המאורע שלושת ידידי דין הנוספים של האלמוני. הם התנפלו על כהן, כשהם מזויינים באלות עבות וא־רוכות, היכו אותו בכוח על ראשו. גם אחרי שנפל מתעלף על הארץ, כשפצעיו הפתוחים שותתים דם, לא הפסיקו הבריונים את מכותיהם.

בו בזמן התחולל מאבק עז ליד הג'יפ השני. האלמונים, שדיברו עיברית שוטפת, הם רצו מייד לעזרה. אך כשהגיעו למקום, הבינו המתקיפים שהיחס המיספרי השתנה לרעתם. החליטו לסגת. הם קפצו, אחד אחרי השני, לתוך ג'יפ אפור, סגור בברזנט, בעל חלונות־צלולויד, שעמד עד כה בפינה חשוכה. אחד הצנחנים, גרשון שזיפי, ניסה למנוע מהבריון האחרון לעלות לג'יפ, תפס לאחר מכן בנהג הג'יפ, ניסה למשוך אותו החוצה ולמנוע ממנו להמשיך בנסיעה. אך הנהג כיוון את ההגה בסמוך מאד למכונית־משא, שחנתה ברחוב, במטרה לפגוע בראשו של שזיפי, בעוד שאחד מחבריו היכה באלה על ידו. שזיפי נאלץ להרפות מן הג'יפ, שטס בסערה דרומה. לרוע המזל, לא הצליח איש מן הנוכחים הנסערים להבחין במיספרו של הג'יפ.

הרוח, על הגובה. בחוש טיבעי שאינו מרשה להפקיר אדם בצרה, הרימו החיילים את שלום כהן, חסר־ההכרה, אל הג'יפ, הובילוהו לתחנת־המישטרה בצפון, ואחר־כן למגן־דויד אדום. אבנרי, שלא נפצע כה קשה, ירד חזרה אל מישרד־המערכת, הזעיק את המישטרה ואת מגן־דויד־אדום.

המישטרה, שגבתה עדויות מחברי־המערכת ומדיירי הבית, העלתה חרס בידה: איש מהם לא הבחין בחשכה במתקיפים, לא יכול היה להעלות על דעתו מי היה עלול לבצע מעשה כה קיצוני, כתוצאה מפגיעה, אמיתית או מדומה, מעל דפי העיתון.

שני הפצועים הועברו לטיפול בבית־החולים הדסה, לא איבדו לרגע אחד את הרוח הטובה. בשעה שהובל על גבי אלונקה לחדר־הניתוח, לא פסק שלום כהן מלהתריע בפני חברי המערכת, שעמדו



שלמה הררי, שלום כהן ואורי אבנרי בבית־החולים
„מה אתם עומדים כאן? לכו לעבוד!"

מודאגים סביבו: „מה אתם עומדים כאן? לכו ותגמרו את העבודה!"

הם צייתו לו, לבסוף.

מרדף בלילה

עד כאן לשון הכתבה הראשונה, שנכתבה בידי אורי סלע, אז עורך־משנה של השבועון.

הפרשה היתה מיסתורית אז, ונשארה אפופת־מיסתורין עד היום.

קודם כל, לא ברור מה היתה מטרת התוקפים, מאחר שלא הצליחו לבצע את זממם. האם הם ביקשו לחטוף את אבנרי, למטרה מיסתורית כלשהי? האם הם ביקשו לעשות בו שפטים במקום אחר, או במקום זה?

משהו על גיבורי העלילה: השכנה שיצאה למירפסת דירתה ושהזעיקה את העזרה בצעקותיה, (ושבכך הצילה את אבנרי) היתה אשתו של מי שהיה אז חבר־הכנסת של חרות, יוסף שופמן. היא נפטרה מאז.

עשו את כל המאמצים להוציא את אבנרי מהג'יפ הסגור כדי שאפשר יהיה לחבול בו כראוי. המאמצים עלו בתוהו. הדלת השנייה של (הקאבינה של) הג'יפ היתה נעולה. ומבעד לדלת השמאלית הצרה התגונן אבנרי בעוז, בעט ברגליו במתקיפים. הם השתדלו לפגוע בכל אשר יכלו: דקרו באלותיהם בפניו, היכו על רגלו התפוסה ביד אחד מהם, שברו שתי אצבעות בידו הימנית, שנשלחה החוצה כדי להגן על הרגל משבר.

ג'יפ נעים בחיפוש. הקרב, השקט בדרך כלל, משך בכל זאת את תשומת־ליבם של דיירי הבתים הסמוכים. הם יצאו למירפסות, ניסו להזעיק עזרה למותקפים. העזרה הממשית באה לבסוף לקריאת אחת השכנים בדמות קבוצה של חיילים — צנחנים — שישבו סביב מדורה, שהדליקו לעצמם לייד בניין אוהל, הסמוך למערכת. הם חיכו, בשירה, לבוא המכונית שתחזיר אותם למחנה.

* אז ראש־המינהלה של השבועון, כיום פרופסור לפסיכולוגיה בארצות־הברית.

מנהיג הצנחנים, ש... היה ירמי בורדנוב, שהפך גדה. הוא התיידד באותו לילה ... ונשאר ידידו עד שנהרג באחת מפ... התגמול.

בחוליה של בירמי היו כמה חיילים, שעלו בינתיים לגדולה. אחד מהם, כיום תת־אלוף בצה"ל, פגש לפני כמה ימים את אבנרי במיקרה, סיפר לו את זיכרונותיו מאותו לילה. מסתבר כי גם הוא ניסה לתפוס את התוקפים כשכבר היו בג'יפ־המנוסה, אך הירפה כאשר שמע אחד מהם קורא לעבר השני: „תגמור אותו!" הוא ניסה לרדוף אחרי הבורחים במכונית שלו, אך איבד אותם בדרך.

שלום כהן לקה בזעזוע־מוח, נשאר כמה ימים בבית־החולים. אבנרי חזר כבר כעבור יום־יומיים לעבודה, אחרי שנחבשו אצבעותיו השבורות ושאר פצעיו. במ... כמה שבועות לא יכול היה להשתמש ... ידיו.

101, ש"ב ועוד

התעלומה העיקרית היתה ונשארה: מי ביצע את הפעולה השפלה, בפקודת מי, ולשם מה?

קיווינו שיומנו של משה שרת, אז ראש־הממשלה בפועל, ישפוך אור על הפרשה. אך מסתבר כי שרת לא ביקש מידידו, איסר הראל, הממונה על שרותי־הביטחון, לדווח לו על כך — או שלא רשם זאת ביומנו. המאורע מוזכר ביומן רק בהקשר אחר — תגובת שרת על פעולת סיעת־חרות בכנסת, שנזדעקה לעזרת העולם הזה ושהעלתה את הנושא.

אופי הביצוע וההתרשמות המטושטשת של המותקפים מן המתקיפים שיכנעו את המערכת אז כי המבצעים היו חולייה צבאית, או כימעט־צבאית.

החשד הראשון נפל על יחידה 101, שקיומה היה ידוע אז רק למעטים (וגם למערכת זו). כמה שבועות לפני כן ביצעה יחידה זו את פעולת־קיביה הזכורה־לשימצה, שבה נרצחו עשרות כפריים ערביים, גברים, נשים וטף. אורי אבנרי היה האדם היחידי במדינה שהעז אז למתוח ביקורת קטלנית על פעולה זו, במדור זה. כמה מחברי המערכת חששו שההתנפלות על אבנרי היא מעשה־נקמה של אנשי היחידה.

כחצי שנה אחרי ההתנפלות אוחדה היחידה 101 (בפקודת אריק שרון) עם יחידת הצנחנים, שחבריה הצילו את אבנרי. אותו תת־אלוף, שהשתתף בחילוץ אבנרי, אמר לו בשיחה לפני כמה ימים: „לא יכול להיות שאנשי 101 ביצעו את התנפלות. חיינו עימם לאחר מכן במשך תקופה ארוכה, והם לא היו מצליחים להסתיר זאת מאיתנו."

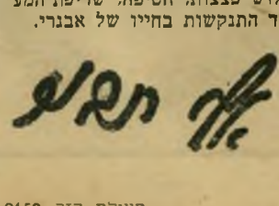
כמה ימים לפני ההתנפלות נפגש אבנרי בפעם הראשונה עם שימעון פרס, אז המנכ"ל החדש (והבלתי־ידוע כימעט) של מישרד־הביטחון. פרס הזמין את אבנרי כדי לשכנעו שלא לפרסם כתבה על פיצוץ האוניה פאטריה בנמל חיפה על־ידי ההגנה בימי ההעפלה. מבצעי הפעולה לא רצו שהעניין יזכר, מפני שביגלל שגיאה בחישוב חומר־הנפץ גרם הפיצוץ לאבידות רבות. אבנרי דחה את הבקשה, והכתבה פורסמה שבוע לפני הפיצוץ (העולם הזה 840). היו ששברו כי המעשה הוא נקמה על כך. (ראה עמוד 6).

רוב חברי המערכת סברו כי הפעולה בוצעה על־ידי שרותי־הביטחון הסמויים („מנגנון החושך"), שהעולם הזה לחם ב־פעולותיהם הבלתי־חוקיות. על כך מרמזות הכותרת לכתבה שנכתבה אז על ההתנפלות.

גורמים עויינים ניסו להפיץ שמועות שונות: שהיה זה מעשה של העולם התחתון (לא היו לכך שום תימוכין או מניעים), או נקמה פרטית באבנרי.

העובדה היא שמעולם לא נתפסו התוקפים, שאיש לא הועמד לדין או אף נעצר.

בעיני מערכת זו נשאר המעשה המיסתורי סימן־דרך בנתיב ארוך של מאבק, שכלל שלוש פצצות, חטיפה, שריפת־המערכת, ועוד התנקשות בחייו של אבנרי.



„אגוזי של עלית-אגדה"





"כדורגלן השנה" עודד מכנס אומר:
"אגוזי של עלית - אגדה ! "
- כדורגלן הגון לעולם לא יקח סמים ממריצים,
אבל אם יש לו שכל
הוא יאכל אגוזי או שניים
לפני כל אימון ולפני כל משחק
חתיכת אגוזי היא "פצצת-אנרגיה" קטנה המכילה:
שוקולד, סוכר, גלוקוזה, שמני מאכל, אבקת-חלב,
אגוזים, קרמל-חלב - אגדה !

תאכלו וגם אתם תאמרו -

טוב לי עם אגוזי של עלית

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה



„העולם הזה" 840

תאריך: 26.11.53

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פירסם כתבה תחת הכותרת „הנדון: ניכורים פרטיים", שמועצה לכתובת „לכבוד דויד בן־גוריון, ראש הממשלה ושר־הביטחון, רח' אבן־גבירול 1, ירושלים", ועסקה באי־ההכרה של מישרד־הביטחון וממשלת־ישראל בלוחמי אצ"ל ולח"י, ושלילת זכויות שיגיות, כולל זכויות של נכים וחיילים משוחררים. כתבה תחת הכותרת „באתי, אבלתי, ניצחתי!" תיארה את תחרות „אלוף האכילה 1953" שנערכה בחסות המערכת. כתבת־תחקיר שיחזרה את אסון ספינת־המעפילים „פאטריה", בלוויית תמונות כלעדיות, שפורסמו לראשונה בגיליון זה *.

בשער הגיליון: גב' כוכבה כנאליאל, מן המתחרות בתחרות „אלוף האכילה 1953" שנערכה ביוזמת „העולם הזה".

ח"כ ליבנה מוחרם על־ידי מפא"י בגלל וילה בת 4 חדרים

המי"ג הרוקד ✱ ז'בוטינסקי לא ערך בר־מיצווה לבנו ערי

הממשלה

סיומו של פרק

למרות השתדלותו של דויד בן־גוריון, הגיע המירוץ הגדול אל כסאו הנטוש לסיום בלתי־רצוי לו. משה שרת נתמנה כיורש.

כבר בסוף השבוע שעבר הבליט שרת ביוחתן עצמי של מנצח. אני מועמד המיפ־לגה," אמר לעיתונאי שריאיין אותו. „מוע־מד מנגנון המיפלגה" היה הגדרה טובה יותר.

צמרת מפא"י, שמעולם לא אהבה את דויד בן־גוריון, חששה כי פרישתו תהווה צעד ראשון לקראת חיסולה והקמת שיל־טון אישי **. לא היתה מוכנה לצייית לפקודתו ולהמליך תחתיו את לוי אש־כול. אשכול עצמו חייך השבוע, אמר באי־דיש: „אני לא צריך כאב־ראש!"

בשביל דויד בן־גוריון היתה זו מכה מכאיבה. כי משה שרת מסמל ומגלם את כל המסורת הארוכה של התנגדות עק־שנית לדיעותיו ולמעשיו. אשכול, כראש־ממשלה, היה יכול לסמל את המשך שיל־טונו של בן־גוריון מאחרי הקלעים. משה שרת כראש־ממשלה, מסמל את סיומו הגו־כחי של פרק בן־גוריון.

מיפלגות

ניקמת השוערים

ייתכן שח"כ מפא"י הלוחם־בשחיתות, אליעזר ליבנה, פיזם לעצמו מנגינה זו כשפירסם לפני חודשים אחדים בדבר, מאמר בשם „אל השוערים", שבו תקף ב־חריפות את השחיתות ששטחה במיפלגתו.

שם המאמר היה רמז לדיברי לוי אשכול, שהגן בשעתו על סקידי הסוכנות המוש־תתים בפסוק התנ"כי „לא תחסום שור בדישו". אולם גם ליבנה לא יכול לתאר לעצמו שניקמת השוורים תהיה כה מהירה ותוקפנית.

ביום בהיר אחד קיבל מיכתב מהמוסד לביקורת של מפא"י, שבו הזהיר אותו ה־מוסד שלא יעבור מדירתו בגבעתיים ל־בית החדש שהקים לעצמו בקריית־יובל, ליד ירושלים. טען המוסד: הבית, בעל ארבעת החדרים והריהוט היפה, אינו הי־לם איש־ציבור הצריך לשמש בצנע חייו דוגמה לאחרים.

„יש אלפי חברים...". ליבנה רתח והפר את הפקודה, ודרש מייד בירור פומ־בי שבו יוכל להשמיע את דעתו בפני עדים. במקום תשובה לבקשתו קיבל מיכ־תב שני, שכלל את הדרישה לצאת מייד מן הבית. שעלה כ־25 אלף ל"י מכספי אביו האמיד.

הפעם יצא ליבנה מכליו, וטען: „יש אלפי חברים בצמרת מפא"י החיים בתנאים טובים ממני, אחדים מהם אפילו על חש־בון המדינה." כסופר וכהוגה־דעות הוא זקוק לחדר־עבודה ולחדר־אורחים. אין אלה אלא כלי־עבודתו, ממש כמו המחרשה של החקלאי או הפטיש של המסגר. לדעתו, עשה מעשה טוב בכך שהשתמש בכספו הפרטי לרכישת כלי־עבודה כאלה, במקום להשקיע אותו בעיסקי ספסרות או להלוותו בריבית.

בהיותו משוכנע שההתקפה היא ההגנה הטובה ביותר, דרש ליבנה שוב בירור פומבי ברמת חייהם ורכושם של עסקני המיפלגה, והציע שכל המנהיגים יפרסמו מייד את רשימת כל רכושם. אולם המוסד לביקורת, ברוב זהירותו, לא ענה אפילו על דרישה זו. היא פחד ליצור תקדים העלול להמיט שואה על שמה הטוב של המיפלגה.

השבוע ישב ח"כ אליעזר ליבנה עם אשתו ושתי בנותיו היפות בביתו החדש, בשכונה שאדמתה הוקצבה על־ידי הקרן הקיימת־לישראל לעסקנים ולפקידים גבו־הים *. מנהיגי המיפלגה שבאו לבקרו אמ־רו לו שהוא צודק. אולם ביניתיים גרמה לו מילחמת־השוורים נזק עצום. היא תס־ריע לו מאד להפצת השקפותיו, המסתכ־מות בדרישה להקפיא את השכר בארץ, ולהוריד באופן קיצוני את רמת־המחייה של העם.

* לידו בנה גדעון רפאל, מראשי מיש־רד־החוץ, בית דומה, ומולו נמצא מיגרש שהוקצב לאבא אבן.

במרחב

עסקים שחורים

לפי תארו הרשמי, סאג (רב־סרן) סלאח סאלם הוא שר־ההסברה הלאומית, חבר מועצת ההפיכה המצרית **. בחוג מכריו ובקריקטורות נושא הסאג תואר נוקשה: פחות: הרקדן. התואר דבק בו מאז התי־פרסם תצלומו של הקצין הצנום והמקריח, שליחו המייוחד של מוחמד נגיב, כשהוא רוקד עירום עם בני שבט סודאני.

אחרי הריקוד חזר סאלם לקאהיר, כ־שבכיסו חוזה חתום כדת וכדין על־ידי ראשי השבטים, בו הסכימו אלה להצטרף לחזית הלאומית האחידה שמצריים ביק־שה לארגן לקראת הבחירות הראשונות ב־סודאן. מאז נחשב סאלם כמומחה המצרי הבלתי־מעורער לענייני סודאן.

אל־מאהדי לא הבטיח. הצלחתו הגדולה ביותר היתה כאשר הצליח לזמן יחד את שני המנהיגים המתחרים של הסודאן: סיד עבד אל־רחמן אל־מאהדי, בנו של מנהיג המרד הגדול משנת 1880 (מרד שדווכא בידי הגנרל גורדון. ופקודו, מי שנודע מאוחר יותר בתואר לורד קיצ־נר), אוהד אנגליה העומד עתה בראש מיפ־לגת אל אומה, שהתנגד לסיפוח מצריים ועלי אל מירגאני, ראש הכת המוסלמית כתמיה, מנהיג המיפלגה הלאומית המאו־חדת ואוהד מושבע של מצריים.

בוועידה מייוחדת, שנערכה בקאהיר, דר־שו המצרים הקמת חזית מאוחדת, תוך חלוקת 97 המושבים של בית־הנבחרים לפי הסכם ידידותי, מבלי שיהיה צורך בבחירות. „זה יהיה ניצחון מוסרי אדיר," הסבירו המצרים. „האנגלים לא יוכלו ב־שום אופן לטעון כי סודאן עדיין לא הגי־עה לבגרות פוליטית."

כל אחד מאשים. כאשר החלו הבחי־רות לבית־הנבחרים, התחרו ארבע מיפ־לגות בדרישה להקפיא את השכר בארץ, ולהוריד באופן קיצוני את רמת־המחייה של העם.

במרחב

עסקים שחורים

לפי תארו הרשמי, סאג (רב־סרן) סלאח סאלם הוא שר־ההסברה הלאומית, חבר מועצת ההפיכה המצרית **. בחוג מכריו ובקריקטורות נושא הסאג תואר נוקשה: פחות: הרקדן. התואר דבק בו מאז התי־פרסם תצלומו של הקצין הצנום והמקריח, שליחו המייוחד של מוחמד נגיב, כשהוא רוקד עירום עם בני שבט סודאני.

אחרי הריקוד חזר סאלם לקאהיר, כ־שבכיסו חוזה חתום כדת וכדין על־ידי ראשי השבטים, בו הסכימו אלה להצטרף לחזית הלאומית האחידה שמצריים ביק־שה לארגן לקראת הבחירות הראשונות ב־סודאן. מאז נחשב סאלם כמומחה המצרי הבלתי־מעורער לענייני סודאן.

אל־מאהדי לא הבטיח. הצלחתו הגדולה ביותר היתה כאשר הצליח לזמן יחד את שני המנהיגים המתחרים של הסודאן: סיד עבד אל־רחמן אל־מאהדי, בנו של מנהיג המרד הגדול משנת 1880 (מרד שדוכא בידי הגנרל גורדון. ופקודו, מי שנודע מאוחר יותר בתואר לורד קיצ־נר), אוהד אנגליה העומד עתה בראש מיפ־לגת אל אומה, שהתנגד לסיפוח מצריים ועלי אל מירגאני, ראש הכת המוסלמית כתמיה, מנהיג המיפלגה הלאומית המאו־חדת ואוהד מושבע של מצריים.

בוועידה מייוחדת, שנערכה בקאהיר, דר־שו המצרים הקמת חזית מאוחדת, תוך חלוקת 97 המושבים של בית־הנבחרים לפי הסכם ידידותי, מבלי שיהיה צורך בבחירות. „זה יהיה ניצחון מוסרי אדיר," הסבירו המצרים. „האנגלים לא יוכלו ב־שום אופן לטעון כי סודאן עדיין לא הגי־עה לבגרות פוליטית."

כל אחד מאשים. כאשר החלו הבחי־רות לבית־הנבחרים, התחרו ארבע מיפ־

** סלאח סאלם נימנה עם קבוצת ה־קצינים שחוללו את ההפיכה במצריים, וביניהם גמאל עבד אל־נאצר ואנוור אל־סאדאת.

אושים

● כשהזדמנו השבוע איש גינוסר **יגאל אלון** ואיש נען **ישראל גלילי** לבית־קפה ירושלמי, הוכיחו כי טרם איבדו את תיאבונם הכפרי: הם לא הסתפקו בארוז־חת־הבוקר העירונית (ביצה, גבינה, ריבה וקפה) שהוגשה להם, והורו למלצרית ל־הגיש להם אותה הארוחה פעם נוספת.

● כשהגיב שר־המיתחוי עבות־הגבות **דוב יוסף** על הצעתו של **חנן רובין**, ח"כ מפ"ם יוצא־גרמניה, להקים ועדת־חקירה בכל מיקרה ש־24 חברי־כנסת דור־שים זאת, טען השר שלא ידוע לו על אף פרלמנט בו נהוג דבר כזה. השיב לו מגיש ההצעה בחריפות: „השר צריך להתרגל למחשבה, שלא כל דבר שאינו ידוע לו איננו קיים."

● ספר ח"כ חרות בכנסת הראשונה, ובנו של מייסד התנועה ומורה דרכה, **ערי ז'בוטינסקי**, עגול־הפנים ואפור־השיער, בתשובה לתמהים על עמדתו התקי־פה נגד כפייה דתית *: „אומרים לי שאבי היה אדוק. אבל הוא אפילו לא עשה לי בר־מצווה, ומעולם לא ביקרתי בבית־כנסת."

● כשבנכנסת, בשבוע שעבר, שחקנית התיאטרון הקאמרי **חנה** (אחותי אייליין) **מרון** לכסית עם מטריה בידה, אות לגשם הראשון, חיפשה מקום לתלות אותה. שח־קן האוהל, גבה הקומה, **יעקב כנעני**, מצא לה מקום מתאים ותלה אותה על ה־מאוורר הקבוע בתיקרה. כשראה זאת **נתן** (הטור השביעי) **אלתרמן**, המפורסם בלי־צנותו, ניגש בחשאי ללוח המפסיקים, והת־גיע את המאוורר, לצחוקם הרם של כל הנוכחים ולתלונתה של חנה: „מי יקנה לי עכשיו מטריה חדשה?". למחרת, חזר על אותה בדיחה בעלה־לשעבר של חנה מרון, האדריכלט **יצחק ישר**, שהפעיל את המאוורר ללא מטריה, וחייך לעבר הנמלטים מרוח־הכפור: „מה יש? זה בריא!"

● מרחיקת־לכת יותר היתה השפעת ה־קור והגשמים על שלושה צעירים ירושל־מים ידועים: המשורר **אהרון אלף**) **אמיר** החל מגדל זקן־לחיים צר ונאה, הפיזמונאי **ידידיה** (ידידי) **מנוסי** החל חו־בש כומתת נערה ורודה־אדומה ** והצייר **יוסי שטרן** שהחל חובש כובע אוסטרלי צמוד־שוליים.

* בתקופת היותו חבר בכנסת, הגיש ז'בוטינסקי שאילתה, שאילתה: מדוע אין מגישים במיזנון הכנסת כריכים עם בשר־חזיר.

** שאותה הוא חובש עד עצם היום הזה.



השבוע לפני 38 שנה התרחש אסון „פאטריה"

השבוע לפני 25 שנה פירסם העולם הזה תמונות בלעדיות

שצולמו בשעת ההתפוצצות ומיד לאחריה על ידי סרג'נט ברטי שעמד על הר־הכרמל. התמונה הרצ"ב, צולמה 5 דקות לאחר ההתפוצצות, ובחבונה אפשר לראות את האוניה „פאטריה" כשהיא מתחילה לנטות על צידה כתוצאה מן ההתפוצצות העזה.

אתה עשוי להיות מיליונר

1.000.000

כשתרכוש דירה באחד ממשרדי המכירות של דירות גינדי

אברהם גינדי

הקניה הטובה ביותר 1978

אתה עשוי לזכות בסך של 1.000.000 ל"י (מליון ל"י) במזומן

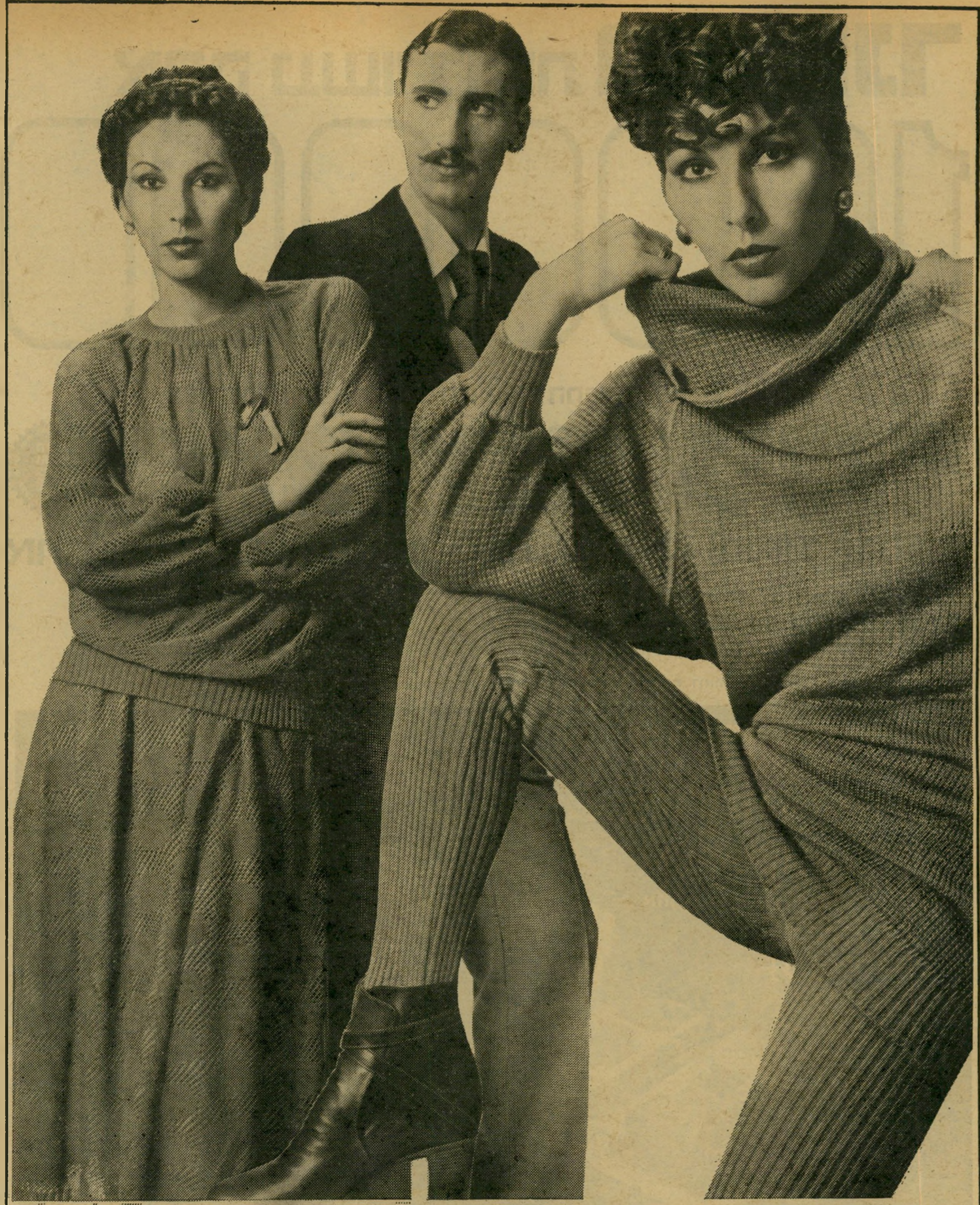
בין 300* רוכשי דירות החל מתאריך 19.5.1978 תערך הגרלה, בה יזכה אחד הרוכשים בסך של 1,000,000 ל"י (מליון לירות) במזומן.

ההגרלה תיערך בנוכחות ● נציג המכון למסחר הוגן ● עו"ד ונוטריון ● רואה חשבון החברה ● נציג מודיעין אזרחי



משרדי מכירות: **ראשון-לציון** משרד המכירות הראשי רח' הרצל 62 (ליד התחנה המרכזית ותחנת סונול) חניה פרטית למבקרים במשרד. •
פתח-תקוה רח' חיים עוזר 28 (מול העיריה) • **רמת השרון** רח' סוקולוב (יפתח בקרוב) •

* תום המבצע לאחר מכירת הדירה ה 300



סריגי הצן

קו אופנתי חדש ובלעדי לחורף 1978/79

ליפות שבאופנה

להשיג בחנויות המובחרות

ירושלים והאיסלאם

„אמר שליחו של אללה: אין לך משימה נעלה מזו של ביקור בשלושת המיסגדים: המיסגד שבמכה, המיסגד שלי (במדינה) והמיסגד של בית אלמקדס (ירושלים)".

עתה, עם גמר החתימה על הסכמי־המיסגרת ל־שלום בקמפ־דייוויד והדיונים על חתימת חוזה־השלום, ניתן לשאול בריש גלי ובמלוא הכוונה שבלב, מה יהיה מעמדה של ירושלים, במיסגרת חוזה־השלום?

מוסכם על רוב הסיעות בכנסת, כי אין לחלק את העיר שנית. עיר מחולקת היא עיר חצויה בלב ובנפש, וכן קשה לפתחה מבחינה מוניציפאלית, אך ניתן להר־הר על אלטרנטיבות מינהליות שונות.

אנוור אל־סאדאת, בבואו לביקור ההיסטורי בירו־שלים, עלה לרגל להר־הבית והשתתף בתפילה במיסגד אל־אקצה. האם היתה זו תחבולה פוליטית גרידא, או אמונה עמוקה ושורשית, הנטועה בליבו של כל מוסלמי?

יש הנוטים להמעיט בערכה של ירושלים לבני העדות האחרות, ובפרט למוסלמים, בטענות של חיקוי, ביטול והזנחה:

„הערבים כאומה, או כקבוצה לא גילו זיקה כלשהי לארץ־ישראל כארץ או לירושלים כעיר, היא לא היתה בעיני השליטים יותר מעיר קטנה חסרת ייחוד" (שמואל כץ „מעריב" 6.10.78).

כדי שלא נשלה עצמנו, ולא ננתב את מהלכינו הפוליטיים לאפיקים רגשניים, לאומיים־מיתוסיים, יש לבדוק בצורה רציונאלית קשרם של כמאה מיליון מוסלמים להר־הבית, לעיר העתיקה ולירושלים המיז־רחית:

● בקוראן מובא סיפור „פרשת ליל המסע" (אסירא). מסביב לאגדה זו, התקדש חראם אל־שריף (הר־הבית) בכלל ומיסגד אל־אקצה („המיסגד הקיצו־ני") והכוונל המערבי (הסוסה הפלאית אלבוראק נקשרה אליו) המיסגד הפך להיות מוקד עליה־לרגל בחגי היום־יום ובעיקר בתפילות יום השישי (יום אל־ג'ומעה).



כיפת הסלע
„עיר קטנה חסרת ייחוד..."

● מוחמד, בתחילת דרכו, ציווה על מאמיניו לפנות בתפילותיהם לכיוון ירושלים, וזוהי „הקיבלה" הרא־שונה, המפורסמת בתולדות דת האיסלאם. רק מאוחר יותר שינה מוחמד את הכיוון לעבר מכה, תוך התנגדות עיקשת של מאמיניו (סורה 2, פסוקים 136—145).

● אחרי מות מוחמד, ועם כיבוש ארץ־ישראל על־ידי צבאות עומר, עלתה חשיבותה של עיר־הקודש בעולם המוסלמי. בשנת 638, לאחר כיבוש העיר, מצווה עומר לנקות את הר־הבית ולהקים בו מיסגד.

● מוויה, חליף מבית אומיה (660 לספה"נ), דרש דרשה במיסגד אל־אקצה ואמר: „הוי ירושלים! כל מה שנמצא בין חומותיך אהוב על אללה יותר מכל שכיות חמדה!"

עבד אלמליכ, בנה את המיבנה המונומנטאלי הקרוי „כיפת־הסלע" („קובית אלצחרה"), ושיכלל את מיסגד אל־אקצה. שני אתרי־קדושה אלו הפכו יקרים לכל מוסלמי, כאשר רק אתרי־הקדושה במכה ובמדינה עולים עליהם.

● במאה התשיעית, נהגו המוסלמים לסובב ולהקיף בטכסיהם הדתיים את „אבן השתיה", כפי שנהגו להקיף את אבן־הכעבה, שבמכה.

● במאות ה־7 ועד ה־11, חוברו אלפי שירים, ספרי הסטוריה, גיאוגרפיה וספרות, המתארים את ירושלים וקדושתה לאיסלאם: אל־מוקדיסי, אידריס, מוג'יר אל־דין ואחרים, תיארו אותה ושרו אודותיה.

● במשך כ־1300 שנה, נבנו בירושלים המיזרחית וסביבותיה אלפי מיבני ציבור ודת, אשר הטביעו חותמם על הקדושה והאווירה המייוחדת, המאפיינת את עיר־הקודש: חומות ושערים, כיפות ומיסגדים, מידרשות וזאויות, בתי־קברות ובתי־מירחץ וכו'... כל אלה מוכי־חים בעליל על מיקומה של אל־קודס בלב כל מאמין מוסלמי, החדור בהכרה דתית, כי: „כל מי שמתפלל בירושלים חמש תפילות ביום, מן השמיים מוחלים לו כל עוונותיו, והוא יוצא זכאי וחף־מפשע כביום היוולדו."

כל הרוצה להעמיק בנושא זה, ילך אל המקורות הרבים, בראש ובראשונה אל הקוראן ומפרשיו, ואל החוקרים המאוחרים יותר: ברסלבי, גוייטין, וילנאי, לצרוס־יפה, טיוון ואחרים.

דן יהב, תל־אביב

יש רשימה שחורה!

הושעיתי מעבודתי כעורך־תוכניות בכיר ברדיו הממ־לכתי בעיקבות ראיון שקיימתי ושידרתי עם אדם בשם־אורי דייוויס. הדבר אירע בערך לפני שלושה חודשים, ומאז טרם „הושבתי על כני", כדברי עורך־הדין שלי.

במשך עשר שנות עבודתי ברשות־השידור ולאחר הש־עייתי, על כל מה שהיה כרוך בה, הגעתי לכמה מס־קנות שיש בהן, לדעתי, עניין לציבור.

■ ■ ■

שנים רבות מדובר בארץ על „רשימה שחורה" מיס־תורית, אשר בה מצויינים שמות של אנשים מוקצים־מחמת־מיאוס, שאין לטעות בהבאתם לשידור, רחמנא ליצלן. יכול אני להעיד כאן, כמקור מוסמך: רשימה זו לא הופיעה מעולם על גבי נייר כלשהו ובכל זאת, קיימת היא גם קיימת. הכיצד? להלן דוגמה. (במצי־אות — הדברים הם קצת יותר מסובכים.)

לפני שעלה הליכוד לשילטון, ערכתי והשמעתי תוכ־נית תיעודית ששיחזרה את סיפור חטיפתם ותלייתם של שני הסמלים הבריטיים בידי האצ"ל לפני קום המדינה. לתוך סיפור השיחזור שילבתי ראיון עם ראש האופוזיציה דאז, מר מנחם בגין. השאלה ששאלתי את מר בגין היתה: „האם קיים הבדל מהותי בין איר־גוני־המחתרת הציוניים, כמו האצ"ל והלח"י, לבין איר־גוני־המחתרת הפלסטיניים?" בתחילה סירב ראש־הממ־שלה דהיום להשיב על השאלה, ורק לאחר שאמרתי לו כי צעירים רבים שואלים את עצמם את אותה השאלה בצורות שונות, הסכים להתייחס להשוואה כדי להפריך אותה מכל וכל. הימים היו עוד ימי שילטון המערך, ולא התעוררה כל בעייה בשידור התוכנית.

עברו „ימי המערך" ובאו „ימי המהפך", והנה כינה מישהו בעיתונות העולמית את ראש ממשלתנו החדש „טרוריסט". התייצבתי אצל מנהלת מחלקת התוכניות התיעודיות, שבמיסגרתה פעלתי, הגברת אסתר ברזל, והצעתי לה לשוב ולשדר את התוכנית, מאחר שזו הפ־כה רלוונטית אף יותר משהיתה בעת שידורה. הגברת ברזל שמעה את הצעתי ואמרה שעליה להיוועץ בממו־נה עליה, מנהל חטיבת־האומר של הרדיו, מר אליהו כרמל. כעבור חודש בקירוב, לא בלי „נידנודים" מציד־נמסרה לי תשובה: „הזמן אינו מתאים". חשתי שהחת־לטה שהתקבלה היא מוטעית, אלא שבאותו זמן עדיין הקפדתי לחיות „ילד טוב".

דוגמה נוספת: לפני שנים אחדות יצא עורך „העו־לם הזה", מר אורי אבנרי, לאחת הוועידות באיטליה, שהיו משותפות ליהודים ולערבים. מילחמת יום־כי־פור טרם נראתה באופק, וזקיפות־הקומה הלאומית היתה בריגעי שיאה. מר גדעון לב־ארי, שבתוכניתו „הטור השבועי" שימשתי ככתב, הטיל עלי לשוחח עם מר אבנרי טלפונית בבולוניה, לצורך הקלטת השיחה ושי־דורה. ניסחתי שורה ארוכה של שאלות בכתובים, ואותן הצגתי לעורך „העולם הזה" בטלפון, בעוד סרט־ה־הק־לטה מתגלגל באולפן. הראיון שודר לאחר עריכה די „תוקפנית" שביצעתי בו.

כאשר חזר מר אבנרי ארצה, האשים בעיתונו כי שאלותי לא נוסחו בידי, כי אם בידי מישרד־החוץ. מה שמר אבנרי לא הבין היה כי לא נזקקתי למנסח־מטעם, בתוך מוחי ישב אחד כזה.

■ ■ ■

מרבית הילדים לומדים חיש קל מהוריהם שיש מיכלול שלם של דברים שאין לומר אותם. הנזיפה והעונש נראים לגיטימיים לחלוטין בעיני הורים כשהם באים לכוון את ילדיהם לצורת חביטוי וההתייחסות המקובלות עליהם. יש גם הורים לא מעטים המכנים פעולה זאת כ„חינוכית". חלוקת המחשבות לכאלה שמו־תר להגות אותן ולכאלה שחל איסור מוחלט בהגייתן מאפשרת חיים ב„שלום כביכול", תוך דחיקה מתמדת של קונפליקטים אל מתחת לפני השטיח. לרוע מזלם של נאמני שיטה זו צצים בדרך כלל הקונפליקטים במקומות ובאופנים שאין צופים אותם מראש.

בעיית צידקתנו, כפרטים וכקבוצה (לאומית או אחרת), מעסיקה אותנו תמיד. נקודת־המוצא של כל אחד מאיתנו היא שהוא „בסדר". הרבה אנשים במהלך חיי הקצרים ניסו לשכנע אותי בדברים רבים, מעט מאד ניסו לעשות זאת כדי להוכיח לי שהם „לא בסדר". כבנה של אם יהודית חונכתי לחשוב שאלוהים הבטיח לעמי את ארץ־ישראל, ורק אחר־כך באו כמה אנשים נפלאים, לפני כמאה שנה, לממש את ההב־טחה. כשבגרתי, מצאתי את עצמי, כאדם לא־דתי, ניצב בפני בעייה מוסרית: האין אני חי במקום שנגזל בכוח־הזרוע מידי אחרים? בגרתי עוד קצת להבין שהשאלה אינה, קודם כל, מוסרית, כי אם עובדתית. כלומר, אינפורמאטיבית. ואז מצאתי את עצמי בעמדה שאפשר לנסח אותה כדלהלן:

1. סילקנו אנשים מעל אדמתם.
2. שללנו מאנשים חופש א'י ותרבותי.
3. מה שהיה — היה. נקודה.

כשאתה מוכן להתייחס לאמת מסויימת, שאינה ערבה לאוזנך, מצחיקים אותך כל אלה שמתפתלים כדי להשתחרר מהצורך להתייחס אליה. הם נראים לך כמטורפים, שאינם מוכנים לבלוע את הגלולה המרה של אותה תחושה מופלאה ונפלאה, שאנחנו מכנים מצי־אות. כך גם נראים לי כל נושאי־הדגל של מה שאני מכנה „היסטריית דייוויס".

„היסטריית דייוויס" היא אותה התקוממות פני־מית שאתה חש למישמעם של דברים מסויימים בסיג־נון מסויים. „היסטריית דייוויס" היא הגורם לתחו־שתם התוקפנית „שלא כל דבר אתה מוכן לשמוע". שאל את עצמך מה „אינך מוכן לשמוע", והרי לפניך מפת הבעיות הריגשיות, שלך כאדם. משום שלשמוע, לא רק שלא עולה כסף, לשמוע גם לא יכול להזיק. נסיוני הקצר עלי חלדי לימד אותי דברים מעניינים לגבי מציאת הגיון מסויים בשטויות שנזדמן לי לשמוע. אבי, למשל, כאשר לא רצה „לשמוע" דברים מסויימים מפי אמי, נהג לטעון שאוזניו דוברים מגרונה. כמה מוזר היה לחזור ולהיתקל בסוג זה של הגיון אצל כמה עיתונאים בני־דעת, שהכתירו את „שעת שידור" בתואר של „שידורי פת"ח".

„שעת שידור" אירחה ביום ה־22 ביולי 1978 אדם. עצם הופעתו של אדם בכלי־תיקשורת אינה נותנת לגי־טימציה כזו או אחרת לדבריו. זכותו לומר אותם חייבת להיות מעוגנת בחוק.

חוק רשות־השידור נולד בשלהי התקופה הבנגוריו־נית, והוא מעורפל דיו כדי להצהיר מצד אחד הצ־הרות נוגעות־ללב ומשאיר מצד שני די שליטה בידי המערכת המנהלת את ענייני המדינה, שהאופוזיציה הלוהטת היא חלק בלתי־נפרד ממנה.

מיקרה הראיון עם מר דייוויס מוכיח זאת. למרות שלא עברתי כל עבירה מישמעתית מכל סוג אפשרי שבעולם, הורחקתי בגסות בידי מנגנון פחדני, החושש לעורו כימעט יותר מכפי שהוא חושש, כנראה, לחייו. שיקול־דעתי המיקצועי, שאמר לי דווקא להשמיע את דבריו של אורי דייוויס כדי לנסות להפיח רוח־חיים בוויכוח כאוב וכאוב שהוא בנפשנו, לדעתי, פשוטו כמש־מעו — לא נחשב שיקול במקום־העבודה, שוועד־העוב־דים שבו נועד לימי־חירום של שביתת־שכר נועזות, וההנהלה שבו נועדה לשמור את קאדנצייתה הנוספת הבאה, ותו לא.

אלמלא קיוויתי שמצב זה הוא בר־חלוף, לא הייתי טורח לכתוב את המאמר.

דויד ויזר, תל־אביב

כדאי לך לבחור דווקא מֶץ-צֶבַע!

במץ-צבע,ניתן להתקין – BURST REVIVER ("אנטי מחיקון", לפי אפרים קישון) – אותו חלק אלקטרוני המבטיח לך קליטת תוכניות צבעוניות המשודרות בטלויזיה, גם אם עברו "סינון" צבע באולפן – ומשודרות בטלויזיות צבעוניות אחרות בשחור לבן, כגון: "תשע בריבוע", "האחים", "עוד להיט", "תיאטרון-הכורסא", כדורגל אנגלי, ועוד . . . .

מץ-צבע הינה בעלת מכשיר הפעלה מרחוק –REMOTE CONTROL – לנוחיותך.

מץ-צבע קולטת עבורך את השידורים בצבעים הברורים והטבעיים ביותר – ממש כמו בחיים.

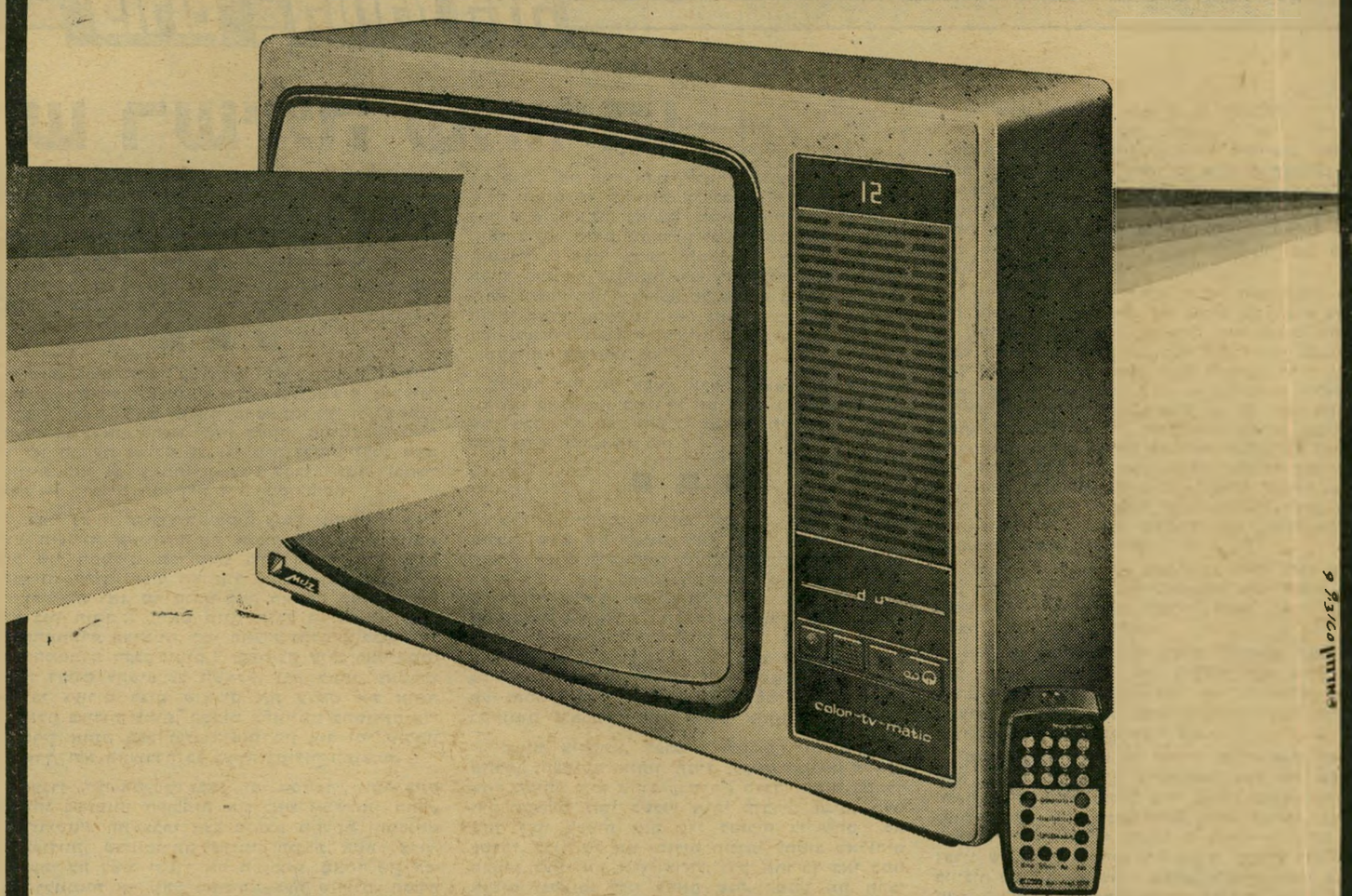
ניתן להשיג בגדלים "14 "16 "26.

היחידה עם BURST REVIVER "אנטי-מחיקון"

אז למה לך להתאמץ?

אמץ את

מֶץ צֶבַע



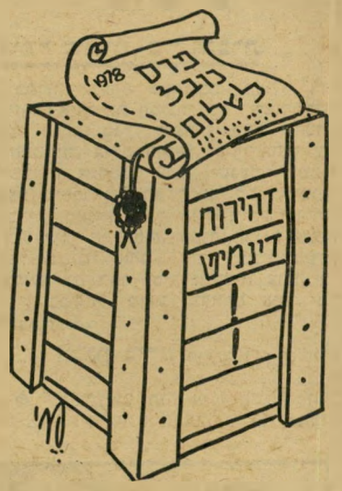
מֶץ-צֶבַע. מימד חדש בטלוויזיה צבעונית

פרטים אצל הסוכנים המורשים למוצרי מץ ברחבי הארץ ובבית מץ – רח' מוריעין 19 בני־ברק – רמת־גן.

מכתבים

ואזי ידבר דינמיט

כל הכבוד למנחם בגין ולממשלת ישראל. ממש לא יאומן כי יסופר. במה קיתונות של רפש שפכו על בגין בימי הבחירות? כמה פחד וחרדה נטעו יריביו בלב הציבור („אם תבחרו בליכוד — יוביל אתכם בגין למחרת למילחמה")? והנה הוכח בעליל כי זה האיש בגין, „הקשה",



„הקשוח", „הפאשיסט", „הטירוריסט" — הינו ככל האדם ואפילו מושלם בנפשו וברוחו יותר מכולנו. קרוב לוודאי שדווקא הוא עוד יזכנו בעזרת השם בשלום אמת ובר־קיימא. ראוי הוא לפרס נובל לשלום, ויהא זה פיצוי מה על כל הסבל, הסבלנות והקש שאכל באופוזיציה במשך 30 שנות שירותו את עם.

אולם עם כל השמחה והתקווה, עלינו לנהוג כלפי הערבים כדברי חז"ל, „כבדהו וחשדהו". לצערנו יש הרבה אמת בחששות של רבים בארץ לגבי אמינות השלום עם הערבים. עיקר החשש נעוץ בעובדה ש־לאחר הנסיגה יהיו המצרים ערוכים ממש בגבול השוכן ליד חלונות בתינו. חס וחלילה, אם השלום המיוחל לא יחזיק מעמד, או בתנאים החדשים מי ישור את גודל הקורבן שנצטרך להקריב?

הבה נקווה ונתפלל כולנו שאכן נזכה לשלום אמיתי ובר־קיימא.

אמיר פלומבר, טוקיו, יפאן

מעניין מה יאמרו מנחם בגין ואנוור אל־סאדאת זה לזה כאשר יפגשו באוסלו בקרוב, בטכס חלוקת פרס נובל לשלום, אם יימשך מצב הקיפאון הנוכחי בשיחות השלום, או יחמיר ויגיע עד לידי פיצוץ. קשה לתאר שהם יוותרו על הפרס, גם אם תפסקנה שיחות השלום. קרוב לוודאי שהם יאשימו איש את רעהו באחריות למשבר. גם אז תהיה הענקת הפרס לשניהם מוצדקת, כשניים שבמקום לדבר מניחים לדינמיט לדבר במקומם. סוף סוף היה נובל ממציאו של זה.

חיים תורן, תל־אביב

אחרי כל הכרזות ההסכמה הספונטאניות הבוקעות מפיו של שר־הביטחון עזר וייצמן ועמיתיו, ראש־הממשלה ושר־החוץ, לאמור „הן" רבתי לכל דרישה חדשה של נשיא מצרים; אחרי פיק הברכיים הפוקד את אנשי האופוזיציה הגדולה בתוך הממשלה, הנספחת אחרי גלי הכניעה שאינה יודעת רסן ומעצור; אחרי מבול ההכרזות של שר־הארוך וסגנו, המשננים וחוזרים באוזני עם ישראל, כי עניין העלייה הדראסטית במדד הוא רק „עניין של בוכהלטריה" ותו לא — נשאלת השאלה: האם הממשלה מתפקדת כראוי בכל החזיתות והאם יש לנו, אזרחי ישראל, על מי לסמוך?

לדעתי, כל מהלכיה הגורליים של הממשלה נעשים בחופזה יתרה. האחריות חלה על כל חברי הממשלה ובראש ובראשונה על האופוזיציה שבה, שמתפקידה ולבאשרותה לעצור את ההדהירה אל התהום.

שמואל איילון, תל־אביב

ממהלכי המשא־ומתן המתנהל בוושינגטון הולך ומסתבר, כי מטרתם של שני המנהיגים, בגין וסאדאת, אינה כל כך השלום עצמו. נראה שכל אחד מהם, למרות הצהרותיו הפומביות, משלים עם דחיית הסכם השלום ומחפש רק דרך כדי להטיל את האחריות לכך על יריבו. העובדה שמנחם בגין הצליח לשכנע את חברי ממשלתו לאשר את סעיף הלינקג' בחוזה השלום, למרות שרק שבועות קודם־לכן התנגדו לו, מעוררת את החשד כי ממשלת ישראל תהיה מוכנה להשלים עם כל תביעה ובלבד שישראל לא תואשם בפיצוץ השיחות.

יעקב מירי, נתניה

● ● ●

סוף השלום

למנחם בגין ולאנואר סאדאת יש זמן. הם מוכנים להניח ליוזמת־השלום להמתין מאחרי הדלת עד שיגמרו את ההתנגחות וההתנצחות ביניהם. מה שקורה מזכיר את הסיפור המפורסם על אותו עגלון ש־ניסה להרגיל את סוסו שלא לאכול, כדי לחסוך בהוצאות לתבן, ובסופו של דבר איבד את הסוס, שמת מרעב. יוזמת השלום אולי אינה סוס, אבל גם היא מסוגלת למות מרעב. עובדה היא שכל השהייה נוספת בשיחות וכל עיכוב גורמים ליתר ספקנות בקשר לעתידו ומהותו של השלום. הת־תימרונים הטאקטיים של שני הצדדים עו־



לים כבר על העצבים. האם אין שני הצדדים מבינים שהם יוצרים בקרב שני העמים רתיעה מפני השלום הצפוי?

ערן גורדשטיין, תל־אביב

● ● ●

בלי שטיפת־מוח

בתגובה לתשובות שניתנו למכתביהם של הקוראים גורדון ורוזן שהתפרסמו ב־מדור מכתבים (העולם הזה 2149), לא ברור לי מי העונה, אורי אבנרי עצמו או דוברו האישי. ברצוני להעיר על התשובות את ההערות הבאות:

● אני מתגורר בפאריס וקורא עתונות יומית ימנית (לה פיגארו) ושמאלית (לה מאטין). אין לחשוד בי כמי שנתון ל־שטיפת־מוח של הפאלאנגות או שידורי ישראל. העתונות היומית הצרפתית היתה בדעה שהסורים טבחו בלבנונים לשם שבירה וכיבוש ללא אבחנה בין לוחמים ואזרחים.

● הדעה שהביע לואי דה גירנגו (בדומה לאבנרי), לפיה אשמים הנוצרים ב־פתיחת האש, גונתה על־ידי מפלגתו שלו, הקואליציה והאופוזיציה גם יחד. אין הוא היחיד הקרוב למקורות מידע על המתרחש בלבנון. אם אורי אבנרי היה במקום וראה במו עיניו את הנוצרים פותחים באש ראשונים, ייצא נא להגנת גירנגו ויציג את העובדות.

● הטלוויזיה הצרפתית הממשלתית הציגה בדיווחים ישירים את הטבח שערכו הסורים בנוצרים. אין לחשוד בה שגם היא נתונה לשטיפת־מוח של מי שהוא.

● את התגובה לדברי מר רוזן אני מבין כך: אבנרי תומך (רטרואקטיבית) בקיום פלסטין עצמאית ושלמה והוא נגד החלוקה שהמיסד הימני־שמאלי ניסה לכפות. לגביו מובן מאליו שלעם הפלסטיני יש זכות להגדרה עצמית. אך האם יש זכות כזאת גם לעדה דתית (דהיינו היהודית) שהיא מיעוט בפלסטין? ומניין לכותב שרוב היהודים בפלסטין רוצים בישות נפרדת?

(המשך בעמוד 12)



הדגש השבוע יושם על השטח הכספי והרומנטי. קרוב לוודאי שתהיינה לך הוצאות הקשורות בנסיעות או בתיקונים של רכושך. ייתכן, מבחינה מסוימת, שהשבוע יתחיל באכזבה. האכזבה מקורה בצורך לשנות ולארגן מחדש תוכנית מוכנות עליהן עמלת קשות. ייתכן שייגרם הפסד כספי.

* * *



אתה נמצא בתקופה בה הכל נעשה אצלך באיטיות. אך אל דאגה, השבוע שלפניך יהיה מלא חיים וירענן אותך גם מבחינה נפשית וגם גופנית. כדאי שתפריש הצידה סכום כסף קטן לקניית מתנות, כי בקרוב היו לך סיבות לתת אותן. אתה צפוי לקשיים כספיים בעתיד הקרוב.

* * *



אתה מנסה להפוך בכוח כל אדם הנמצא בחברתך למטומטם. פחדיך וחוסר בטחונך עצמי אינם מתירים לך לחבב אדם מבלי להפוך אותו לנחות ממך, כפי שנדמה לך. אנשים עומדים על כוונותיך, ונותנים לך לעלות להם על הראש, ביגלל טוב־לב והתחשבות שאינך ראוי לה. חדל לנהוג בדרך נפסדת זו.





ההחלטה שהחלטת קשה מאד לביצוע, אך הכרחית. ניתוק קשרים וחזרה אליהם לא יביאו שום תועלת. נסה ליצור תנאים שייקלו עליך לעמוד במשבר הבלתי נמנע. עבור לעיר אחרת, החלף מקום עבודה. אם מצבך מאפשר לך זאת — סע לחו"ל. אל תתייעץ על בעיותיך עם איש.

* * *



מתרבים והולכים הסימנים לכך, שאתה עומד בפני מיפנה חשוב בחייך. קרוב לוודאי שאתה עצמך כבר חש בכך, ואפילו מנחש כי המיפנה יהיה לטובה ויורגש בעיקר במישור הכספי. אך — עדיין לא ברור די הצורך מנין יבוא השינוי. קיימים סיכויים רבים שדבר זה יתברר לך תוך הזמן הקרוב.

* * *



נקודת תורפה בלתי צפויה עלולה להתגלות במצב בריאותך, מאחר שהמתח הנפשי בו אתה שרוי משפיע לרעה על מצבך הגופני. השתדל לא להרהר יותר מדי בעיות מעורפלות. אל תפסח על ארוחות ואל תוותר על המנוחה הנחוצה לך. קבע לעצמך סדר יום קפדני, הכולל עיסוק רב.



שתי התפתחויות לא נעימות ביותר עלולות לחול השבוע. ראשית, צפויים מאורעות שונים שירגיזו אותך ויפריעו לך מבחינה רגשית. שנית, לא תוכל לסמוך על מזלך מבחינה כלכלית, מכיוון שצפויה לך הוצאה כספית כבדה ובלתי צפויה. מצד שני — תמצא פיצוי בהצלחה חברתית, בעיקר במחצית הראשונה של השבוע. בת מאזניים — השתדלי לא להיסחף אחרי זוהר חיצוני שאין מאחוריו כלום.

* * *



סמוך על שיכלך הישר, בעיקר במחצית הראשונה של השבוע. השתדל להיות יותר מעשי ולבחון את הדברים כמות שהם, מבלי לעטפם בהילה דמיונית ורודה. ביומיים האחרונים של השבוע תחוש קשר חזק יותר לדברים רחוקים. אפשר שיהיה זה מכתב, בן משפחה, או ידידה ותיקה, הנמצאת רחוק ממך. חדק את קשריך החברתיים תוך הדגשת הצד האינטלקטואלי שבאישיותך. שבוע נפלא לבילויים.

* * *



אל תצפה לגדולות במישור הרומנטי, לא השבוע, ואף לא בשבוע הבא. צפויה אף נסיגה מסויימת ביחסיך עם בן זוגך. אל תניח לדברים אלה להעכיר את רוחך ולהוריד לך את המוראל. אמנם אין הזמן נוח לאהבה, אך הוא מצויין לאירגון חיי חברה פעילים, שבמסגרתם תוכל להכיר אנשים בעלי עמדה והשפעה, שיעזרו בקידום הקאריירה שלך. ילדים יביאו לך השבוע הנאה רבה.

* * *



מקומך אינו במרכז העניינים, כפי שאתה סבור, אלא בשוליים, ואם כי מתחשבים בדיעותיך ומכבדים אותך, לא יביאו המאמצים שאתה עושה לקידום המקווה. השתדל למצוא נחמה בעבודה שיגרתית מוגברת, ובטיפוח היחסים ההדדיים בתוך המשפחה. מצב רוחך עשוי להשתפר במידה ניכרת ביומיים האחרונים של השבוע, ביגלל בשורה משמחת מאד הקשורה באדם אותו אתה אוהב. הוא מעוניין לעזור לך.

* * *



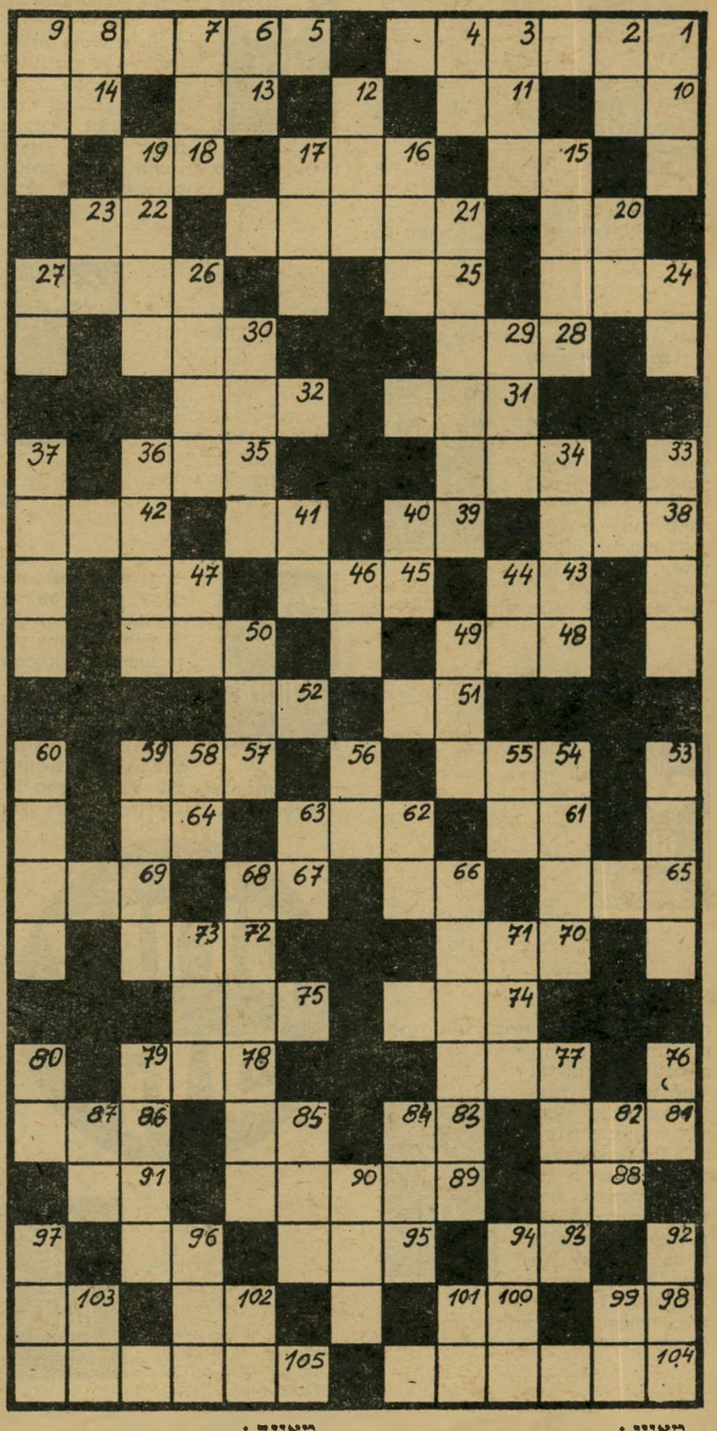
הבעיה הכספית הדוחקת המטרידה אותך, תיפתר השבוע בעזרת דבר מה הקשור במספר שישה. תקוות גדולות שטיפחת במשך החודשים האחרונים, עלולות להתגלות השבוע כהזיה או אשליה עצמית. האכזבה תהיה גדולה, אם לא תשכיל לראות סוף סוף את המציאות באור נכון. עליך להבין כי אנשים שנחשבו בעיניך לידידים מסורים אינם מוכנים לעשות למענך מאמצים.

* * *



נעגועים למקום רחוק, או לאנשים שהרחיקו לנסוע, עשויים להעסיק אותך במשך רוב ימי השבוע. אט אט יתחלפו הנעגועים בתקווה שיינתן לך לנסוע לביקור באותו מקום המעסיק את הזיותיך. נסה לברר מהם הסיכויים להפוך תיקווה זו לעובדה ממשית. אל תניח לעצמך לשקוע למצב של דכאון נפשי ואדישות, כי בכך אתה מזיק לא רק לעצמך, אלא לאלה התלויים בך. שים לב לדברי ידידים.

תשבץ העולם הזה 2152



מאוזן:

1) מסוגלות; 5) שחקני־קלפים מיקצועיים; 10) ידית; 11) מהלך בשחמט; 13) מן המצעים; 14) מיניסטר; 15) בתוכה; 16) עיר קדושה למוסלמים; 18) לאן? 20) מזל; 21) משמשים לכיסוי גג משופע; 22) מסולם הצלילים; 24) כשם, כמו; 25) מן ההורים; 26) שפכטל; 28) שיר־לכת צבאי; 30) עצם, פריט; 31) בן־צבע; 32) מכשיר; 34) גוש־חול קשה; 35) ניסיון רב; 38) דווי; 39) מלכסיקון הכלבים; 41) בהשאלה: פתי; 42) מגופה; 43) לא קשה; 45) נגמר, אזל; 47) פקודה; 48) שיתקי! 50) ממרכיבי הקשת; 51) תחמושת הקשת; 52) עליך לגעת! 54) מלבוש; 57) מיכסה הפתח; 61) משאבת הגוף; 62) מתוח על מים סוערים; 64) שן המפתח; 65) מעונות השנה; 66) נחפז; 67) צאצאה; 69) מחול אצילי; 70) העוף הגדול ביותר; 72) בננה; 74) מחברי התיזמורת; 75) חיבב מאד; 77) גוף ראשון רבים; 78) פרח־נוי; 81) תרנגול; 83) נישא; 85) צאצא; 86) אחי־הבעל או האשה; 88) בשבילי; 89) מילת תפילה; 91) מצבת־זיכרון; 93) מזיק לבגדים; 95) תנור; 96) כינוי; 98) חומת־מים; 100) הבל; 102) עליך לדעת! 103) חומת־מגן; 104) כפר אמנים בארץ; 105) עיר בארץ.

מאונך:

1) שערכו רב; 2) כיתה דתית; 3) מילת שאלה; 4) מונח בתורת החשמל; 6) עבירה; 7) לא־מתורבת; 8) הווייה; 9) התקוממות; 12) כפה על; 15) ענפים; 16) מס־ערך־מוסף (ר"ת); 17) מידת לח קדומה; 19) דינאמי; 20) אבר־תנועה; 21) מיספר אחת ברשימה; 23) מכינויי האלוהות; 24) ככה ולא אחרת; 26) מפה קטנה; 27) גיבעה קטנה; 29) גוש־עפר; 30) חזיון־לילה; 33) תרנגול; 34) כנף העיף; 36) פרמננטי; 37) אוכל; 40) בתוכך; 41) משקה קל; 44) כיסא־כבוד; 46) אדמה המצויה בנגב; 47) חי איטי; 49) בצוותא; 50) פסיעה; 53) רב־מג; 54) מהיה; 55) בור לאגירת מי־גשם; 56) להבה; 58) רטוב במיקצת; 59) מן ההדדי; 60) מוער, כותש; 62) שביב; 63) מספיק! 66) מין כבש שצמרו מובחר; 68) איש מוזר ומשונה; 71) עב; 73) מלחין רומנטי; 76) חי ימי; 77) וסאל; 79) מן המזלות; 80) מקולות המקהלה; 82) מילת־שלילה; 84) מונארך; 85) בור לשאיבת מים; 87) מן הגפיים; 90) סופר אמריקאי (ש"מ); 92) קיצוב במזון; 94) מידת יבש קדומה; 96) פתח; 97) נס; 99) מספיק! 101) מסולם הצלילים; 102) עלה בספר; 103) בעל־חוב.

מכתבים

(המשך מעמוד 11)

שאלתי היא: מה עושה הכותב הנכבד במדינת־ישראל?

דן וידור, פאריס, צרפת

● ● ●

אין עם מי לדבר

התחלתי לקרוא את העולם הזה בערך לפני כשנה. הרעיון המדיני העיקרי החוזר על עצמו בעקביות ובעקשנות, שבוע אחר שבוע, אומר שיש עם מי לדבר ושצריך לשבת עם אש"ף ולהכיר בו, כשם שצריך להכיר במדינה פלסטינית בגדה וברצועת עזה.

כל הרעיונות הללו מתבססים על הנחת יסוד אחת ויחידה, שפשוט איננה נכונה: שאש"ף והפלסטינים מוכנים להסתפק במדינה פלסטינית שתקום בגדה המערבית וברצועת עזה ולחיות עמנו בשכנות ובשלום. האמנה הפלסטינית חיה וקיימת ולא שונה בה מאום. המטרה הסופית היתה ונשארה חיסולה של מדינת ישראל והקמת מדינה פלסטינית דמוקראטית בשטחה. מנהיגי אש"ף חוזרים ומכריזים על אותו רעיון ללא שינוי. ההסכמה להקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, מוגדרת במפורש כצעד טאקטי בלבד בדרך אל המטרה הסופית.

להלן תרגום קטע, קטן אך חשוב, מדבריו של איברהים סאוסה, נציג אש"ף בפאריס. בראיון שנתן לתחנת הרדיו אר־רופה 1, ב־5 בספטמבר השנה: „זוהי הנוסחה שלנו לשלום, ואני עומד לחזור על כך בתחנתכם כדי שכל מי שמאזין לה יידע בדיוק מה אש"ף רוצה. מטרתנו היא לייסד מדינה פלסטינית ריבונית ועצמאית על כל סנטימטר של הטריטוריה הפלסטינית שתפונה מכוחות ישראליים. זה אומר שאש"ף יכיר או יקבל יסוד מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה, כאחד השלבים בדרך למדינה פלסטינית עצמאית בכל פלסטין."

הייתי רוצה להאמין כמוכם שיש עם מי לדבר ויש עם מי לחיות בשלום. אך זה פשוט לא כך, וחבל.

דני גדרי, ברן, שוויץ

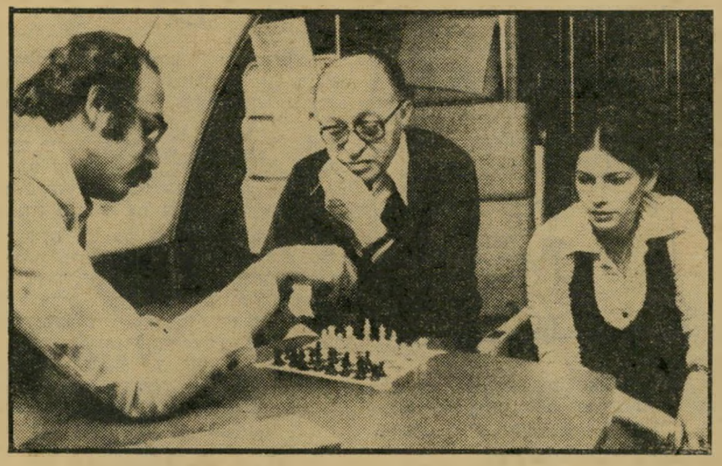
● ● ●

אותה כותרת, כלי הגברת

במדור אנשים בעתונכם (העולם הזה 2151) ראיתי את תמונתו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, שצולם בעת מישחק שחמט עם אריק פולאט, עורך־החוץ של השבועון הגרמני שטרן, שנערך במטוס בעת טיסתו של ראש־הממשלה לארצות־הברית. מעניין, אבל בגיליון השטרן שהגיע לידי התפרסמה אותה תמונה עצמה אבל בשינוי אחד: ליד ראש־הממשלה מופיעה גם בתו חסיה הנראית צופה בעניין במישחק. מדוע הוצאתם אותה מהתמונה?

אמנון בורג, פרנקפורט, גרמניה

● לא **העולם הזה** אלא **השטרן** הוא שקיצץ את התמונה. מסתבר כי בגלל תמונה זו נאלץ **השטרן** להדפיס שתי מהדורות של הגיליון בו פורסמה התמונה. במהדורה הראשונה הופיעה התמונה כשליד ראש־הממשלה יושבת צעירה הצופה במישחק, אותה זיהה **השטרן** כחסיה, בתו של מנחם בגין. רק במאוחר הסתבר כי הצעירה אינה חסיה, אלא אחת הדיילות במטוס אל־על. עורכי **השטרן** הפסיקו את ההדפסה, החליפו את התמונה באחרת, ממנה הוצאה האלמונית שלא יכלו לזהות. גיליון המהדורה השניה ובו התמונה ללא הקיביצרית, הוא שהגיע למערכת העולם הזה.

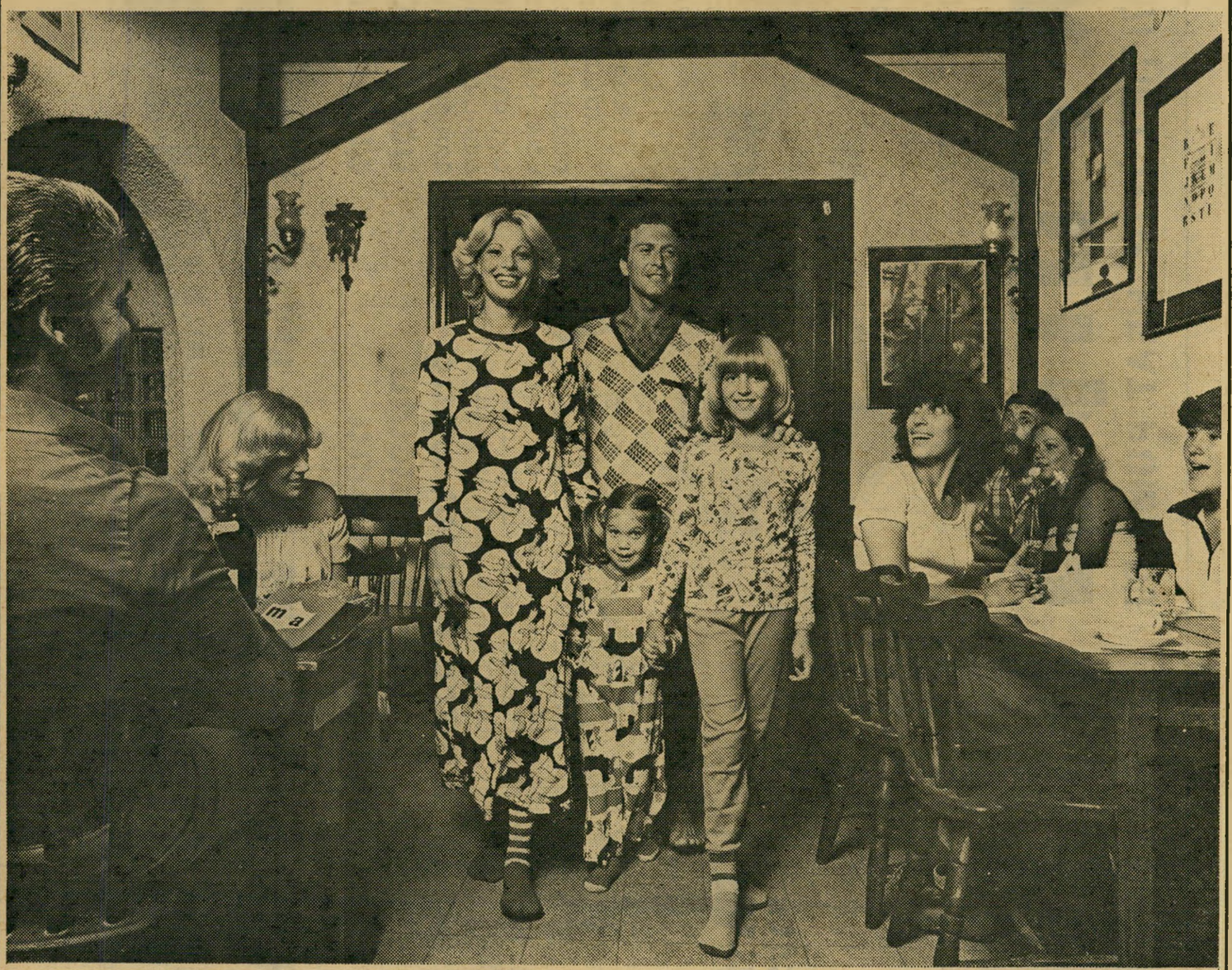


התמונה הראשונה: בגין משחק שח כשדיילת צופה במישחק
הדיילת נחשבה כבת



התמונה השניה: בגין משחק שח ללא הדיילת
לחוש על חסיה

מה הולך פה?



Rotex

פיז׳מות, כותנות לילה, חולצות, גרביים,
(לא רק תחתונים וגופיות)

רוטקס מתלבש עליך יופי.

עיצוב: אלון סגל

יואל אביטל

מזגן תדיראן עם HEAT PUMP
מבטיח חורף חמים וזול ו...קיץ ממוזג וקריר



HEAT PUMP
שיטת החימום החדישה והחסכונית בעולם.

מזגן תדיראן המצוייד ב-HEAT PUMP מזרים לביתך אויר חמים בטמפרטורה הניתנת לויסות וללא ריחות לוואי.

חימום במחיר נמוך ביותר - 1500 ל"י בלבד

תמורת 1500 ל"י בלבד אתה מקבל את ה HEAT PUMP המשוכלל במזגן תדיראן.

החימום הבריא ביותר.

סקרים ובדיקות העלו שהחימום ע"י מזגן אינו מזהם את האויר, אינו פוגע בכושר הריכוז ואינו יוצר הרגשת עייפות.

החימום החסכוני ביותר. פי 3 תפוקה מכל קילוואט חשמל

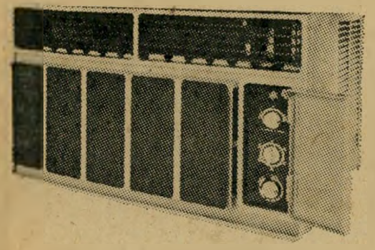
חימום בעזרת מזגן הוא הדרך החסכונית ובעלת הניצולת הגבוהה ביותר, המומלצת ע"י משרד האנרגיה והתשתית (ראה פרסומי משרד האנרגיה 1977) מכל קילוואט חשמל אתה מפיק עד פי 3 חימום.

מובטח לכם חורף חמים ונעים.

כשאתה מתעניין ברכישת מכשיר לחימום הדירה שאל על מזגן תדיראן עם HEAT PUMP רכוש אותו ואתה יכול לשכוח מחשבונות חשמל וגז מנופחים ומהתלות בחסדי מחלק הנפט — לך יש מזגן תדיראן עכשיו, אתה מאורגן לחורף ול...קיץ.



את מזגני תדיראן ניתן לשכור עם אופציה לרכישה בעוד שנתיים במחיר של היום.



מזגן תדיראן

עם HEAT PUMP אידאלי לחורף ולקיץ

פרסום

יו"ר מועצת העובדים חשד בהנהלה שה'א רוצה

להכניס אותו לכלא - ואז הוא התחיל לזמר ופקידים בכירים החלו להיעצר



יו"ר מועצה צוקרמן

לפני כחודש הוכתה חיפה בתדהמה. מזה כמה זמן שבעיר פשטו שמועות על שוחד, אימים וגניבות במיגזרים ציבוריים רבים.

לפני כחודש נעצרה אחת הדמויות הידועות ביותר בעיר, יושב־ראש מועצת העובדים של צים, אורי צוקרמן. הוא היה עצור במשך 48 שעות והוחשד אז בשורה של עבירות, ביניהן קבלת כספים במירמה ונסיון לקבל שוחד. כששוחרר צוקרמן נעצר חבר אחר של הוועד, יעקב ליבוביץ. הוא הוחשד אז בקבלת שוחד, בצורת שתי חולצות, מאדם שסיפק צרכים שונים לעובדי צים (העולם הזה 2148).

לצוקרמן היה ברור מדוע המישטרה עצרה אותו. הוא היה חבר תקיף בוועדה שהצליח להוציא מההנהלה הטבות מפליגות לעובדי צים וההנהלה החליטה לחסל אותו. כימעט באופן ישיר האשים צוקרמן את מי שהיה קצין מישטרה בכיר והיום סמנכ"ל חברת צים, מרדכי („מוטי־קה") רון, כי הוא משך בחוטי הפרשה. רון ומנכ"ל צים, יהודה רותם, נבהלו וניערו חוצנם מההאשמות נגד צוקרמן.

מישטרת חיפה היתה בטוחה כי יש יסוד להאשים את צוקרמן ואת ליבוביץ. היא ביקשה לעוצרם לתקופה ממושכת, ואחד מקציניה הצהיר, כי מאחרי התלונה כנגד צוקרמן עומד מישהו מהנהלת צים.

לפני ימים אחדים קיבל צוקרמן מיכתב מאשימו, רב־סמל ארנס טל, שבו מודה טל כי הוא ממליץ לסגור את התיק נגד צוקרמן מפני שהתברר כי אין לו נגיעה בפרשה. ליבוביץ לא קיבל עדיין מיכתב כזה, אולם לאיש אין ספק כי לאחר כל המהומה סביב השוחד, לא תתבזה המישטרה ולא תנסה להעמידו לדין באשמת קבלת שתי חולצות־פרוטה כמתנת שוחד.

אולם צוקרמן וליבוביץ החליטו, כפי הנראה, לא לשתוק.

טרקטורים בהזמנה

יפה מוצפת באחרונה בפרשיות שוחד ובמעצרים. לכאורה אין קשר בין שלוש הפרשיות המעסיקות עתה את העיר, אך כל מי שמכיר את המתרחש בעיר הנמל הצפונית יודע כי יש קשר מסויים ביניהן, מאחר ומעורבים בהן אנשים השייכים לאותה חברה, בעלי אינטרסים משותפים והמוכנים לקום לעזור איש לאחיו, אפילו כנגד הצדק והחוק, כדי לשמור על הגילדה שלהם.

הפרשה הראשונה היא פרשת בית־הלוחם. תורמים אמריקאים, שקראו לעצמם ברית־שלום מפילדלפיה, הביאו לאירגון נכי צה"ל תרומה בת מיליונים רבים, כדי לבנות את בית־הלוחם בחיפה. הכסף נלקח, התוכניות הוזמנו, והעיריה הבטיחה להשתתף במחצית ההוצאה.

הבניין לא הוקם במשך שנים ארוכות. בכל פעם שהתורמים הגיעו מפילדלפיה, כדי לראות את הפרוייקט שלהם, התאחדו עיריית חיפה ואירגון נכי צה"ל, והזמינו כמה טרקטורים כדי שיעבדו בשטח. ביתיים נשכר אדריכל, שזכה במיכרז לבניית בית־הלוחם, דויד ינאי שמו, ינאי אינו רגיל לסיגנון העבודה הנהוג בעיריית חיפה ובאירגון נכי צה"ל.

האיש האחראי על מחלקת ההנדסה בעיריית חיפה הוא סגן ראש העיר, יוסף בלושטיין, מי שהיה במשך שנים רבות מנהל חברת־החשמל בעיר. מי שהיה אחראי על הסניף החיפאי של אירגון נכי צה"ל ועסק בפרוייקט בית־הלוחם הוא אדם בשם אביגדור, שעבד אף הוא בחברת־החשמל.

ינאי הבין כי עליו לשלם שוחד. הוא גילה כי עליו להסתפק בקבלנים לא־טובים, שעשו עבודה לא־טובה, רק משום ששילמו שוחד, וכי הפרוייקט הגדול שהוא עוסק בו עלול להתמוטט בכל רגע. ינאי סירב להסתגל לשיטה זו ופנה למישטרה. מחלקת ההונאות של מישטרת חיפה חוקרת בעניין. בינתיים היא ערכה מעצרים ומבטיחה מעצרים נוספים. בין אלה שעתידים להיעצר יהיו כנראה כמה מראשי אירגון נכי צה"ל ובעלי תפקידים בכירים בעיריה.

פרשה זו הובילה, בין אם בצורה ישירה ובין אם בדרך מיקרה, לפרשה אחרת, הקשורה במחלקת מהנדס העיר חיפה. בשבוע שעבר נעצר אחד מהקבלנים הגדולים ביותר בחיפה, יעקב פריצקר, שהוא גם דמות ידועה בחיי החברה של העיר. פריצקר בנה שיכונים רבים ואת המלונות דן כרמל ונוף (הוא גם הבעלים של מלון נוף) ויש לו יד בכימעט כל מיפעל בניה גדול בעיר. הוא היה יוצא ונכנס לבניין העיריה ועושה בו כבתוך שלו, עד שהתקח, התוכניות הוזמנו, והעיריה הבטיחה להשתתף במחצית ההוצאה.

הבניין לא הוקם במשך שנים ארוכות. בכל פעם שהתורמים הגיעו מפילדלפיה, כדי לראות את הפרוייקט שלהם, התאחדו עיריית חיפה ואירגון נכי צה"ל, והזמינו כמה טרקטורים כדי שיעבדו בשטח. ביתיים נשכר אדריכל, שזכה במיכרז לבניית בית־הלוחם, דויד ינאי שמו, ינאי אינו רגיל לסיגנון העבודה הנהוג בעיריית חיפה ובאירגון נכי צה"ל.

האיש האחראי על מחלקת ההנדסה בעיריית חיפה הוא סגן ראש העיר, יוסף בלושטיין, מי שהיה במשך שנים רבות מנהל חברת־החשמל בעיר. מי שהיה אחראי על הסניף החיפאי של אירגון נכי צה"ל ועסק בפרוייקט בית־הלוחם הוא אדם בשם אביגדור, שעבד אף הוא בחברת־החשמל.

ינאי הבין כי עליו לשלם שוחד. הוא גילה כי עליו להסתפק בקבלנים לא־טובים, שעשו עבודה לא־טובה, רק משום ששילמו שוחד, וכי הפרוייקט הגדול שהוא עוסק בו עלול להתמוטט בכל רגע. ינאי סירב להסתגל לשיטה זו ופנה למישטרה. מחלקת ההונאות של מישטרת חיפה חוקרת בעניין. בינתיים היא ערכה מעצרים ומבטיחה מעצרים נוספים. בין אלה שעתידים להיעצר יהיו כנראה כמה מראשי אירגון נכי צה"ל ובעלי תפקידים בכירים בעיריה.

פרשה זו הובילה, בין אם בצורה ישירה ובין אם בדרך מיקרה, לפרשה אחרת, הקשורה במחלקת מהנדס העיר חיפה. בשבוע שעבר נעצר אחד מהקבלנים הגדולים ביותר בחיפה, יעקב פריצקר, שהוא גם דמות ידועה בחיי החברה של העיר. פריצקר בנה שיכונים רבים ואת המלונות דן כרמל ונוף (הוא גם הבעלים של מלון נוף) ויש לו יד בכימעט כל מיפעל בניה גדול בעיר. הוא היה יוצא ונכנס לבניין העיריה ועושה בו כבתוך שלו, עד שהתקח, עוררו חשדות כי הוא שיחד את אחד מהפקידים הבכירים ביותר בעיריה. על־פי חשדות אלה קיבלה אישיות בכירה זו, המעורבת גם בפרשת בית־הלוחם, דירה מפריצקר וטובות הנאה אחרות, תמורת אישור חריגות בנייה של הקבלן. יחד עם פריצקר נעצר גם המהנדס משה גלעד, גם הוא דמות ידועה בעולם העסקים והבילויים של חיפה.

על פני השטח אין למצוא קשר בין שתי פרשות אלה לבין שתי הפרשות הקשורות בצים והנחקרות עתה בידי המישטרה. אך למעורבים בפרשות אין ספק, כי לאחר שצוקרמן וליבוביץ נעצרו, ולאחר שהתברר כי ההאשמות נגדם חסרות יסוד, החליטו השניים לספר את כל הידוע להם על השחיתויות בצים.

הפרשה הראשונה היא פרשת קבלת שוחד ממספנות במזרח הרחוק. עד כה היה ניצב אברהם תורג'מן, מפקד מחוז חיפה, אחראי על חקירת פרשות אלה לבין שתי הפרשות הקשורות בצים והנחקרות עתה בידי המישטרה. אך למעורבים בפרשות אין ספק, כי לאחר שצוקרמן וליבוביץ נעצרו, ולאחר שהתברר כי ההאשמות נגדם חסרות יסוד, החליטו השניים לספר את כל הידוע להם על השחיתויות בצים.

הפרשה הראשונה היא פרשת קבלת שוחד ממספנות במזרח הרחוק. עד כה היה ניצב אברהם תורג'מן, מפקד מחוז חיפה, אחראי על חקירת פרשות

מי שיחד את מי?

צים זוכ

צים שוחד ממספנות במזרח הרחוק. עד כה היה ניצב אברהם תורג'מן, מפקד מחוז חיפה, אחראי על חקירת פרשות

צים. עתה הצטרף לחקירה תת־ניצב בנימין זיגל, עם כל צוות עובדיו. לפתע התגלה, כי קיימים חשדות שאחד או כמה מחברי ההנהלה של צים קיבלו שוחד בן למעלה ממיליון דולר ממספנות שבהן בונה ומשפצת צים את אוניותיה. בעולם הספנות הבינלאומי, כמו בעולם האוויריה הבינלאומי, מתגלים מדי פעם בפעם פרשיות שוחד של מיליוני דולרים, משום שהעיסקות בתחומים אלה הן עיסקות בהיקף של עשרות ומאות מיליוני דולרים. מלבד כמה רמזים, בעת חקירת פרשות מיכאל צור ומשה קשתי המנות, לא הועלה עד כה עניין קבלת שוחד בהקשר לאנשי ימיה ישראליים. עתה התגלו כמה סימנים, כי אכן היו מיקרים של קבלת שוחד על־ידי ישראלים ממספנות במזרח־הרחוק. המחלקה של זיגל חוקרת בעניין, בצים לא ישנים בלילה, וזיגל אף מתכוון לשלוח את אחד מעוזריו למזרח־הרחוק.

מסיבות בסיטונות

לגבי חקירת הפרשה השניה, לא צריכים חוקריו של זיגל לטוס למזרח הרחוק, ואומנם, בפרשה זו כבר נקראו אנשים רבים לחקירה, ורבים אף נעצרו. לצים יש חברת־בת בשם לים, האחראית על כל ההספקה לאוניות צים. החברה עוסקת במיצרכים ובמוצרים פטורים ממכס, ולמרות שהיא בבעלות מלאה של צים (מלבד אחוז אחד של המניות, השייך לסוכנות היהודית), עושים בה מנהליה ככל העולה על רוחם.

אחת מהדמויות המרכזיות בחברת לים היא סמנכ"ל החברה, יהושע טיבעוני, חבר בקבוצה חיפאית ידועה שבה חברים אברהם זניוק, בעל בית־מיסחר גדול לנשק ולצעצועים בעיר, משה ורטמן, מי שהיה חבר־כנסת וכיום מזכיר מועצת פועלי חיפה, יוסף בלושטיין, סגן ראש עיריית חיפה, המעורב בפרשיות אחרות הנחקרות עתה, מוטקה רון, סמנכ"ל צים, ועוד רבים אחרים.





החוקרים

מי שהחל בחקירה ללא משוא פנים הוא ניצב אברהם תורג'מן, אחד השוטרים המעורים ביותר במישטרת ישראל, שהודיע לעסקונה החיפאית כי לא יתיר עוד מקח וממכר עם המישטרה. לעזרתו של תורג'מן הגיעה מחלקת ההונאות של המטה הארצי, בראשותו של תת־ניצב בנימין זיגל (משמאל). החוקרת עתה ארבע פרשיות שחיתות בחיפה.

(המשך מעמוד 15)

מהבחינה העיסקית אין לכאורה קשר בין כל חברי הקבוצה, הנוהגים לבלות בצוותא. אולם במשך שנים אחדות היו נפגשים כל חברי הקבוצה בבית־המיסחר של זניוק, מדי יום ששי אחר הצהריים, שותים לשוכרה ומבלים עד לכניסת ה־שבת. אז היו נוסעים הביתה, איש איש לאשתו וילדיו.

כאשר פוצץ העולם הזה את פרשת המסיבות אצל זניוק, חלה הפוגה בהן ב־משך כמה חודשים. אולם מהר מאד חזרו בני החבורה להתכנס שוב, כשבקבוקים בידיהם. פעם התלונן אב במישטרת חיפה, כי בתו השתתפה באחת מהמסיבות האלה, בהיותה במדים, חיילת בחיב"ה. הקשר בין חיילות חיב"ה שהיו כפופות למיש־טרה, לבין אחד ממשתתפי המסיבה, מרדכי רון, עורר הערות רבות. בהזדמנות אחרת ראו אנשים בחיפה כיצד יוצאים בני החבורה מחנותו של זניוק כשהם מתנד־נדים בגילופין. כיוון שכמה מבני הקבו־צה לא יכלו לנהוג במכוניותיהם בכוחות עצמם, טילפן רון אל מטה המישטרה הסמוך — אז הוא היה עדיין מפקדו — והזמין שוטרים כדי שיסיעו את השיכו־רים לבתיהם. רון הכחיש בזמנו את הפר־שה כולה וטען בפני המפכ"ל, חיים תבורי, כי הוא סובל מאולקוס ולכן אינו שותה. אולם היו אנשים רבים שראו את המחזה במו עיניהם, ביניהם עיתונאי ידוע מחיפה, והיו אנשים רבים עוד יותר, שהיו מוכנים להעיד כי שתו משקאות חריפים עם רון בהזדמנויות אחרות. יתכן כי פרשת מסיבות השיכרות בחיפה תרמה אף היא, בין ה־שאר, לכך שרון נאלץ לצאת לפנסיה.

הפרשה הזו הולידה עוד התרחשות — המסיבות עברו מחנותו של זניוק למקום אחר. האתר החדש היה מיסעדת עינת, בדרך בין הצ'ק־פוסט לבין קריית־חיים. מסיבות שונות, אולי משום שבעל עינת לא היה מוכן להשתתף בהוצאה הכספית של מימון בילויי העסקנים החיפאים, הם נאלצו לעזוב את המיסעדה ולחפש מקום אחר.

המיסעדה של סאלח

המקום **שנמצא** היה מיסעדת סאלח בכיכר פאריס (כיכר חמרה) בחיפה. סאלח, ערבי יליד חיפה, ידידו של משה ורטמן ושל מוטקה רון, פתח לפני כמה שנים מיסעדה ליד שתי מיסעדות ידועות אחרות בעיר, צבי ועבד. הוא השקיע הון עתק בשיפוץ, וחיפש בכל כוחותיו קהל לקוחות טובים לכיסוי ההוצאות. לשם כך היה מוכן סאלח לשלם. הוא נתן הנחות מפליגות לקבוצה — ורטמן, רון, טיבעוני, בלושטיין והאחראי על המכס בחיפה, צבי מילר, החלו לפקוד את המיסעדה של סאלח מדי יום ששי. סאלח אומנם הגיש חשבון בסוף המסיבה, אולם החשבון היה נמוך בעשרות אחוזים מהמחירים הנקובים בתפריט. ברוב הפעמים שילם יהושע טיב־עוני את החשבון.

כשראתה הקבוצה כי טוב אצל סאלח, הפכו אנשיה את המקום לביתם השני, לא רק בימי ששי, אלא גם ביתר ימות השבוע. עד לשבוע שעבר אפשר היה לראות כמה מאנשי הקבוצה כשהם אוכ־לים וסובאים וסאלח עומד עליהם לשרתם.

עתה החליטה המחלקה של זיגל כי הקשר בין אישים אלה אינו רק קשר של ידידות ובילויים, אלא גם קשר עסקי. ששה מעובדי לים נעצרו על־ידי המיש־טרה ואחרים, ביניהם טיבעוני, נחקרו. הששה שנעצרו הם אריה גסט, מנהל מחלקת ההספקה לאוניות ישראליות, נחום שיין, מנהל מחלקת התיפעול של החברה, צבי צלאל, עוזרו של גסט, מירה ליברמן, מזכירת מחלקת המשק של לים, משה אלבלט וזיגי גייטלר, שניהם עובדי מחלקת התיפעול.

בנוסף לאלה נעצרו גם ארבעה נהגי משאיות שהיה להם הסכם עם לים, כקב־לנים עצמאיים, להובלת המיצרכים שאותם סיפקה החברה לאוניות. כאשר נעצר גם צבי מילר, האחראי על המכס בחיפה, התברר לכל הקשר בין המעצרים השונים. המישטרה חושדת, ולדיברי זיגל יש לה אף ראיות, כי מיצרכים ומוצרים במאות אלפי לירות יצאו ממחסני לים ולא הגיעו אל האוניות אלא לחנויות הידועות של הימאים, בדרך העצמאות בחיפה. המיש־טרה גם חושדת, כי בעזרתו של מילר בוצעו על־ידי עובדי לים עיסקות הפוכות: הברחת מוצרים ומיצרכים בסכומים של מיליוני לירות, שהגיעו באוניות של צ"ם ומצאו את דרכם אל מבריחים שונים. וזאת, כמובן, מבלי ששולם עליהם מכס.





המנכ"ל יהודה רותם, מנכ"ל צ"ם, השוהה עתה ב־אפריקה, קיבל דיווח על פרשת המעצרים והתבקש ע"י עורכי־הדין לשוב ארצה.

העילה מרדכי רון, מי שהיה מפקד מישטרת חיפה, וכיום סמנכ"ל צ"ם, הוא האיש שלדעת צוקרמן עמד מאחרי התלונות למשטרה.

„זו הולכת להיות פרשה גדולה יותר מפרשת ידלין!" אומר אחד מחוקרי מחלקת ההונאות של בנימין זיגל, שנכנסה לחקירת התיסבוכת החיפאית



הידיד מי שהיה ח"כ וכיום מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורטמן, אכל ושתה פעמים רבות על חשבון טבעוני מהחברה שכמה ממנהליה נעצרו.



החנויות תמונה של אחת מחנויות המיזכר של סחורות הימאים בחיפה. ללא קשר לחנות זו, חושדת המישטרה כי בעזרת האחראי על המכס בחיפה וכמה מהעובדים הבכירים בלים, הועברו סחורות מובחרות שנועדו לאוניות צ"ם לחנויות.

העסקן זרק ממישרד השוטר

כאשר **התפרסמו** הידיעות על המע־צרים, החקירות והחרמת המיסמכים בדירותיהם ובמכוניותיהם של חשודים רבים, מהם פקידים בכירים של צ"ם, גרשה ורעשה החברה. מנכ"ל צ"ם, יהודה רותם, נמצא עתה בסיור באפריקה. עורכי־הדין של החברה מיהרו להתקשר עימו בטלפון, כדי לדווח לו על מעצר הפקידים הבכירים שלו ועל החקירה, ולבקש ממנו למהר ולחזור לארץ.

משה ורטמן, חבר של רבים מהנחקרים והעצורים, ביקש מידע מכל מקור אפשרי, כדי לדעת מה בדיוק ההאשמות. מוטקה רון, שאין לו דריסת רגל במישטרה שהוא היה מפקדה, מאז נכנס תורג'מן לתפקידו, ניסה להפעיל קשרים ישנים, בדרג נמוך יותר, כדי לדעת פרטים על החקירה. גם יושב־ראש מועצת המנהלים של צ"ם, חיים שטסל, אשר אשתו היתה מעורבת בשערוריית השקת ספינת צ"ם במזרח־הרחוק, מגלה התעניינות בחקירת המיש־טרה.

אולם מזלם הרע של אישי חיפה, בין אם הם עצמם מעורבים בפרשה ובין אם רק ידידיהם מעורבים בה, שמים רבים זרמו בינתיים בקישון ועתה אין מיש־טרת חיפה מוכנה לעזור להם, כפי שהיה בעבר. אברהם תורג'מן הנהיג סדרים חד־שים, במישטרה, ועתה אי־אפשר לסיים פר־שיות על־ידי הרמת טלפון. לפני כמה חו־דשים הבין תורג'מן כי אישיות בכירה בעיריה מנסה לשים לו רגליים. הוא הזמין אותה אישיות למישרדו, הסביר לה כי הימים הטובים של עיסקות מפוקפקות וסגירת תיקים של עסקנים חיפאיים עברו לבלי שוב. כאשר ניסה אותו פקיד בכיר להתווכח ולהתמקח, זרק אותו תורג'מן ממישרדו.

אולם גם אם תורג'מן לא היה קיים ואת המישטרה היה ממשיך לנהל רון, שהוא אחד מהחבורה, גם אז לא היה בכוחו להושיע. אל התמונה נכנס זיגל, הנימנה על אנשי המטה הארצי ושמושבו בתל־אביב, והוא אינו מכיר כלל את המערכת המורכבת של היחסים האישיים בחיפה.

מה שקורה עתה בחיפה הוא רק ההת־חלה. אומר על כך אחד מחוקרי מחלקת ההונאות: „זו הולכת להיות פרשה גדולה יותר מפרשת ידלין." שהרי בכל יום נעצרים עוד אנשים, בעלי מעמד ותפקידים בכירים, הן בסקטור הפרטי והן בעס־קונה הציבורית של העיר.

אנוה מציעה:
סריגי וולסי
מסקוטלנד באהבה





אנוה-סמל האיכות באופנה

א.ש. פרסומאים/יקי הלפרין/ רפאל טיכון

מכתבים

השטר של ז'בוטינסקי

בנק־ישראל עומד להדפיס שטר של אלף ל"י עם דיוקנו של זאב ז'בוטינסקי.
(מן העתונות)

הרצל במבט נוסטלגי / מסתכל על בן־גוריון, / ואומר לו: יא־חביבי, / איך ירדנו במדרון... / עוד שלשום הייתי „הרצל", / שטר חשוב, קשה כמו צוק; / ומחר הז'בוטינסקים / כבר יציפו את השוק.

ומשיב ב.ג. בעצב: / גם אני קצת מדוכדך: / ז'בוטינסקי כבר מגיע / — זה ביטוי למהפך... / שטר בן־אלף ז'בוטינסקי, / בודאי יחזיק שנתיים. / אחריו יבוא שטר־בגין — / שיהיה כבר בן־אלפיים... וכש„בגינים" יהיו / לאינפלציה משתוללת — / כבר ידפיסו את ה„ארליך", / זהו שטר בן עשר־אלף. / כשה„ארליכים" בשוק / כבר יהיו שווים למילים / אז ידפיסו גם את „פרס", / גם את „גולדה" ו„גלילי".

אחר־כך יבוא גם „המר" — / כל אחד ודאי ישיר: /

אז הייתי גם עשיר... / אחריו תודפס גם „שולה" / וגם „לובה אליאב". / ואולי גם צ'רלי ביטון — / מסלק בקבוק חלב...

כל שנה דיוקן חדש / בארנק נישא בקודש. / רק אנחנו לא נדע / איך אפשר לגמור ת'החודש... / הם אומרים: לעם יש כסף. / העובדה — שהוא אוגר. / בואו נבטל סובסידיות / — וניסע לחו"ל מהר.

במטוס אחד מר ארליך, / במטוס אחר דיין. / כשחשים געגועים / הם קופצים מזמן לזמן... / ומעת לעת אלינו / הם חוזרים לכאן, העירה, / וגוזרים איזו גזירה, / שפוגעת שוב בלירה.

...הרצל במבט נוסטלגי / מסתכל על בן־גוריון / ואומר לו: יא־חביבי, / איך ירדנו במדרון... / פעם ווייצמן, זה הדוד, / שטר חזק היה, כמו גזר. / לך תראה לאן הגיע / האחיין, מר וייצמן עזר.

ערב רד. שתיקה רועמת. / הם יושבים דומם בעצב. / בן־גוריון ליד הנרייטה. / מונטיפיורי לצד הרצל. /

...ובאופק מתקרב לו / עם עתיד ממש מזהיר, / שטר־בן־אלף (שתי גדות): / ז'בוטינסקי הצעיר!

אבי אזרן, פתח־תקווה

● ● ●

אהבת החי

אנשי „הסיירת הירוקה" של רשות שמורות־הטבע אוהבים את הטבע אהבת מוות, ושרופים על חיות־הבר בצורה לא נורמלית. למען הטבע והנוף הם מוכנים לעשות את הכל: לרדוף את רועי־הצאן, להכות אותם ואפילו לירות באוויר ללא שום סיבה, רק כדי להפחיד אותם. כדי להגן על חיות־הבר הם מוכנים לדאוג גם לעדרי הצאן בשיטה מודרנית המעידה על אהבתם: הם מבריחים את העדרים, רודפים אותם בליווי יריות וצפירות, כדי שתהיה „חאפלה" אמיתית.

האם כך שומרים את הטבע ועל חיות־הבר? או שמא, כדי לשמור על חיות־הבר צריכים לגמור את חיות־הבית?

מוחמד קבועה, באר־שבע

● ● ●

תיקוני טעויות

במאמר אז מה אם אנחנו צדקנו (העולם הזה 2147), מגלה אורי אבנרי בווידויו כי הוא חסא גם בספיריטואליזם. שאם לא כן, כיצד יסביר את התקשרותו באביב 1970 עם ראש־הממשלה המנוח, לוי אשכול, שהלך לעולמו בראשית 1969?

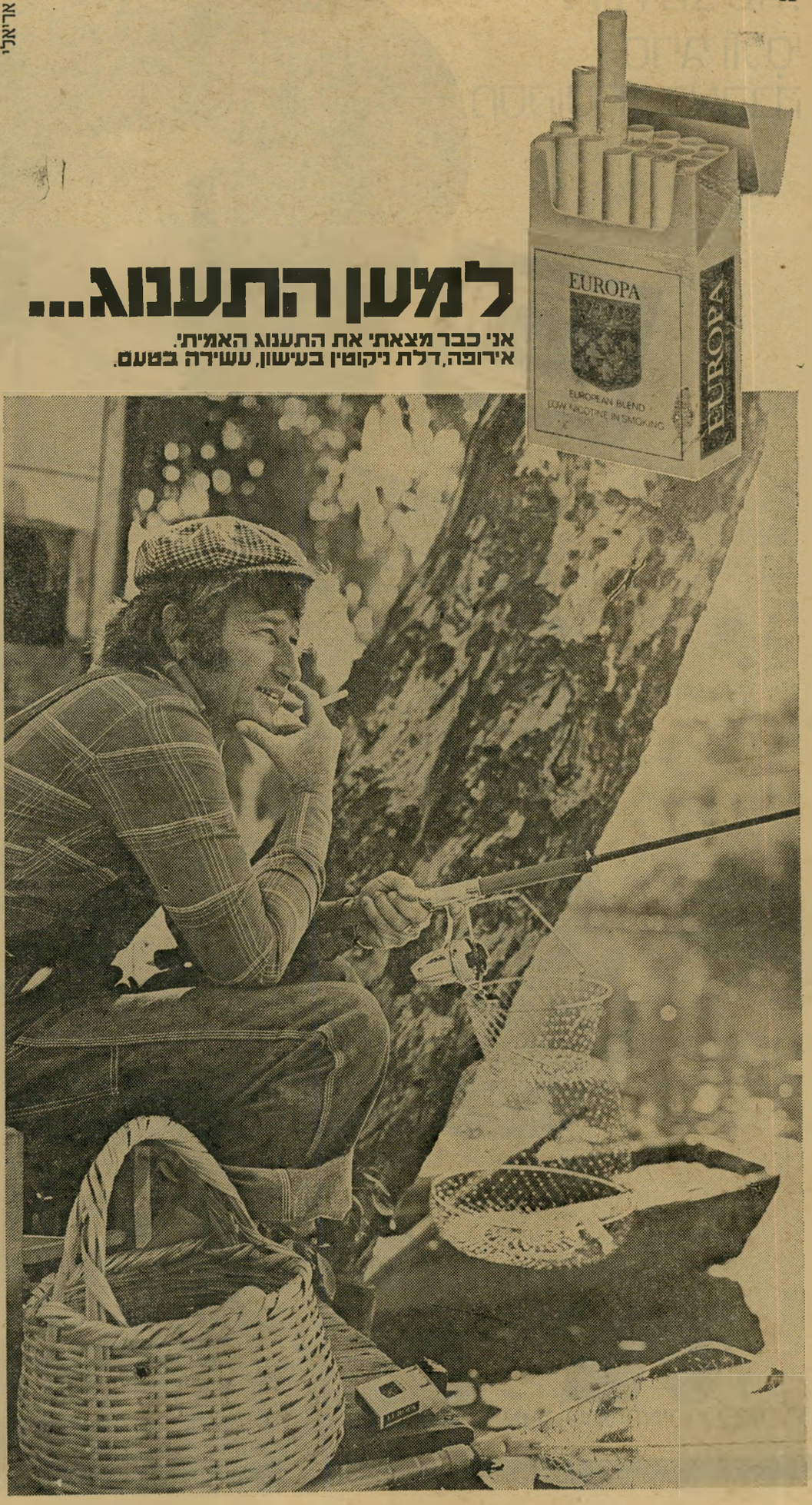
אברהם לוי, חיפה

● הקורא לוי צודק. שמו של לוי אשכול ז"ל השתרבב למישפט זה שלא לצורך. המדובר הוא בפנחס ספיר ז"ל.

בספרו על טכס חלוקת הפרס לזכרו של צלם העולם הזה רמי הלפרין, באקדמיה לאמנות בצלאל (העולם הזה 2151), מציין אלי תבור כי אביו של רמי ז"ל נעדר מן הטכס אחרי שנפטר כמה ימים קודם לכן. אבל בכותרת לתמונה שהופיעה במצורף נאמר שהיא מראה את אביו של רמי מעניק את הפרס ליגאל שם־טוב. כיצד אתם מסבירים את הסתירה?

יוכי עמרני, ירושלים

● כפי שניתן לראות בתמונה היתה זו, כמובן, אמו של רמי הלפרין שהעניקה את הפרס ליגאל שם־טוב. בטעות צויין כי היה זה האב.



אריאלי

למען התענוג...

אני כבר מצאתי את התענוג האמיתי:
אירופה, דלת ניקוטין בעישון, עשירה בטעם.



הנדון:

עם של בדוקאים

מ ישפטו של? הקבלן בצלאל מיזרחי נגד העיתון הארץ, על פי החוק לאיסור לשון הרע, הוא עדיין „תחת השופט" (סוב יודיצה), ועל־כן אין לחוות דיעה עליו לכאן או לכאן.

אולם השבוע נאמרו במישפט כמה דברים, שאינם נוגעים לנושא־התביעה, ו־על־כן יש הזכות — וגם החובה — להגיב עליהם.

על דוכן העדים עמד ניצב־מישנה יגאל מרקוס, ראש מחלקת־המודיעין של מישטרת ישראל, שנקרא על־ידי ההגנה. ב־חקירה הנגדית של התביעה נאמרו, על פי הפרוטוקול הרישמי, הדברים הבאים:

שאלה: מה זה מידע מודיעיני?

מרקוס: מידע מודיעיני זה חומר ש־שנאסף במישטרה ממקורות שונים. ממקו־רות גלויים, ממקורות סמויים. החומר הזה יכול להיות עובדתי אמיתי של 100%, ויכול להיות בלתי־נכון לגמרי 0%.

המישטרה אוספת כל מה שמגיע לידיה בצורה כוללנית. זה נאגר ונזכר פה ושם במאגר מישטרתי.

כאשר חומר על איש מסויים מתחיל להתקבץ בכמות גדולה, נפתח לאיש הזה תיק. ואז החומר הנוגע לו ישירות מת־קבץ באותו תיק. זה נקרא אצלנו „תיק בדוקאי."

שאלה: כדי שיהיה לנו מושג, אולי כדאי לנו לשמוע פעם גם מיספרים. האם אני טועה כשאני אומר שבמישטרת־יש־ראל, מבלי להזכיר שמות, יש כ־100 אלף תיקים של בדוקאים, במדינת־ישראל, ב־מדינה הקטנה שלנו?

מרקוס: אתה לא טועה.

שאלה: יש מאה אלף בדוקאים?!

■ ■ ■

ה כה ננסה לעכל, קודם כל, את ה־עובדות.

במדינת־ישראל יש כשלושה וחצי מיל־יון תושבים. אם ננכה ממיספר זה את הילדים, ונחלק את האוכלוסיה למישפחות, הרי משמעות העדות של הקצין היא זו:

בכל מישפחה ישראלית שבי־עית יש „בדוקאי" — אדם שיש לו תיק מודיעיני במישטרה.

רוב האנשים מאלה לא עברו, מן הסתם, שום עבירה. רובם הגדול לא הורשעו, לא הועמדו למישפט, לא נעצרו מעולם.

מה יש בתיקים? כדברי ה־קצין: חומר שהוא נכון 100%, חומר שהוא בתי־נכון 0%. כל מה שבא לידי המישטרה, ממקורות גלויים וממקורות סמויים.

קל לדמיין את מקורה של מרבית ה־חומר הזה: שמועות המתהלכות בעולם העליון ובעולם התחתון, מיכתבים אנו־נימיים של שכנים נרגנים, הלשנות של מתחרים עיסקיים, פילגשים נטושות, יריי־בים פוליטיים, מטורפים למיניהם.

אני מכיר במיקצת את טיב החומר הזה, כי מערכת העולם הזה נחשבת, בעיני רבים, כמעין מישטרה של בני־אור הנא־בקים בבני־חושך. אנו מוצפים במיכתבים אנונימיים, המספרים לנו כי הרב פלוני מחזיק פילגש מן הצד, שקצין־מישטרה אלמוני מקיים יחסי־מין עם השוטרת אי־זבל בוזגלו, שהשגריר שלמוני מקבל של־מונים קבועים מהשרות החשאי של נאפל.

מה אנחנו עושים במיכתבים אלה? חלק קטן מהם, הנראים כרציניים, והעשויים להכיל סיפור אמיתי שיש בו עניין לצי־בור, נמסרים לבדיקה לחוקרי־המערכת. כל האחרים נזרקים ישר לסל.

למישטרה יש, כפי שמסתבר מן העדות, דרך שלישית: כל הזבל הזה נאסף בתיקים.

איש העולם־התחתון מספר לבלש כי שמע מפי שיכור במועדון־לילה שהאזרח סעדיה רוזנשטיין אנס קטינה. מיכתב אנונימי מגלה שיש לו לאותו רוזנשטיין חשבון־בנק בוואדוץ. בהאזנת־סתר לשיחה בין שני פושעים נרשם שהאחד מספר לשני ששמע שרוזנשטיין מעשן חשיש.

האזרח סעדיה רוזנשטיין הופך „בדוקאי".

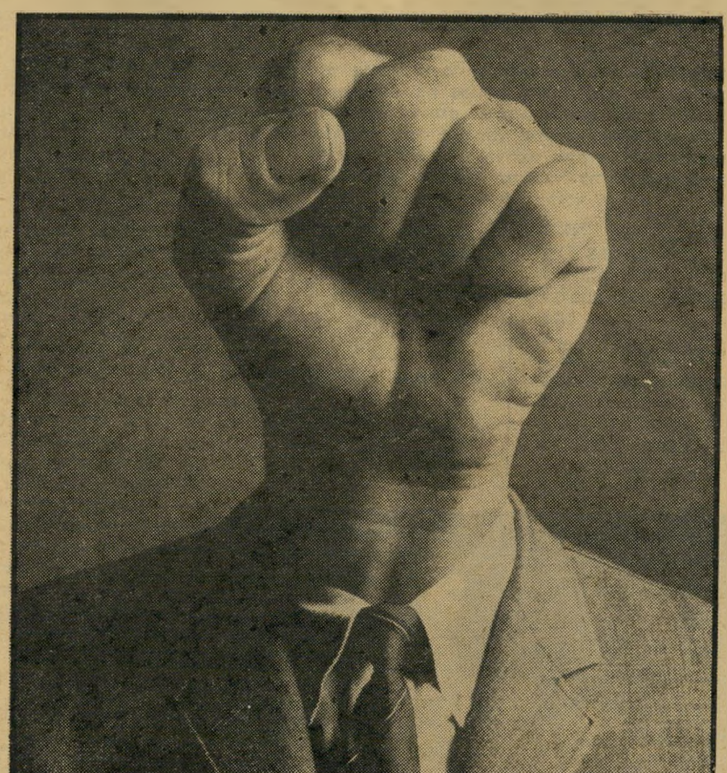
■ ■ ■

ל מה משחו מבעית למדי במצב כזה.

פעם היו תיקים כאלה מונחים במחי־סנים מאובקים של מישטרות חשאיות, ו־מי שרצה לעיין בהם היה צריך לעבור נוהל מסובך.

עכשיו הכל השתנה. אנחנו חיים בעידן המחשב.

כי מי שמוסמך לכך (ואולי גם מי שאינו מוסמך לכך, וידידתו, ובן־הדוד שלו) יכו־לים לגלות תוך שניות את כל הרפש ש־הצטבר בתיקו של הבדוקאי רוזנשטיין.



והעיקר: האזרח סעדיה רוזנ־שטיין כלל אינו יודע שהוא זכה בתיק פרטי משלו ואפך „בדוקאי"!

נתארנא לעצמנו את התמונה:

מר סעדיה רוזנשטיין, פרופסור למחלות־ילדים (ואולי סוכן־ביטוח או חבר־מושב) עוסק במלאכתו בשלוות־נפש. הוא יודע שהוא עושה עבודה יעילה. מישפחתו מסו־דרת. הוא מתכנן טיול לנורווגיה.

אין הוא מעזה על דעתו, שכך אותו זמן חוקך ותופח איש תיק של בדוקאי, הרשום עליו שמו.

נניח שכלכ־הזאב של הפרופסור רוזנ־שטיין נשך את בנו של השכן יענקלביץ. יענקלביץ אינו איש הסולח ומוחל. הוא זומם נקמה. למישטרה מגיע מיכתב אנו־נימי הרומז כי לפרופסור יש חשבון־בנק סודי בוואדוץ. לידידו השוטר מגלה יענ־קלביץ כי הפרופסור מעלים בכל חודש ממס־ההכנסה כמה רבבות לירות, מהכנסות הפרקטיקה הפרטית שלו. וכן הלאה.

המישטרה יודעת, כמובן, שזהו — קרוב לוודאי — מידע כוזב, הבא מקור מפוק־פק מאד. אך לעולם אין לדעת. מי יודע, אולי בסופו של דבר זה יתקשר עם משהו? ביניתיים הוכנס הכל לתיק. לבדוקאי רוז־נשטיין הצטרף ללגיון של מאה־אלף בני־האלמוות, שהונצחו במחשב.

ביניתיים פועל התיק במחשכים.

אולי יש למתחרהו של הפרופסור ב־בית־החולים או באוניברסיטה, ידיד, שיש לו גישה למחשב הבדוקאים. התוצאות מועברות מפה־לאוזן בין העמיתים. „השמעת? הרוזנשטיין הזה נראה תמים, אבל במישטרה יש לו תיק כזה גדול. אומרים שיש לו סטיות מיניות. היחס שלו לנערים חשוד מאד. אל תגיד לו כלום, אבל יש להיזהר מלתת לו עמדות־מפתח..."

אולי חפץ הפרופסור להתקבל למישרה המחייבת בדיקה ביטחונית. חוקר השב"כ מבקש, כמובן, לבדוק במישטרה. „הממ, ובכן, אין לנו שום דבר ממשי, אבל האיש הוא בדוקאי, ונתקבל עליו מידע מסויים. זה בלתי־בדוק, כמובן, ואין לייחס לזה יותר מדי חשיבות, אבל אם מדובר על מישרה רגישה... ייתכן שהוא נתון ל־סחיטה..."

אולי רוצה הפרופסור הטוב להיבחר ל־תפקיד במיפלגה. למישהו במיפלגה יש גישה לתיקים. חרושת־השמועות עובדת. הבדוקאי רוזנשטיין אינו יודע דבר. אין הוא מקבל עמדת־מפתח בבית־החולים. המישרה הרגישה שוב אינה פנוייה למע־נו, למרבה הצער. דרכו במיפלגה נחסמה.

האזרח סעדיה רוזנשטיין אינו מבין מה קורה. וכיצד יכול להבין?

■ ■ ■

א ל נעמיד פנים כאילו הבעייה קלה.

התגובה הראשונה העולה על ד־דעת היא, כמובן: לסלק את ה־רפש. איננו רוצים לחיות במדינת־משטרה, גם אם מישטרת־ישראל אינה גסטאפו או קג"ב. איננו רו־צים שיגיע מצב שבו כל אזרח שני במדינה יהיה „בדוקאי".

(חוץ מהכל, זוהי גם תועבה לשונית.)

אבל יש צד שני למטבע.

המישטרה פועלת בשם החברה ולמענה. תפקידה להפעיל את החוקים, שחוקקנו באורח דמוקרטי, כדי לאפשר חיים־בצוותא בדרך תקינה.

יש פשע מאורגן. יש פשע בלתי־מאורגן. יש פשיעה אלימה. יש פשיעה כלכלית. מעשי־הרצח מתרבים. האונס הפרטי ו־הקבוצתי חוגג. מיליארדי ההון השחור נוזלים מן הארץ.

עלינו לתת בידי המישטרה את כל האמצעים הדרושים למיקחמה בפשע, כל עוד הם תואמים את רוחה של חברה דמוקרטית בי־מדינת־חוק.

כאשר מצטברים חשדות כלפי פלוני, גם כאשר המקורות אינם מוסמכים וה־מידע אינו בדוק, האם יש לצוות על ה־מישטרה להתעלם מהם כליל ולגנוז את החומר המפוקפק?

מי יבדוק מה לצבור ומה לגנוז? מה תהיינה אמות־המידה?

אלה הן שאלות נכבדות, ורק אדם קל־דעת ישיב עליהן בפזיזות. הן מחייבות דיון מעמיק וגיבוש מסקנות, אם בצורת חוק של הכנסת, אם בצורת תקנות מי־ניסטריות.

אך לא די בכך.

■ ■ ■

ח בעייה היא עולמית, ובעולם נמצאו־הברית הוליד הזעזוע של פרשת ווטרגייט וניספחיה מחשבה חדשה על כל הנושא, והוסקו מסקנות מפתיעות בהעזתן.

המסקנה העיקרית היא גיבוש זכות אזרחית חדשה: הזכות ל־דעת.

בסיפור הדימיוני על האזרח סעדיה רוזנשטיין, בדוקאי, העובדה הבולטת ביו־תר היא שאין הוא יודע כלל שהוא נפל קורבן למאשימים אלמוניים.

זהו מצב בלתי־נסבל, והוא בא על תיקונו בארצות־הברית.

על פי החוק האמריקאי החדש, יש להו־דיע לבדוקאי שנתקבל חומר נגדו. כל אזרח רשאי לפנות למישטרה, לאף־בי־איי, לשרותי הביטחון למיניהם ולכל מישרד ממשלתי אחר, ולשאול איזה חומר הנוגע לו נשמר בתיקיהם ובמחשביהם. כל מישרד ממשלתי חייב למסור לאזרח את כל החומר הזה, על פי דרישתו ולאזרח הזכות להגיב.

אני מציע לחוקק לאלתר חוק כזה במדינת ישראל.

תחת לחוקק תיקון פסול לפקודת־המיש־טרה, האוסר על השוטרים להתאגד באי־גוד מיקצועי (ואין צורך להדגיש כי לדעתי סותר תיקון כזה את מושגי־היסוד של חברה ליברלית מתקדמת) יש להוסיף לפקודת־המישטרה את הסעיפים הבאים:

- **החליטה המישטרה לפתוח תיק בדוקאי, יימסר על כך לאיש.**
- ידרוש הבדוקאי לדעת מה החומר הכלול בתיק שלו, תודיע לו המישטרה מהו המידע הכלול בתיק.
- המידע יועבר לבדוקאי באורח סו־די, והמישטרה תהיה רשאית לשמור בסוד את מקורות המידע.
- **ירצה הבדוקאי להפריך את המידע וליממר מידע סותר, תעמוד לו הזכות לעשות כן, וכל טענותיו וראיותיו ייכללו באותו תיק.**
- יצליח הבדוקאי להזים את החומר בעליל, יצווה קצין־מישטרה מוסמך להש־מיד את התיק כולו.
- **יותקנו תקנות קפדניות לשמי־רה על תיקי הבדוקאים, לאיסור הגישה אליהם לכל מי שאינו מוס־מך לכך, לניפויים ולהשמדתם.**

■ ■ ■

א ין לחשיבים כשום פנים ואופן עם המצב הקיים כיום, שהתי־גיה עתה. נודף מכל הנושא הזה ריח של קדושת־דעת מוסדית, שה־דעת אינה מובטחה.

100 אלף הבדוקאים של היום יהפכו במהרה ל־200 אלף, לחצי מיליון.

הכה נקים סייג לנוהל זה, לפני שנתפוך עם של „בדוקאים".

מאת אורי אבנרי

מה יציג צ׳ארלי ביטון מעל דוכן הכנסת

כאשר ייערך שם דיון על הזנות?



חיים תבור

מפכ״ל המישטרה נפגש בשבוע שעבר עם שר־המישטרה, הד״ר יוסף בורג. את תבורי ליוו שני קציני מישטרה בכירים, האחד ניצב אריה איבצן והשני ניצב בנימין גלעד. כאשר נשאל תבורי, מאוחר יותר, על מה שוחחו שלושת קציני המישטרה עם השר הממונה עליהם, ומה פשר הרמות הידיים שהיו בעת השיחה, השיב: „שלא לציטוט, אני לא זוכר.״ אחד מהנוכחים בשיחה זכר, כי דובר על בעיית השוטרים הרוצים להקים איגוד־מקצועי, אולם הכחיש כי הקצינים והשר ערכו הצבעה: מי בעד להיות קשה ומי בעד להיות רך עם הקצינים.

■ לאחר שבדיון על בעיות הכלכלה הוציא ח״כ **צ׳ארלי ביטון** כיכר־לחם וגביע אשל והציג אותם בפני הכנסת, פנה אליו ח״כ אחדות, **חיל זוי־דן**, ושאל אותו: „צ׳ארלי, מה תראה לכנסת כאשר יהיה דיון על הזנות?״

■ כשנשאל ח״כ חרות **חיים קאופמן** מדוע כה מו־עטות הנשים הצעירות והיפות במיפלגתו, השיב: „כשיש חרות פוליטית, אין מקום לחרות מי־נית.״

■ בעיקבות הסיכסוך בין שר־האנרגיה **יצחק מודעי** לבין שר־השיכון **גידעון פת** על תפקיד שר־התעשייה, הח־לו בכנסת לכנות את מודעי בכינוי „אנטיפת.״

■ כשהסתיימה בשבוע ש־עבר ישיבת הכנסת, ביקשה ח״כ **גאולה כהן** טרמפ מח״כ **מנחם סבידור** לתל־אביב. „מה קרה למכונית שלך?״ שאל אותה סבידור. „אל תש־אל,״ ענתה לו כהן, „תיבת־ההילוכים שלי התקלקלה, ואי־בדתי את הרוורס.״ „זו הצרה שלך,״ אמר לה סבידור „גם בפוליטיקה אין לך רוורס.״ „לי אין רוורס? ל**מנחם בגין** שלך אין רוורס,״ השיבה כהן בזעם, וסירבה לנצל את ה־טרמפ.

■ ח״כ המערך **עדי אמו־ראי** ניגש במיזנון הכנסת אל עובדת לישכת העיתונות הממ־שלתית, **לינדה רמבאום**, אחז בידה שעה ארוכה כאילו הוא בוחן טבעת על אצבעה. כאשר שאל אותו עיתונאי, ש־ישב ליד לינדה, אם הוא בוחן את הטבעת או מנצל הזדמנות לאחוז בידה של לינדה, אשה נאה בעלת יופי מיזרחי, השיב: „מה, אני כל־כך שקוף?״

■ במיסדרונות הכנסת ניגש צעיר אל ח״כ **פסח גרופר** ושאל אותו: „אתה ח״כ **יגאל כהן**?״ אמר לו גרופר: „מה פיתאום?״ ענה הצעיר: „אני מצטער, אמרו לי שכהן הוא שמן, אז חשבתי שזה אתה.״

■ בדיון שנערך בוועדת־הכספים על העלאת מחיר ה־מים, אמר גרופר: „עלינו לג־מור את המלאכה ולאשר את התקנה עוד היום, אפילו אם נצטרך לעבוד עד הערב, למען יראה העם דוגמה.״ התרגז עליו ח״כ מערך **יחזקאל זכאי** ואמר לו: „אתה מד־בר? אתה בדרך כלל רק מציץ לישיבות ובורח, ובמחצית ה־ישיבות אתה לא משתתף בכ־לל.״

■ ח״כ **אמנון לין** נראה בשבוע האחרון כשהוא עומד בתור במיזנון הכללי של ה־כנסת, בעוד שעד כה היה נו־הג לאכול במיזנון חברי־הכנ־סת. כשנשאל לין אם הוא אר־כל במיזנון הכללי, הזול יותר, משום שיש לו חור בתקציב, ביגלל הוצאות מערכת־הבחי־רות לעיריית חיפה, השיב: „לא אני פשוט רעב, ובמיזנון הח״כים אני צריך להמתין שעות עד שמלצר מואיל לגשת אלי!״

■ במושב האחרון של מר־כז חרות הניח דובר ראש־ה־ממשלה, **שלמה** („נקדי״) **נקדימון**, את תיקו על שול־חן העיתונאים. כתב מעריב, **אברהם רותם**, שאל אותו: „נקדי, יש לך בתיק כסף?״ השיב לו נקדי: „מה זה מש־נה, עד שתשלח את היד לקחת אותו, הוא בין כה וכה יהיה שווה חצי.״

■ אגב, רותם היה העי־תונאי האהוד ביותר באותו ערב. כשהתברר כי הישיבה תימשך אל תוך הלילה, הוא עזב את האולם וחזר כעבור חצי שעה, כשהוא מביא לע־מיתיו העיתונאים מנות פלא־פל.

■ לפני הצבעת אי־האמון לממשלה, שנערכה בשבוע ש־עבר, מינה היושב־ראש כמוני־קולות שני חברי־כנסת: ח״כ **יגאל כהן** מפלג לעם וח״כ **מטף ורטהיימר** מש״י. יו־שב־ראש הישיבה **פינחס שיינמן** התבלבל, וכינה את ורטהיימר בשם סטפי, דבר ש־עורר צחוק בין חברי־הכנסת.

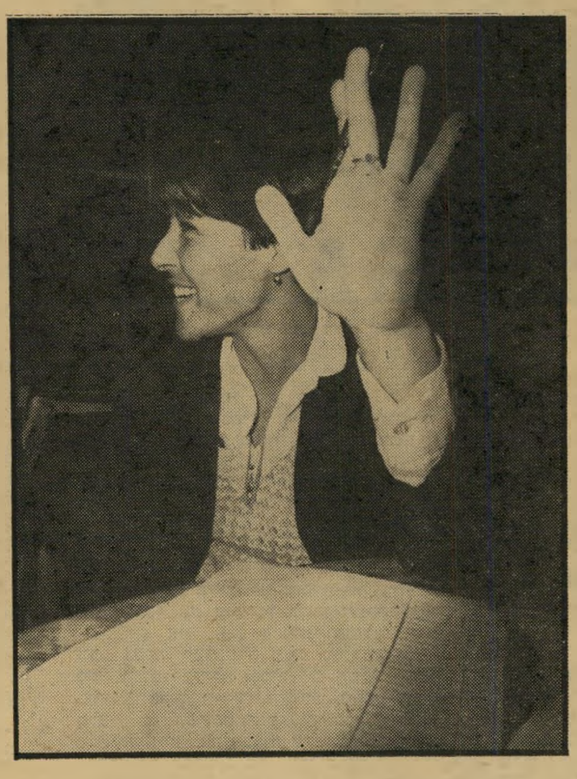
■ כאשר החלו כהן וורט־היימר להתווכח בעת מניין ה־קולות, קרא חבר מיפלגתו של ורטהיימר, ח״כ **מרדכי וויר־שובסקי**, לעברו: „סטף, אל תעשה איתו שום פשרה, ואל תיתן לו לדפוק אותך!״

■ אחד המעשים הראשונים של המנכ״ל החדש של מישר־ד־החוץ, **יוסף** („יוסי״) **צי־חנובר** היה להנהיג במישרדו שיעורים לתלמוד ולמישפט היהודי. פקידי מישרד־החוץ מצאו לנכון להשתתף בשיעו־רים אלה אחרי שנוכחו לדעת כי זה חפצו של המנכ״ל. איש אחד שראה עצמו משוחרר מכך: שר־החוץ **משה דיין**.

■ אגב, התברר כי משה דיין הקיף עצמו במישרד־ה־חוץ באנשים דתיים שומרי־מסורת. מילבד צ׳חנובר, הרי שגם שני עוזריו האישיים של דיין, **אריקום** („אלי״) **רו־בינשטיין** ו**נפתלי לביא** הם שומרי־מסורת. אגב, לביא הוא אחיו של הרב **ישראל לאו**.

■ לפני חודשים אחדים התפרסם בארץ ובעולם העי־תונאי האמריקאי־הולנדי המ־זוקן **ג׳יימס דורסי**, יליד ברלין, כאשר פוצץ סנסציה עולמית: הראיון אם קאנצלר אוסטריה **ברונו קרסקי**, ש־בו מתח קרייסקי ביקורת על היהודים. מאוחר יותר הסביר קרייסקי כי רוב הדברים ש־אמר לדורסי היו בשיחה פר־טית, שלא לפירסום. השבוע הגיע דורסי לישראל, אולם לא כדי לערוך ראיון מפוצץ אחר, אלא כדי לשאת לאשה צעירה ירושלמית.

■ מי שהיה מנכ״ל משרד־האוצר, הד״ר **יעקב ארנון**, אינו יודע בתקופה האחרונה אם להיות שמח או עצוב. מה־צד האחד, ארנון נכשל במרו־צו למועצת עיריית ירושלים.



ירדנה מלר

מזכירת הליכוד בכנסת היא אחת הצעי־רות היפות המסתובבות במיזנון הח״כים. אולם בשבוע שעבר אפשר היה לראות אשה יפה זו כשהיא בוכה. היא התחננה בפני חברי־הכנסת של מיפלגתה, להיכנס לאולם המליאה כדי להצביע, אבל כל אחד מהם השתהה, מה שהביאה לדמעות. לפחות במיקרה אחד, של ח״כ רכטמן, ירדנה כימעט והוציאה מידו את הצלחת ממנה אכל כדי לזרזו להכנס לישיבה.



אנשים

כמועמד של"י, למרות שזכה ביותר משני אחוזים של הקו־לות. אולם מהצד השני נולדה לארנון נכדה, **ענבל**, בת בנו, עורך־הדין **אריה ארנון**.

■ איש של"י אחר, ח"כ **אריה** („לובה") **אליאב** נז־כר השבוע, כאשר יצאה מישלחת של אנשי־ציבור למוסקווה, וביניהם איש־של"י עו־רך־הדין **אמנון זיכרוני**, ב־סיפור מוסקוואי שאירע לו, כי־אשר היה אליאב דיפלומט ב־שגרירות הישראלית במוסקווה. אליאב ביקר עם בתו, שהיתה אז בת ארבע, במוזוליאום על־שם לנין, שבו שכבו זה בצד זה **וואדימיר איליץ' או־ליאנוב וסטריונוביץ' ויוסף דז'וגאשווילי סטאלין** ב־שעה שהקהל עבר בדוממיית־מוות על פני שני החנוטים, שאלה פיתאום הילדה בשפה הרוסית: „אבא, הם תאומים?" הרוסים חובבי־הילדים נשארו דוממים, אך ניכר בהם שהם התפוצצו מצחוק חרישי. כ־עבור זמן קצר הוצאה גופתו של סטאלין מהמוזוליאום.

■ ח"כ **אסף יגורי** ערך את הופעת־הבכורה שלו בכנ־סת לאחר שהוא הוכר כסיעת־יחיד בשם יעד, בצורה מרשי־מה. יגורי הופיע לכנסת בלוו־יית בחורה צעירה ויפהפיה, והציג אותה לפני כל אחד כ־מזכירתו החדשה.

■ לפני כן ביקש יגורי, מי שהיה השבוי הישראלי הבכיר במצריים במילחמת יום־הכי־פורים, רשות מח"כ לובה אליאב להשתמש בשם „יעד", שהיה שם הסיעה המשותפת של אליאב ו**שולמית אלוני** לפני הקמת מחנה של"י. אלי־אב הסכים ברצון, אך שאל את יגורי: „מדוע לא תיקח לך שם מתאים יותר, כגון שבי?"

■ עכשיו כבר ניתן לגלות את פשר ההעדרויות הפיתאו־מיות של יו"ר מיפלגת העבו־דה, **שימעון פרס**, בעיצו־מם של ימי מערכת־הבחירות. פרס נהג לרדת לשפת־הים, הסמוך לבניין מיפלגת־העבו־דה, ולהשתזף שם בחברת ה־פירסומאי **שימעון יניאי**, כשמאחוריהם משתזף, להנא־תן, שומר־הראש של שר־הבי־טחון־לשעבר.

■ במחמאה מפוקפקת זכה השבוע צה"ל. העיתונים האמ־ריקאים פירסמו ראיון עם שכיר־החרב האנגלי המפור־סם־לשימצה, **מייק** („המטו־רף") **הור**, רב־טבחים של כמה מילחמות אפריקאיות. הור חי־לק ציונים צבאיים כלהלן: ה־צבא הטוב ביותר בעולם: צה"ל. השני בדירוג: הצבא הרודזי. גם הצבא הדרום־אפ־ריקאי זכה בפיו בציון מצויין.

■ הערכה אחרת על צה"ל באה ממקור בלתי־צפוי עוד יותר. בסיאנס ספיריטואליסטי שערך המשורר **דויד אבידן**, הופיעה רוחו של **הרמן גרינג**, המרשל של הרייך ה־שלישי ומפקד חיל־האוויר של **אדולף היטלר**, שהתאבד ערב הוצאתו להורג בנירנברג. גרינג הביע את דעתו כי **אריאל** („אריק") **שרון** הוא גנרל טוב, אך שהוא סומך יותר מדי על אילתורים. בעוברה לנו־שא אחר, אמרה רוחו של גרינג כי יש להצטער על ה־אנטי־שמיות של היטלר, מפני שגרמניה היתה מנצחת במיל־חמת־העולם השניה לולא פע־לו יהודי העולם נגדה.

■ הערכה אחרת על צה"ל באה ממקור בלתי־צפוי עוד יותר. בסיאנס ספיריטואליסטי שערך המשורר **דויד אבידן**, הופיעה רוחו של **הרמן גרי־נג**, המרשל של הרייך השלישי ומפקד חיל־האוויר של **אדולף היטלר**, שהתאבד ערב הוצא־תו להורג בנירנברג. גרינג הביע את דעתו כי **אריאל** („אריק") **שרון** הוא גנרל טוב, אך שהוא סומך יותר מדי על אילתורים. בעוברה לנושא אחר, אמרה רוחו של גרינג כי יש להצטער על האנטי־שמיות של היטלר, מפני שגרמניה היתה מנצחת במילחמת־העולם השניה לולא פעלו יהודי העולם נגדה.

■ ציונים חילק גם הפרו־פסור האמריקאי **ג'יימס ברי־נם**, שביקר בשבוע שעבר ב־ארץ. ברנס מנה את האישים הגדולים, לדעתו, של הדור ה־אחרון, כלהלן: **יוסף סטא־לין, אדולף היטלר, הא־רולד וילסון, מהטמה גאנ־די, תומאס מאן, איגור סטראווינסקי, זיגמונד פרויד, אלברט אינ־שטיין, אלינור רוזוולט, פראנקלין רוזוולט, ג'ון רוברט קנ־די, מארטין לותר קינג וגולדה מאיר.**

■ האסיר המפורסם ביו־תר במדינת־ישראל, מי שהיה יושב־ראש הנהלת קופת־חו־לים והמועמד לתפקיד נגיד בנק־ישראל, **אשר ידלין**, עסוק בימים אלה בכתיבת ספר, שלדבריו ינקה אותו כליל מכל אשמה. הנהלת בית־הסוהר שיחררה את יד־לין מעבודתו כפקיד בבית־ה־סוהר, ומאפשרת לו לעסוק בכתיבת סיפרו באופן חופשי. ידלין התקשר כבר עם הוצאת הספרים של ידיעות אחרו־נות, שתוציא את הספר לאור.

■ הסטיריקאי ועורך־הדין **יואל ריפה**, סיפר השבוע כי ערב הבחירות נכנס מי שהיה ראש־עיריית גיבעתיים, **קו־בה קריזמן**, לבית־קפה ב־עירו, והחל משכנע את שלו־שת האורחים במקום להצביע עבורו. שניים השתכנעו מייד, ואילו השלישי סירב. פנה אליו קריזמן ואמר: „מדוע אתה מסרב? אתה חושב שאני ראש־עיר רע?" השיב לו הסועד: „אתה אולי לא ראש־עיר רע, אבל אני מועמד המערך בבחי־רות." לקריזמן הנדהם התב־רר, כי מולו יושב מי שנבחר אחר־כך כראש העיר, **יצחק ירדן**.

■ הבדיחה האחרונה ב־קפה אכסודוס מספרת, כי ב־שמיים החליטו לבנות גשר בין גן־העדן לגיהנום. על השוהים בגן־העדן הוטל לבנות מחצית אחת של הגשר, ועל השוהים בגיהנום את המחצית האחת. תוך שבועות ספורים השלימו אנשי הגיהנום את המחצית שלהם, ואילו אנשי גן־העדן כלל לא התחילו בבנייה. כאשר בא **הקדוש ברוך־הוא** ב־טענות אל אנשי גן־העדן, אמ־רו לו: „לא הצלחנו למצוא אצלנו אפילו קבלן אחד."



אלימלך רם

נראה בשבוע שעבר ליד שולחן אחד במסעדה עם הרמטכ"ל רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, שיחת השניים עוררה התעניינות מאחר ורפול ידוע כמי שאינו אוהב עיתונאים וממעט לשבת איתם. רק אחר־כך התברר כי רפול לא הדליף מאומה לכתב המדיני של הטלוויזיה אלא שהשיחה ביניהם היתה בנושאי כלכלה. רפול סיפר לרם כי מספיקות לו 1500 לירות לחודש לכלכלת הבית. „אנחנו קונים באופן מרוכז ירקות בשוק, מצרכי בית אצל סיטונאים ובשר ב„מזרע," טען רפול. רם הנדהם לא גילה לרפול כמה עולה לו כלכלת הבית.



מיה סמורה

מזנונאית מצודת זאב, התפרסמה ערב הבחירות למועצות המקומיות כאשר דיווחה לטלוויזיה על כמויות עצומות של כריכים ובקבוקי משקה אותם הכינה ליום הגדול. כאשר נשאלה מיה מה בדבר עוגות ז" השיבה במבטא רוסי מודגש: „אצלינו אין עוגות. עוגות שיאכלו בכנסת." אולם השבוע התברר כי ההחלטה של מיה שונתה. במזנון של מצודת זאב מוכרים עשרות עוגות ליום הנחטפות במהירות רבה על־ידי עסקני תנועת־החרות, השוחים במקום.



אריה נאור

הופיע בשבוע שעבר במרכז תנועת החרות, ועוד לפני שהספיק להתיישב ליד אמו, חברת־המרכז ומי שהיתה ח"כ, אסתר רזיאל נאור, נחטף על־ידי שתיים מהצעירות שהיו במקום. מימין לנאור דינה מגן, מזכירתו של ח"כ רוני מילוא, שלא בא לישיבה אך שלח במקומו את המזכירה. שתי המזכירות אמרו לנאור: „זה יפה לך בלי השפם." נאור, שהתמוגג מנחת מדבריהן, ענה להן: „„אם תגידו לי את זה עוד פעם, אני מבטיח שלא אגדל יותר שפם."

אנשים

המיליונר הסעודי סירב לתרום למען הג׳רפה הציונית, והפסנתר הוא דוגמה ל״חסי־גזעים תקינים

■ אשת נשיא המדינה, **אופירה נבון**, התרוצצה השבוע בין בתי־חולים. בבית־החולים איכילוב, בתל־אביב, מאושפזת אמה, ובבית־החולים הדסה, בירושלים, היה מאושפז בעלה, הנשיא **יצחק נבון**, אחרי שלקה בהתקף של אבן בכליה.

■ עורכת־הסרטים בטל־וויזיה **שושנה בר**, אשתו של השחקן **שימעון בר**, עבדה באחד מערבי השבוע ב־אולפני־הטלוויזיה בהרצליה. במקום הופיעו שני צעירים, שרצו שמישהו יראיין אותם. אחרי שזרקו ביצים על ראש־הממשלה **מנחם בגין** בפתח מצודת זאב. אמרה להם שוש: „תגידו לבוס שלכם, **גאולה כהן**, שאין כאן אף אחד עכשיו.״ השניים התעקשו להתראיין בו במקום, וביקשו לראות את הבוס שלה מיד. שר־בי של המקום, שהגיע עם שני כלביו, ופינה את השניים מ־שטח האולפן.

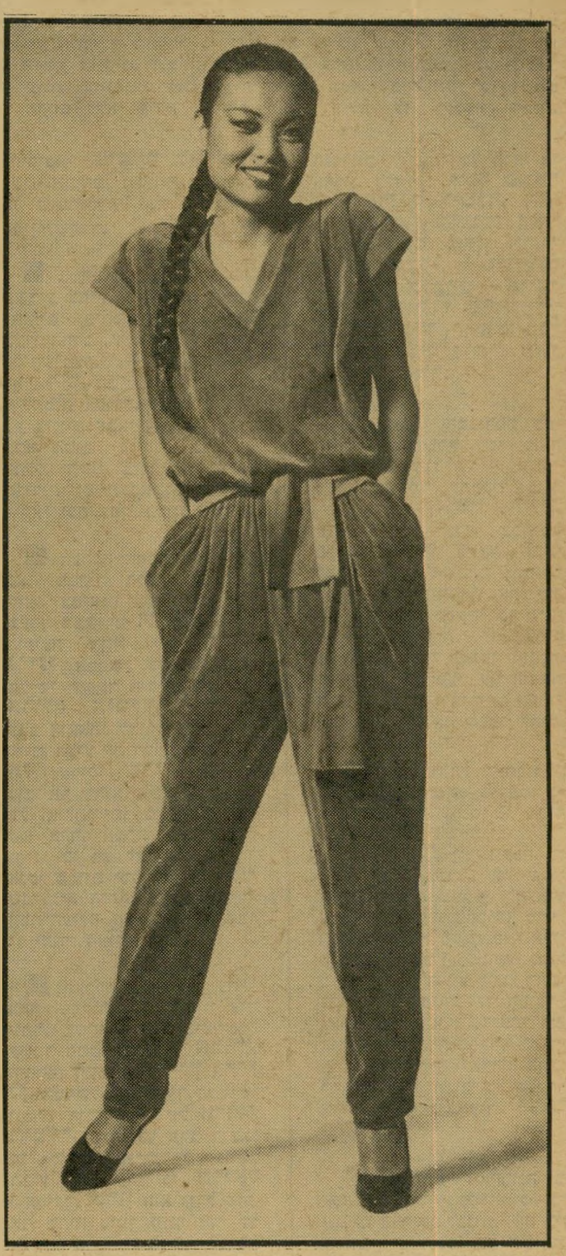
■ השחקן האמריקאי **טוני קרטיס**, שהגיע ארצה לשם צילום סרט חדש, הביא איתו את ידידו, הספר היהודי־אמריקאי, **ג׳ין שאקוב**, בן ה־45. ג׳ין, המתגורר בלוס־אנג׳לס, שימש כבסיס לסירטו של **וואלן ביטי**, שמפו, שהוצג בארץ בזמנו, הדן בחייו של ספר אוהב־נשים, המטפל ב־שערן של נשות־החברה בהוליווד. זה לו ביקורו הראשון בארץ, ואחרי שירד לאילת עם קרטיס, החליט שהוא אוהב את הארץ ורוצה לפתוח כאן עסק משלו. לשם כך נפגש עם ספר תל־אביבי שהכיר בארצות־הברית, בביתו של הספר הידוע **וידאל ששון**.

■ המזכיר הכללי של ה־האיגוד המיקצועי של עובדי־המזון בקניה, **תאמי מוי־האנג׳י**, הגיע לביקור בארץ, כדי להיפגש עם מזכיר ההס־תדרות **יוחם משל**. ערב של תושבי שכונת־התיקווה ב־תל־אביב.

■ גודוביץ׳, שחזר בימים אלה מטיול בקניה, מספר ש־התאכסן במלון קניה סאפארי, שהיה שייך בעבר לשחקן

„צריך להודיע לרם כרמי, מי שתיכנן את בית־הספר, ש־גם בזמן שביתה נמצא שימוש למיבנהו יוצא־הדופן.״

■ במסיבת בת־המיצווה של **אלה הקר**, בתו של ה־



סיסי ברעם צעירה סינית, הנשואה לישראלי ושהת־גלתה על ידי „העולם הזה״, הפכה בעיקבות הכתבה דוגמנית מצליחה. לאחרונה התגלתה סיסי גם כמעצבת־פנים. היא ובעלה, זוהר, פתחו מסעדה סינית והזמינו אדריכל כדי שייעצב את פנים המיסעדה. כששמעו את המחיר שדרש תמורת עבודתו, הסתבר להם כי לא יוכלו לעמוד בו, סיסי החליטה לקחת את העניינים לידיה, נסעה ללונדון, ייבאה פריטים סיניים וקישטה את המיסעדה. היא הצליחה עד כדי כך, שאנשים, הפותחים מיסעדה לידה, הזמינו אצלה עיצוב פנים.



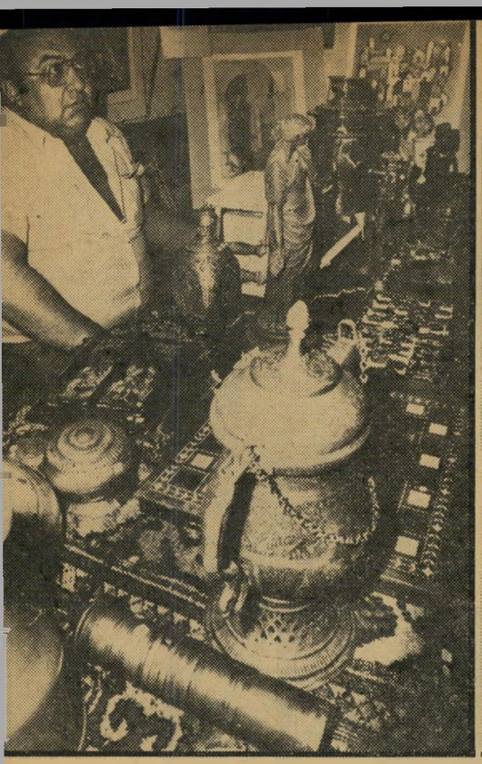
מיכל אדר הדוגמנית, הוזמנה לסידרה של תצלומים בבגדי־ים על־ידי צלם־האופנה סמי בן־גד. הוא גם הזמין דוגמן לאותה מטרה. כאשר התברר לו, ברגע האחרון, שהדוגמן לא יבוא, לא התעצל הצלם, לבש בעצמו בגדי־ים, כיוון את המצלמה ועמד לצידה של הדוגמנית.

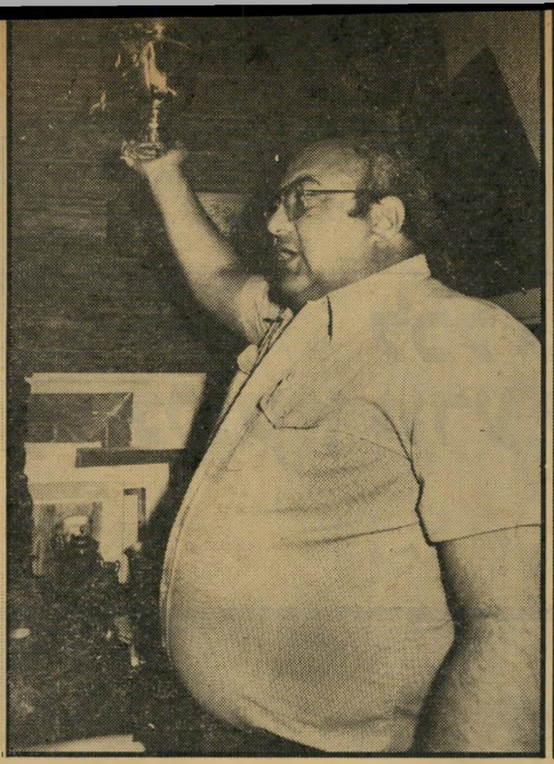
לפני הפגישה ביקר מוהאנג׳י במועדון־לילה ביפו. בעל המועדון, **יואל שר**, רצה לשמח את לבו והתלוצץ: „אחד המקומות היחידים בעולם שבו לבנים ושחורים גרים בהרמוניה — הוא הפסנתר.״

■ **רחל דיסנצ׳יק**, אלמנתו של עורך מעריב לשעבר, **אריה דיסנצ׳יק**, מצאה לה באחרונה עיסוק חדש. היא החלה לעבוד בחברה לאירועים. המיבצע הראשון שבו היא עוסקת הוא כינוס בינלאומי של בונים שייערך בארץ. היא פנתה אל הארכיטקט **ישראל גודוביץ**, וביקשה ממנו שיתן בכינוס זה הרצאה על „פיתרון בעיית מישכנות־העוני״. גודוביץ מטפל עתה בפיתרון בעיית מישכנות־העוני **ויליאם הוידן**, ושנקנה אחרכך על־ידי **עדנן חאשוקג׳י**, המיליונר הסעודי, העוסק במיסחר־בנשק. כשהיה חאשוקג׳י במלון נגש אליו מישהו וביקש להתרימו לקרן מיוחדת לשימור הג׳רפה האדומה, החיה בקניה, שהיא בעל־חיים נדיר. באנגלית נקראת הג׳ירפה הזאת „רוטשילד ג׳ירף״. אמר המיליונר הערבי למתרים: „אינני תורם כסף עבור ג׳ירפה ציונית!״

■ **תומר**, בנו בן ה־16 של גודוביץ, מצא לו עיסוק לימי־חופשתו מבית־הספר, עקב שביתת־המורים־התיכוניים. הוא וחבריו הולכים לבית־הספר עמל, שעל כביש תל־ברוך ומחליקים מהגגות הקמורים שם. הגיב על־כך אביו:

ארכיטקט **צבי הקר**, התאסף צוות של ארכיטקטים, שכולם בני אותו מחזור לימודים ב־טכניון. אחד מהם היה **אדי גרינברג**, שאחרי לימודיו נסע לצרפת ופתח שם בקאריירה משגשגת במיקצועו. בימהלך המסיבה התיישב אדי ליד הפסנתר הרשים את כולם בנגינתו. מי שתהה מה הקשר של אדי למוסיקה שמע שהוא היה האקורדיוניסט הראשון של להקת הצ׳יזבאטרון, בימי מילחמת־העצמאות. אדי גם היה נשוי ל**יעל ברבן**, בתם של השחקנים **זאב ברבן** ז״ל ו־**דבורה קפטינץ**, שהיו שחקנים בתיאטרון אהל. אחרי גירושיה מאדי, נישאה יעל ל־מוסיקאי צרפתי, ונשארה גרה בצרפת.







זאב ספקטור

צלם־העיתונות, שהוא אחת הדמויות הבולטות (ברוחב) בבוהמה התל־אביבית, גילה השבוע כישרון בתחום חדש. הוא שימש כרוז במכירה פומבית של חפצים מיוחדים ומוזרים, שנערכה במיסעדת „מאנד'יס דראגסטור". בחוש־ההומור המייוחד שלו הפך „ספקי", כפי שהוא מכונה בפי ידידיו, את המכירה להצגת בידור. כך, למשל, הציג ספקי למכירה קמיע „חמסה" (מימין) „המגרשים שדים לא רק מהבית, אלא מכל השכונה". סמובאר רוסי עתיק (במרכז) הוצג על־ידו כ„תחליף ללפיד של פסל־החרות". כשהביאו לו ידידיו פרחים לרגל הופעתו בתפקיד החדש, העיר: „אני מקווה שלא הורדתם אותם מאיזה מצבה."



חלי גולדנברג

אך לצורך התצוגה החליפו השתיים עשרות זוגות משקפיים. בתצוגת־אופנה ראשונה מסוג זה. שתיהן אמנם אינן מרכיבות משקפיים בחיי יום־יום, בילבד, „המחזק את העיניים" כדברי הסבתות. אבל אחרי הכל, „מי ראה שפן מרכיב משקפיים ?".

וספירית („ספי") דבני, הציגו מיסגרות למשקפיים בתצוגת־אופנה

■ הפסל **מנשקה קדיש־מן**, שזכה בתשומת־לב בביא־נאלה שבאיטליה, בשל הכב־שים שהציג שם ושאותם צבע בכחול־לבן, מכין עתה הדפסי־משי מציוריו, שאותם הוא מת־כונן להציג בכמה גלריות ב־ניו־יורק. מנשקה, שהפסיק ל־עשן, מסתובב כל היום עם סיגאר בפיו. למי שמתקרב אליו מגלה כי הסיגאר שלו, הוא בעצם חתיכת־עץ דמויית סיגאר, הצבועה בצבעים בהי־רים. „אני מוכרח לשים משהו בפה, כדי שלא ישעמם לי," מסביר קדישמן.

■ הפתעה נעימה נגרמה לציירת המתחילה **אסתר בר־טל**, אשר חנכה תערוכת־ציורים שלה בבית־האמנים ב־ירושלים. בר־טל, הנשואה לכלכל באל־על, נדהמה לר־אות בין באי הפתיחה את הצייר המפורסם **פינחס ליט־בינובסקי**, שפתח אף הוא תערוכה משלו בשבוע ש־עבר בירושלים. הוא ניגש אליה ואמר לה: „אילו הייתי נוהג ללכת לתערוכות, הייתי בא לזו שלך, לפני שהייתי בא לתערוכה של ליטבינובסקי."

■ יחסים מתוחים שנמ־שכו שנים רבות בין הזמרות **יפה ירקוני** ו**שולמית ליב־נת** הגיעו לסיומם. כאשר יצ־אה יפה לסידרת־הופעות בפינ־לנד, היא פנתה דווקא אל ליב־נת, כדי שתחליף אותה במר־עדונה שביפו.

■ באה מנוחה ליגע, כך מרגיש המלחין־זמר־שחקן **שמוליק קראוס**. בימים אלה הוא אורז את חפציו ונר־סע לחופשת־מנוחה בארצות־הברית, לזמן בלתי־מוגבל.

■ הפסל **דני בינסטר**, המתגורר בהולנד עם אשתו, השחקנית **זרמן אינקוב־סקי**, הגיע ארצה לחופשת־מולדת קצרה. באחד מימות השבוע שעבר אפשר היה לר־אותו בחוף הים של כיכר את־רים, כשהוא עוזר למציל הור־תיק, **שמאי** („טופסי") **קנ־צופרסקי**, לתכנן דגם חדש של גלשנים. דני עבד לפני שש שנים כמציל בתחנה של טופסי, ושניהם החלו אז ב־ייצור גלשנים מפוליאסטר. כ־יום מפסל דני בהולנד באותו החומר.

■ תוכנית הטלוויזיה ה־פופולארית, טלאפלא עומדת לרדת מעל המסך הקטן. לק־ראת השידור האחרון מכינים לטלא מסיבת יום־הולדת, ש־תהיה גם מסיבת פרידה. במ־קומה הביאה המפיקה **שרה פרידמן** תוכנית חדשה לילי־דים בשם מועדון שמיל הח־תול, שבה יראיין החתול כוכ־בי־בידור שונים.

■ בפתיחת הגלריה הח־דשה של **עמליה ארבל** הוצ־גו גם מסיבת פרידה. במ־קומה הביאה המפיקה **שרה פרידמן** תוכנית חדשה לילי־דים בשם מועדון שמיל הח־תול, שבה יראיין החתול כוכ־בי־בידור שונים.

■ בפתיחת הגלריה הח־דשה של **עמליה ארבל** הוצ־גה רק תמונות ספורות ש־לו, שנועדו למכירה. מאותן שצייר בעשר השנים האחרו־נות. יתר התמונות במקום נאספו על־ידה בכל מיני מו־זיאונים בעולם.

■ בהצגת הבכורה של **מארק שאגאר**." עמליה



צדוק לוי

הוא פותח מועדוני־לילה. אחרי שהיה לו מועדון באילת נסע לגרמניה, שם פתח מועדון־לילה. אחר כך נסע לנורווגיה, וגם שם פתח מועדון. הקור העז הבריח אותו בחזרה לארץ, ובימים אלה פתח מועדון לילה חדש בתל־אביב ששמו („בוסתן") נגזר על שם ידידו, בוסתנאי („בוסי") סחה, שנרצח באילת לפני שנה. ליד צדוק בתמונה — מירי וויס, הבארמנית שלו, המביימת בשעות הפנאי שלה סרטים קצרים. סירטה האחרון של מירי „רות המואביה", הוקרן ועורר עניין רב בקרב צופיו.

גו עבודותיו של הצייר בן ה־80, **יצחק פרנקל**, המת־גורר בפאריס. בין אורחי המ־קום היה הבמאי **היו קיוס**, שאמר לבעלת־הגלריה: „חבל על כל תמונה של פרנקל שאת מוכרת, הוא שייך רק למוזיאו־נים. הוא שני בגודלו אחרי להקת הכל עובר חביבי קיבלו האורחים. באולם המבוא של התיאטרון, צרור פרחים כדי לקחתו הביתה. אולם הזמרת **שלומית אהרון** מצאה חן בעיני הקהל עד כדי כך, שעם תום ההצגה זרקו רבים את הפרחים אליה לבמה.

לכל גבר יש צד חזק.
מצקין יודע להראות אותו.



אלה רק שני דגמים מתוך המבחר העצום שיש היום במצקין. בוא למדוד דגמים נוספים.

Classic Trenchcoat
הכתפיים הם "הצד החזק" של הגבר שמשמאל. מצקין יודע להראות את זה. באנגליה זוכה ה־TRENCHCOAT הזה לפופולאריות רבה (ומי מבין יותר מהאנגלים במעילי גשם?...)

Piere Peirier
הוא חש בנוח במעיל הצמר הזה. הגיזרה מתאימה לו. הצבע מתאים לו. הוא גבר שיודע להתלבש אבל מחפש גם עיצה מקצועית, עין עם נסיון, ומישהו עם חוש. וזה בדיוק מה שיש במצקין.

מצקין — בתי אופנה
רח' דיזנגוף 101, תל־אביב
רח' אלנבי 74 תל־אביב
רח' נחלת בנימין 44, תל־אביב
רח' הרצל 37 חיפה
י. לוי, רח' יפו בניין העמודים, ירושלים.

מצקין
MATZKIN

מצקין מגלה את הצד היפה שלך.

Target Adv.

אתה והלירה

לירה ישראלית אחת תשכ"ז

מאת יגאל לביב

רווחי יבואני המכוניות

המכונית הזולה „פיאט 127" עולה כיום בישראל 180 אלף לירות. מחירה בנמל־התעופה של אמסטרדם, לכל דיכפין, 3000 דולר, או 57 אלף לירות. כל המסים החלים עליה, כולל מס ערך מוסף, משתכמים ב־90 אלף לירות בערך. בסך הכל תעלה המכונית, למי שקונה אותה בעצמו באירופה, 147 אלף לירות. בתוספת דמי הובלה של 7000 לירות, תהיה ההוצאה 155 אלף לירות. לייבואן „פיאט" היא עולה בבית־החרושת 2500 דולר, ויחד עם ההובלה והמסים היא עולה לו בחנות בישראל 140 אלף לירות. הוא מוכר אותה לצרכן במחיר של 180 אלף לירות — ריווח של כ־30%.

נוסף לכך לוקח יבואן „פיאט" מקדמה מכל המזמין מכונית, בסך 20 אלף לירות בעת ההזמנה, ותשלומים נוספים המגיעים עד 160 אלף לירות לכל מכונית, לקראת השיחרור מן המכס. הייבואן מחזיק את המקדמה של 20 אלף לירות כחודשיים, ואת כל הסכום של 160 אלף לירות כחודש. חייבואן של „פיאט" מוכר כ־500 מכוניות בחודש, ויוצא כי הוא מחזיק באופן קבוע 80 מיליון לירות ללא ריבית.

כך נוהג הייבואן של המכונית הזולה. יבואני מכוניות יקרות יותר נוהגים ביתר העזה. יבואן המכוניות BMW העלה בימים אלה את מחיר המכונית מדגם 518 במאה אלף לירות. הוא דורש עתה 504 אלף לירות למכונית. קונים ששילמו כבר מקדמות של 360 אלף לירות על חשבון המכונית, שהיתה צריכה לעלות כ־400 אלף לירות, נדרשים עתה להוסיף עוד 25% למחיר המכונית. כשנשאל על־ידי הקונים לסיבת ההעלאה, הודיע הייבואן כי החליט להגדיל את הריווח שלו מ־28% ל־40%.

למה לא?

שני מנכ"ל „יובל"

מאיר שני החל עובד כמנכ"ל חברת הביטוח „יובל", שנקנתה על־ידי קונצרן „כלל". שני ניהל קודם לכן את מיפעלי ההוצאה־לאור של „כלל", „כתר". הוא החליף את מנכ"ל „יובל", ובעל המניות שלה, **ג'ייסי קפלן**.

מחסור במצברים למכוניות

מחסור חמור היה בשבועות האחרונים במצברים למכוניות. מקורות בענף מסרו, כי הסיבה למחסור היא שהיצרן העיקרי, מיפעל „וולקן", עבר למיבנה חדש, וההע־ברה הפסיקה את הייצור. אצל היצרן הגדול השני, מיפעלי „שנאפ", היתה שרי־פה של חלק מן המיבנה, דבר שהפסיק אף הוא את הייצור. בימים האחרונים חודשה הזרמת המצברים לשוק.

מסחר גובר בין ישראל לצ'כיה

לאחרונה גבר היקף המיסחר בין יש־ראל לצ'כוסלובקיה. עיקר המיסחר נעשה באמצעות החברה הישראלית „הליסקון", המנוהלת בידי **מניה בראון**, ומניותי־הן בידי **אדית ויין** מווינה. אדית ויין היא בעלת שתי חברות בווינה, „הלימא־קס" ו„קונאקסטרייד", הסוחרות ישי־רות עם חברת־הייצוא הצ'כית הממלכ־תית. תחילה סיפקה החברה ציוד לעיבוד שבבי וציוד למיפעלי מתכת, אך לאחרונה התחילו לייבא מצ'כיה גם ציוד מישרדי רגיל.

צרות ל„טמפו" בגלל הרבוות

מיפעלי הזכוכית של „טמפו" בירוחם ייאלצו להיסגר בגלל הדרישות התקיפות של הרבנים מבעל־המיפעל, **משה בור־נשטיין**, להפסיק את עבודת המיפעל בשבת. בורנשטיין טוען, כי לא ניתן להפ־עיל תנור־זכוכית אם מפסיקים אותו יום בשבוע, אולם הרבנים מתעקשים בלחצם עליו. כיוון שבורנשטיין הוא דתי, ומראשי המיפלגה הדתית הלאומית, הוא שוקל את מכירת המיפעל, כדי לצאת מן הסבך.

אין שרתון בישראל

מגאזין רשת המלונות „שרתון" אינו יודע, כנראה, כי לחברה יש מלון גם בתל־אביב. על כל פנים, בתמונה של רשת מלונות „שרתון" במיזרח־התיכון, הנראית כאן, תל־אביב אינה קיימת.

איך להשקיע באבנים יקרות?

בימים אלה של אינפלציה דוהרת, שינויים תכופים במחירי המטבעות השו־נים ובמחירי הזהב, נראות־אבני־חן כהשקעה הנשארת יציבה בכל התהפו־כות. כמו בכל השקעה, הריווחיות תלוייה במה שאתה קונה.

כאשר משקיעים ביהלומים, יש להביא בחשבון כי בחמש השנים האחרונות הכפילו את ערכם מרבית היהלומים באיכות מעולה (לבן, דיוג D, E, F ו־G, כאשר די הוא הטוב ביותר, בגודל של חצי קראט עד שני קראט האבן). היינו, השקעה ביהלומים אלה נתנה 20% לשנה, ושמרה על ערך ההשקעה. סביר כי מחיר היהלומים ימשיך לעלות באותו הקצב, תודות לשליטת חברת „דה־בירס" בשוק.



לאחרונה העלתה החברה את מחירי יהלומי־הגלם שלה ב־30%, והדבר ישפיע על מחירי היהלומים המלוטשים בעתיד. לדוגמה, מי שרכש בשנת 1972 יהלום בן קראט, מאיכות מעולה ביותר, שילם אז 1775 דולר, ויקבל כיום יותר מ־7650 דולר. יהלומים צבעוניים מחירם עלה במאה עד מאתיים אחוזים, בחמש השנים האחרונות, אולם מחירם כה גבוה (20 אלף דולר לקראט) שאין הם אטרקציה למשקיע המצוי.

לעומת זאת, מעניין יותר התחום של אבנים יקרות כדוגמת רוביות, אמראל־דות, ספירים, אופאלים, ג'אד, עיני חתול — כל אלה מחירם משתנה ואינו יציב, בעיקר בגלל מחסור בסטנדרט יציב וקבוע לאיכות שלהם. האבן היקרה ביותר, רובי, נמכרת כיום במחיר של אלף עד 4000 דולר לקראט.

מומחי האבנים של מוזיאון „סמית־סון" בוושינגטון אומרים, כי בעוד ש־השקעה ביהלומים מבטיחה בעיקר את ערך ההשקעה, הרי שהשקעה באבנים טובות לא־ידועות כל־כך, כמו ברקטות, נותנת כיום אפשרות טובה לריווח גבוה. מחירי היהלומים כיום כבר גבוה, בעוד שניתן להשיג אבנים יקרות במחירים שטרם הגיעו לגבהים. בין האבנים הללו ממליצים על טורמאלין, שמחירה 40 עד 100 דולר לקראט; גארנאט צבעוני, ש־מחירו 50 עד 500 דולר לקראט; פרי־דוטס בצבע צהוב־ירוק, שמחירו 75 עד 100 דולר קראט; טופאז במחיר של 50 עד 75 דולר לקראט; ואפילו אקואמ־רין, במחיר של 350 דולר הקראט.

בין הגורמים המשפיעים על מחירי האבנים היקרות, מצויות התפתחויות בלתי־צפויות. כך, למשל, אבני הצאבוריט, שמקורן בקניה, מחירן יעלה, כיוון שממ־שלת קניה הפסיקה לשווקן. כך קורה גם לאבנים מטנזניה, בשם טאנזאניט. כך יקרה גם לאבנים שמוצאן מבראזיל, כמו אמאטיס, טופאז וטורמאלין, אם הממ־שלה תצמצם את שיווקן.

כיצד יוכל המשקיע ללמוד את הנושא? ראשית, על־ידי ביקור במוזיאון שש לו מחלקה מינרלית. שנית, באמצעות ספ־רים (באנגלית) כמו „איך להשקיע באב־נים יקרות", מאת בנימין צוקר, בהוצאת „ניו־יורק טיימס", או „ממלכת האבנים היקרות" של פול דאסאו, בהוצאת „ראנדום".

אל חקנה בגדים בישראל!

אם בדעתך לרכוש לעצמך או למיש־פחתך מילתחה לחורף, כדאי לך לנסוע לאנגליה. המחיר שתשלם עבור הבגדים שם יאפשר לך לקחת את כל המישפחה ללונדון ועוד לחסוך, לעומת ההוצאה על קנייתם בישראל.

לדוגמה: בלייזר תוצרת „בגיר" הישראלית נמכר ב„מרקס אנד ספנסר" ב־לונדון במחיר של 27 לירות אנגליות, או 1000 לירות ישראליות. אותו בלייזר עולה בחנויות האופנה בתל־אביב 2700 לירות. למה? ככה. חליפה מבד אנגלי, כולל תיקון המכנסיים, עולה בחנות־יוקרה בלונדון, כמו „לורד ג'ון", 70 לירות אנג־ליות, או 2800 לירות ישראליות. אותה חליפה מבד אנגלי מחירה בתל־אביב 6000 לירות ישראליות. בחנויות של „מרקס אנד ספנסר" ניתן לקנות מכנ־סיים מבד קטיפה, האופנה האחרונה, ב־16 לירות אנגליות, וז'אקט במחיר של 27 לירות אנגליות — יחד כ־1700 לירות ישראליות. אותה מערכת בחנות־אופנה ישראלית מחירה 7000 לירות.

נראה כי הכמויות האדירות של ההון השחור, המצטברות בידי הישראלים, מאפשרות לחנויות הישראליות לדרוש כל מחיר תמורת מוצריהן — ואף לקבלו.

קשיים בלונדון למבטחי „לויידס"

עולם הביטוח בלונדון סוער סביב קשיים של קבוצת־ביטוח גדולה, העוסקת בעיקר בביטוח צוותי־אוויר. הקשיים הם בגלל סירוב מבטחי־מישנה לשלם לקבוצה הלונדונית. הדבר ישפיע גם על חברות ישראליות, הקשורות עם קבוצות „לויידס" בביטוחי־מישנה.

לעומת זאת הוסר איום מחברות הביטוח הישראליות בעיקבות הכרזת חברת הביטוח „מיד־אטלנטיק" כפושטת רגל. החברה עסקה בביטוחים בשטחי הכבושים, ונקלעה לקשיים בעיקבות הסתבכות חברת־האם שלה בלונדון. הכרזה מונעת אפשרות גבייה של חובות „מיד־אטלנטיק" מחברות־ביטוח ישראליות אחרות, שהיו קשורות עימה.





א.ש. פרסומאים / רפאל שיאן

אוניה חדשה - WOTAN - מצטרפת לצי האוניות של חברת הספנות C. I. S.

קו ספנות יעיל ובלתי תלוי לשרות היבואנים והיצואנים.

חברת הספנות C.I.S. המיוצגת בישראל ע"י אלאלוף ושות' ספנות בע"מ קיבלה את האוניה החדישה WOTAN בהמבורג — גרמניה בתאריך 6.10.78. האוניה נבנתה ע"י J. J. SIETAS אוניה תאומה תסופק לחברת הספנות בחודש פברואר 1979, בנוסף על כך תקבל החברה לרשותה שתי אוניות חדישות נוספות בגודל שווה ממספנות NOSISKRUG RENDSBURG באפרל וביוני 1979. לאוניה החדשה WOTAN (הגיעה לנמל חיפה ב־23.10.78) כושר נשיאה של 2.500 טונות ובעלת קיבולת של 280/20 מכולות, מהירותה 14 קשר. האוניה היא רב תכליתית ומלבד המכולות מסוגלת ה־WOTAN להוביל את כל סוגי המשא הכלליים המקובלים.

צרוף האוניה החדשה לצי האוניות של החברה הינו חלק ממדיניות חברת הספנות C.I.S. — שיפור מתמיד בשירותיה המבטיח תחבורה ימית סדירה ויעילות מירבית לציבור לקוחותיו.

החברה מובילה מטענים מיבשת אירופה ומאנגליה לישראל במחיר זול יותר ממחירי תובלה של שני קונפרנסים, בהם חברת „צים" וחברות ספנות זרות. קיום קו ספנות עצמאי שאינו קשור בקונפרנסים, בולם מגמות ייקור בהובלות החברות המאוגדות בקונפרנסים. אין ספק שאילו לא פעל מתחרה עצמאי בקווים אלו, היו הללו מייקרים את ההובלה בשיעורים ניכרים.

כתוצאה ממחיר ההובלה הזול יותר בחברת C.I.S. חוסכים גם הלקוחות בהוצאות אגרות שונות משום שעל שיעוריהן משפיע גם מרכיב ההובלה.

ולבסוף, ואולי החשוב מכל, הטיפול של חברת C.I.S. בלקוחותיה — ע"י חברת אלאלוף ושות' ספנות בע"מ — הינו אינדיבידואלי לכל לקוח ולקוח. חברת C.I.S. מקיימת הפלגות שבועיות מישראל.

עוד חידוש ביחסי־העבודה: איום בשביתה

בחברת „אל על" ביגלל צנזורה בעיתון פנימי

אל על: העורך היו"ך

א יתן רוזמן הוא הכל מלבד עיתונאי, או סופר. איתן, הבלתי מעורער של אנשי התחזוקה באל־על, ואיש הוועד ה־חזק ביותר בחברה, השבית כבר פעמים אחדות את אל־על, כשהוא נושא את דגל מילחמות הפועלים. אולם איתן רוזמן מעו־לם לא חשב כי ישבית את החברה, רק מפני שלא נותנים לו להתבטא בעיתון הפנימי שלה.

לכאורה נראה הסיפור כסיפורו של יהו־שע פרץ, שסגר את נמל אשדוד, רק מפני שאיש מישמר הגבול בפתח הנמל לא זיהה אותו כביכול. אולם, אם מעמיקים בסיפור הצנזורה על כתבתו של רוזמן, מתברר כי מנהיג הוועד לוחם על כך, שיושב־ראש הוועד המנהל של חברת אל־על, מרדכי בן־ארי, יפסיק לעשות ב־דים כי בן־ארי מסוכן להם ולחברה.

ועדי החברה התחילו להכין חומר נגד בן־ארי, שיוכיח כי במשך שנות שילטונו הביא את אל־על אל פי הפחת. העובדים קיבלו לפתע תמיכה ממקום שלא ציפו לה, ואשר לא היו רגילים לתמיכה ממנו: מנכ"ל החברה מרדכי („מוטי") הוד, ומר־אל־על ככל העולה על רוחו ויפסיק, כפי שטוען איתן: „להרוס את החברה."

מזה תקופה ארוכה, עוד כאשר היה בן־ארי מנכ"ל אל־על, היה ברור לעובדים כי בן־ארי מוכן לכל דבר, גם אם יהיה על חשבון עובדי החברה, רק כדי להאדיר את מעמדו שלו, בחברה פנימה ובעיני הממשלה. פירסום שיחת בן־ארי ושר־האוצר שימחה ארליך (העולם הזה 2149), שנערכה במיסעדת טריאנה, הוכיח לעובי־בית הסמנכ"לים וראשי האגפים של אל־על, המהווים את ההנהלה.

בעוד עובדי ארקיע, שנבהלו גם הם מתוכניות בן־ארי—ארליך לגביהם, פותחים בשביתות, בעיצומים ובהפגנות, החליטו עובדי אל־על, הבקיאים יותר במאבקים מיקצועיים, לנהל מילחמה על פי כל החו־קים, ולא להיגרר להתפרצויות זעם.

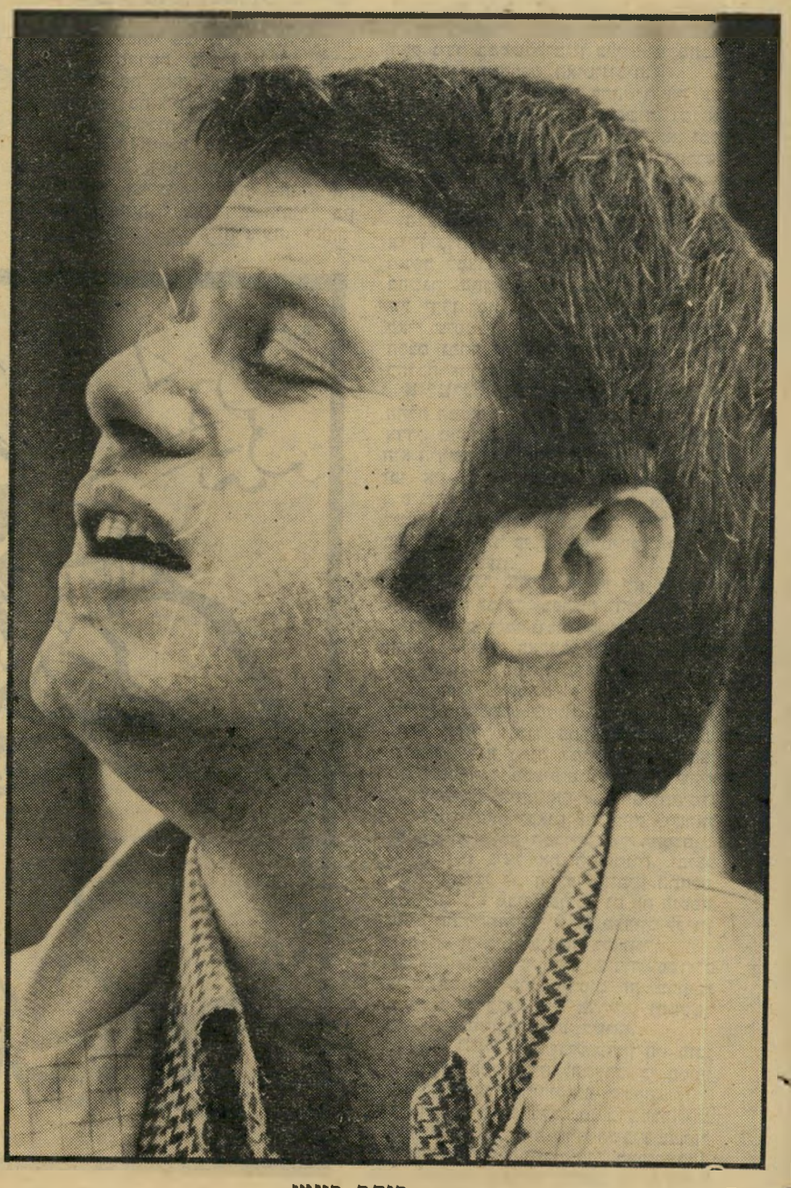
העובדים החליטו כי את יריית הגישוש הראשונה יירה איתן רוזמן, יושב־ראש ועד התחזוקנים, כאשר יכתוב מאמר חריף כנגד בן־ארי בביטאונה הפנימי של החב־רה, אל־עלון.

על דעת איתן ושאר העובדים, לא עלה כי המאמר לא יפורסם. הנהלת אל־על הו־דיעה במפורש, כי כל מכתב או מאמר של עובד, הקשור באל־על, יפורסם, בת־נאי שהכותב יסכים להזדהות בשמו, ולח־תום על מאמרו. איתן רוזמן חתם על המאמר, שבו תקף בחריפות רבה את בן־ארי וטען, בין השאר, כי זה הרס במשך שנים רבות את אל־על. הוא קרא לעובדי החברה לתמוך במנכ"ל מוטי הוד במיל־חמתו כנגד בן־ארי, בכנותו את הוד „קרן אור באפילת הניהול של אל־על." הוא עודד את הוד לא להיבהל, לא לסגת בפני לחצים ולא „לנטוש את הספינה".

רוזמן גם לא חשש כי עורך אל־עלון, עמי אטינגר, יפסול את הכתבה. עמי היה עד לפני זמן מה אחד ממנהיגי עובדי אל־על והוא יחד עם איתן הנהיגו את השביתה הגדולה של 1975. אולם באחרונה החליט בן־ארי להעלות את אטינגר למע־לה. אטינגר מונה לעורך אל־עלון, קיבל חדר בקומת ההנהלה בבניין המשרדים של אל־על בלוד, ולשרותו עומדים מערכת וצוות של מזכירות.



עורך אטינגר
— אין תגובה!



כותב רוזמן
— התגובה

ההסבר של בן־ארי למינויו של אטינגר — איש הוועד — לעורך העלון, היה, כי העלון צריך להיות פה לעובדי אל־על, לכן טיבעי שאחד ממנהיגי העובדים יעמוד בראשו.

„אנחנו נפעל"

כ אשר הגיע מאמרו של רוזמן לידיו של העורך אטינגר היפנה את המאמר לבן־ארי ולמנכ"ל הוד, כדי שיגיבו עליו. הסביר אטינגר: „ההגינות מחייבת שכא־שר מתקיפים אדם במאמר או כאשר כות־בים עליו, יש לתת לו את האפשרות להי־גיב."

מוטי הוד סרב להגיב, וגם לא היה לו על מה. הוא אמר לאטינגר כי הוא מסכים שהמאמר של רוזמן יפורסם ללא תגובה שלו. גם מרדכי בן־ארי סרב להגיב, אולם ביקש מאטינגר לפרוע את השטר ולשלם

(המשך בעמוד 28)

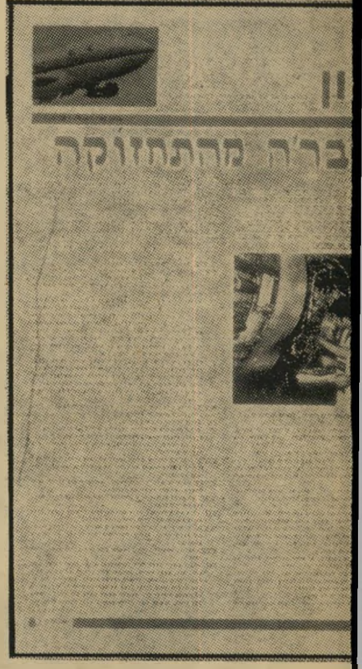
(המשך מעמוד 27)

עבור העלאתו לדרגת עורך. בין בן־ארי לאטינגר נערכו שיחות, שבהן דרש בן־ארי לא לפרסם את המאמר. אטינגר נכנע. המאמר לא פורסם.

אטינגר מכחיש כי המאמר הוצא בגלל לחצים ישירים או עקיפים של בן־ארי. „ביקשנו מבן־ארי להגיב. הוא סרב להגיב, אז אי אפשר לפרסם מאמר ללא תגובה שלו.״

אולם נראה כי מי שכן יגיב יהיה איתן רוזמן. לידידיו אמר: „בן־ארי ממשיך בשיטות הישנות שלו. הוא ממשיך לנסות לסתום את הפה לכל מי שהדברים שלו לא מוצאים־חן בעיניו. לנו הבטיחו שהביטאון יהיה של עובדי אל־על, שלנו, וכי נוכל לכתוב בו מה שנרצה. לא איכפת לי שבן־ארי יגיב, אם יש לו בכלל מה להגיב, אבל לא לפרסם את דבר העורדים, רק משום שליושב־ראש אין מה להגיב, או שהוא פוחד להגיב, זו סתימת פה!״

מנהיג העובדים רוזמן הציב אולטימטום למנהיג־העובדים־לשעבר — אטינגר: או שהמאמר יפורסם בגיליון הבא של אל־על, או ש„אנחנו נפעל״. פירוש הדבר: שהעובדים ינקטו בצעדים נגד הצנזורה בביטאון. אין כמו עמי אטינגר היודע



גיון ביטאון־המריבה

החברה מהצנזורה

מה פירושו של איום זה. הוא עצמו שיתק את החברה כאשר לא התפעלו מה„אנחנו נפעל״ שאותו השמיע לפני שנים אחדות.

אולם מלחמת העובדים בישב־ראש מועצת המנהלים לא הסתיימה בכך. עובדי אל־על פועלים במשותף יחד עם עובדי ארקיע במאבק נגד בן־ארי ואריליך. כאשר הפגינו עובדי ארקיע בתחילת השבוע מול בניין הכנסת, הם יכלו לשמוע מילות עידוד מחברי־כנסת, משר התשתית הי אנרגיה יצחק מודעי ואפילו מראש־הממשלה מנחם בגין. מודעי, כמו בגין, ידע כי הוא משוחח לא רק עם נציגי 400 עובדי ארקיע אלא גם עם עובדי אל־על.

במידה שהמאבק של ארקיע או הקרב על העלון לא יצליחו ובן־ארי לא יעוף, מכינים לו העובדים חזית חדשה. הוכנה רשימה מלאה של סמנכ״לי אל־על וראשי האגפים והפקידים הבכירים, וליד כל שם צויין אם הוא מתומכי בן־ארי או מתומכי מוטי הוד. העובדים מכינים עתה גם תיקים מלאים על כל אחד מהמנהלים התומכים בבן־ארי, ושולחים אותות אזהרה לאלה מהמנהלים שעדיין לא החליטו במי לתמוך.

מתוך הארכיבים מוציאים מיסמכים, קבלות וצ׳קים של מנהלים שונים, שלדעת העובדים הם מהווים הוכחה מכרעת למעשי השחיתות שלהם. „אפילו אנחנו בעצמנו נדהמנו מהיקף החומר,״ אמר אחד העובדים לכתב העולם הזה. „פתאום גילינו כי במשך שנים רבות עשה כל אחד באל־על כרצונו, ורבים השתמשו בכספי החברה כבקופתם האישית.״

במדינה

העם כאבים בשמש סחו

כאב־השיניים וכאב־הבטן מתחרים על תשומת־הלב הלאומית

כמו אדם שיש לו כאב־בטן וכאב־שיניים בעת ובעונה אחת, לא ידעה מדינת־ישראל השבוע במה להתרכז.

כל פעם שחשבה על הכאבים הכלכליים שלה, באו ידיעות מדיניות והסיחו את דעתה. וכל פעם שחשבה על המשבר במשא־ומתן לשלום, באה האינפלציה ורה הפכה את קרביה.

לולא כמה שערוריות, מישפטים ורכילויות, היו שני הנושאים המרכזיים עלולים להעכיר את מצב־הרוח הלאומי, למרות מזג־האוויר הנהדר של סתו שטוף־שמש בארץ־ישראל.

הממשלה קומדיה באוסלו?

בגין קיקלק את התאריך לסאדאת — האם יקלקל סאדאת את התאריך לבגין?

יוצעו של ראש־הממשלה, שלמה („נקדי״) נקדימון, חיפש בנרות, עיתונאים שיואילו להילוות אל ראש־הממשלה בדרכו ההיסטורית לקבלת פרס־נובל לשלום.

העיתונאים לא נלהבו. לכל עיתון יש כתב באירופה הצפונית, ואף לא כתב אחד היה להוט אחר התפקיד הרם של סיקו, סקס קצרצר, שעל העיתונאים יהיה לעקוב אחריו מאולם סמוך באמצעות הטלוויזיה — בעוד שיכלו לשכב במיטה בבתיהם בתל־אביב, ולצפות בשידור משם.

אולם הטקס כולו עמד בסכנה חמורה של הפיכתו לקומדיה.

שבועיים לפני הענקת הפרס העולמי, נכנס המשא־ומתן למבוי־סתום. היה נדמה כאילו מנוי וגמור עם ממשלת־ישראל מכן התחרטה וקיבלה את ההצעה האמריקנית — אך התאריך חלף.

אחרי שעבר התאריך ההיסטורי, שוב לא בער דבר לאל־סאדאת. עתה התהפכה הקערה על פיה, ולבגין בער, כי רצה לזכות בכבוד באוסלו. נראה כי אל־סאדאת כועס, ולא איכפת לו שלא להופיע בבירת נורבגיה. עתה הוא מתעקש על קביעת לוח־הזמנים לביצוע ההסכם בגדה וברצועה.

לוח זמנים. התנגדות ישראל לקביעת לוח־זמנים כזה, אף באורח בלתי־מחייב כ„תאריך יעד״, העלה חשד חמור שאכן חלק ניכר בממשלת־בגין כלל אינו מתכוון להגשים את הסכם האוטונומיה.

אילו רצתה הממשלה להחשיד את עצמה — ותוך כדי כך להחשיד גם את אל־סאדאת בעולם הערבי — לא יכלה לנהוג אחרת. ידיעות־זוועה מבית־החרושת של אריק שרון, על התנחלויות חדשות ברצועה ובגדה, הקדיחו את התבשיל.

הדבר הרגיז את האמריקאים, שיש להם עניין גדול בהשגת הסכם כולל, אף יותר מאשר למצרים. כי האמריקאים מעוניינים בהשגת התמיכה של סעודיה, ואחר־כך של ירדן, סוריה ואש״ף, ל„שלום אמריקאי״ שיסגור את המרחב בפני הסובייטים. הסכם נפרד ישראלי־מצרי, שאינו מוסווה כהלכה, ירחיק מטרה זו.

אולטימטום ריק. כאילו לא די בכך, החלה הממשלה, באמצעות משה דיין הרב־צדדי, מדברת לפתע בלשון אולטימטיבית. היא הודיעה כי נוסח ההסכם מוכן לחתימה, וכי אין עוד על מה לנהל משא־ומתן.

סיגנון זה היה מיועד להרגיז את האמריקאים ואת המצרים גם יחד, ואכן הצליח בכך. היה ברור כי זהו אולטימטום ריק — נשק בלתי־טעון.

דיין אינו מבין. כאילו לא די בכך, באה „אי־ההבנה״ בפרשת הפירסומים.

המצרים פירסמו נוסח מקוצר של טיוטת־ההסכם. הקיצור בא להדגיש את הנקודות המבליטות את פעולת מצריים למען שלום כולל, ולהצניע את הפסוקים שבהם הסכימה מצריים, למעשה, לשלום נפרד.

הדבר עורר רוגז בתל־אביב, וגם בוושינגטון. היה מקום למחשבה שאם מצריים מתביישת בסעיפים מסויימים שהיא מוכנה לחתום עליהם, אין ערך רב לחתימה. על כן נתנו האמריקאים אור ירוק לישראל לפרסם את הנוסח המדוייק של ההסכם.

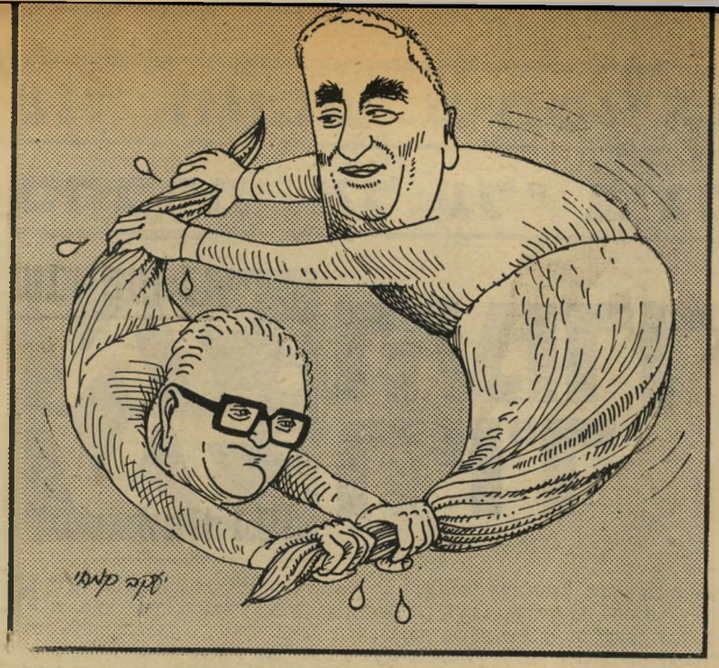
משה דיין ניצל את ההזדמנות, וביצע תרגיל אופייני לו. התככן הוותיק התחכם, העמיד פני לא־מבין, ופירסם גם את הנספח, המפרט את ההתחייבויות של מצריים לכינון שלום ממשי בים, ביבשה ובאוויר.

בשעה עדינה זו, של בידוד מצריים בעולם הערבי, היה פירסום זה בבחינת תקיעת סכין בגבה של מצריים, והמשבר הישראלי־אמריקאי הגיע לשיאו.

הנשק הסודי. השבוע עדיין היו מוכנים מרבית המשקיפים להתערב, כי בסופו של דבר יכפו האמריקאים פשרה.

אך תאריך־היעד של ה־10 בדצמבר, יום הענקת פרס־נובל, היה שרוי השבוע בערפל כבד מאד. אחרי שבגין קילקל לאל־סאדאת את התחימה בסנטה־קתרינה ביום־השנה לביקורו ההיסטורי, עשוי אל־סאדאת לקלקל לבגין את התחימה באוסלו, לרגל הענקת פרס־נובל.

באמתחתו של אל־סאדאת עוד נותר נשק סודי, שהוא עלול לשולפו: אי־הופעה לטקס הענקת הפרס באוסלו, ושיגור אחד ממשרתיו כדי לקבלו בשמו. העדרו של אל־סאדאת, יוזם מהלכי־השלום, מן הטקס, והשארת בגין לבדו שם, יכול להפוך את הטקס כולו בדיחה.



פרפטואום מובילה



קאריקטורה של ביל מולדין בסאן־טיימס

עוזרו של פלאטו פירסם ספר שבו טען כי גדולי המדינה וקטניה ביקשו ממנו כסף



בימים הקרובים יוצע למכירה ב־דוכני־הספרים סיפורון בן 194 עמודים, שיחולל סערה מחודשת סביב חברי־הכנסת שמואל פלאטו־שרון. הספר נכתב על־ידי עוזרו הפוליטי הקרוב ביותר, ג'אק בן־אודיס, והוא מכיל מיספר גדול של גילויים.

חלקו הראשון של הספר מוקדש ל־דרכים הבלתי־חוקיות שבהן עשה פלאטו את כספו. בן־אודיס גם תירגם ספר שהופיע בצרפת, ושמו ה...כמו הונאה, הכולל כ־70 עמודים על פרשת סמואל שייביץ־פלאטו. וכך כותב הסופר הצרפתי על האיש, שהיה לפי המסופר, ג'יימס בונד של ההונאה הפיסקלית:

„בשנת 1961, ופלאטו בן 31, הוא מסתבך בפשיטת־רגל של חברת הבניה דולי, ש־חובותיה היו יותר מ־10 מיליון פרנקים חדשים. שייביץ ומנהל שני הוציאו שטרות־קנוניה בסך 2 מיליון פרנק. המנהל השני נעצר, שייביץ נעלם.

„כעבור שנה מופיע פלאטו שוב, ומקים עסק חדש, שבו הוא עושה 20 מיליון פרנק חדשים, בהשקעה של פרנק אחד. הוא רוכש עם שותף, מיפעל לתנורי־חימום, העומד על סף פשיטת־רגל. הם סופגים את החוב בעזרת שטרות־קנוניה, ומשתל־טים באמצעות תרגילי שטרות־קנוניה על עוד כמה חברות. אז הם מתחילים בהע־ברות במעגל של השטרות בין החברות השונות, עד אשר כל החברות מתמוטטות במחצית 1973, ומשאירות חובות של 20 מיליון פרנק חדשים.

„שופט חוקר מרשיע את פלאטו ואת רעיו במעשי מירמה והונאה, פשיטת־רגל בלתי־חוקית ועבירה על חוקי־החברות. פלאטו וחלק מרעיו נכלאים בבית־הכלא. הוא משוחרר זמנית ממעצרו, ונעלם שוב.

„כעבור שש שנים, הוא חוזר לצרפת עם אזרחות דרום־אפריקאית ודרכון על שם סמי פלאטו. מכאן והלאה מופיע שמו בכל העיסקות כיועץ טכני בלבד. הוא פותח בעיסקות־ההונאה הגדולות שלו, תוך שהוא מסבך אישים מכובדים ובהם ידידיו של ראש־הממשלה, ז'אק שיראק. נראה שבגלל האישים המעורבים צולעת החקירה, ומאפשרת לפלאטו לעזוב את צרפת בתחילת 1974 ללא כל הפרעה. אחרי שהוציא בדרכים שונות בין 200 ל־600 מיליון פרנקים חדשים. באמצעות מיבצעי־קניות ומכירות של נכסים, רוקן פלאטו את הונה של קבוצת החברות שהקים, ונמלט לז'נבה. כעבור חודשיים עבר לארץ.

איש חרות וגדולי התורה

„ישראל פנה לקבלן פילק, שאותו הכיר באמצעות פינחס ספיר, ש־התרשם מתרומותיו של פלאטו לקרן־ספיר. „כשהגיע לישראל חי תחילה במלון הילטון, עד שהושלמו השיפוצים בווילה שרכש בסביון מבצלאל מיזרחי".

הספר מביא ראיון־רדיו, עם פלאטו, ש־לא פורסם, ובו הוא מספר, בין ה־השאר, כיצד קנה משגרירות־ישראל ב־צרפת שלושה בניינים. את המשא־ומתן עשה ישירות עם השגריר, ארתור בן־נתן. גם את השיפוצים במיבנה החדש של פלאטו, וכך מתאר הספר קטע זה:

„מי דאג להפגיש אותך עם בן־נתן"?

„פלאטו": היה זה שלמה פרידריך, נשיא הברית ישראל צרפת,* הוא שימש איש קשר בינינו. כיוון שרחש לי ידידות רבה הוא עשה הכל כדי שאצליח בעיסקה. הבה נגיד שהוא מצא בעיסקה הזאת 'עניין' רב מאוד.

„המראיין": אתה רוצה לומר שהוא לא 'הפסיד'...

„פלאטו": אמרתי מה שאמרתי."

בתחילת ינואר 1977, רעשה הארץ סביב תביעות צרפת להסגיר את פלאטו. אותה והוסיף כי העיתונאי אריה אבנרי אמר לו, כי חלפון הגיע לפגישה, מלווה בשותפו־לעסקים, הקבלן אברהם אורליצקי מבאר־שבע, וסירב להודיע כמה יבקש כשכרו. הוא אמר כי על כסף ידבר אחרי הבחי־רות.

בתחילת מארס 1977 פנתה העיתונאית אורה שם־אור אל ג'אק בן־אודיס, וביקשה להיפגש עם פלאטו, כדי שיתרום כסף לתנועתה, המעגל הראשון, בפגישה הג־דירה את עצמה כפאשיסטית. היא אמרה לפלאטו כי בתה, מירית שם־אור, עובדת גם היא כעיתונאית, ופירסמה מאמר נגד הסגרתו. היא ביקשה תרומה, ופלאטו הב־טיח לה תשובה כעבור זמן קצר. כאשר הודיע בן־אודיס כי פלאטו החליט שלא לתרום, צעקה שאם פלאטו לא יתן לה כסף עוד באותו שבוע, היא תטפל בו ותכתוב עליו דברים כאלה שלא יעז לרוץ!

*שהיתה למעשה סניף של תנועת חרות. פרידריך היה הפעיל המרכזי של חרות בצרפת.

פלאטו ישב ליד שולחן רגיל כשכולו רוגז. חלפון הציע לפרס כי ילחץ את ידו של פלאטו, אולם השר לשעבר סירב. מנטש הבטיח לפלאטו למצוא משהו. כאשר פרס קם לצאת, מצא כי מסלול היציאה שונה על־ידי הזזת שולחנות, כך שהיה עליו לעבור ליד פלאטו, שזינק והושיט ידו לשר. לפרס לא נותרה ברירה, והלחיצה הונצחה במצלמות.

אריק, עזר ובצלאל

בעיצומן של ההכנות לבחירות הציע עוזרו של אריק שרון בתנועת שלום־ציון, מוטי תאג'ר, לארגן פגישה בין שני השרונים, כדי שפלאטו יתרום כסף לתנועה של אריק. פלאטו הצהיר כי הוא מוכן לתרום כמה מאות אלפי לירות. אם שרון יכריז בכל אסיפה כי פלאטו הוא איש־הכלכלה הראשון של ישראל. הפגישה לא התקיימה, כי אריק עמד על כך, שפלאטו יבוא אליו לרחובות, ואילו חלפון התנגד.

בתחילת אפריל הגיע אל בן־אודיס יעקב גידי, ראש מחלקת האירגון של המפד"ל. הוא סיפר, כי הוא נמנה על תומכיו של יצחק רפאל שהודח. הוא הציע לגייס קולות של חברי המפד"ל למען פלאטו. גידי הצהיר כי יביא 5000 קולות לכל הפחות, וביקש תמורתם חמישה מיליון לירות. בן־אודיס סיפר בספרו, כי הבטיח לדווח על השיחה לפלאטו ולהשיב, אך לא סיפר מה היתה התשובה.

כמובן מספר בן־אודיס בספרו, כי פלאטו ויועציו שקלו, במערכת הבחירות, אם לנסות להפגיש את פלאטו עם אורי אבנרי, עורך העולם הזה. הרעיון נפסל, כאשר נתקבלה הדיעה שאין כל סיכוי לכך ש־אבנרי ישנה את עמדתו כלפי פלאטו.

במישחק הכדורגל בין הפועל חדרה לקבוצת בניי־יהודה בעט פלאטו את בעי־טת־הפתיחה. אבי הרעיון היה **בצלאל מיזרחי**, ואותו העלה בפגישה במיסעדת ציון עם חלפון, שבה דנו כיצד לשלב את ידידיו במערכת־הבחירות למען פלאטו. בניי־יהודה דרשו תמורת הסכמתם בגדים ונעליים לכל הקבוצה. בן־אודיס לא סיפר אם המתנה נמסרה.

ב־15 במאי הגיע לווילה של פלאטו בסביון עזר וייצמן, ראש מטה־הבחירות של הליכוד. את ביקורו ראה כתב הארץ, אמנון ברזילי, אך הוא לא ידע דבר על תוכן הפגישה.

פלאטו סיפר לאחר מכן על תוכן השיחה.

כולם שילמו לפלאטו

מיליון פרנק חדשים.

„שופט חוקר מרשיע את פלאטו ואת רעיו במעשי מירמה והונאה, פשיטת־רגל בלתי־חוקית ועבירה על חוקי־החברות. פלאטו וחלק מרעיו נכלאים בבית־הכלא. הוא משוחרר זמנית ממעצרו, ונעלם שוב.

„כעבור שש שנים, הוא חוזר לצרפת עם אזרחות דרום־אפריקאית ודרכון על שם סמי פלאטו. מכאן והלאה מופיע שמו בכל העיסקות כיועץ טכני בלבד. הוא פותח בעיסקות־ההונאה הגדולות שלו, תוך שהוא מסבך אישים מכובדים ובהם ידידיו של ראש־הממשלה, ז'אק שיראק. נראה שבגלל האישים המעורבים צולעת החקירה, ומאפשרת לפלאטו לעזוב את צרפת בתחילת 1974 ללא כל הפרעה. אחרי שהוציא בדרכים שונות בין 200 ל־600 מיליון פרנקים חדשים. באמצעות מיבצעי־קניות ומכירות של נכסים, רוקן פלאטו את הונה של קבוצת החברות שהקים, ונמלט לז'נבה. כעבור חודשיים עבר לארץ.

איש חרות וגדולי התורה

„ישראל פנה לקבלן פילק, שאותו הכיר באמצעות פינחס ספיר, ש־התרשם מתרומותיו של פלאטו לקרן־ספיר. „כשהגיע לישראל חי תחילה במלון הילטון, עד שהושלמו השיפוצים בווילה שרכש בסביון מבצלאל מיזרחי".

הספר מביא ראיון־רדיו, עם פלאטו, ש־שעה הופיע במישרדו של פלאטו צעיר בשם אברהם הלוי, שאמר כי הוא טוען רבני, וכי יש רק דרך אחת למנוע את ההסגרה והיא: השגת פסק־הלכה ממועצת גדולי התורה. הלוי הציע כי ישיג עבור פלאטו פסק כזה, והשניים נסעו לבני־ברק, לביתו של הרב גרוסברד, ראש מערכת החינוך העצמאי של אגודת־ישראל. גרוס־ברד הזעיק את ח"כ שלמה לורנץ, שסבר כי הוצאת פסק כזה תהיה צעד דרמתי מדי, והציע כי תוגש הצעה לתיקון חוק־ההסגרה, כשהוא ועוד שני חברי־כנסת מן המערך והליכוד יגישו אותה.

באותה פגישה נולד גם הרעיון להחתים חברי־כנסת נגד הסגרת פלאטו.

אותה עת תבעה ישראל להסגיר לידיה את אבו־דאוד, ממארגני הטבח במינכן. איש יחסי־הציבור, אריק גלבלום, יעץ לפלאטו כי יציע להסגיר את עצמו תמורת אבו־דאוד. פרקליטו של פלאטו, יצחק טוניק, השתכנע כי יוזמה זו אינה מסכנת את פלאטו, וכי אין להניח שממשלת־צרפת תקבל את ההצעה.

התרגיל הצליח, ופלאטו הפך גיבור לאומי.

לקראת התחלת מסע הבחירות של פלאטו, חיפשו יועציו איש יהלל את המסע. הפירסומאי דויד אדמון הציע לקחת את המומחה מיספר 1 בארץ, יעקב חלפון,

לדבריו, אמר לו וייצמן שאם הליכוד יעלה לשלטון, ייסגר התיק הצרפתי ולא תהיה הסגרה. בינתיים, כיוון שלליכוד קשה לגמור את מערכת־הבחירות, הוא ביקש מפלאטו תרומה של שלושה מיליון. אין בן־אודיס מספר אם התרומה ניתנה.

ב־16 במאי התפרסמה בעיתונים מודעה הכוללת מיכתב של עמוס ספיר, בנו של המנוח פינחס ספיר, לפלאטו־שרון, ובה קביעה כי פינחס ספיר העריך מאד את תוכניותיו הכלכליות של פלאטו. התאריך שהופיע על המיכתב היה של ה־15 בספ־טמבר 1975, כחודש אחרי פטירת ספיר, וכתשובה על איגרת תנחומים של פלאטו. בן־אודיס מספר, כי למעשה נכתבה האיגרת במאי 1977, עם תאריך של שנתיים לאחור, וכי עמוס ספיר הסכים לכתבה, אחרי שתי פגישות סודיות ביותר בינו לבין פלאטו.

בספר לא נאמר אם נכתב בהשראת פלאטו־שרון, או למורת־רוחו. אך מתוך סיגנון הדברים ברור כי בן־אודיס אינו פועל למורת־רוחו של הבוס.

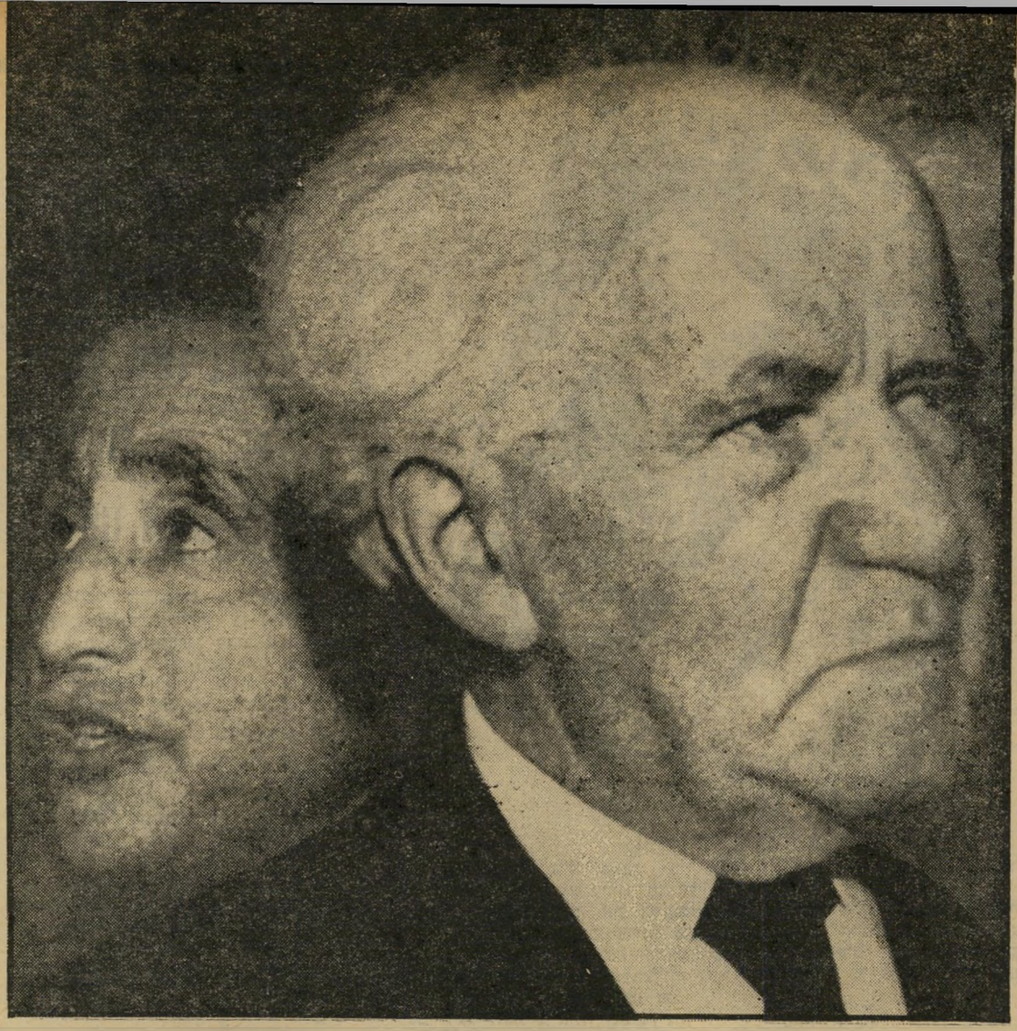
יש דמיון רב בין ספר זה ובין פרשת ההקלטות (האמיתיות או המוזייפות) של שיחות פלאטו־שרון עם המועמדים בב־חירות לעירייה, שפורסמו בהעולם הזה (2139). בשני המיקרים, חשף פלאטו, ב־אמצעות אחרים, את אלה שפנו אליו לקבל תרומות (או שהוא טוען, כי פנו אליו לקבלת תרומות), כדי להלבין את פניהם ברבים, ולהתנקם בראשי המימסד, המת־נכרים לו פומבית, אך המוכנים בכל עת לקבל מידיו את המיליונים בחושך.

פאשיסטית, מנטש ופרס

לאחר שנפתח המטה של פלאטו ברחוב מלצט, הופיע אדם שהציג עצמו כיעקב לוי, אמר שהוא רוצה לעזור וכי מנטש מכיר אותו. הוא סיפר כי מנטש שלח אותו לעזור לפלאטו, וכי הוא בעל ומנהל חברת־שמירה, המעסיקה 200 עוב־דים. חלפון קבע פגישה עם מנטש, שבא למטה. מנטש נכנס לפעילות מלאה למען פלאטו. הוא הזמינו לנשף השנתי של אירגון יוצאי יוון, באולמי דליה בתל־אביב. וכך מתאר בן־אודיס את הנשף:

„פלאטו שרון התיישב ליד מנטש, כש־משמאלו אהרון רובינשטיין, הקבלן ה־ותיק, שפרשת הסתבכותו עם שילטונות האוצר גרמה לא־מעט לשיגורה הפיתאומי של בקשת־ההסגרה הצרפתית. ליד שולחן סמוך ישב האלוף רחבעם זאבי, המכונה גנדי. במקום נכח גם קצין־מישטרה לשעבר במחוז תל־אביב, יהושע וולפסון, שעבר לעניני השקעות."

באמצע הנשף הודיע מנטש כי פלאטו תרם תרומה ניכבדה לבית־החולים תל־השומר. כעבור כמה זמן נערך נשף נוסף, לכבוד אחד מנכבדיו של מנטש, שהגיע למיצוות. נוסף לפלאטו הוזמן גם שר־הביטחון שמעון פרס, שעמד על כך, כי פלאטו לא יישב עימו ליד אותו השולחן.



ביומנו גילה משה שרת פרטים חדשים על תפקידו של איסר הראל (בחמונה, מאחרי גבו של בן־גוריון) - איש המיסתורין וראש שרותי־הביטחון שפעל למען הביטחון, המיפלגה, ראש־השילטון, ותיאם עם הסי־איי־אי

משרתם של כל

אחת הדמויות המרתקות ביותר, המבצבצות בדפי יומנו של משה שרת, שפורסם לאחרונה, היא דמותו של איסר הראל, מי שהיה תחילה מפקד שרות־הביטחון־הכללי (שב"כ, ובפי העם שין־בית), ולאחר מכן ראש המוסד לביון („המוסד") והממונה על שרותי־הביטחון.

החל באוקטובר 1953, כששרת פעל כראש־הממשלה במקומו של דויד בן־גוריון, שהיה בחופשת־פרישה ושפרש לאחר־מכן רשמית לשדה־בוקר, התמלאו דפי היומן בהתייחסויות לאיש שנקרא בפי כל בשם „איסר הקטן" (הן בשל קומתו חנמוכה, הן כדי להבדילו מ„איסר הגדול", גבוה־הקומה, שהיה ראש שרות־חידיעות של ההגנה ושהודח במילחמת־העצמאות.)

איסר, שהיה עד אז איש־אמונו של דויד בן־גוריון וחבר החוג המצומצם של מקורביו, הופיע לפתע כאיש־אמונו של שרת, כשהוא חותר תחת מעמדם של אחרים. הוא מופיע ביומן כמי שממלא שליחויות אישיות ואף מישפחתיות, מוסר קטעי מידע ורכילות ומספק את תאוותו של ראש־הממשלה הטרי להיות מעין „מציץ".

להלן כמה מן הקטעים היותר־מעניינים מן היומן, המטילים אור על תפקידו המייוחד במינו של ראש שרותי־הביטחון כחורש מזימות בצמרת חשילטון, כשליח מיפלגתי לסידור עניינים מיפלגתיים, כעוסק בבילוש מיפלגתי וכאדם שידו בכל ויד כל בו.

(באותיות רגילות — קטעים מן היומן כלשונם. באותיות דקות — דיברי הסבר וקיצור דברים מן היומן. ההערות בסוגריים, בגוף היומן, נכתבו על־ידי יעקוב („קובי") שרת, בנו ועורך יומנו של שרת.)

יום ששי, 9.10.53.

ישבתי שעה ארוכה עם איסר ה' (הראל־הלפרין), ושמעתי דו"ח ענייני ביותר על כמה התרחשויות ובעיות.

אחת הידיעות שזיעזועני היתה על מי־נויו — עוד לפני כחצי שנה — של הקומוניסט ע"ל כמהנדס עיריית־חיפה. אמרתי בשעתו לישראל רוקח (שר־הפנים; צ"כ ציוני־כללי), כי אסור לאשר מינוי זה, והרי לך החלטה קואליציונית של ראש העיר המפא"יי, אבא חושי, ושר־הפנים „הציוני הכללי", למסור מישרת־מפתח זו בעיר־מפתח כחיפה בידי מרשיע־ברית מאיר!

בישיבת הממשלה הקרובה אציג לרוקח שאילתה בעניין זה, ובוודאי אצטרך להביא אליו את א' חושי.

יום ראשון, 10.1.54.

אחר הצהריים קיבלתי בבית את איסר שבא להזהירני מראש על מיבצע נועז העומד להיעשות הלילה.

שבת, 13.2.54.

איסר בא הבוקר וישב כשעה וחצי. עיקר השיחה נסב על ענייני שיצטרך לטפל בהם בביקורו הקרוב בארצות־הב־רית. עוד יבוא ליטול ד"ש בשביל קובי. התפעל כששמע כי קובי יצא ראשון בכי־תתו בבחינה שהיתה בשפה הרוסית.

יום ששי, 26.2.54.

סליק שישקלי! חסל ונתחסל. בעיתו־נות כותרות על כניעתו ובריחתו מדמשק — אין יודע אל נכון לאן. איסר עם צרור שלם, כרגיל.

יום ששי, 11.6.54.

עם איסר על מצב יחסינו עם האמרי־קאים. בידיו עדויות נוספות על יחס עויין. לא הרי אשגרים מבגדאד או מדמשק על עיראק וסוריה כהרי אשגרים מת"א על ישראל.

נועצתי בשאלת מישפט (המוטראן) חכים נגד זמנים (יומן ה„פרוגרסיבים"). לדעתו מוטב להתנצל. אם יהיה מישפט יהיה בידי חכים חומר מרשיע נגד המדינה ממדרגה ראשונה — נישול בירעם, פגי־עות בכנסיה וכד'. לעומת זה החומר שיש בידנו נגדו אינו ניתן להוכחה בבית־דין. מוטב לחסל פרשה זו במינימום של הפסד. אם נחליט פעם „לחסל" את חכים באמ־צעים מישפטיים, מוטב לעשות זאת על־ידי הבאת שותפיו היהודים לדין, כי אז יתגלו מעשיו הנאים אגב הרשעת אחרים.

התעוררה בעיית המלומדים השמאליים בארצות־הברית, שאחדים מהם התחילו מתדפקים על שערי ישראל (בגלל ה־„מקארתיזם"). איסר מציע קו — מי שבא כעולה יש לפתוח לו בהתאם לחוק השבות, אך את הבאים לעבודה יש להכניס רק על יסוד בדיקה אישית.

יום ששי, 9.7.54.

איסר: במזכירות המיפלגה על ה„ליגה" (לידידות עם ברית־המועצות).

יום ששי, 23.7.54.

בבוקר איסר — ויכוח איתו על לבון אם יש תקנה או לא. הוא — (לסלקו). מייד. לפני שיזיק לבחירות. מכין לעצמו מישענות מחוץ למיפלגה.

יום חמישי, 29.7.54.

קראתי איסר — יחידת מודיעין (המצ־ריים) שעורר פעם ((שימת לבי?)). בינ־תיים עושים! הודה כי התעלם משיקול זה; חזר — קרא לג'יבלי* — עיכב כל פעולה. מה שג'יבלי סיפר על מצריים. יכתוב דו"ח ואז אקח לבון בידיים.

יום ששי, 20.8.54.

עם איסר — להתקשר עם אפרים לוי בירושלים. איסר נגד פירוק הקואליציה.

יום ששי, 24.9.54.

מסיבת עיתונאים. רמטכ"ל? תיאום! אח"כ עם איסר (אמר לי): „פטר אותו!".

יום ששי, 15. 10.54.

איסר על מעריב — ידיעות

יום ששי, 22.10.54.

עם איסר ברחוב הירקון — נגד להד"ם בעניין „הפרשה" במצריים, לירושלים, ישר לישיבה על אלכסנדריה — להד"ם.

„עד היכן הגענו?"

יום ששי, 14.1.55.

שרת ואיסר נפגשים לשיחה „ממושכת וכבדת־משמעות, מאד נוקבת ומרחיקה ב־מסקנותיה." זה עתה נודע כי חייל ישראלי בשם אורי אילן, שהיה כלוא בסוריה, הת־אבד. אילן נשלח, עם חבריו ליחידת המו־דיעין, לתוך השטח הסורי, כדי להפעיל מיתקן האזנה מיוחד. איסר מזהיר את ראש־הממשלה מפני המתרחש בצבא, וקו־בע כי „יש למנוע בכל התוקף התפרעויות פורצות גדר."

שרת מציע, שבבית בריטה יקח על עצמו את תיק־הביטחון אך איסר מתנגד. „לדעתו יש להטיל את תיק־הביטחון על גולדה, ואם תסרב — על אשכול, כתוספת לתיקיהם הקיימים. הוא שלל גם את הנחתי כי צירופם של שאול ואהוד* יפתור את הבעיה — שאול אינו מסוגל למאמץ מת־מיד (בשל בריאות לקויה) ואהוד הוא בכ־לל איש מסוכן..."

וכה ממשיך שרת באותו היום:

אמרתי כי לדעתי גם ג'יבלי צריך ללכת. שנינו הסכמנו כי אין לנגוע ברמטכ"ל. הוא מסוגל אומנם לשרת הן את האלוהים הן את השטן, ולא נשאר לנו אלא לקוות כי בתקופה הקרובה יעשה את הישר בעיני ה' ויבלום את יצר ההרפתקנות והבאשת השילטון העליון, מתוך התעלות לאחריותו הממלכתית. אשר בהחלט יש לאל ידו להבינה כראוי.

איסר סיפר דברים מסמרי שערות על שיחה שיזם איתו בנימין ג'יבלי — בה הציע חטיפת מצרים לא רק ברצועת עזה אלא גם בקפריסין ובאירופה — וכן על תוכנית מטורפת לפגוע בשגרירות המצ־

* בנימין ג'יבלי — ראש אמ"ן בתקופת עסק־הביש במצריים, נודע בכינוי „הקצין הבכיר".

* הכוונה לשאול אביגור, גיסו של שרת שנפטר השנה, ולאהוד אבריאל.

האדונים

רית ברבת־עמון, כל אלה למקרה של פסקי־מוות בקאהיר.

איסר אמר לבנימין כי יוציא מראשו פראות זו — כלום הוא מעלה על הדעת הוצאת „בני ערובה" כאלה להורג גם אם ייתלו אחדים מנדוני קהיר? סיפרתי לאיסר כי אמרתי כבר ל(מנחם) בגין בוועדת חוץ וביטחון, כי מדינת־ישראל אינה אצ"ל והיא לא תתלה „סרז'נטים". עכשיו התברר לי כי עלי לטפל באותה סכנה כלפי הצבא הסדיר של המדינה.

עוד סיפר איסר כי הוא פגש היום את הרמטכ"ל שביקשו להפציר בו, כי אחיש את הסקת מסקנותי מהחקירה — ואחת היא מה אחליט, הוא ייציית וישתף פעולה. ועוד סיפר כי ג'יבלי בא אליו, כאילו לא על דעת הרמטכ"ל, להציע לו כי יתווך בין המטה לביני בעניין ועדות שביתת־הנשק. הרמטכ"ל אמנם הציע העברת כל הסמכות למישרד־החוץ אך הוא עשה זאת מתוך „ברוגז" ועכשיו הוא מוכן להתפייס, זאת אומרת לקבל לידיו את העניין חזרה.

איסר המליץ למעשה על היענות להצעה זו והזהירני כי הוצאת הצבא מקביעת מדיניותנו בוועדות שביתת־הנשק — בייחוד הוצאת המגע עם ברנס מידי הרמטכ"ל — עלולות להביא את הצבא לידי חבלות קשות בעבודת מישרד־החוץ וליצור מצב של תוהו. אף על פי כן הודעתי, כי אני רואה ברכה עצומה בקביעת מסמרות, אחת ולתמיד, בדבר אחריותם הייחודית של מישרד־החוץ ושל ראש־הממשלה להכרעות מדיניות בענייני ועדות שביתת־נשק ולא אפתח עכשיו במו"מ חדש עם הרמטכ"ל.

יום שלישי, 18.1.55.

איסר הרביץ את קיטרוגו הקטלני על לבון ותבע בכל פה סילוקו לאלתר — הזכיר כי דרש זאת מאיתנו עוד בטרם התחוללה זוועת מצריים שפך זעמו גם על דיין — כיצד הוא מוציא את צה"ל לתרבות רעה על־ידי הרשעת הממשלה לפני הקצינים; לכאורה הוא מכריז על חובת המשמעת הגמורה למרותה המדינית, אך הוא מקפיד להסביר כי אומנם הוא וחבריו ביקשו סמכות לפעול כך וכך, ואילו ניתן להם כי אז היו מביאים את הגאולה, אלא שהממשלה גזרה אחרת, ואמנם הם בטוחים כי דרכה של הממשלה מובילה לכישלון, אבל כיוון שהם אנשי צבא ממושמעים הריהם מקבלים את הדין. הסברה כזו של חובת המשמעת כמוה כחינוך למרי. על כל פנים לפנינו תהליך מתמיד של מידון הצבא.

יום ששי, 21.1.55.

בבוקר בקריה בתל־אביב איסר על הצעת קרמיט (רוזוולט ה)בן (איש סי־איי־אי; להפגיש נציג ישראלי עם נאצר).

יום שלישי, 25.1.55.

שיחה עם איסר הראל. היה אתמול בשדה־בוקר. דיבר מישפטים עם בן־גוריון על לבון ועל הרמטכ"ל ועל המצב הפנימי בצבא. הודיע לו כי בכל ההסתה המתחלת בצבא נגד הממשלה מסתמכים המסיתים עליו ומנצלים את שמו. עליו החובה לשים קץ. למצב פרוע וממאיר זה. דרש כי יתן הסכמתו להחלפת לבון לאלתר ולמינוי שאול (אביגור) במקומו. טען כי המשימה הנדרשת עכשיו, בכל הדחיפות, היא ביעור הרוח הרעה שדבקה בצבא וההורסת את מוסרו. באישיותו של שאול ערובה לטוהר האווירה שתשתרר. לדעתו הנגיעו הדברים לידי כך שמיבצעים המסכנים חיי חיילים מוצעים ונחרצים לא מתוך שיקולים ענייניים אלא כתכסיס [illegible] נגד מישהו. יש כאן ספ[illegible] ויש לעקור נגע זה מקובל עלי ככל עובד אחראי במשרד החוץ?"

'אמרתי לאיסר: „מפני שהללו אינם מסיתים נגדי ואינם מעלימים ממני דבר; למעשה הייתי מוכן להעניק לרמטכ"ל סמכות רחבה ביותר, אך לא כל מה שהוא ביקש."

סיפרתי לאיסר על הנבלה שנעשתה במטכ"ל על־ידי יצחק רבין (ראש מה"ד)? או שמא ביוזמת הרמטכ"ל? מסירת הסוד הכמוס ביותר של הבטחה בכתב על שיחרור ג'יבלי — לכתב של למרחב, למען יעשה מזה קרניים לנגח את ראש־הממשלה.

לבסוף אפתעה — שיחת איסר ודיין התגלגלה על מיבצע אילת (העברת אוניה ישראלית במיצר והגבה בכוח אם תיחסם דרכה) ולתמהונו שמע איסר כי הרמטכ"ל מתנגד למיבצע זה. אין הוא רואה אפשרות להגן על האוניה על־ידי מטוסים בפני אש תותחים; גם חושש הוא כי התנגשות כזו תביא לידי מילחמה והוא שואל אם אמנם רצוי לנו הדבר. הקשה איסר: „אבל כאשר נערך הדיון לאן להפנות את בת גלים, ומישרד־החוץ העדיף את הנסיון לעבור בתעלת סואץ, הן אתה וחבריך טענתם בכל תוקף כי יש לשלוח את האוניה לאילת, דווקא משום שבמעבר זה יש אפשרות להגיב בכוח על השימוש בכוח."

הודה הרמטכ"ל, כי כנראה אז לא הביא בחשבון את תוצאותיו הסופיות של המעשה — תירוץ כתוב, שכן אז שנתני אני כי הדבר עלול להביא לידי מילחמה, ואם אני מחייב את הנסיון עכשיו הרי (זה) משום שאני רואה סיכוי להידבר על כך עם המצרים למען יעבור העניין בשלום.

המסקנה מתהפוכות עמדתו של הרמטכ"ל ברורה — מלכתחילה לא דגל במעבר לאילת בכנות וברצינות, אלא היה זה בעיניו תכסיס של התנצחות עם מישרד־החוץ; הציע מה שהציע מתוך ביטחון כי הצעתו לא תתקבל, ואז ישאר הוא הגיבור הבודד ותהיה לו קובלנה „שמנה" נגד מישרד־החוץ הפחדני.

יום חמישי, 27.1.55.

במהלך הישיבה* קיבלתי פתק מאיסר: „הפגש** בקהיר מה יהא עליו?" עניתי כי כמובן מאליו הוא בטל ומבוטל. לא ניוועד בצילו של גרדום. אם יוכלו אנשיו בארצות־הברית להושיע — אדרבה!

יום ששי, 28.1.55.

איסר בא לבירור עניינים שוטפים. הוריעני כי הבריק ללונדון לעכב מסירת המיכתב לייגאל ידין. שוב נכנסנו לתיסבוכת לבון והרמטכ"ל. איסר ראה את הרמטכ"ל אחרי שובו משדה־בוקר. נראה כי בן־גוריון הרביץ בו, אך ספק אם די. איסר דרש מבן־גוריון כי יזהיר את דיין מלדגול בו במסע ההשמצה שלי ושל הממשלה, ויצווה עליו להפסיק תעמולת לחש זו. נראה כי בן־גוריון אמר לו משהו בכיוון זה, אך לא ברור באיזו מידה של תקיפות. לעומת זה ברור כי בן־גוריון שאל את דיין אם יוכל להמשיך עם שריביחזון זה ודיין ענה בחיוב.

השיקול של דיין ברור. הוא מוכן להתפשר עם הזיוף שביחסים ובלבד שיהיה מעליו שר־ביטחון מובאש לחלוטין בעיני הצבא ונמצא הוא בלבד עוטר לראשו הילה של כבוד וגבורה והוא היחיד משני האישים העומדים בראש הצבא הנערץ בשורותיו. זהו, על כל פנים, פירושו של איסר. לדעתו הרמטכ"ל עצמו נתון בסבך. הוא מעז פנים כלפי ראש־הממשלה ומוקיעו על פשרנותו בפני פקודיו, אך הוא עצמו שבוי בידי קבוצת חבריו הצעירים, שלחצם מעבירו לעתים על דעתו ומביאו לידי תמיכה בעצות ובמעשים שאין הוא מוכן להתפשר, הזהיר כי אינו מרוצה מבן־גוריון...

יום ששי, 25.2.55.

איסר בא להביע כל מיני סברות על הסכנות הנשקפות לי מהתפתחות היחסים עם בן־גוריון, בייחוד נוכח חתירותיו של הרמטכ"ל להוכיח ל„זקן" כי מישרד־החוץ הוא „אסון".

יום ששי, 1.4.55.

אחר הצהריים בדירת רח' הירקון סיפרתי לאיסר על פרשת המאבק שהיה לי עם בן־גוריון בעניין רצועת עזה*. גישתו של איש חכם ונבון זה לבעיה לא העידה על רוחב מספיק של אופק ראיה — הוא שלל את רעיונו של בן־גוריון רק מטעם מעשי — עקב מציאת פליטים כה רבים ברצועה — אבל לא מפני הסבך המדיני־הבינלאומי שהדבר כרוך בו.

יום שני, 11.4.55.

חזרתי עם איסר לדירה. סיפרתי לו על ההתנגשות שהיתה בממשלה בשאלת ביטולו או קיומו של הסכם שביתת־הנשק עם מצריים, ולבסוף גוללתי לפניו את יריעת סיכסוך הסמכויות...

איסר הירבה לספר על השפעתו השלילית של משה דיין בצמרת הצבא, על הרוח הרעה השוררת שם, על הבנת בן־גוריון את המצב ועל נכונותו לרסן את עצמו גורסם בליבו, אלא הוא נאלץ להזדהות עימם כדי לשמור על מעמדו ועל „שמו הטוב".

אל אלוהים, עד היכן הגענו!

לבסוף קבל איסר באוזני על הרשלנות בהכנות לבחירות מצד המיפלגה. הפעילות אצל „הכלליים" במעלה ואילו אצלנו מתנהל העניין בעצלתיים.

„חתירותיו של הרמטכ"ל"

יום ששי, 11.2.55.

איסר בא לשעתו השבועית. בין העניינים שהביא לפני — מאמרו של (אלדד) שייב ב(ירחונו) סולם המכריז עלי כעל בוגד ומסית ממש להתנקשות בחיי. בשל הפקרתי את שבויי דמשק על־ידי התנגדותי לחטיפת בני־ערובה.

קבל חמורות על אוזלת ידה האירגונית של המיפלגה בתכונה לבחירות — התברר כי האמונה ביכולתו של (אריה) בהיר היתה אשלית; אין הוא כוח אירגוני כלל וכלל. אצל המיפלגות האחרות גויסו כוחות אירגון ממדרגה ראשונה ואילו מפא"י צולעת בשתי רגליה. יש לחולל מהפכה וכל יום יקר.

יום רביעי, 16.2.55.

עוד כמה מדבר ואיסר בא...

השמאי הקטן הזה נוקב ברצינותו ובישורו. אבל דווקא ישרנותה הבלתי־אנושית כימעט של מחשבתו עושה לפעמים את עצותיו לנטולות ממשות מציאותית.

שבת, 19.2.55.

איסר נדהם כשסיפרתי כי הרמטכ"ל היה מכמה בחינות — חוץ מבעניין המדיני. דווקא בתחום המדיניות מוכן בן־גוריון לתת לרמטכ"ל יד חופשית, ולא רק משום שהוא תמים דעים איתו, אלא זהו הפיצוי שהוא מעניין לתת לו תמורת המיגבלות שהוא עומד להטיל עליו בענייניים הצבאיים ממש.

איסר שאל עם מי עוד־בדעתי להתייעץ. כשאמרתי לו: „עם אהוד" נתכרכמו פניו והזהירני. אמרתי לו כי עלינו לחדול מלהתווכח על אהוד ויחסי אליו. לי יש אמון אליו והוא לא ישנה דעתי.

השמאי הקטן הזה לא קיבל הדין וביקש לשכנע אותי כי שום ברכה לא תצמח מהישענותי על אהוד כיוצע. גם על משה דיין כנראה הגיע לגיבוש של חוות דעת שליללית לחלוטין. הוא רואה את רמטכ"לתו למישגה פטאלי של בן־גוריון ומתנבא רק לשחורות בתוצאותיה.

יום ששי, 15.4.55.

שיחה ממושכת ומסועפת עם איסר: 1) בירור עניין הנזילות (הדלפות) מישיבות סודיות של הממשלה לעיתונות. הוברר ללא ספק כי סרלין הדליף עניין רצועת עזה למעריב, אם גם לא נתפרסם הסיפור, ואילו הפירסום באותו עניין שהיה בידיעות אחרונות הוא מפי ידידי הטוב בורג*.

„נאצר־שמאסר"

יום שלישי, 17.5.55.

בהתייעצות של בן־גוריון, שרת, גולדה, אשכול והרמטכ"ל — דנו בפעולת־תגמול:



אמרתי כי אני רואה את הסיכון של ליבוי מדורה חדשה הרבה יותר חמור מהסיכוי של בלימת יצר התוקפנות. גולדה טענה: „ובכן, לא לעשות כלום?" ידעתי כי הכל חושבים אותה שעה — אם כי אין מגיד — כי אפס־מעשה בשעה זו הוא מכה אגושה לנו בבחירות והסגרת אלפי מצביעים לחי"ת (תנועת החרות) ולת"ז (אחדות העבודה).

בהמשך השיחה המתוחה התפרץ בן־גוריון בנאום געשני על פשעי נאצר, כאילו לא ישב בשיחה חשאית בתוך חדר קטן וסגור עם ארבעה חברים מהקרובים לו ביותר ומהאחראים ביותר לענייני המדינה, אלא עמד וחצב להבות באסיפה פומבית או לפחות באוזני איזה עיתונאי אמריקאי: יש ללמד אותו לקח שוב ושוב — או יעשה את המוטל עליו או יפול. אפשר בהחלט להפילו ומיצוה לעשות זאת. מיהו בכלל — „נאצר־שמאסר" זה? וכהנה דברים צרופי הגיון וצלולי שיקול.

...בין השאר הכנסתי ל„חדר העגול" את איסר וסיפרתי לו על המתרחש. האיש הגוץ והחכם הזה העיר רק הערה אחת: „מדוע לא שאלת אותו מי יבוא במקום נאצר?"

יום שני, 4.7.55.

על פי סידור מראש נפגשתי בצאתי

(המשך בעמוד 42)

* שיבת הוועדה המדינית של מפא"י.

** יום קודם לכן שלח שרת, באמצעות מיכתב לייגאל ידין, שלמד אז בוהציע לו להיות השליח הישריים. אך היום התבשר על דין שנגזר על שניים מנאשמי

* המדובר בתוכניתו של בן־גוריון לכיבוש הרצועה.

* יוסף סרלין ויוסף בורג — שרים בממשלת משה שרת.

גאנגסטריזם

מייד עם פירסום הכתבה ב„מעריב" על אודות ה„תזכיר" ששלח ח"כ אהוד אולמרט, כביכול, ליועץ המישפטי לממשלה, שיגר אורי אבנרי, העורך הראשי של „העולם הזה", את המיכתבים הבאים למוסדות וראשי־הציבור הנוגעים לפרשה:

עלילות שפלות

תל־אביב, 27.11.78

לכבוד
מר יצחק שמיר,
יו"ר הכנסת,
הכנסת,
ירושלים.

אדוני היו"ר,

אני פונה אליך כדי לתבוע את התערבותך המיידית, על מנת לשים קץ, בעודה באיבה, לשיטה חדשה שאין לכנותה אלא כגאנגסטריזם במסווה פרלמנטרי.

אני למד מידיעה משמיצה שפורסמה היום בעיתון מעריב, כי ח"כ אהוד אולמרט — כביכול בתוקף תפקידו כחבר־כנסת — פנה ליועץ המישפטי לממשלה, בתזכיר שבו העלה שורה של טענות נגד השבועון העולם הזה, נגדי אישית ונגד מר אלי תבור, שאינן אלא שקרים מאל"ף ועד ת"ו — דהיינו, דברים שאין בהם אף גרעין זעיר של אמת.

אין לי שמץ של ספק שח"כ אולמרט ידע כי הדברים, שהעלה בתזכירו, הם עלילות שפלות ובדויות לחלוטין, וכי אין ביכולתו להוכיח בבית־מישפט אף פרט אחד מהם.

לכן דאג ח"כ אולמרט לפרסם את עלילותיו הנתעבות בצורה מתוחכמת, המעניקה להן, לדעתו, הכינות מוחלטת על־פי הסעיף 1 של חוק חסינות חברי־הכנסת. אין צורך להפנות את תשומת־ליבך לכך שחסינות זו, המוענקת בחוק למה שמוגדר פעולת חבר־כנסת „במילוי תפקידו", אינה ניתנת לביטול ולהסרה, והיא מוחלטת.

אנחנו נטען בבית־המישפט כי פירוש זה של חוק־החסינות אינו תופס, אך אם צודק ח"כ אולמרט בהנחתו, כי בעזרת סעיף זה ניתן לבצע כל פעולה של גאנגסטריזם מילולי, ללא דין וללא דיין, חובה על הכנסת להבטיח בעצמה שהסעיף הנ"ל לא ינוצל לרעה וכי מי שעושה זאת, ייבלם וייענש.

אני תובע ממך, כמי שמופקד על תקנון־הכנסת ועל שמירת כבוד הכנסת, לפתוח בבירור מיידי של נסיבות מיקרה מחפיר זה, ולהסיק את המסקנות.

בברכה,
אורי אבנרי,
עורך ראשי.

שיטת המאפיה

תל־אביב, 27.11.78

לכבוד
ח"כ יצחק ברמן,
יו"ר ועדת הכנסת,
הכנסת,
ירושלים.

אדוני היו"ר,

הריני מפנה את תשומת לבך לידיעת־השמצה שפורסמה בעיתון מעריב, בגיליון מיום 27.11.78. באותה ידיעה מסופר כי ח"כ אהוד אולמרט כתב מיכתב ליועץ המישפטי לממשלה, ובו העלה שורה של עלילות דוזניות נגד העולם הזה, נגדי ונגד מר אלי תבור.

הריני מודיע לך בזה כי דבריו של ח"כ אולמרט הם שקר גס, מתחילתם ועד סופם, ואין בהם קורטוב של אמת.

השיטה שבה נקט ח"כ אולמרט היא בעליל ניצול לרעה של סעיף 1 של חוק חסינות חברי־הכנסת. זהו ניסיון שקוף ל־הלביש על עלילת־זדון, שגם מחברה יודע שהיא מצוצה מן האצבע, לבוש של חסינות פרלמנטרית, כדי להקנות לבעל העלילה ו־למפיציה חסינות מפני תביעה מישפטית על־פי החוק לאיסור לשון הרע.

שימוש זה בחוק־החסינות מהווה לא רק סכנה קיצונית לחופש־העיתונות במדינה, אלא גם מסכן את חירותו של כל אזרח, ש־ח"כ כלשהו רוצה לנקום בו נקמה אישית בדרך של רצח אופי.

ח"כ אולמרט מבקש בדרך זו לנקום בהעולם הזה, שחשף לאחרונה שורה של עובדות על פעילותו „הציבורית" ועל עברו בצה"ל. העולם הזה חשוף לתביעות על־פי החוק לאיסור לשון הרע. אך מר אולמרט לא מצא לנכון לתבוע את העיתון לדין, ביודעו שיש בידינו הוכחות לכל פרט ופרט בדברים שפירסמנו. תחת זאת בחר בדרך השפלה של השמצה מוגת־לב, תוך הסתתרות מאחרי מגן־החסינות.

הריני מגיש בזה תביעה רשמית לוועדת הכנסת להעלות על סדר־יומה באופן דחוף מיקרה מחפיר זה של ניצול לרעה של מעמד חבר־הכנסת, ושימוש בחוק חסינות חברי הכנסת להפעלת שיטות מאפיה.

מיכתבו של ח"כ אולמרט ליועץ המישפטי הוא מיסמך פסול, שהופק כאילו לשם מילוי תפקידו, אך לאמיתו של דבר אינו אלא — כלשון הספרות המישפטית, הדנה בנושא זה — שימוש לרעה בהזדמנות כשרה, וזו אינה מוגנת ואינה חסינה.

כבודה של הכנסת וחבריה מחייב הוקעת שיטות פסולות מעין זו, שבה נקט ח"כ אולמרט, הממיטות קלון על בית־המחוקקים כולו.

בכ
אורי
עור

מק־קארתיזם

תל־אביב, 27.11.78

לכבוד
מר מנחם בגין,
משרד ראש־הממשלה,
ירושלים.

מר בגין הנכבד,

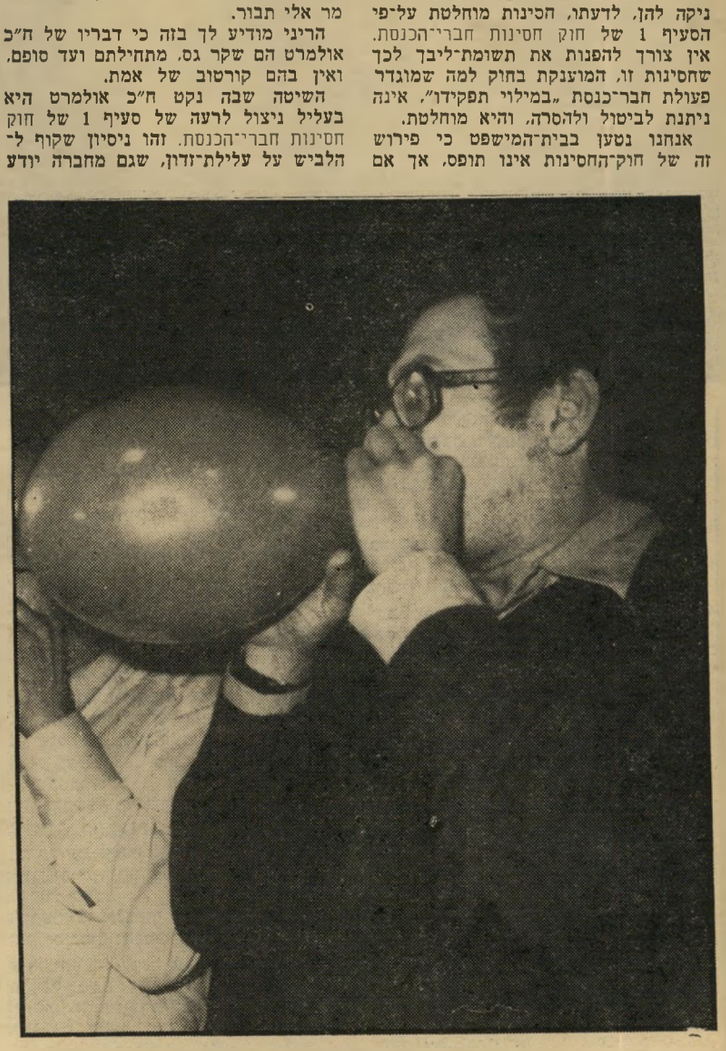
הריני פונה אליך לא בתפקידך כראש־הממשלה, אלא במעמדך כמנהיג המדיני [illegible] של סיעת הליכוד בכנסת על כל חטיבותיה.

אחד מחברי הסיעה, ח"כ אהוד אולמרט, עשה השבוע מעשה המזכיר את הימים השחורים ביותר של הסנאטור ג'ו מק־קארתי, ואין לי ספק שאתה סולד משיטות אלה.

כנקמה על פירסומים עובדתיים בהעולם הזה, שנגעו לעברו הצבאי ולפעולותיו ה־מיסחריות של מר אולמרט, הוא המציא והפיץ / שורה של השמצות זדוניות נגד העולם הזה, נגדי ונגד מר אלי תבור.

אני מוסר לך בזה את מילת הכבוד שלי, שאין אף שמץ של אמת בהשמצות אלה, ואני מרשה לעצמי לקוות שתתייחס באמון לדברים שאני מוכן להצהיר עליהם בהן צדק.

השפלות הטמונה בשיטתו [illegible] אולמרט מתבטאת [illegible]



לנפח באלונים של שקר וכזב

מערכת **העולם הזה** מודיעה:

1 2 3 4 5 6 7 8 9

ביום ה־27 בנובמבר 1978 פירסם הצהרון „מעריב" ידיעה, המוסרת כי חבר־הכנסת אהוד אולמרט („לעם", בליכוד) שיגר תזכיר ליועץ־המישפטי לממשלה, שבו ביקש כביכול את חוות דעתו בקשר לשינוי, החוק לאיסור לשון הרע.

התזכיר מגוחך בעליל, מאחר שח"כ אולמרט מבקש בו דבר הקיים כבר בחוק, כך שכל אדם בעל השכלה מינימלית, ואפילו ח"כ אולמרט עצמו, מבין כי אין כל צורך בתיקון המוצע — והוא, שהמדינה תגיש מישפטי־דיבה נגד עיתונאים המוציאים דיבה על אנשי־ציבור על רקע עבודתם הציבורית.

לשם הדגמה, כביכול, הזכיר ח"כ אולמרט את פירסומי „העולם הזה" עליו, תוך הטחת עלילות־זדון ודברי־שקר בפני „העולם הזה", אורי אבנרי ואלי תבור.

ברור לחלוטין, כי כל המיכתב לא נשלח, אלא כדי לפרסם ולהפיץ עלילות אלה, בצורה שתהווה כביכול חלק מפעולה פרלמנטרית תקינה, הנהנית מחסינות פרלמנטרית מוחלטת.

על פי חוק חסינות חברי הכנסת, סעיף 1, חבר־כנסת הוא חסין בפני כל פעולה מישפטית בשל הבעת־דיעה בעל־פה ובכתב, או בשל מעשה שעשה „למען מילוי תפקידו כחבר־כנסת".

ברור, איפוא, כי כל המעשה בא כדי להעניק חסינות כזאת לדברי־בלע נתבעים, אשר אין ביכולתו ואין ברצונו של חבר־הכנסת להגן עליהם ולהוכיחם במישפט.

מעשה זה בא בעיקבות שורה של פירסומים, בין השאר כתבה שבה גילה „העולם הזה" (2114) שח"כ אולמרט ניסה לנצל את קשריו עם שר־הבריאות ועם שרים אחרים כדי להפיק רווחים אישיים גדולים, כתבה שבה חשף „העולם הזה" (2151) את עברו הצבאי המפוקפק של הח"כ, וכתבה שבה תיאר „העולם הזה" (2146) את נסיונו של ח"כ אולמרט לנצל את קשריו עם מישרד־הקליטה כדי לבנות, כביכול, שיכונים לעולים ולהרוויח מכך. כל הכתבות האלה היו חשופות לתביעה על פי החוק לאיסור לשון הרע. אולם ח"כ אולמרט לא העז להגיש תביעה בגללן ולהעמיד את הדברים בניבחן מישפטי, בידעו היטב כי בידי „העולם הזה" הוכחות נחרצות לכל הפירסומים.

תחת זאת בחר הח"כ בשיטה המנוולת של פירסום שקרים, תוך הסתתרות מוגת־לב מאחרי חוק חסינות חברי־הכנסת, ובכך ביזה את הכנסת והשפיל את כבודה עד עפר.

„העולם הזה" פנה בעניין אל יו"ר הכנסת, המופקד כחוק על שמירת כבוד הכנסת ; וכן אל יו"ר ועדת־הכנסת ; אל מנהיג הליכוד, מר מנחם בגין ; אל מנהיג לעם, מר אליעזר שוסטק ; אל היועץ המישפטי לממשלה ; ואל יו"ר מועצת־העיתונות.

מאמרים

10 פרקליט „העולם הזה" שיגר מיכתב־התראה לעיתון „מעריב", ובו תבע ממנו להתנצל לאלתר על פירסום ההשמצה, ולתרום סכום של 10 אלפים ל"י למיפעל צדקה כפיצוי, שאם לא כן תוגש נגד העיתון תביעה על הוצאת לשון־הרע. בדעת „העולם הזה" להפריך את הטענה כאילו מעשי־נבלה מסוג זה יכולים להחשב כפעולות פרלמנטריות תקינות, ושהן נהנות, על כן, מחסינות כלשהי.

11 מתחת לכבודנו הוא להפריך את ההשמצות של ח"כ אולמרט, אך כדי להסיר כל ספק, הנה העובדות לגבי הטענה העיקרית מתוך תזכירו של ח"כ אולמרט, ש„מעריב" מצא לנכון לפרסמו: מר אלי תבור לא קיבל שום הלוואה מאיש, לשם קניית דירתו. הדירה, שהיא בת שלושה וחצי חדרים (ולא בת חמישה חדרים, כפי שטען ח"כ אולמרט) נקנתה על־ידי הגברת ציפי תבור ב־31 במארס 1974, מחברת „נאות־ברכה בע"מ", בסכום של 200 אלף לירות. הסכום הזה שולם על־ידי הגברת תבור בעזרת 182 אלף לירות שקיבלה ממכירת דירתה הקודמת, בשיכון בבלי, שנקנתה בשנת 1967. כן קיבלה משכנתא בסך 30 אלף לירות מ„בנק למשכנתאות ולהשקעות בע"מ."

מר אולמרט לא טרח כלל לבדוק במישרדי מירשם המקרקעין אם יש דירה הרשומה על שם אלי תבור, מה גודלה, ובאיזה מחיר נקנתה. לפעולתו אין אף הסממנים הראשוניים של תום־לב, כנדרש מכל עיתונאי על־פי חוק. גם שאר הטענות שהועלו על־ידי מר אולמרט, באותו „מיסמך" מבזה ובזוי, מצוצות מן האצבע, והן שקר וכזב מתחילתן ועד סופן.

12 בעוד שמנוי וגמור עם „העולם הזה" למצות את הדין, עד כמה שניתן במצב החוקי הקיים, ועל אף הסכנה שבית־המישפט יהיה נאלץ להעניק חסינות למעשה־נבלה זה, הריני מעמידים בזה במיבחן את דברי ח"כ אולמרט, ומעניקים לו את ההזדמנות להוכיח לעיני כל שאינו פוחד ואינו חושש מבירור מישפטי.

לשם כך מזמין „העולם הזה" את ח"כ אהוד אולמרט להגיש נגדנו מישפט על פי החוק לאיסור לשון הרע, בעיקבות טענותינו הבאות:

(1) **שמר אהוד אולמרט הוא שקרן.**

(2) **ששיטותיו בפרשה זו הן בבחינת גנגסטריזם פרי־דמנטרי.**

(3) **שמר אולמרט מנצל לרעה את מעמדו כחבר־כנסת, ומשפיל את כבוד הכנסת.**

„העולם הזה" מצפה לכך שמר אולמרט יגיש מישפט נגדו תוך שבוע, ואם לא יעשה כן יהיה מר אולמרט גלוי וחשוף לעיני כל כשקרן מוג־לב, שלא יכירנו מקומו על כל במה ציבורית בישראל.

אורי אבנרי ואלי תבור מוכנים בכל עת להיבדק בגלאי־אמת (פוליגראף) להוכחת הטענות האלה, וחם קוראים תגר על ח"כ אהוד אולמרט לחשוף את עצמו לבדיקה כזאת.

13 פרשה זו כולה היא חוליה נוספת בשרשרת ההתנקשויות ב„העולם הזה", שכללה נסיונות לרצח, פצצות, חטיפות, שריפות, חרם כלכלי, מסעי־השמצה ועוד — וכשם שכל אלה לא הרתיעו את „העולם הזה" במאומה מלמלא את תפקידו של עיתון לוחם, חושף־שחיתות ונאבק על טוהר־המידות, כן בוודאי לא יפגע מעשה שפל, בזוי ופחדני זה של ח"כ זוטר בעל מישקל־זבוב בפעולתנו.

כלי מזרא, כלי משוא־פנים.

ח"כ אולמרט שיגר מיכתב מגוחך ליו"ר־המישפטי לממשלה, כשברור וגלוי שכל מטרתו של מיכתב זה אינה אלא להעניק להשמצותיו מעמד של „פעולת חבר־כנסת למען מילוי תפקידו", המחוסנת בחוק.

הריני מבקש ממך, כמנהיג הסיעה, לערוך בירור דחוף בעניין זה, כדי למ־נוע את המשך הפעלתן של שיטות פסולות אלה בשם הסיעה, וכדי לאפשר לנו להפ־ריך את השמצותיו הזדוניות של ח"כ אולמרט. אנחנו עומדים לרשותך לצורך כל בירור, בכל דרך שתמצא לנכון.

בכבוד רב,
אורי אבנרי,
עורך ראשי.

פאשיזם

תל־אביב, 27.11.78

לכבוד
השר אליעזר שוסטק,
שר הבריאות,
ירושלים.

אדוני השר,

הריני פונה אליך כאל ראש חטיבת לעם בליכוד, וכאל מי שנושא על כן באח־ריות פוליטית ומוסרית למעשיו של חבר החטיבה, ח"כ אהוד אולמרט.

ח"כ אולמרט מפיץ עתה השמצה זדו־נית ומרושעת נגד השבועון העולם הזה, נגדי ונגד מר אלי תבור, כמעשה־נקמה על כתבות עובדתיות שפורסמו עליו לאח־רונה. אך בעוד שפירסומינו אודותיו היו חשופים לתביעה על־פי החוק לאיסור לשון הרע, השתמש ח"כ אולמרט בשיטה ה־מעניקה לו, לדעתו, חסינות מוחלטת על־פי סעיף 1 של חוק חסינות חברי־הכנסת.

באמתלה שקופה של כתיבת תזכיר כח"כ ליועץ־המישפטי לממשלה, תזכיר ש־הוא מגוחך בעליל, הפיץ ח"כ אולמרט את השמצותיו מתוך תיקוה שהן תהנינה מחסינות מוחלטת.

ללא קשר לשאר הפעולות שנגקוט בהן כדי להגן על עצמנו מפני שיטה פסולה זו של רצח־אופי ופגיעה בחופש־העיתונות, המזכירה את שיטות הפאשיזם בתקופה הקודרת של אירופה, הריני פונה אליך ומבקש שתעמוד באחריותך המוסרית וה־פוליטית.

הריני מודיע לך בצורה חד־משמעית ובלי כל הסתייגות, שאין בהשמצותיו של ח"כ אולמרט שמץ של אמת. אני מקווה שאחרי היכרות של 36 שנים, הקיימת בינינו, תתייחס באמון מוחלט להודעתי זו, ושתפעל לעקירתה של שיטת־השמצה פסולה ומעוותת זו.

בכבוד רב,
אורי אבנרי,
עורך ראשי.

חרגיל שקוף

תל־אביב, 27.11.78

לכבוד
הפרופסור יצחק זמיר,
היועץ המישפטי לממשלה,
משרד המשפטים,
ירושלים.

אדוני היועץ המישפטי,

נדהמתי לקרוא היום בעיתון מעריב על מיכתב שנשלח אליך מאת ח"כ אהוד אולמרט, שבו כלולות השמצות זדוניות ומרושעות נגד העולם הזה, נגדי ונגד מר אלי תבור. השמצות אלה מצוצות כולן מן האצבע, ואין בהן אף מילה אחת של אמת.

אין צורך להסביר לאיש מנוסה כמוך, שזהו תרגיל שקוף של ח"כ אולמרט, שנועד להעניק כביכול חסינות פרלמנ־טרית למערכת־השמצות שלוחות רסן, ש־אין בכוונתנו ואין ביכולתו להוכיח בבית־המישפט.

בהלבישו השמצות אלה בלבוש של פניית ח"כ אליך, במיכתב שהעילה לו היא מגוחכת בעליל, מנצל אולמרט את מעמדו כח"כ, את חוק חסינות חברי־הכנסת ואותך, למעשה שההגדרה ההו־למת אותו היא גאנגסטריזם פרלמנטרי.

נגקוט בכל האמצעים כדי להעמיד שי־טה פסולה זו במיבחן מישפטי. עם זאת עלי להביע את השתוממותי העמוקה על שלא העמדת את ח"כ אולמרט בו במקום על אי־המוסריות שבמעשהו, המערבב גם אותך בעניין.

אני מצפה ממך לעשות זאת בהקדם האפשרי ובצורה פומבית.

בכבוד,
אורי אבנרי,
עורך ראשי.

■ ■ ■

מיד אחרי פירסום ידיעת ההש־מצה ב„מעריב" ביום השני ח־שבוע, שיגר פרקליט „העולם הזה" עורך־הדין אביגדור פלדמן, מי־שישרדו של עורך־הדין אמנון זיכ־רוני, את המיכתב הבא לעורכי „מעריב" ולחוצאת „מודיעין" בע"מ, המוציאה את „מעריב" ל־אור:

דברי בלע והשמצה

ביום 27.11.78 בעמוד 16 של מעריב, התפרסמה ידיעה הנושאת כותרת „מחר תידון תביעת ח"כ אולמרט מזאבי להשיב על שאלונים", מאת יהושע ביצור, להלן „הפרסום".

תוכן הפירסום מפרט דברים המופיעים, לכאורה, בתזכיר שהגיש ח"כ אהוד אול־מרט ליועץ־המישפטי לממשלה.

הפירסום, בעיקבות התזכיר האמור, מייחס למרשי אלי תבור עובדות, המהוות כל אחת בנפרד, וכולן ביחד, הוצאת לשון הרע חמורה ביותר כנגדו. אין אני חפץ למנות פרטי הדיבה כולן, באשר הפירסום דובר בעד עצמו, ומיספר טענות אשר כולן דברי־בלע והשמצה.

הפירסום מהווה הוצאת לשון הרע כנגד אלי תבור וכנגד אורי אבנרי והעולם הזה בע"מ, כי משתמע מן הפירסום כי עורך העולם הזה, מר אבנרי, מעמיד עיתונו לרשות אלי תבור לעשות בו את אשר הפירסום מייחס לו, ומהווה פגיעה חמורה בעיתון עצמו, שמו המיקצועי ואמינותו.

אין צורך לומר כמה חמורה הדיבה, המטילה בוץ בעבודתם העיתונאית של מרשי, כאילו היו כלי־שרת בידי אנשים אלה ואחרים. כך התחייבתם כלפי מרשי בעוולת לשון הרע, הן הפלילית והן האזרחית.

ראשי אני לצפות לטענתכם כאילו ה־פירסום לא ישמש עילה לתביעה לפי חוק איסור לשון הרע באשר הוא מהווה פירסום המוגן על־פי חוק חסינות חברי־כנסת.

אין אני סבור כי טענה זו תעמוד לכם. אמת, שחוק חסינות חברי־הכנסת פורש חסינות מוחלטת על הבעת־דעה של חבר־כנסת למען מילוי תפקידו, אך פסיקת בתי־המישפט קבעה כי יש לתת להו־ראות החסינות פירוש דווקני, אשר ימנע העדפה של חברי־כנסת לעומת אזרחים מן השורה. (פלאטו שרון כ. מדינת ישראל, פ"מ תשל"ז 315).

הקורא את הדברים שמייחס הפירסום לתזכירו של ח"כ אולמרט, אינו יכול שלא להגיע למסקנה כי מר אולמרט הלביש את דבר דיבתו באיצטלה של תזכיר ליועץ המישפטי, לא למען מילוי תפקידו אלא על־מנת ליתן לעצמו הז־דמנות להשמיץ ולא להיפגע.

אין לי כוונה להיכנס עתה לפולמוס מישפטי, יומו של זו יבוא בבית־המישפט. אך על פי שיקול דעתי המיקצועי אין חוק חסינות חברי הכנסת מגן על פירסום, שהמהווה שימוש זדוני ולרעה בחסינות. אין לי ספק כי דיבה לשמה אינה למען מילוי תפקידו של ח"כ אולמרט, אפילו כאשר היא רשומה על גב תזכיר ליועץ המישפטי.

אני מתחזק בדעתי כי אין קשר בין תפקידיו המגוונים של ח"כ אולמרט ובין הדיבה, באשר לא מצאתי בחוק הכנסת או בתקנותיה מה סיבה של בריה זו ה־קרויה „תזכיר ליועץ־המישפטי". מאימתי עוסק היועץ המישפטי לממשלה בחקיקת חוקים, ומה טעם ראה ח"כ אולמרט להפ־נות אליו תזכיר לשינוי חוק לשון הרע וחוק חסינות חברי־כנסת? אולי נשכח מח"כ אולמרט כי הוא עצמו „המחוקק", ואילו היועץ המישפטי אינו אלא יועץ.

ברורה לגמרי כוונתו של ח"כ אולמרט ליצור יש מאין, מיסמך־כלאיים, שכאילו הופק למען מילוי תפקידו כח"כ, ולאמיתו של דבר אינו אלא, כלשון הספרות המיש־פטית הדנה בעניין, שימוש לרעה בהז־דמנות כשרה, וזו אינה מוגנת וחסינה.

הכנסת נתנה דעתה לשים מחסום בפני שימוש־לרעה כזה בחסינות, וקבעה בסעיף 38 לתקנון הכנסת לעניין שאילתות, כי לא תכיל שאילתה:

(1) פירסום כל שם, או גילוי דברים שפירסומם אינו הכרחי להבנת השאלה.

(2) ויכוח, חריצת־מישפט, כינוי או ביטוי מעליב.

באם חפץ ח"כ אולמרט ליזום שינוי בחוק, פותחים בפניו חוק יסוד הכנסת ותקנון הכנסת דרכים למכביר ליזום שינוי חקיקה. פנייה חסרת־טעם ליועץ המישפטי לממשלה, שאין עניינו חקיקה, היא בוודאי אינה דרכו של חבר־כנסת לעשות למען מילוי תפקידו.

עוד נותר לבדוק כיצד הגיעו הדברים לפירסום בעיתונכם. מרשה אני לעצמי להניח כי לא משולחנו של היועץ המיש־פטי לממשלה הגיעו. ודאי כי שקידתו של ח"כ אולמרט לפרסם הדברים בעיתון, כאשר בצידם הבטחה לכאורה: „אני חסין ואף אתם לא תפגעו", גם היא מעידה על שימוש לרעה בהזדמנות כשרה.

אין בפני התזכיר האמור בכתבה, ועל כן אין אני יודע האם נכון הפירסום, והאם הוא הוגן, כפי שדורש חוק איסור לשון הרע. הלשון המתפרסמת בעיתון בוודאי שאינה הוגנת, שהנה תשע עשיריות מן הפירסום סיפורי־מעשה ודברי־לעג, ועשי־רית ממנו התייחסות סתמית לתיקון, אשר אינו מפורש בחוק איסור לשון הרע וחוק חסי־נות חברי־כנסת, כאילו פרטי הדיבה משר־תים מטרה זו.

עד כאן מקצת ההלכות המישפטיות הנוגעות לעניין, וכאמור תורחב היריעה כאשר יעלה הצורך וכך יהיה, באם לא תפרסמו מייד נוסח הכחשה והתנצלות, אשר יתואמו עמי, ותתרמו למוסד צדקה, כאשר נורה, הסך של 10.000 ל"י.

אין מרשי נושאים נפשם לפיצוי כספי, אך בכל מיקרה, ועל־מנת לשים קץ לתור־פעה, שהינכם מעמידים את מגננון התפור־צה הגדול שלכם לרשות חברי־כנסת העושה כאילו למען מילוי תפקידו, הודו מרשי לתבוע מכם הסך של 1.000.000 ל"י דמי־נזק בעוולת לשון־הרע.

לעניין זה חמור במייוחד הפירסום, באשר מרשי, אלי תבור, הודיע לכם לפני הפיר־סום כי הוא מהוה לשון הרע נגדו, וכי לא יהסס לנקוט צעדים מישפטיים הולמים אם ייעשה הפירסום.

בכבוד רב,
אביגדור פלדמן,
עורך־דין.

■ ■ ■

ביום השלישי השבוע, עם הדפסתו של גיליון זה, חזרו גם שידורי ישראל והיומון דבר, על עלילותיו הדימיוניות של ח"כ אהוד אולמרט, שהן כולן פרי דימיונו ה־חולני והמעוות. דבר אפילו לא טרח לבקש את תגובת העולם הזה על פירסום הדיבה המרושעת. פרקליטי העולם הזה יגישו תביעות דיבה על פי החוק לאיסור לשון הרע גם נגד שני גופים אלה.

תוך כדי הכנת סרט־טלוויזיה גילה הו
חצלומים גנוזים ובלתי־ידועים של
ומיסמכים המגלים את הצד האנושי ו

בן־גוריון ה



הצריף שבו נולד בן־גוריון, ברחוב העיזים בפלונסק





דויד בן־גוריון (שנקרא אז גרין) בפלונסק, עם חברו מנוער שלמה צמח, ולבוש ברובשקה רוסית בארץ־י



השבוע ימלאו חמש שנים לפטירתו של דויד בן־גוריון (ה־1 בדצמבר 1973), ראש־ממשלתה הראשון של ישראל. בשבוע הבא תקרין הטלוויזיה הישראלית, סרט תיעודי יוצא־דופן, המציג את הצדדים הכמתי ידועים לציבור מאישיותו של בן־גוריון. מלאכת עשיית הסרט הופקדה בידיו של הבמאי דויד גרינברג (באחרונה הוקרן בטלוויזיה סירטו על האמן היהודי מאריציו גוטליב). כמינהגו, יצא גרינברג במיסגרת עבודות ההכנה על סירטו, לנבור בעברו של בן־גוריון, ומצא מיסמכים ותצלומים שטרם נודעו בציבור, המאירים באור חדש את אישיותו המורכבת של דויד בן־גוריון. על מלאכת הכנת הסרט, על כמה מתגליותיו, סיפר דויד גרינברג „לחעולם הזה":

ראשית, לא רציתי לעשות תוכנית טלוויזיה, אלא סרט טלוויזיה. הכרונולוגיה של הסרט שלי היא לא פוליטית. אלא בדידותו בשדה־בוקר עם זכרונותיו. בלא עזרת מזכירה, או מכשיר הקלטה, בן־גוריון ישב שם ליד נחל צין, וכתב את זכרונותיו, תוך שהוא חי אותם מחדש. היו לו כל חומרי הגלם לחיים החדשים האלה. הוא שמר כל פיסת נייר, היו לו יומנים. לסרט שלי היתה קונספציה פשוטה מאוד. האיש דוגר והאגדה צומחת. לחיזוב ולהגזמה, ואני רציתי להביא למסך את האיש.

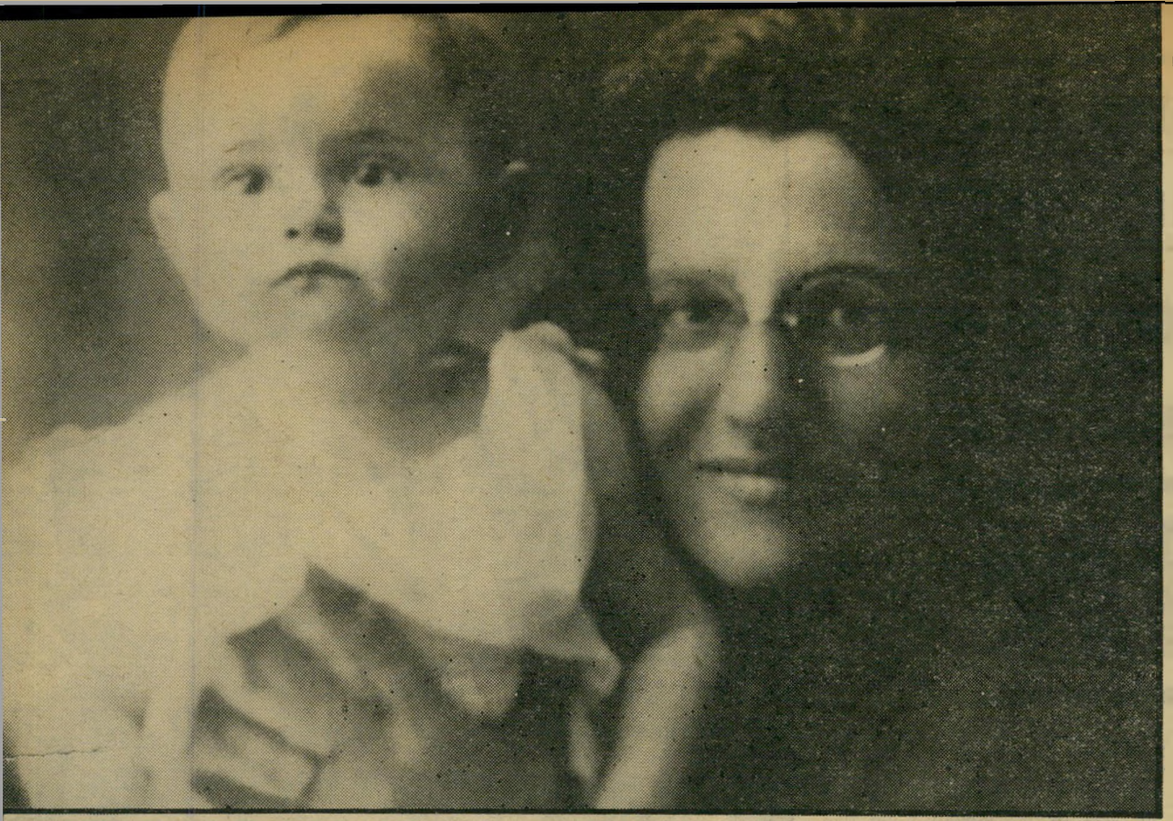
הסרט שלי אינו הסרט הראשון על בן־גוריון. נוצרו עליו הרבה סרטים. 20 סרטים תיעודיים, ושני סרטים באורך מלא. אלא שמרבית הסרטים הללו עוסקים בהיס־



בביקורו האחרון באירופה המחיש את אהבתו לכובעים

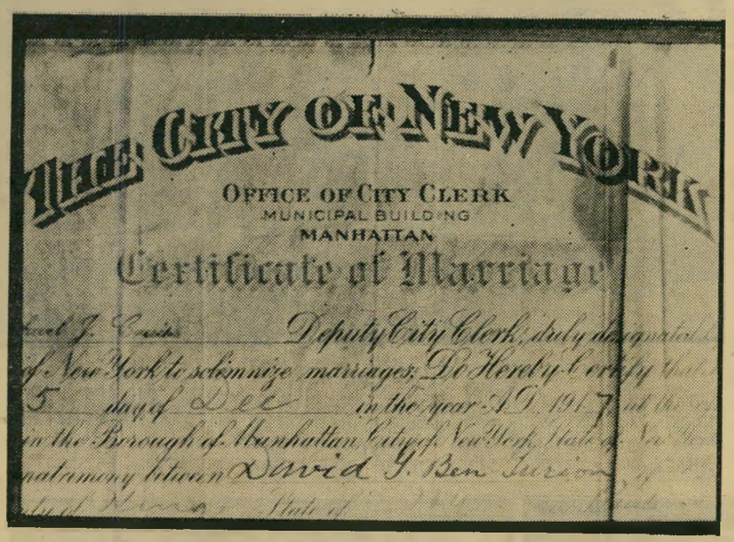
תצלום שנתגלה בחרכי הס

מאי דויד גרינברג
דויד בן־גוריון,
נסתר של המנהיג
האחד

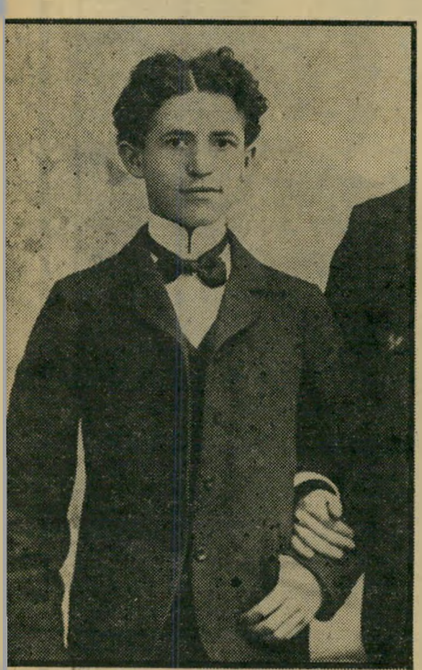




תצלום של פולה בן־גוריון ובתה גאולה שנתגלה באוסף תשלילים ישן בניו־יורק



תעודת הנשואין האזרחיים של דויד ופולה בן־גוריון



דויד גרין הצעיר בפלונסק

טוריה ובפוליטיקה, בעוד שאלה שרצו ל־טפל באישיות שלו, העבירו את הסרטים במעין תהליך של ייפוי. מה שעניין אותי, בבן־גוריון, היה ההתמקדות בעולם ה־זיקנה, המוות והבדידות, אותו חי האיש במיוחד עם זכרונותיו. במקביל, הסתקרנתי להדור לעולמו כבעל, כאב, כילד וכנער מאוהב, ואפילו כחולה אצל רופאו.

בעבודתי השפיעה עד למאוד, ההיררכיה של בחירת העובדות מחייו, שבהן טיפלתי טיפול לא פוליטי. לא ב־90 אחוז שלו כאדם פוליטי, אלא ב־10 אחוז שלו כאדם פרטי, שגם עליהם הדיעות חלוקות באותה מידה כמו על בן־גוריון הפוליטי. אישיותו היתה מאוד מורכבת, ואפשר להמחיש זאת בבחינת בן־גוריון האב, כפי שהוא משתקף בעיני שתי בנותיו, גאולה ורננה. כל אחת מהן — סביר להניח — מוסרת עובדות כ־הוויתן, אבל זה אדם שונה. מקורביו מסרו עובדות סותרות לגבי אותם 10 אחוז של אדם פרטי.

„החיתה פעם בינך גבר אהבה חזקה יותר..."

כאשר נפטרה אשתו פולה, כתב בן־גוריון הקדשה: „לפולה באהבה, זכרתי לך חסד נעוריך, אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במידבר, בארץ לא זרועה' דוד". ב־עולם הניגודים של בן־גוריון, היה לאהבה מקום ראשון במעלה. הוא נזקק לביטחון הריגשי, שיאפשר לו להגשים את כל חלו־מותיו, ואת כל תוכניותיו. כבר בהיותו בן־17, הוא בוחן ניגודים אלה ביומנו, ו־כותב: „עוד ילד הייתי כבן שתים־עשרה וכבר אהבתי. זה היה בלומדי איתה יחד בבית־הספר הממשלתי. רבה היתה אז אהב־תי כניצני ראשית האביב. במשך העת גדלה האהבה ותתלקח כלהבה. בקיץ שעבר נודע לי כי היא אוהבת אותי... נידמה היה לי כי עליתי השמימה. ואז — בא המשבר. התחלתי לפקפק באהבתי. ועודני נער בן שתים־עשרה. האם באמת אני אוהב? הו־ספתי להרגיש רגש אהבה חזק, אולם לא הייתי בטוח את מי אוהב. לפעמים ישבתי לילה שלם במיטתי ובכיתי. גם עתה כשאני בן שבע־עשרה, יש אשר יבריק ברק ה־אהבה בליבי. שביב יתלקח ויתלהט. בייחוד כשאני בודד וזוכר נישכחות. האם התקשה ליבי, כבר בגיל שבע עשרה, והתאבן? מי ימצא חידת הנפש..."

אהובתו של בן־גוריון בפלונסק היתה רחל בית־הלחמי. פרשה זו עוררה התרג־שות גדולה בנפשו. בימי מלחמת־העולם הראשונה, בניו־יורק פגש באחות בית־חולים בשם פולה מונבז ואותה נשא לאשה. על נישואיו כתב ביומנו: „ביום כ' ב־כיסלו תרע"ח ה־5 בדצמבר 1917 התחתנתי

(המשך בעמוד 40)

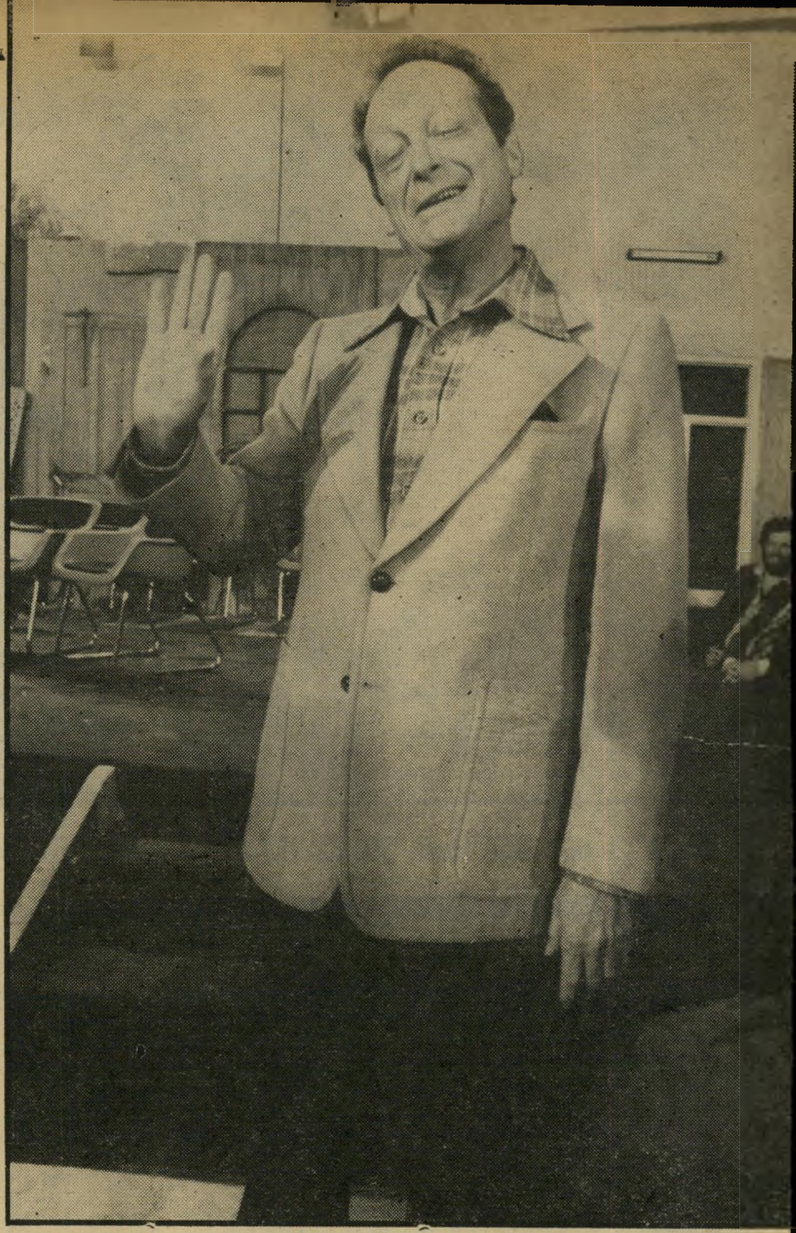


בבית בן־גוריון שצולם בשנות העשרים בירושלים

למאות נשלחו הזמנות בצירוף הבקשה:

„נא לשמור בסוד מיגאל אלון"

תוכנית אלון



מיכה גולדמן וזאב ענר ערכו הצגה מושלמת. שבועות אחדים קודם לכן הזמן ח"כ יגאל אלון לחנוך את בית־העם החדש והמפואר שהוקם בכפר הורדתו, כפר תבור. אלון לא רצה לסרב לגולדמן, בעיקר כשהאחרון הסביר לו כי מכינים גם שידור לרדיו על בית־העם וכדאי היה לראיין אותו.

ביום הראשון האחרון, בשעת בין ערביים הגיע אלון לביתו של גולדמן בכפר תבור. שם המתין לו זאב ענר שראיין אותו עבור הרדיו, ברשם־קול שלא הופעל כלל. סמוך לשעה שש בערב, אמר גולדמן לאלון: „נו, עכשיו מוכרחים ללכת לבית־העם." „אין לי כוח לחנוך בניינים, זה עניין לנשים, אולי שרות תחתוך את הסרט?" שאל אלון.

כשהגיעה הקבוצה כולה לבית־העם, ראה אלון מאות מכוניות, תופעה שאינה שכיחה בכפר תבור, חונות ליד הבניין. „עשית לי אמבוש," פנה אל גולדמן „אתה עושה לי תוכנית של חיים שכאלה." גולדמן הורה באשמה ואז רצה אלון ללכת. אולם היתה זו דווקא אשתו רות, ששיכנעה אותו להיכנס: „כל החברים באו מכל הארץ. אתה לא יכול לאכזב אותם."

ואכן, אלון החליט לא לאכזב את חבריו. הוא נכנס לאולם, שבו היו מכונסים כ־600 מידידיו, וערך את ההצגה המושלמת של ההפתעה. הידידים נהנו. בהזמנה לארוע, שצולם כולו על־ידי אולפני־הסרטה הרי־צליה, עבור הטלוויזיה הישראלית, נכתב כי הם מתבקשים לשמור את דבר קיומו של הערב, בסוד מאלון. ואומנם, כולם שמרו על הסוד, ממש כמו בפלמ"ח.

אז התגלה לאלון כי זאב ענר לא מראיין עבור הרדיו, אלא עורך התוכנית, כי אורי סלע ממתין לו על הבמה, וכי ממתינות לו שש שעות ארוכות של פגישה עם קרובי משפחה וידידים, החל מהתקופה שבה היה נער בכפר־תבור ובראש פינה ועד לתקופה שבה הוא אחד מראשי האופוזיציה.

בשורה הראשונה ישבו דמויות מוכרות. גוני קוסונוגי, בתו של אלון, ובעלה. שנקה אלון, אשת בנו של מי שהיה שר העבודה, החינוך והחוץ. ידידים ערביים מהגליל, בני מישפחה קרובים ורחוקים, לוחמים מהפלמ"ח, חברים לממשלות שבהן כיהן, ועוזריו הרבים מהתקופה שבה היה שר, שעזרו להכין את הערב. אחותו של אלון, דבורה הראל, סיפרה על יגאל, הילד היפה, תכול העיניים, שנפל מעגלה רתומה לסוס משתולל. רחל רוזנברג, אם הבית בכדורי, בית־הספר שבו למד אלון, סיפרה

ההפתעה יגאל אלון שיחק היטב את תפקיד המופתע, כאשר נכנס לבית־העם ופגש מאות ידידים שהתכנסו כדי לחגוג, אל מול מצלמות הטלוויזיה, את יום הולדתו ה־60. אחרי הערב החליט ראש המועצה־המקומית כפר תבור, מיכה גולדמן, להכין ערב דומה ליעקוב מרידור ממפקדי האצ"ל, „לשם האיזון."







האשה רות אלון, העובדת היום בבית ההארחה שכימעט הצליחה: להפתיע את בעלה במסיבה מצולמת.

הכלה שנקה אלון, צעירה יפהפיה בעלת שער־פסים, התרגשה במייוחד כאשר שמעה, אולי לראשונה, את כל מעללי־הגבורה של אבי בעלה, גיבור הערב.

הבת גוני קוסונוגי, בתו של אלון, זכתה במחיאות כפיים, מבלי שהופיעה על הבמה, כשהמנחה סיפר כי היא עומדת לפתוח חנות סוסים.



(בית) העם החלים: יגאל אלון יהיה (בששים השנים הבאות) השלים





הגישה הישירה

האלוף אברהם („ברן") אדן, נפגש בהפסקה, עם רב־אלוף (מיל.) חיים בר־לב.

איסטרטגיה גבוהה

לאחר שקיבל את ההסבר אבידן, אחד מראשי ההגנה, וכיום המבקר הפנימי של מערכת הביטחון.

איך שנא את האחד במאי משום שאהב את מכבי.

משורר הפלמ"ח, חיים גורי, סיפר על עצמו, כיצד לחם, ומשורר אחר של ה־פלמ"ח, חיים חפר, קרא מקאמה בה קרא לאלון לחזור לשילטון. יצחק רבין סיפר כיצד ניווט פעם את אלון דרך שדה מוקשים. דויד הכהן, שהיה ללא ספק כוכב הערב, סיפר על פרשת יחסיו עם הבריטים, מבלי שהזכיר כלל את אלון.

אהרון ידלין הגדיר את אלון הפוליטי־קאי כ:„לא סיפור הומוריסטי, אלא סיפור עצוב." אך התגבא כי „האלון הזה עוד יגאל את ישראל." וחיים בר־לב גילה את תוכנית אלון והסביר אותה על המפה. הגרי קיסינג'ר שוחח בטלפון וזכה בברכות: „האלו הגרי, מסור שלום לננסי."

סמוך לשתיים לפנות בוקר התפזרו הכל. אחד מכוכבי הערב, מי שהיה פקוד של אלון בפלמ"ח וכיום מפקד המישמר האזרחי, מישרה שאותה סידר לו אלון עוד כאשר היה המערך בשילטון, ניצב מולה כהן, נכנס למכונית השרד המשטרתית שלו. קודם לכן, לפני המצלמות, סיפר מולה על אחוות הלוחמים של הפלמ"ח. אחרי שנכנס כהן למכונית פנה אליו חייל, עטוף דובון, נושא עוזי, וקופא בלילה הגלילי הקר: „אפשר לנסוע איתך עד לכביש?" שאל החייל. „אני לא נוסע. לשום מקום," ענה כהן ולחץ על דוושת הבנזין.





לפקודה תמיד"

מולה כהן, שאת דיבורו התקשה המנחה אורי סלע להפסיק, התיישב ליד ח"כ אריה (לובה) אליאב, ...ים את הקהל בסיפור על פגישתו עם אלון על סיפונה של **ספינת המעפילים**.

„היו ימים"

שתיים מוותיקות הגליל, משוחחות על הימים, שהיו אפילו לפני הפלמ"ח. מסתירה את פניה רחל רוזנברג, אם הבית של „כדורי", בו למד אלון במחזורו הראשון, שכבשה את הקהל בסיפוריה על אלון כילד.

לך ולכוכבת להקת אבבא יכולה להיות הנאה משותפת...



...טלויזיה של נשיונל.

לדעת להקת אבבא, להקת הפופ המצליחה ביותר מאז החיפושיות, יש רק טלויזיה ניידת אחת בעולם כולו המבטיחה תמונה חדה באמת וצליל עשיר וצלול. נשיונל. אחרי הכל, כשמסיירים בכל רחבי העולם מוכרחים טלויזיה ניידת שאפשר לסמוך עליה בכל מקום ובכל מצב...

12 דגמים של טלויזיות צבעוניות ושחור לבן
גם אתה יכול להינות מטלויזיה מעולה, בעלת קליטה טובה ותמונה חדה. אם רק תשמע בקול אבבא ותרכוש לעצמך טלויזיה של נשיונל. המגוון העצום של טלויזיות צבעוניות ושחור לבן של נשיונל, מבטיח לך, כי הבחירה תהיה קלה.



שמע בקול אבבא... קנה נשיונל.

National **National**

צעד קדימה אל המחר.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric

התנחלות

הקרניים של קרני שומרון

כדאי מאד ?היות אידיאליסט בארץ־ישראל השלמה

המודעה שפורסמה בעיתונות היתה גדולה ועלתה בכסף רב. במודעה הבולטת הוזמנו חסידי ההתנחלות בארץ־ישראל להצטרף להתנחלות קרני־שומרון, ולסייע בכך למדיניות עיבוי הישובים ביהודה ו־בשומרון, שעליה הצהירה, באותו שבוע, ממשלת ישראל.

המודעה הבטיחה למאה המישפחות, ש־אותן הזמינה להצטרף, חברה דינמית ו־אוירה דתית ורגועה.

עשרות אנשים טילפנו באותו שבוע למזכירות קרני־שומרון. הם הוזמנו על־ידי מזכיר ההתנחלות, מנחם שטנדלר חו־בש־הכיפה, לבוא לסיור היכרות במקום.

כיפה לשעות היום. ההתנחלות שו־כנת בין קלקיליה לשכם, קילומטרים אח־דים לפני ההתנחלות אלון־מורה. במקום שוהות כרגע כמאה מישפחות, ובהן מיש־פחות המטופלות בשמונה ילדים, ושלוש רווקות. גם זוג קשיש נמצא במקום. בני־הזוג הקשישים עוסקים בייצור תווית לבגדים.

בין מאת המישפחות הדתיות, השולחות את ילדיהן לבית־הספר הממלכתי־דתי ה־נמצא במקום, נמצאת גם מישפחה חילונית אחת מערד. ילדי המישפחה הולכים לי־בית־הספר, ובשעות הלימודים הם חוב־שים כיפה. אחרי הלימודים הם רשאים להסיר אותה.

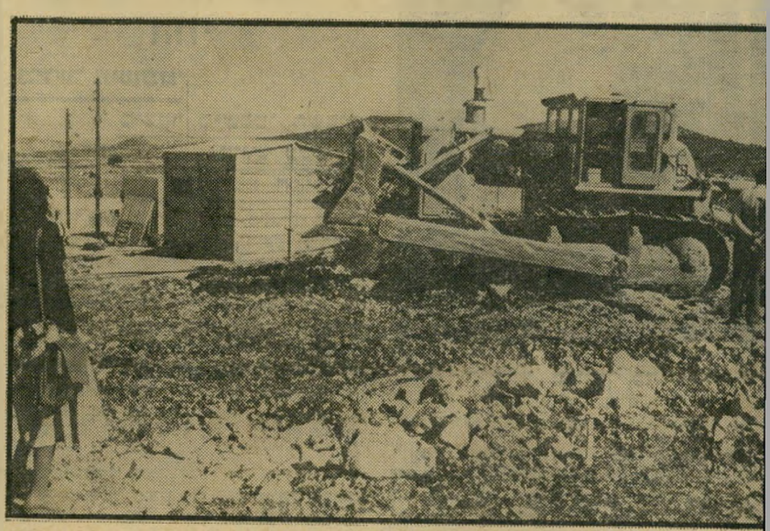
תושבי קרני־שומרון עובדים ברובם ב־תל־אביב, בני־ברק ובפתח־תיקווה, מקו־מות מגוריהם הקודמים. אחד התושבים הוא בעל הצרכניה במקום, המספקת את צרכי התושבים. אחר מנהל את הסופר־מרקט באלון־מורה. חלק מהנשים משמ־שות במקום כמורות וכגננות.

המגמה של קרני שומרון היא לקבל למקום גם מישפחות חילוניות, המוכנות לשמור על ציביונו הדתי של המקום.

התושבים מתגוררים במיבנים טרומיים. זוג ללא ילדים גר במיבנה בן חדר אחד. זיג עם ילד עד שלושה — בשני חדרים. זוג עם ארבעה עד שמונה ילדים מקבל ארבעה חדרים. חדר המגורים משמש בדרך כלל גם כחדר־השינה של ההורים ומהווה יחידה אחת ביחד עם המיטבח. בכל המיב־נים מותקן מזגן־אוויר.



יחידת־דיור בקרני־שומרון*
אידיאולוגיה לחוד —



הכשרת קרקע בקרני־שומרון
— עסקים לחוד

שכר־הדירה המשולם להברת עמידר, תמורת המגורים במיבנה הטרומי, הוא בסך 500 לירות, לחודש מחיר אחיד, ללא תלות במיספר החדרים. גם דמי־הלימוד במעון של קרני־שומרון, המחזיק בילדים מ־7.00 בבוקר ועד ל־2.00 אחר־הצהריים הוא בסך 500 לירות — השליש ממחירו של מעון בתוך גבולות הקו הירוק.

אידיאולוגיה ריווחית. הגרעין ה־ראשון של המתנחלים טוען כי הגיע ל־

(המשך בעמוד 40)

* מלפנים, בתצלום: כתבת העולם הזה שרית ישי.

אפשר...

...לשחות אתו ... לרקוד אתו... להתעמל אתו ... לרכב אתו
... לשחק אתו ... לרוץ אתו ... לרחוץ אתו ... לטייל אתו
... לבלות אתו ... וגם ...

...לזכות בפרסים!

השתתפי

במבצע הפרסים הגדול של טמפוני או־בֵּה o.b.

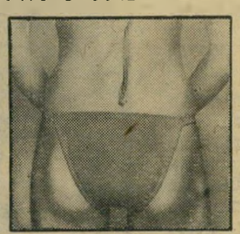
ואת עשוייה לזכות באחד מ־ 111 הפרסים יקרי הערך:

פרס ראשון:

חופשת שבוע ברודוס

באביב — כולל טיסה!

10 חולצות אפנתיות



10 בגדי־ים אפנתיים

10 זוגות נעליים אפנתיות

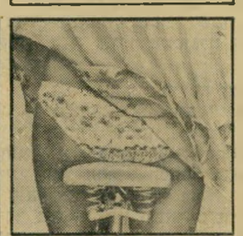
10 בקבוקי בושם איב סאן לורין

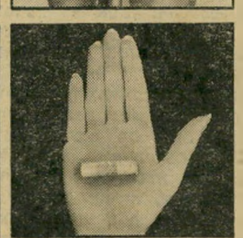
10 מערכות למיטה (2 ציפות וסדין גדול)

כלי מיטה ללא גיהוץ



20 אריזות שי Body Lotion + 2 סבונים





20 אריזות שי (סבון, מי קולון וטאלק)

20 אריזות שי (בושם מיני ספריי + 2 סבונים)

כל שעלייך לעשות — גזרי:

4 מכסים של קופסאות 10 טמפוני או־בֵּה או
2 מכסים של קופסאות 40 טמפוני או־בֵּה או
מכסה אחד של קופסאות 80 טמפוני או־בֵּה

ושלחי אל: מבצע או־בֵּה, ת.ד. 2115, חיפה

בציון: שמך, כתובתך וגילך.

המעטפות שתגענה עד ה־25.12.78

תשתתפנה בהגרלה שתערך בפקוח רואה חשבון.

אפשר לשלוח יותר ממעטפה אחת!

o.b.
הטמפון הקטן שכבש את העולם.

עובדי החברה אינם רשאים להשתתף במבצע

ע.מ.ז מאוטוקס עצמון

(המשך מעמוד 35)

עם פולה מונבז, החתונה שלנו התקיימה בעיריה שבניו־יורק על־ידי פקידי ראש העיר*. בגלל החתונה אחרתי ברבע שעה לישיבה של פועלי ציון. החברים השתוממו על האיחור. הסברתי להם: איחרתי כי זה עכשיו התחתנתי..."

„יחד, זרוע בזרוע, שפה לשפה, לב ללב, כמיטת העלומים שרך שהיתה כל־כך קדושה לי..."

תיאור לקוני זה של נישואיו ביומנו, אינו עומד ביחס כלשהו לתחושותיו לפולה. מיד אחרי גיוסו ל„גדודי העברי", הוא מתחיל להציף אותה במיכתבים נרגשים. ב־6 באוגוסט 1918, כתב לה בן־גוריון: „פולה יקרה! עשית לי תעלול יפה — נשתקעת יותר מדי עמוק בלבי, במעמקי המעמקים של הוויתי, וכלום זוהי אשמתי כשאני רוצה להחזיק אותך לא רק בלבי, אלא גם בזרועותי ובחיקי; כשאני רוצה



ביפו

ולא בקושטא: מקובל לפרסם תצלום זה כתצלום של בן־גוריון בתקופת לימודיו בקושטא. אך הבמאי דויד גרינברג מצא את הנגאטיב של התצלום בארכיון־התצלומים של הצלם מימי ראשית הישוב, הלא הוא אליהו סוסקין, ביפו.

להסתכל לא רק בתמונתך, אלא בך עצמך, לחבק אותך וללחוץ אותך ללבי ולנשק אותך, לנשק באהבה העצורה והחנוקה כל־כך הרבה זמן...".

כימעט שנה מאוחר יותר, כאשר בן־גוריון נמצא כבר עם חיילי הגדוד העברי בארץ, הוא כותב לפולה, מיפו ב־15 ב־אפריל 1919: „הזוכרת את הרגעים ה־ספורים בבוקר, כשהייתי בא אצלך, תוך העבודה שחיכתה לי, וכמה פעמים מצאתי אותך ישנה אחרי לילות־עבודה נטולי־שינה ועוררתי אותך בנשיקת־פי ובחיבוק זרועותיך החשופות, ועינייך התחננו ש־אישאר עוד קצת. ויותר מעיניייך צעק ליבי: הישאר, הישאר, ושנינו ספרנו את הרגעים הספורים, שחלפו כה מהר. וכמה שימחה ואושר אצלו לנו. פוליה יקרה, כמה הייתי נותן עכשיו בעד רגע כזה, בעד שניה אחת, בעד מבט חטוף אחד! שוב, כנער קטן, כנער שוטה, מרגיש אני כאילו מאר־הב אני בך בפעם הראשונה, ואני מחפש שיפתותייך, זרועותייך ואני רוצה ללחוץ אותך אלי, לחבק אותך בידיים לוהטות, לעמוד על־יד מיטתך, לרכון אליך, לדבוק בך ולהתמכר לזרועותייך ולשכוח הכל מלבדך. כמו אז ולהיות מאושר מאהבתך הקרובה, — יחד, זרוע בזרוע, שפה לשפה, לב ללב, במיטת־העלומים שלך שהיתה כל־כך קדושה לי..."

בן־גוריון, במיכתביו לפולה, מזכיר הר־בה מאד צילומים, ולא מצאנו את כל התצלומים עליהם כתב. מצאתי על חלק מהתצלומים שהיו, כתובת של סטודיו ל־צילום בניו־יורק. החלטתי לפנות אליהם, ולמרבית הפליאה, הגיעה משם תשובה

* דויד ופולה בן־גוריון מעודם לא נישו־או נישואים דתיים.

ששמורים עימם תשלילים של תצלומים שונים, שאינם בארץ. אחד התצלומים, הוא תצלומה של פולה בן־גוריון עם הבת גאולה (ראה תצלום). כאשר פתחתי את אחת הווטרינות של התצלומים בצריף בשדה־בוקר, להוציא תצלום ולצלם אותו מקרוב, מצאתי קבוצה של תצלומים דבוקים אליו, שאיש לא ידע על קיומם. קבוצת תצלומים נוספת שנמצאה, היתה בבית בן־גוריון בתל־אביב, בתוך חיבור של אחת הספות.

„האם את סבורה שאני אביא הנה את ילדתי למען תסבול?"

מתוך מיכתביו של בן־גוריון, ניתן ללמוד לא מעט על דאגות האב, וגאוותו. ניסו־חים כמו: „אתמול קיבלתי התמונות, ו־כאילו מעיין חדש של אושר ושימחה נפתח לפני. תמונה יפה יותר של ילד לא ראיתי עדיין מימי..." במיכתב, מיפו, ה־14 בפברואר 1919, כתב: „יום וליל אני שקוע במחשבה עלייך ועל התינוקת, ובלילות־הנדודים הארוכים, אני מנהל שי־חות ארוכות בליבי איתך ועם התינוקת, ואני מנסה לתאר לעצמי צלמה ודמותה של הילדה שלנו; אני מנסה לראות בת־צחוקה הילדותית, לשמוע קול בכיה, וב־מרירות אני מרגיש שאני בודד. ואתן — רחוקות, רחוקות, ועוד טרם ראיתי את ילדתי..."

מסתבר שפולה חששה לבוא בעקבות דויד בן־גוריון עם בתם גאולה מארצות־הברית לארץ, ואילו הוא מרגיע אותה באחד המיכתבים: „את חוששת שלא תשיגי פה חלב ובציצים, פוליה יקרה, האם את סבורה שאני אביא הנה את ילדתי למען תסבול? אני אספק לך ביצים וחלב לא רק לשתיה, אלא גם לחציצת התינוקת שלנו, אם רק תרצי בכך. מדוע את מקשיבה לכל המעשיות שמספרים בניו־יורק על ארץ־ישראל?..."

„גדודה המסוגנת לשפר הזיכרון..."

במכון למורשת בן־גוריון, בשדה־בוקר מצויים רבע מיליון מיסמכים. צוות מזכי־רות, פקידים ומתמחים, ממיין, מתייק, מצלם ומשכפל כל פיסת נייר, המתעדת את חייו של בן־גוריון. היתה לי בעייה, כיצד אני מטפל באומנם רבע מיליון מיס־מכים, כבמאי. החלטתי לעשות מעשה נועז, ונכנסתי עם מצלמה לחדר המיסמכים ה־בלתי־חסויים, ובחרתי מיסמך באורח ה־מיקרי ביותר. מיסמך שלא יכולתי למצוא טוב ממנו. זהו מיכתב ששלח בן־גוריון ב־1968 לד"ר שיבא, בו הוא כותב בין השאר: „בעיתונים נתפרסמה גלולה הנפוצה עכשיו באירופה בשם ריבאמינול, שניסויים שנעשו עד עכשיו על זקנים ועל סטודנטים הוכיחו כי הגלולה משפרת את הזיכרון. הידוע לך הדבר הזה? היכול אתה לברר אם יש גלולה כזו ואם באמת היא משפרת הזיכרון. בשנים האחרונות אני מרגיש החלשת זכרוני, ביחוד בזכרון שמות, ו־הייתי מקבל ברצון גלולה המסוגלת לשפר הזיכרון..."

הלכתי לדוקטור גולדמן, הרופא שטיפל בבן־גוריון בשנותיו האחרונות. שאלתי על הגלולה. היתה שמועה שנטלו את הגלולה הזאת, אישים כצ'רצ'יל, אדאנאו־אר ואחרים. אבל הרופא הסביר, שאובדן הזיכרון הוא אובדן תאים במוח, ואין לעשות דבר נגד זה. בין השאר סיפר ד"ר גולדמן בסרט: „אי אפשר היה לטפל בבן־גוריון מבלי להסביר לו מה עושים. כל גלולה שהיה מקבל, היה חוקר את טיבה ומה היא מכילה. במייוחד עניין אותו ה־מוח ופעולתו. כשהייתי מבקר אצלו בבית, היה משחק עם הבת שלי. פעם אמרה לה המורה לכתוב חיבור, מה עשית אתמול?' והבת שלי כתבה, שיחקתי עם בן־גוריון' ואז המורה אמרה לה, שלא יפה לשקר. כשבן־גוריון שמע את זה מייד ציווה על שומר ראשו להביא צלם. 'תראי את ה־צילום למורה. איך זה שלא מאמינים ל־ילדים?'..."

בן־גוריון הכיר בתהליך הזדקנותו, וסבל מאד מהעובדה שאינו יכול לזכור עוד ב־קלות, שמות של אנשים. ודי בסיפורו של יהושע כוהן, על האופן בו הפסיק בן־גוריון את צעדותיו המפורסמות בשדה־בוקר: „מכאן הוא היה יוצא. המסלול היה דרך המשק, בכביש, עד מקום מסויים. ולאחר־מכן היה חוזר. יום אחד כשיצאנו — אמר לי: „יהושע בוא נחזור. הבנתי. המנוע חדל מלפעול. יותר לא צעד..."

הסרט שעשיתי הוא סרט על אדם המצוי בין דימדומים לאגדה. סרט על אותם 10 אחוז אדם פרטי, ולא על 90 אחוז של אדם פוליטי. על אדם האוהב אהבה גדולה את אשתו, אדם בעל נפש חקרנית. סרט על דויד בן־גוריון האחר.

(המשך מעמוד 39)

מקום מטעמים אידיאולוגיים, אך אידיאו־לוגיה לחוד ועסקים לחוד. בירור קצר עם כמה חברים במקום מעלה כי משתלם מאוד להיות אידיאליסט על חשבון ארץ־ישראל השלמה.

כימעט כל מתנחלי קרני־שומרון מחזי־קים בדירות בתל־אביב, בבני־ברק, בפתח־תיקוה ובמקומות אחרים בארץ. איש מהם, ללא יוצא מהכלל, לא מכר את ביתו. כולם משכירים את הבית, חלקם בדולא־רים, בעודם משלמים תמורת מגוריהם בקרני־שומרון 500 לירות לחודש.

שושי הגננת, שבעלה הוא מנהל הסו־פרמרקט, הגיבה בתדהמה כשנשאלה אם מכרה את ביתה שבעיר: „אני יודעת מה יהיה מחר?" אמרה, וסיפרה כי שכר־הדירה, שהיא ובעלה מקבלים עבור הדי־רה בבני־ברק, דיו כדי לפרנס מישפחה במקום כמו קרני־שומרון. אך בני־הזוג עובדים שניהם, ומקבלים שתי משכורות, נוסף על שכר־הדירה. בקרוב הם עומדים לעבור ביחד עם שאר חברי ההתנחלות למיבנים של קבע. טרקטוריסט ישראלי ופועלים ערביים מקלקיליה כבר מכשירים עבורם את הקרקע. את מיבני־הקבע ירכ־שו בתשלומים נוחים, ובמשכנתא גבוהה ולטווח רחוק.

בקרני־שומרון עומדים להקים בקרוב ארבעה מיפעלי־תעשייה, רשימת בעלי־המיפעלים העומדים בתור כדי לקבל זכ־יון להקים את מיפעלם בהתנחלות, ארו־כה — ולא מטעמים אידיאולוגיים בילבד.

המרחק בין תל־אביב לקרני־שומרון הוא 50 דקות נסיעה. כיום כימעט בלתי־אפש־רי למצוא מקומות למיבני־תעשייה במרכז הארץ. גם מחירי המיגרשים המוצעים למיבני־תעשייה מרקיעים שחקים. בקרני־שומרון יינתן לבנות מיפעלי־תעשייה במ־חירים אפסיים, ובתשלומים, ומאחר וה־מקום קרוב יותר מכל איזור־פיתוח אחר למרכז הארץ, רבים עליו הקופצים.

ביניתיים גדלה והולכת רשימת המישפ־חות הגרשמות להתנחלות קרני־שומרון. מזכיר ההתנחלות מודה כי לא כולם באים למקום מטעמים אידיאולוגיים. ועדת־הקב־לה שתקבל את המישפחות המצטרפות, אחרי מיון קפדני, לא תשים את הדגש על אידיאולוגיה, ואילו בקרב האוכלוסייה נפוץ לאחרונה מונח חדש, על מישקל המו־נח האמריקאי Business with Pleasure. המונח הוא:

Business with Settlement.

הווי

בידור מישפטי

מיצעד מישפטי השבוע מוגש כשירות ?תיכוניסט המושבת

מיסדרונות בתי־המישפט מלאים בימים אלה תיכוניסטים מאונס. רובם סובבים סחור סחור ומחפשים מישפט מעניין. חלק מהם מגיעים בסופו של דבר אל מיב־חר מישפטי השבוע, אבל חלק נתקע ב־מישפטים משעממים וחסרי־חשיבות. לשם עזרה לתועים בדרכי המישפט אנו מגי־שים בזה סקירה של מיבחר המשפטים הנערכים השבוע בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב.

אינוס קבוצתי: בפני השופט אהרון אולסקר.

הנאשמים:

● גבריאל חשש (בן 25), מנהל עבודה במיפעל מתכת. מיוצג על־ידי אברהם אורן.

● מאיר פדל (בן 24), סוכן גלידה. מיוצג על־ידי צבי לידסקי.

● אריה והאב (בן 20), פועל מתכת. מיוצג על־ידי אסתר דורון.

● צדוק בן־ציון, שוטר לשעבר, מיוצג על־ידי עורך־דין שכטר.

התובעת: דרורה פלפל.

בבקשה שהגישה התביעה להחזיק את הנאשמים במעצר עד לסיום המישפט, טענו הסניגורים כי לא היה כל מעשה אינוס. כי הנערות שהשתתפו במין הק־בוצתי הן אומנם קטינות, אולם בעלות נסיון מיני מגוון ועשיר. כי הן רגילות במין פרוע ואורגיות, ולא התנגדו כלל. אי לכך ביקשו מהשופטים לא להחזיק את מרשיהם במעצר, אלא לשחררם. ה־שופט נעתר להם ושיחרר את כל הנאש־מים בערבות של 5000 ל"י.

רצח בכוונה תחילה: בפני הרכב שבראשו השופט בנימין כהן, וחבריו ה־שופטים אליהו וינוגרד ומשה טלגם.

הנאשם: עבד סלום, צעיר מוסלמי מ־יפו, מיוצג על־ידי מאיר זיו.

התובעת: דבורה ברלינר.

סלום נאשם ברצח אחותו הצעירה כומה. היא היתה מפגרת במובן גופני ונפשי, ומשתגלה לאחיה כי היא נמצאת בחודש החמישי להריונה, לקחה לרופא גינקולוג. זה העיד כי הסביר שמאוחר לעשות הפ־לה. לדברי התביעה חנק עבד את אחותו במו ידיו וקבר אותה בבור בבית־הקב־רות המוסלמי ביפו. לדברי הנאשם, ש־העיד כעד הגנה ראשון, הוא כלל לא תיכ־נן לרצחה. כל כוונתו היתה להפחידה כדי שתפיל. ואולם משהחלה מתחצפת ומק־ללת, היכה אותה, ופיתאום הרגיש כי הפסיקה לנשום.

רצח בכוונה תחילה: בפני הרכב שבראשו השופט דב לוין, וחבריו השופ־טים ישראל גלעדי ונחמיה בר.

הנאשמים:

● ישראל גרון (בן 35), בעל משחטה מרחובות. מיוצג על־ידי נתן קנת.

● צבאח חסון אבו־עמרה (בן 26), בדואי מבאר־שבע ועובד במשחטה של גרון. מיוצג על־ידי משה אהרון.

● חליל איברהים אבו־עמאר (בן 23), בדואי מבאר־שבע. מיוצג על־ידי אהוד שליש.

● עלי עיד אבו־עמרה (בן 26) תושב עזה ועובד במשחטה. מיוצג על־ידי אבר־הם ברקת.

התובעת: עדנה ארבל.

במישפט קשה ומורכב זה נאשם בעל המשחטה היהודי גרון, כי יחד עם צבאח תיכנן שכירתו של ערבי בשם עבד אל־מונעים, כדי שירצח את בעל המוסך מ־



השופט בנימין כהן
רצח אחות צעירה

רחובות, מאיר אזולאי, לדברי התביעה שילם גרון לרוצח השכיר 15,000 ל"י. הסיבה לרצח היתה סחיטות שסחט הקור־בן את גרון וצבאח. מאז חודש מאי 1978, טוענת התביעה, נהג אזולאי לסחוט סכו־מים גדולים מצבאח, בהשתמשו, בין היתר, בעובדה שצבאח נהג לקיים בקביעות יח־סים עם אשת מעבידו, גרון.

הבדואים פיתו את הקורבן לבוא עימם, בהבטיחם לו פגישה עם סוחר חשיש. הם תיאמו את מעשיהם, בחרו מקום לר־צח, וב־16 במאי 1978 חיכו הבדואים לקורבן, והביאוהו למקום הרצח. שם הת־נפלו עליו ודקרוהו באולרים מתקפלים. משניסה לברוח, פצוע וזב דם, ירה בו הרוצח השכיר שתי יריות מעודד. אחר כך נטלו את הגופה, הכניסוה למכוניתו של הקורבן, שפכו עליה בנזין והציתוה.

במעשה הרצח הממשי לא השתתף גרין כלל. הוא היה רחוק משם, בביתו. אולם לדברי התביעה הוא אשר שכר את ה־רוצח ושילם לו, וכן עזר בפרטי התיכנון.

כדורגל

האיש שהמציא

את הכדורגל

כאשר, לפני 15 חודשים, נכנס עמנואל שפר לכהונת מאמן ניבחרת הכדורגל של ישראל הצהיר, כי מטרתו הראשונה במעלה, היא להביא לכך שהניבחרת תשחק כדורגל התקפי ופתוח. „לא איכפת לי אם נפסיד 3:2, או 4:3, אך העיקר שנשחק טוב ונחזיר את הקהל למיגרשים ונגרום לכך שהניבחרת תהיה מקור משיכה לאוהדי הכדורגל כמו לפני שנים רבות.“

שפר אומנם אמר, אבל במציאות עשה את ההיפך. הוא סיגל לניבחרת ישראל סיגנון משחק הגנתי, המבוסס על הפתעת היריב בגיחות פתע ובמקום להביא את הקהל חזרה למישחקי הניבחרת, הרחיק את המעט, שעוד שמר אמונים לניבחרת הלאומית.

כך קרה, שעם סיומו של המישחק הבין־ארצי בין ניבחרות ישראל ובלגיה, לא היה בעצם הניצחון הישראלי 1:0, כדי להרשים את אוהדי הכדורגל שבאו לאיצטדיון בלומפילד ורבים מהם ליוו בשריקות בוז את המאמן הלאומי ושחקניו. הם לא הגיבו כפי שהגיבו, ביגלל התוצאה, שהיתה מחמיאה כשלעצמה, אלא ביגלל התצוגה העלובה בה חזו.

המאמן שפר, הידוע במיזגן החם, לא יכול לעכל את תגובת הקהל כלפיו ובשידור חי ברדיו אמר: „ביגלל הקהל השוביניסטי הזה אני שוקל אפשרות להפסיק לאמן כדורגל. בגילי איני מוכן שיצעקו לעברי: בן זונה.“ שפר הגיב כפי שהגיב, אבל מסקנות לא הפיק, והוא ממשיך להדריך את הניבחרת על פי דרכו. כאשר השאלה הגדולה היא — עד מתי יצליח להוליך שולל את קברניטי ההתאחדות לכדורגל בישראל?

חלון ראווה. כאשר מונה עמנואל שפר לתפקיד המאמן הלאומי, התחייב שלא לעסוק במיפעל להלבשה שבבעלותו ולהתמסר אך ורק לאימון הניבחרת, אולם במציאות פני הדברים שונים. שפר עסוק ימים ולילות במיפעלו המצליח ואל הדרכת הניבחרת מתייחס כאל האלטורה. ראשי ההתאחדות לכדורגל השלימו עם המצב שנוצר. המאמן שפר הבטיח עם כניסתו לתפקיד המאמן הלאומי, כי בכל מיקרה שבו לא יהיו הבדלי איכות גדולים בין שחקן ותיק לשחקן צעיר, יעדיף את הצעיר, אולם למרות זאת, הוא מציב בהרכב הבכיר של הניבחרת את קפטן הפועל כפר־סבא (מקום מגוריו של המאמן) יצחק שום, אשר לדעת רבים נגמר לו הסוס וצעירים טובים ממנו יושבים על הספסל.

שפר הבטיח עם כניסתו לתפקיד, כדרגל התקפי, והוא החדיר בניבחרת שיטה הגנתית. כמו־כן הבטיח כי יעבוד לאורך זמן עם צוות שחקנים מצומצם ופחות או יותר קבוע, אך ב־15 חודשי עבודתו הפך את הניבחרת הלאומית לתחנת רכבת. שחקן בא ואחר הולך וחוזר חלילה. עשרות שחקנים התאמנו כבר במדי הניבחרת מאז ה־1 בספטמבר 1977.

נוסף לכל האמור, לא מצא גם המאמן הלאומי, שפה משותפת עם עסקני ההתאחדות לכדורגל. כאשר הוחלט על מינוי מנהל לניבחרת (אברהם בנדורי) הוא התנגד לכך ואיים להתפטר ובמקום זאת החזיר לתפקיד המנהל את עובד ההתאחדות, יוסף דגן, אשר שגה קודם לכן הפסיק את עבודתו בניבחרת ביגלל... שפר. המאמן טוען, שעסקנים בהתאחדות לכדורגל מחכים לכשלונו, למרות שאלה מתערבים בעבודתו פחות מאשר בעבודת כל מאמן לאומי אחר בעבר. שפר מנצל כל הזדמנות כדי לנגח את מרבית מאמני הכדורגל בישראל וטוען, שהמאמנים בקבוצות אינם יודעים כיצד לעבוד עם שחקנים. שפר מחדיר אווירה רעה בכדורגל הישראלי.

ב־15 חודשי עבודתו עם הניבחרת הלאומית הספיק עמנואל שפר לעשות כל־כך הרבה דברים רעים לכדורגל הישראלי, אך לא מעשה טוב אחד. לא בכדי יש הטוענים, כי למרות שלכדורגל הישראלי יש כיום מיבחר של שחקנים כישרוניים ומצטיינים, עלולה ניבחרת ישראל לעמוד בפני שוקת שבורה עם סיום עבודתו של עמנואל שפר. המאמן הוא אומנם איש עסקים ממולח ומצליח אך אינו מאמן כדורגל המתאים להנהיג את חלון הראווה של הכדורגל הישראלי.

שני „שינים“. מפעם לפעם, כאשר מקשים על עמנואל שפר ומציגים בפניו שאלות מביכות, הוא מעלה על נס את הישגיו במישחקי הגביע העולמי במכסיקו 1970. האם הוא רשאי לנוח על זרי הדפנה? העובדות שונות בתכלית. ראשית, אין איש שינסה להתכחש להישגי 1970, אבל יודעי דבר מספרים ב־1978, כי לאחר ההפסד 2:0 לניבחרת אורגוואי בפתיחת מישחקי הגביע העולמי, איבד שפר את עשתונותיו ואיפשר לשני ה„שינים“ מרדכי שפיגלר וגיורא שפיגל להנהיג את הניבחרת בשני מישחקי התיקו נגד שבדיה ואיטליה (1:1 ו־0:0), על פי הבנתם, כשהוא קוצר בסופו של דבר את פרי ההישגים.

אבל גם אם לשפר היה חלק ניכבד בהישגי הנבחרת ב־1970, אין להתעלם מכך שמאז ועד 1977, לא תרם דבר ממשי לכדורגל ולא הדביק את התקדמותו של הכדורגל העולמי. יתרה מזאת — אחרי שסיים ב־1970 את תפקידו כמאמן לאומי, חתם על הסכם אימון עם קבוצת בית״ר ירושלים, אך אחרי כמה חודשי עבודה, שבהם נכשל בצורה בולטת, סיים את תפקידו. מאז לא אימן שפר קבוצה כלשהי וכאשר מעיפים מבט לעבר תקופות עבודתו השונות, עם קבוצות ישראליות, עולים כשלונותיו פי כמה על הישגיו האפסיים.

למרות כל האמור, מתנהג עמנואל שפר לפחות כמי שהמציא את הכדורגל. הוא פוסל בליגלוג עמיתים למיקצוע, מבטל עסקנים המשקיעים את זמנם ומירצם לטובת ענף הכדורגל וחווזר על הפזמון הקבוע: „תנו לי לעבוד בשקט...“

הסידרה הטלוויזיונית המותחת ביותר מתנהלת מאחרי המצלמה
הקרב על אלי

ב**מוצאי השבת** האחרונה שאלו עצמם רבבות צופי הטלוויזיה אותה השאלה: „מה קרה לכרמית גיא?“ כרמית, הידועה כאחת הקרייניות הטובות בטלוויזיה, קראה את מהדורת מבט כקריינית מתחילה וכושלת. היא התבלבלה. חזרה על עצמה ולא היתה יכולה להסתיר את מבוכתה.

כרמית עצמה הסבירה אחר־כך, כי המכשיר המקרין את הטקסט מול פני הקריין היה מקולקל וזו הסיבה לקריאתה הגרועה, אולם לא היה אדם בטלוויזיה, כהנוביץ גרמה לכרמית להיות מתוחה ונרגשת.“

פרשת המשולש הגיבחי שהיכתה הפעם בטלוויזיה, פרשת כרמית גיא, דינה כהנוביץ ואלי שאלתיאל, היא הנושא היחיד שמדברים עליו היום בבניין הטלוויזיה ובבתי־הקפה של ירושלים. הידיעה על נישואיה הצפויים של כרמית, לצייר ירושלמי בשם אלי שאלתיאל (העולם הזה 2151), היכתה בתדהמה כל מי שמכיר את כרמית, ועוד יותר, את מי שמכיר את דינה כהנוביץ, עוזרת תחקיר בתכנית עלי כותרת. כיוון שמי שהכיר את דינה ידע, כי היא החברה של אלי שאלתיאל, והיו גם שסיפרו כי שמעו ממנה, שהיא ואלי עומדים להינשא.

בטלוויזיה נוצרו מייד שני מחנות: בראשותו של המחנה הראשון עומדות ידידותיה של דינה, בעיקר המפיקה בפועל של עלי כותרת ורד ברמן והקריינית שרי רז, שהיא שכנה וידידה טובה של דינה, אשר טענו כי כרמית חטפה את אלי „בצורה ניבזית,“ מידיה של דינה. ואילו בראשותו של המחנה האחר, עומדת הקריינית דליה מזור, אשר טענה כי: „איש לא חטף אף אחד. אלי גמר מזמן עם דינה, הכיר את כרמית, השניים אוהבים ומאושרים.“

עד כאן הסיפור הוא מעשיה רכילותית שרבים כמותה בכל חברה. אולם הוא קיבל ממדים מגוחכים, כאשר אל ביתו של אלי, ומאוחר יותר גם אל ביתה של כרמית, החלו להגיע בשעות הקטנות של הלילה שיחות טלפוניות, שבעליהן לא טרחו ברוב המיקרים להזדהות. כשאלי היה עונה על הטלפון, היה מקלל אותו קול נשי בשפת הרחוב, ערוך השוואות בין דינה לבין כרמית. ומציע לו להסיק את המסקנה מההשוואה ולחזור אל דינה. אך השיחות שהגיעו לביתה של כרמית היו גסות עוד יותר, וכרמית כונתה בהם בשמות גנאי והואשמה ב„גניבתו של אלי.“

כמובן — אלי וכרמית אינם חושדים שדינה עצמה היא המטלפנת אלא בידידותיה, החושבות כי הן נוקמות את נקמתה של חברתן. באחת השיחות, באמצע הלילה, הזדהתה המדברת. היתה זו ורד ברמן, ששאלה את אלי: „כיצד יכולת לעשות את זה? הלוא דינה היא פי אלף יותר בן־אדם ויותר חתיכה מכרמית. תראה שעוד תצטער על כך.“



עוזרות־הפקה כהנוביץ וברמן
„היא לקחה אותו ממנה!“



שדרנית גיא
„לא נכון!“

בעוד רבים מאשימים את כרמית בהתנשאות ובגינונים של כוכבת, דינה היא אחת הדמויות האהודות בירושלים. כשהיתה דינה תלמידה בצלאל זכרו אותה רבים כצעירה מיניאטורית ומלאה. אולם לדינה קרה מה שקרה לברוזווז המכוער. במשך השנים היא אומנם לא גבהה, אך רזתה מאוד והיום היא אשה חטובה, מושכת ושופעת נשיות. רבים מוקסמים מאישיותה. דינה היא צעירה מלאת מרץ, המוקפת תמיד בידידים וידידות רבים. דירתה במרכז ירושלים, חורבה ערבית עתיקה, שאותה שיפצה ושהפכה ארמון ממש, משמשת כאחד ממוקדי הבידור והמיפגש לירושלמים ובעיקר לעובדי הטלוויזיה.

גורל, הטיול לרומניה

פני חודשים אחדים פגשה דינה את אלי שאלתיאל, אף הוא דמות מוכרת היטב בירושלים. קיסמו של אלי אינו דווקא בחיצוניותו. אולם ההיסטוריון הצעיר, החוטא לעיתים בכתיבת ביקורת למוספים הספרותיים, הקסים את דינה, כפי שהקסים מאוהר יותר את כרמית, בישיותו. העובדה שאלי הוא אלמן, (אשתו נפטרה לפני ארבע שנים) ואב לבן, אורי בן ה־8, שאותו הוא מגדל בעצמו, רק הוסיפה, לגבי דינה, לקיסמו של אלי. „בעיקר אהבתי את אורי, ואת היחס של אלי לאורי,“ סיפרה דינה. „אורי הוא ילד מקסים והצורה שבה מטפל אלי באורי נהדרת.“ גם כרמית מציינת את היחס בין האב לבנו: „אלי מטפל באורי כמו אבא ואמא גם יחד.“

הרומן בין דינה לאלי התפרסם במהירות. הם נראו בכל מקום ביחד, לעיתים עם אורי ולעיתים בלעדיו. דינה נראתה פורחת ומאושרת, והיה ברור לה ולכל ידידיה כי החתונה קרבה. כאשר יצאה דינה, לפני שבועות ספורים, לטיול קצר ברומניה, הביא אותה אלי לנמל התעופה, והשניים נפרדו כזוג אוהבים. יום אחרי שחזרה דינה מרומניה, לקח אותה אלי לשיחה. באותה שיחה סיפר לה על מה שהתרחש בזמן היעדרה מן הארץ.

ובזמן זה התרחש הרבה. כשהיתה דינה בחוץ־לארץ ניפגשו כרמית ואלי אצל ידים. כעבור יומיים החליטו להתחתן. „אלי אמר לי שהוא סיים את הפרשה עם דינה עוד לפני שהכרנו,“ טוענת כרמית, „ואני מאמינה לו. חבל לי על דינה, היא ילדה נחמדה, שאולי השלתה את עצמה, אבל מה אשמים אלי ואני? אנחנו נתחתן על אפם ועל המתם של כולם. אני לא יודעת בדיוק מתי, את זה אלי יחליט.“

דינה עצמה לא הסכימה להתייחס לפרשה ואילו אלי אמר: „אני לא רוצה להוסיף על זה מילה.“

משרתם של כל האדונים

(המשך מעמוד 31)

עם איסר שבא במיוחד לתל־אביב. נסענו לרחובות וסרנו שם לבית־קפה, אנו ורע־יונותינו. איסר בא, ערב נסיעתו החטופה לחו"ל, להציע תגובה לשיטצתם המשותפת של „למרחב" ו„הבוקר", המגוללת על מפא"י נסיונות להתקשר עם היטלר בימי מילחמת־העולם לשם הצלת היישוב מ־פלישה.

יום ראשון, 10.7.55.

איסר שחזר מחו"ל בא לפי בקשתי, דיווח על הרפתקאותיו בפאריס, ונמלכתי בו כדת מה ייעשה בהבוקר, שפירסם היום את אשר גנז ביום ו', אכן במהדורה מקו־צרת ומאופקת — לא פגע בשירות (הבי־טחון הכללי) כשלעצמו אבל התריע על היות מכשיר ממלכתי זה משועבד כליל לתעלולי מפא"י.

טילפנתי אחר־כך לעורך דבר כיצד לה־גיב ובהצות, לאחר שחזר איסר לתל־אביב והשתתף בעריכת הפרשה, קרא (חיים) שורר באוזני טלפונית את הנוסח שחיבר.

יום שני, 3.10.55.

איסר, שחזר אתמול מנסיעתו לארגנ־טינה — שם נזדמן בדיוק בשעת המהפכה הגדולה של מיגור פרון — בא לשיחה בעניין מיוחד שבמיוחד. נקודת המוצא הוא אותו שדר שהגיע מוושינגטון: „אנו מתפלאים לשתיקתכם" — לעת כזו.

מאותו מקור הגיעתנו ידיעה ערב הת־קפתנו על חאן־יונס, כי נאצר התכונן ל־התקיף את ישראל, אבל עלה בידי ביירוד להניאו מביצוע זממו. שואל איסר: „לשם מה מוסרים לנו דברים אלה ממקור כה פנימי וכה מוסמך במנגנון השילטון של ארצות־הברית? בשום פנים לא סתם כסי־פור מעניין."

הוא מסיק כי כוונתם לרמוז לנו כי לדידם ידינו חופשיות ותבוא עלינו ברכה אם נפעל נועזות. ושוב הוא שואל: „מדוע לא נזפו בנו אף במלה אחת על חאן־יונס? לא מפני שמיבצע זה היה מוצדק מבחינה מוסרית, אלא משום שהיה רצוי לארצות־הברית מהצד המדיני. ומשום מה? משום שכבר אז היתה ידועה לארצות־הברית המתקת הסוד בין נאצר לבין הרו־סים ולכן שמחו לעשיית שפטים בו."

עכשיו ברור לאיסר כי ארצות־הברית מעוניינת במיגורו של נאצר ובחורבן מיש־טרו, אבל לעת עתה אינה מעזה לנקוט כנגדו באמצעים שנקטה ב(הפלת ממשלתו השמאלנית של ג'קובו ארבנז ב־1954 ב)גואטמלה וב(הפלת ממשלתו השמאלנית של מוחמד מוצאדק ב־1953 ב)פרס — ואפשר אין אמצעים כאלה ברשותה לגבי מצריים, ולכן כדאי לה שמלאכתה תעשה בידי ישראל. אמנם אין לנו לעצמנו כל עניין לשמש שבט מוסר ארצות־הברית כלפי מצריים, אבל יש לנו חשבון שלנו עם נאצר ודווקא אם נמהר לסלקו יתבלט יותר האופי העצמאי של פעולתנו — נקודה זו נשארה בלתי מוסברת.

קיצורו של דבר, איסר מציע, בכל חומר הרצינות ובכל כוח המחץ שהוא מסוגל להם במאמץ של שיכנוע, לבצע עכשיו את תוכנית כיבוש הרצועה. לשעבר, כש־דרשו זאת בן־גוריון ודיין, הוא היה בעצה אחת עימדי נגד המיבצע. הנימוקים היו שניים — חששנו בצדק לתגובת מועצת־הביטחון והמעצמות — הפעלת ההצהרה המשולשת וכו' — ולא ידענו מה נעשה בפליטים — יותר נכון ידענו כי זו תהיה פורענות אשר לא נעמוד בה.

כיום נשתנה המצב וצפו גורמים חדשים המכריעים לטובה „עת לעשות". ראשית, גילוי הנפט בקירבת הרצועה. אסור להפ־קיר נכס זה לסכנת התקפה וחזרבן, הגנתו מחייבת השתלטות על הרצועה, כל שכן אם גם בה ייתכנו מקורות של נפט. שיקול זה בלבד דיו להכריע כנגד פור־ענות הפליטים. שנית, בגידת מצריים ב־מערב. עובדה זו מחסלת את סכנת הת־ערבותן המזויינת של המעצמות נגדנו. אבל אם יוחלט לפעול יש לפעול מייד, יען כל יום יקר. אם לא ננגוד את הברזל בעודו חם — זאת אומרת, אם לא נהלום בנאצר כל עוד ההתמרמרות עליו ברחבי דעת־הקהל המערבית בשיאה — יש לח־שוש כי נחמיץ את השעה; עלול להתחיל תהליך של התפייסות, שסימניו הראשו־נים מבצבצים כבר בעיתונות, ואז יאבד אותו הרקע הנוח למיבצע כזה מצידנו, שכיום עודנו קיים.

התרשמתי מאד מטיעון זה עד שנקפני לבי: על שום מה לא התעוררה במוחי יוזמה כזאת? אמנם זה כבר אני הוגה באפשרות של כיבוש הרצועה ותוהה על הצטרפות נסיבות שתאפשר אותה; מדוע איפוא, לא עלה על דעתי כי הנה הגיעה שעת הכושר? עם זאת הרגשתי כי הרצא־תו של איסר לא מיצתה את כל השיקו־לים...

לא יכולתי שלא לשתף מישהו בשקלה וטריה שעורר איסר בהצעתו. הפור נפל על תקוע*. תגובתו היתה קולעת יותר מדי למרחוק. מה בצע בכיבוש הרצועה עם איסר שבא במיוחד לתל־אביב. נסענו בלבד? זה מניח עיקר הבעיות התלויות בינינו לבין מצריים ללא פיתרון — יתר על כן, הן נשארות אז במצב יותר חמור מעכשיו. כדאית פעולה נועזת אם נהיה מוכנים להמשיך במילחמה עד להכתבת תנאים — או עד לקום מישטר חדש על חורבות מימשל נאצר והכת הצבאית, שיהא מוכן להסיק מסקנות מרחיקות: לכרות שלום ולחסל את החרם וההסגר.

„אותו מוסד סתר"

יום שלישי, 4.10.55.

התעוררתי תוך מחשבות ולבטים על הבעיה שהעמידני בפניה איסר. יותר ש־הירהרתי, פחות ראיתי את הדבר מעשי וכדאי. אי הביטחון כי אותם רמזים שנמ־סרו לנו מאחורי הפרגוד של אותו מוסד סתר (סי־איי־אי) משקפים באמת את שי־קול דעתם של הבית (הלבן) והמחלקה (מחלקת המדינה) ואם נפעל לפיהם לא נקדיח תבשילנו ללא תקנה...

יום רביעי, 19.10.55.

בבית בא אלי איסר ובידו תזכיר נרחב ויסודי על מילחמת מנע שהוא מחייבה בתוקף מוחלט...

„הזקן"** מתוח מאד וכל הגיגיו כנראה במילחמה הקרובה.

יום שלישי, 27.12.55.

אחר כך בבית. איסר: בן־גוריון נכנע (בעניין „כינרת" ***) ודיין עשה על דעת עצמו.

יום רביעי, 28.12.55.

לשיחה איסר איתי — „השליתני" (— אמר משה שרת לאיסר; על זה השיב איסר?:) זה בדיוק היה הלך רוחו (של בן־גוריון) אך כאן (ב„כינרת") פרץ לגמ־רי, נראה שלא תפס היקף העניין; משה דיין (אמר) בסגל הפיקודי: ממשלה זו לא תכריז מילחמה, אך נגיע לכך על־ידי תקריות.

שבת, 31.12.55.

איסר על עניינים אחרים, (לדבריו) ברור כי פני בן־גוריון למ"מ (למילחמת מנע), לכן עליו (איסר) לנסוע לאלן דאלס ****.

יום ששי, 6.1.56.

איסר לקראת נסיעתו (לארצות־הברית) — למסור (שם) לגולדה, איך יבוא השליח (האמריקאי לתיווך ישראל־מצריים) מה שהוא (איסר) יסביר לאח (אלן דאלס).

יום חמישי, 19.1.56.

איסר מרוצה משיחתו עם האח, אף מילה על טדי.

יום שלישי, 12.6

אחר הצהריים ישיבה ממושכת ורבת עניין של „הוועד הערבי העליון": דיבון, פלמון, הראל, הרכבי. ראש המדברים היה ג'וש שחזר ממסעו והירצה ארוכות וחשו־בות, נתהדק הקשר עם (אדיב) שישקלי (הגולה) ונקבעו מסמרות לגבי שיתוף פעו־לה איתו לאחר שיחזור — אם יחזור! — לשילטון בסוריה. הותוו קווים להתקשרו־תנו עם ארצות־הברית על רקע זה.

עמיתי איסר בוושינגטון פנו אלינו ב־הצעת טיכוס עצה משותף לגדיעת גאון עוזו של נאצר ואין כתוכנית הסורית יאה לפיתחון המו"מ איתם. אישרתי התקש־רות נסיונית עם קבוצה מצרית מסויימת. הובהרו סיכויים ממשיים לפעולה משותפת עם מיפלגת „האומה" בסודאן, שאחד ממנ־היגיה עומד לבקר בארץ לשם שיחות יותר מעמיקות.

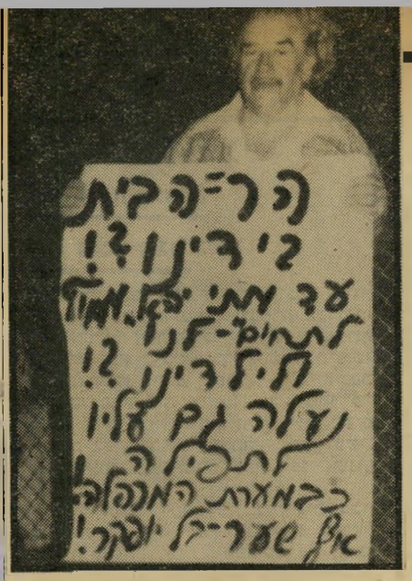
---

* יוסף („ג'ו") תקוע — לשעבר נציג ישראל באו"ם.

** כינויו של בן־גוריון.

*** הכוונה למיבצע כינרת, שבוצע על־ידי צה"ל שבועיים קודם לכן, וחיבל ב־סיכויי הפגישה עם עבד־אל־נאצר.

**** אחיו של שר־החוץ האמריקאי, פוסטר דאלס, ומי שהיה ממונה על הסי־איי־אי.



מיהו האיש המצולם ביותר בישראל, הנמצא בכל מקום והמציץ מאחרי גבם של כל גדולי המדינה

ראים אותו בטלוויזיה כימעט מדי יום ביומו, בכל פעם שיש אירוע פו־ליטי, או אחר, הוא מחייך מאחורי גבם של המצולמים. בכל אסיפת בחירות, בכל כינוס מיפלגתי, בכל פעם שראש־הממשלה, ולא חשוב איזה ראש־ממשלה, מופיע, אפ־שר להבחין בשערו המקורזל, במשקפי הקרן העבים שלו ובמצחו הגבוה, כשהוא מציץ מאחורי הגב של המרואיין, מנענע בראשו, בהסכמה או שלא בהסכמה, ושולח מבט תמהוני לעבר מרכז המצלמה.

לעיתים יש לו גם הופעות סולו, ה־מצלמה קולטת אותו, כשהוא מפגין ב־רחוב, כשעל גופו או בידיו כרזות גדולות כתובות בכתב־יד. באסיפות סוערות קו־לטת אותו תמיד המצלמה כשהוא צועק, מוחה, מתווכח עם שוטרים, נדחף על־ידם, שולח אגרוף קמוץ.

האיש המצולם ביותר בארץ הוא יהודי ירושלמי בשם יצחק שמואלי, עיתונאי לשעבר, איש מיפלגת חרות, או כפי ש־הוא מגדיר את עצמו: „אני שייך למי־לגה קטנה של אנשים שאיכפת להם, איכ־פת להם כל דבר."

כשהתכנס מרכז חרות האחרון הוא הפ־ריע, כימעט כמו כולם, לנאומים שהגנו על בגין, והפריע בקריאות־תמיכה לנואמים שתקפו את בגין. כל מי שהיה באולם הכיר אותו, והוא לא הפסיק לפזר הערות ועקי־צות בפה נדיב, עד שמישהו צעק לו: „שמואלי, הטלוויזיה הפיקה לצלם, אתה יכול לשבת בשקט."

ושמואלי ישב בשקט.

הכל מכירים אותו, ומעט מאד מכירים אותו באמת. רק בני משפחתו הקרובים ביותר יודעים, כי יש לו גם שם פרטי, יצחק, ורק אשה אחת, רעייתו מטילדה, מכנה אותו בשם זה. „כולם קוראים לי שמואלי," הוא מספר, „האוהבים שלי ו־השונאים שלי. כולם קוראים לי שמואלי."

שמואלי שומר על הפרטיות שלו. הוא לא אוהב שידעו היכן הוא גר, מה גילו ובמה הוא עוסק. „מכירים אותי מהה־פעות הפוליטיות שלי," מסביר האלמוני תדרות העובדים הלאומיים ולכתוב לעיתון המשקיף. „הייתי חבר באצ"ל, חבר נאמן, יותר מכל אלה שהיום מספרים שהיו באצ"ל, אם כי לא הייתי לוחם פעיל," הוא מודה. „הכוח שלי איננו בידי אלא בלשון שלי ובעט שלי, לא רק זו הכו־תבת כרזות, אלא גם זו שכתבה מאמרים לעיתונים."

עם קום המדינה התפרק המשקיף. חרות הקימה לה עיתון אחר, שנשא את שמה. אחר כך התאחד העיתון חרות עם העיתון הבוקר, של הציונים הכלליים, ובתקופה מסויימת יצא לאור עיתון משותף היום.

שמואלי התמנה לכתב חרות בכנסת. „ירשתי את שלום רוזנפלד, שעבר ל־מעריב. היום רוזנפלד הוא עורך מעריב ואני חצי פנסיונר," אומר שמואלי. כשעבר להתגורר בירושלים, ככתב פרלמנטרי, הוא פגש במטילדה, אשה נאה, בת לעדה ה־יוונית, והשניים נישאו. „קשה לי לחיות איתו," מודה מטילדה, „הוא איש טוב, ואם לא היה באפשרותו להגיב על כל דבר, להפגין בגלל כל דבר, ולמחות נגד כל מה שלא מוצא חן בעיניו — חייו לא היו חיים."

לשמואלי ולמטילדה בן בשם דווידי. הבן למד עד לפני שבוע בפנימיה הצבאית. „רציתי שיהיה חייל וישכח מבית"ר," מס־פר שמואלי. „הכוונה שלי לא לבית"ר ולחרות, אלא לבית"ר ירושלים. הקבוצה הזאת היא ממש האוויר והמים של דווי־די."

האיש מאחרי הגב

שמואלי, שהתגלה כאדם קשוח וכנביא־הזעם הנצחי של תנועת־החרות, הוא איש רך לב כאשר הוא מדבר על בנו או עם בנו. „בא אלי מי קינד," הוא אומר לו ב־עברית מתובלת באידיש, „אתה רוצה ש־אבא יעשה לך כוס תה? לא טוב לשתות דברים קרים בחורף."

נזיפה למזכיר האו"ם

ב שנת 1950 התמנה שמואלי ככתב חרות לאומות־המאוחדות. „נסענו אז שלושה שבועות באוניה," מספרת מטילדה, „וזה החופש היחיד שהיה אי פעם לשמו־אלי בחיים." שמואלי מודה כיום, כי ב־ראש סדר העדיפויות שלו היתה משימה אחרת, לא עיתונאית כלל, מטעם הממ־נים: לגייס כספים לתנועת־החרות, ורק אחר כך לכתוב לעיתון שלה.

„לזה אני לא מוצלח," מודה הוא, „לכן נכשלתי בתור עיתונאי. „אולם אי אפשר ללא שערוריה שמואלית טיפוסית. כאשר חזר מי שהיה מזכיר האו"ם, דאג האמר־שלד, מביקור בישראל, ונודע ברבים כי אל למושב." ומאז קם והיה המושב רמת רזיאל.

מחרות הוא עבר להיום. היום נסגר ו־שמואלי מצא עצמו בלי עבודה ועם הרבה כעס בלב על עורכו האחרון של היום, יצחק („איז'ו") רגר. „בגלל רגר סגרו את העיתון," פוסק שמואלי. „הוא האשם בכך שלעיתון היו גרעונות והפסדים. היום רגר הוא העוזר של דולצ'ין בסוכנות. שם הוא מסתדר מצויין, כי בסוכנות רגילים לגרעונות, ואותי זרקו אז לכלבים. השאירו אותי בלי פרנסה. אבל בעצם אני לא רוצה להשמיץ את חרות, את הבית שלי, אז לא אספר את זה.

„אבל לא היתה לי עבודה, ומאז אין לי עבודה. יש לי חצי פנסיה מקופת־חולים של העובדים הלאומיים, שם עבדתי בחצי משרה, ומזה אני מתפרנס. זה מספיק לי לאוכל, לבגדים ולקנות את הבריסטו־לים שעליהם אני כותב את הכרזות שלי."

ביתו של שמואלי, בשכונת טלביה ב־ירושלים, מלא ספרים — „זה לא עולה כסף, אספתי אותם במשך שנים" — ויצי־רות אמנות. הרבה מאד תמונות של רבנים, מראות של מחנות־ריכוז, הכותל המערבי וציורי המרד. „אני קונה ציורים לא לפי



שמואלי מאחרי מנחם ועזיזה בגין
להגיב על כל דבר



שמואלי מאחרי גולדה מאיר
להפגין בגלל כל דבר

הפוליטי שלו, באיזו מיפלגה הוא תומך, והאם הוא נץ או יונה. שמואלי עצמו עוזר להגביר את אי־הבהירות. כאשר זכה מר־דכי („מוטי") קירשנבאום בפרס ישראל לטלוויזיה, עמד שמואלי, כמפגין יחיד, מול תיאטרון ירושלים ומחה על כך. קירשנ־באום, אבי ניקוי ראש, היה שמאלני מדי עבורו. הוא אפילו העז להשמיץ יותר מדי את חיים לנדאו, מחרות.

כאשר הפגין מוטי אשכנזי, אחרי מיל־חמת יום־הכיפורים, מצאו הכל את שמואלי לצידו. הוא אומנם בא להפגין נגד אש־כנזי, אולם אחוות לוחמים־מפגינים הניאה אותו להיות נחמד עם אשכנזי, כך שרבים טעו לחשוב כי הוא מפגין יחד עם אש־כנזי.

אחר כך הפגין שמואלי בעד בגין. בכל מקום שבו היה בגין, שמואלי היה הולך אחריו כצל, מהנהן בראשו למשמע כל מישפט שיצא מפי המנהיג. אולם הוא לא הסתפק רק בכך. הוא עקב אחרי מת־נגדי בגין, כמו יצחק רבין, שימעון פרס, ויתר אנשי המערך, הפגין נגדם ותמך בבגין.

כאשר עלה סוף־סוף מנחם בגין לשיל־טון, חגג שמואלי עד בלי סוף והפך בן־בית אצל ראש־הממשלה, בבית המיועד לראש־הממשלה. אולם כשחתם על הסכם קמפ־דייוויד, הוא הקים לו אוייב נחרץ מבית — שמואלי החל להפגין. וכמו ש־הפגין בעד בגין, כך הפגין עתה נגדו.

רבים טוענים לכן, כי אינם מכירים את דעותיו ואת השתייכותו המיפלגתית. מתנגדיו, ואלה שבזים לו, אומרים: „הוא פשוט נהנה להפגין. הוא יוצא בהפגנות נגד כל דבר." המתנגדים החריפים יותר פשוט מבטלים אותו: „שמואלי אוהב להו־פיע בטלוויזיה, לכן הוא מפגין. ברגע שיפסיקו לצלם אותו והוא לא יופיע עוד עם השלטים שלו ולא יקרא קריאות מחאה. האיש חולה פרסום, ויש לו קשרים עם כתבי טלוויזיה, ישראלים וזרים, המודיעים לו היכן הם עומדים לצלם, והוא מופיע שם."

לשמואלי עצמו יש הסבר אחר לגמרי: „אני לא ישבתי בלטרון, וגם היום אינני נמנה על אנשי מינזר השתקנים."

אלבום ההפגנות של שמואלי יכול לשמש ספר הזכרונות של הטלוויזיה הישראלית. כאשר סערו הרוחות סביב נושא הר־הבית, התייצב שמואלי נגד טדי קולק ומירון בנבנישתי בהפגנה משלו. ופעם, כאשר היה קיסינג'ר בארץ, ארב לו שמואלי בפינות שונות, עם שלטיו, והקדים בכך פעמים רבות את גוש־אמונים וצעירי חרות. כאשר נסע בגין לארצות־הברית, היה זה הוא סרב להחתים את דרכונו בחותמת ישראלית וסרב לנסוע לירושלים, לא יכול היה שמואלי להתאפק עוד. במסיבת עיתו־נאים שערך האמרשלד, שבה השתתפו 500 כתבים זרים בניו־יורק, נזף שמואלי במז־כיר האו"ם. למחרת הופיעה בניו־יורק טיימס ידיעה על התקרית ושמואלי שומר את העיתון עד היום.

כשחזר לישראל היה שמואלי ממקימי מושב בהרי ירושלים. הוא רצה כי יקראו למקום על שם דויד רזיאל, מפקד האצ"ל, שנהרג לפני קום המדינה בעיראק. הסוכ־נות התנגדה לכך. שמואלי לקח עימו למשרדי הסוכנות את חברו מאצ"ל, יחז־קאל בן־חור (אלטמן), ויחדיו פנו אל הפקיד האחראי על השמות. כאשר עמד אותו פקיד בסרובו, שלף אלטמן תת־מיקלע סטן ודרך אותו. „אמרתי לפקיד כי אלטמן הוא משוגע ועצבני," מגלה היום שמואלי את הסוד, „והוא אישר מייד את השם רזי־השם," מסביר שמואלי, „אלא רק כאלה שמוצאים חן בעיני, ואם הם במחירי הז־דמנות."

מחאה נגד הטלוויה

ב עיות הפרנסה של שמואלי פוגעות גם ביעילותו כמפגין. „אין לי כסף לקנות מכונית, אז קורה הרבה פעמים שאני מאחר להפגנות," מגלה האיש שההפ־גנות החזירו אותו אל מורשת אבותיו. „באחרונה נעשיתי דתי יותר, ומזה חמש שנים אני מניח תפילין." והדת הולכת אצלו, כמובן, עם הלאומיות. בית־הכנסת שבו הוא מתפלל הוא בית־הכנסת על־שם עולי־הגרדום בירושלים.

כיום מוכר שמואלי כמפגין הנצחי. יש־נם כאלה שאפילו אינם יודעים מהו הקו



שמואלי (מימין) מאחרי מנחם וחסיה בגין (משמאל אליהו בן־אלישר)
למחות נגד כל דבר

האיש מאחרי הגב

(המשך מעמוד 43)

שמואלי שהמתין לו בנמל־התעופה בן־גוריון.

ביחס לבגין, אישיותו של שמואלי מפוצלת. „הוא עורר את החשד שלי, לאחר שנים כה רבות שבהן האמנתי בו, כאשר פרש מממשלת הליכוד הלאומי. אז לא העזתי להפגין נגד בגין, חשבתי שאולי אני טועה. אבל היום, אחרי קמפ־דייוויד, עברתי את מחסום הדרך־ארץ בהתייחסות לבגין. אם היתה גולדה חותמת על הסכם כזה, היינו מרימים את בית־ארלוזורוב."

אבי אבות המפולת

שמואלי כועס על בגין, כמו שילד כועס על מבוגר שהכזיב: „מה שהוא ניסה לעשות לנו בעניין פרופסור שווה? מה בכלל שווה שווה? איך הוא מעז להתייצב לחבר את יום־השואה עם תשעה באב? ודווקא בדור הזה. מי נתן לו את הזכות להעלות הצעה כזו על דל שפתיו. איזו כלכלה יש במדינה, שהשרים העלו לעצמם את המשכורת?"

אולם לא רק על מנחם בגין גיבש לעצמו שמואלי דעות מוצקות. על כל הישים שבהם הוא תמך, ולמען עלייתם לשילטון הוא נלחם במשך שנים רבות, בלהט שמואלי אופייני, יש לו הגדרות פרטיות משלו:

שר־החקלאות, אריק שרון: „טרמפיסט, אין לו שורשיות מדינית."



שמואלי עם באטה קלארספלד



שמואלי עם מוטי אשכנזי (1974)

„כוחי בלשוני ובעטי"

שר הבינוי, גדעון פת: „אפס, פסיק, עריק ויורד. לא הריח אבק־שריפה ולא נגע בפארבלום."

שר־הביטחון, עזר וייצמן: „פלייבוי. אלוף האווירייה שהפך לצנחן. לך שמיים לך הארץ תשאר כותרת לילדינו במקום בשבילנו. דוברו של סאדאת."

שר־החוץ, משה דיין: „סר הביטחון, אבי אבות המפולת."

שר־הבריאות, אליעזר שוסטק: „כשפעם הייתי נגדו, בוויכוח פוליטי, הוא הפסיק לי את הפנסיה לכמה חודשים."

שר־המישפטים, שמואל תמיר: „שמואל תמיר שכה רבות המיר."

ראש לישכת ראש־הממשלה, יחיאל קדישאי: „ציניקאי וסטיריקאי."

דובר ראש־הממשלה, שלמה („נקדי") נקדימון: „הוא בכלל לא יודע אנגלית, אז איך הוא יועץ לעיתונות?"

ח"כ־לשעבר, יוחנן באדר: „זרקו אותו לכלבים."

שר־בלי־תיק, חיים לנדאו: „בובה!"

ועל עצמו: „בגין והחברים שלו שכחו אותנו, את הוותיקים. איך זה יכול להיות שאדם כמוני יסתובב סתם ככה, ללא פעילות ממוסדת?"

היחיד שאותו עדיין לא תקף שמואלי הוא זאב ז'בוטינסקי. „אותו אני מעריץ ותמיד אעריץ."

שבועון „לאשה" ו„קלסיפופ" ארגון ארועי בידור בע"מ

מציגים

מופע השנה - דיסקו ישראל

התחרות לבחירת אלוף ישראל - במסגרת אליפות העולם בריקוד הדיסקו

2 הופעות בלבד ברחבי הארץ ● הבטח לך מקום ורכוש כבר עתה כרטיס!

אליפות אזור המרכז בתל־אביב „בית החייל" יום רביעי 29.11.78 בשעה 9.00

כרטיסים לקהל הרחב ב„הדרן", אבן־גבירול 90, טל. 248844 ובכל המשרדים בגוש דן

אמנים אורחים שילוו את הערב: זמרת הדיסקו **שרי**, מנחה **שוש עטרי**

מופע הגמר - אליפות הארץ בריקוד הדיסקו במסגרת אליפות העולם

בתל־אביב „היכל הספורט" מוצ"ש 2.12.78 בשעה 9.00

את הערב ילוו זמרת הדיסקו שרי, בליווי להקת ריקוד ג'אז־דיסקו 78, האמן בדרן דורי בן־זאב

תנחה שוש עטרי

אלוף הדיסקו הישראלי ישתתף באליפות העולם שתיערך בלונדון ב־10.12.78, ותשודר בטלוויזיה במרבית ארצות העולם. הוצאות הטיסה והארוח על־חשבון המארגנים. לזוכה בתחרות הגמר בלונדון יוענקו פרסים ומתנות בשווי של כ־16,000 לישי"ט (למעלה מ־600,000 ל"י). כדי להשתתף בתחרות, פנה לקבלת התקנון למשרדי ההפצה הראשיים, בת"א: „הדרן", אבן גבירול 90, טל' 248844, בחיפה: „גרבר", טל' 84777 ובבאר־שבע: „מרקור", טל' 77421.

הפקה: איתן גפני. משרד ההפקה: רמברנדט 18, תל־אביב, טלפון 229176-7

צל"ג

זוועה טלוויזיונית

● לזמרת **ריקי גל**, שהגיעה לשיא הטעם הרע בניינועי־עכו־וקול שנקראו „דיסקו־חסידיות", בתוכנית עלי כותרת. בוולגריות מבחילה ערכה ריקי, בעזרת שתי מיסכנות שנראו כבובות דביליות בשרוולים ארוכים, הצגה שהיתה פארודיה גרועה על שירו של **צביקה פיק**, ש־נשמע כפארודיה הגרועה של שיר חסידי. המיסחריות הלאומנית־דתית המתקתקת של פיק („אדושם"), בצירוף הצעקנות ה־פסבדו־דתית של גל ותנועותיה המגוח־חכות, סיפקו לטלוויזיה כמה דקות מבי־כות ודוחות מאין כמותן.

מאחרי המסך

חלבי יפרוש?

נראה כי הטלוויזיה עומדת להפסיד את אחד הכתבים המוכשרים, אם כי גם ה־מסעירים ביותר שלה, **רפיק חלבי**.



זמרת גל
נענועי ירכים

הוא עומד לצאת לארצות־הברית, לעבור קורס לטלוויזיה באוניברסיטת הארווארד.

לאחר שובו יהיה על חלבי לשקול שתי הצעות שהופנו אליו. האחת: לשמש כתב לענייני ירושלים והשטחים המוחזקים מט־עם אחת מרשתות־הטלוויזיה האמריקאיות הגדולות. השנייה: לשמש ככתב בישר־אל של עיתון אמריקאי גדול.

הדו"ח צונזר

יושב־ראש ועדת־החינוך של הכנסת, ח"כ **אורה נמיר**, דרשה לפני כשבו־עיים לקבל לידה את הדין־וחשבון הפ־נימי של מבקרת רשות־השידור, **רומא אבישי**. נציגי הרשות, שהשתתפו בישי־בת הוועדה, הבטיחו להעביר לה את ה־דו"ח.

ואומנם, כעבור ימים אחדים קיבלה נמיר לידיה את שביקשה. אולם בבדיקה שערכה בדו"ח התברר כי מי שהעביר אותו, סמנכ"ל הרשות **שלמה עבאדי**, ערך בו צנזורה. מימצאים שאישרו טע־נות שונות, שהעלתה נמיר נגד המינהל ברשות, כגון ההשתוללות בהוצאות על המוניות ורכב, לא נמצאו בדו"ח ה־מקוצר.

מנכ"ל רשות־השידור, **יצחק ליבני**, טען כי לא ידע כלל כי הדו"ח צונזר. והבטיח לדאוג לכך שהחלקים החסרים יומצאו בהקדם.

„דוש" כמנכ"ל

אל שלל השמות שמעלים באחרונה כ־מועמדים לתפקיד מנכ"ל רשות־השידור הצטרף, בשבוע שעבר, שם נוסף: צייר־הקאריקאטורות ומי שהיה דובר המישמר האזרחי, **קריאל** („דוש") **גרדוש**. מועמ־דותו של דוש תזכה בוודאי בהסכמתו של ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, מאחר ש־דוש ידוע כאחד מקיצוני הימניים בעיתו־נות הישראלית.

כמה מאנשי הליכוד שלחו באחרונה גישושים לעבר המערך, כדי לדעת מה תהיה עמדת המערך לגבי החלפת המנכ"ל הנוכחי, **יצחק ליבני**. תשובת המערך היתה כי ההחלטה תיפול לפי זהות המח־ליף שיציע הליכוד. אולם באותה שעה נשמעו קולות הדורשים להשאיר את ליבני על כנו.

בין וייצמן לדיין

למרות מיכתב־הנזיפה, ששלח מנהל מחלקת־החדשות **חיים יבין**, לכתב ה־צבאי **עמירם ניר**, בעיקבות הסכסוך בין ניר ובין הכתב לענייני ערבים, **אהוד יערי**, ממשיכים היחסים בין יערי לניר להיות גרועים. השניים אינם מדברים איש עם רעהו.

מחלקת־החדשות כולה עוקבת אחרי ה־מאבק בין שני הכתבים, שהוא, לאמיתו של דבר, מאבק בין שתי אסכולות, זו של שר־הביטחון **עזר וייצמן**, שאותה מייצג ניר, ידידו של וייצמן, וזו של שר־החוץ **משה דיין**, שאותה מייצג אהוד יערי. יערי מכחיש כל קשר בינו לבין דיין, או־לם בשבוע שעבר הם סעדו בצוותא ארו־חת־צהריים.

היחסים בין ניר ויערי, העובדים, אגב, באותו חדר במחלקת־החדשות, מעכירים את האווירה בכל המחלקה.

חדשות יקרות

בפורום חדשות שנערך בשבוע שעבר נדון עניין תקציב מחלקות־החדשות ב־רדיו ובטלוויזיה. בעוד שהתברר כי ב־רדיו לא עברו את תקציב המחלקה, וגו־תר עודף, הרי שמחלקת־החדשות בטל־ויזיה עברה כבר את התקציב שלה ב־4.5 מיליוני לירות.

מנכ"ל הרשות, **יצחק ליבני**, שיצא להגנת מחלקת־החדשות, הסביר כי חריגה גדולה זו מהתקציב באה בגלל המיבצ־עים הגדולים, שאי־אפשר היה לחזותם מראש, כביקור **אנוור אל־סאדאת**, ומהלכי השלום שבאו בעיקבותיו.

חלבי ר"חם על ציפורי

אחד הביזיונות הגדולים של השבוע האחרון קשור בראיון שערך הכתב **רפיק חלבי** עם סגן שר־הביטחון, תת־אלוף (מיל.) **מרדכי** („מוטקה") **ציפורי**. כא־שר ראיין חלבי את ציפורי במישכן הכנ־סת, אמר ציפורי אל תוך המיקרופון, ואל מול המצלמה: „לגבינו, ערביי השטחים הם כמו התושב והגר. יש להם זכויות מלאות, הם כמו אזרחים ישראליים לכל דבר." משום מה, החליט רפיק חלבי לא לשדר פנינה זו של ציפורי, שבוודאי היתה גורמת לשערוריה ציבורית.

הסקופ שהוחמץ

ביזיון אחר שייך לכתב־הטלוויזיה ב־חיפה, **עמוס כרמלי**, שהחזיק בידיו סקופ של ממש. הוא ידע את התאריך והשעה שבו עמדו שוטרים ופקידי מישרד־הפנים לבצע את צו־ההריסה בכפר הערבי דיר־חנא.

אולם לכרמלי קשרים טובים מדי עם



מועמד דוש
מה יותר גרוע מדווידי

מישטרת הצפון. המישטרה הבטיחה לו שאם תהיינה התפתחויות מעניינות הוא ייקרא למקום, ולכן החליט שלא לצאת עם השוטרים.

נראה כי המהומות שפרצו בדיר־חנא — עשרות הפצועים מקרב התושבים וה־שוטרים וההפגנה ההמונית — לא היו



כתב יערי



כתב ניר

מי ישב בחדר?

די מעניינים בעיני השוטרים. כרמלי לא הוזעק, וההטלוויזיה הפסידה סקופ.

המזרחי פושט מדים

בחודש פברואר הקרוב עומד להשתחרר מצה"ל אלוף־מישנה **יורם המזרחי**. הוא יחזור לעבוד בטלוויזיה. המיזרחי היה כתב הטלוויזיה בצפון הארץ. אולם כאשר קיבל ידידו רב־אלוף **רפאל** („רפול") **איתן** את הרמטכ"לות, התגייס המיזרחי לצבא והיה קצין־הקישור של צה"ל עם המיליציות הנוצריות בדרום־לבנון.

במקומו של המיזרחי נשלח אז לצפת **מיכה פן**. עתה מחפשים במחלקת־החד־שות תפקיד אחר לפן.

ממתינים לבג"צ

ברשות־השידור ממתינים עתה במתח רב לתוצאות הפניה לבג"צ של מנהל בית־השידור הישראלי (בש"י — הוא הרדיו בערבית) **שאול מר־חיים**, נגד פיטוריו.

מר־חיים התקבל לעבודה על־פי מיכתו, ככל המנהלים הבכירים ברשות, לתקופה בת שלוש שנים בילבד. הוועד־המנהל של הרשות החליט שלא להאריך את תקו־פת־כהונתו. עורכי־דינו טוענים כי הסייג במיכתו לגבי אורך־התקופה אינו תופס, וכי הרשות אינה יכולה לפטרו.

אם יקבע בית־המישפט כך, הרי ש־פקידים בכירים רבים ברשות יוכלו להי־שאר בתפקידיהם עד לגיל פרישה, וביני־הם גם מנהל־הטלוויזיה, **ארנון צוקר־מן**, שמגמת הממשלה היא שלא להאריך את חוזה־העבודה שלו, המסתיים בחודש אוגוסט הקרוב.

טוביה סער יגיש

החל בשבוע זה יתחיל ערוץ מוקד, **מז"־ביה סער**, להגיש גם אחת לשבועיים־שלושה את מהדורת מבט של מוצאי־שבת. מנהל מחלקת־החדשות, **חיים יבין**, גילה כי ההתעסקות במוקד אינה מצדיקה מישרה שלמה, והחליט להפעיל את סער בשטחים נוספים.

יבין מכחיש בתוקף כאילו הוא מייעד, בסופו של דבר, את סער לתפקיד המגיש הקבוע של השבוע יומן ארועים, ונראה כי יבין החליט בכל זאת להגיש מישדר זה בעצמו.

הצלם חבש כיפה

ציוותי הטלוויזיה הישראלית, כמו שאר ציוותי הטלוויזיה בורחשו על־ידי חיילי צה"ל מהתנחלות חווארה על פי הוראה ישירה של שר־הביטחון **עזר וייצמן**.

אולם צלם־טלוויזיה אחד הצליח בכל־זאת להסתנן פנימה ולצלם. היה זה צלם האנ־בי־סי בארץ, **יוסי גרוינברג**, שהת־חפש לחבר גוש אמונים, שם על ראשו כיפה תחת תולצתו טלית ודאג שהצייציות יבלטו החוצה, ועטף את מצלמתו בשמיכה.

טכנאים נגד קאהיר

כתב הרדיו בקאהיר היה מובטל במשך ימים אחדים. **אהרון ברנע**, שנשלח מט־עם הרדיו לבירה המצרית, אומנם העביר כתבות וידיעות רבות לרדיו, אולם ה־טכנאים לא הסכימו שאלה ישודרו, כיוון שנעלבו על כי לא שלחו עימו גם טכנאי.

רק אחרי מאמצים רבים, ואחרי שהוב־טח לטכנאים שבפעם הבאה יישלח טכנאי „עוד לפני שיישלח כתב," הסכימו הטכ־נאים להתחיל לשדר את כתבותיו וידיעו־תיו של ברנע.

מי יהיה בכנסת?

במחלקת החדשות של הרדיו יש שוב סערה. עד כה היו למחלקה שלושה כת־



ח"כ נמיר
הדו"ח צונזר

בים פרלמנטריים: **רזי ברקאי** ו**צבי לידר**, ששלחו כתבות ליומנים, ו**עמוס גורן**, שהעביר ידיעות למהדורות החד־שות.

אחרי שמונה גורן כמנהל החדשות, היה צורך בעריכת שינויים. גורן עדיין לא הר־דיע מי ימלא את מקומו, אולם הוא כבר הספיק להודיע שלידר לא ימשיך בכתבות הפרלמנטריות.

התאונה הביאה לגירושי הכתב ✶ ניסים מישעל על חקן של חנוך סמיט ✶ מיכה לימור הרוויח טיול לציריך ✶ האיום של גולדשטיין

● האיום של גולדשטיין

לאחר שהוחלט כבר כי הכתב המדיני, **אדי מזך רם**, ייצלח לסקר את הענקת פרס־נובל לשלום לראש־הממשלה, מנחם בגין, נראה כי



כתב גולדשטיין
אוסלו או השבוע

הכתב **אורי גולדשטיין** יסיר את האיום שלו. גולדשטיין איים שאם לא הוא ייבחר כשליח הטלוויזיה לאוסלו, לא יכין עוד כתבות להשבוע יומן אירועים.

● פיטורין לעיתונאים

העיתונאים המסקרים את הרדיו והטלוויזיה נשאו עד כה בכיסם תעודת־כניסה לבניין הטלוויזיה, והיו צריכים להאריכה מדי חודש.

לאחרונה החליט הסמנכ"ל לענייני מינהל, **שלמה עבאדי**, להקל על העיתונאים, וגרם בכך הפתעה רבה אצל נציגי אמצעי־התיקשורת. עבאדי החליט לתת אישור־כניסה לשישה חודשים.

כאשר ניגשו העיתונאים לקבל את האישור החצי־שנתי, הם התבקשו לחתום על טופס ובו פרטיהם האישיים, ובכללם שמות האם והאב, מיקצוע האב והמיספר האישי הצבאי שלהם. בתחתית הטופס, שעליו נדרשו העיתונאים לחתום, נכתב: „אני מצהיר בזאת כי ידוע לי שאם הפרטים שמסרתי אינם נכונים, אהיה צפוי לפיטורין ללא פיצויים."

● כמה עולים קפה ועוגה

כמה עולה ישיבה של מליאת רשות־השידור? הפרופסור **ראובן ירון** הורה לחקור זאת, ואף ציווה לחפש את האולם הזול ביותר, שבו אפשר לערוך את ישיבות המליאה.

פקידי־הרשות פנו לשלושה אולמות, וביקשו הצעות־מחיר. מלון רמדה שלום הציע את אולמו בחינם, בתנאי שכל אחד מהנוכחים יחוייב להזמין קפה ועוגה במחיר 30 לירות לאיש. האוניברסיטה העברית בירושלים, שבה עובד ירון, ושאירחה עד כה את ישיבות הוועד־המנהל, דרשה אלף לירות עבור האולם ו־22 לירות עבור קפה ועוגה לאדם. בית אלישבע בירושלים דרש 500 לירות עבור האולם ו־27 לירות עבור קפה ועוגה.

ירון החליט לבחור במלון רמדה שלום.

● הטרגדיה של טאוויל

מיקרה לא נעים אירע לכתב הטלוויזיה הערבית בצפון הארץ, **סלמן טאוויל**, שהתפרסם בראיונות הרבים שערך עם המייג'ור סעד חדאד. טאוויל, בן העדה הדרוזית ותושב הכפר עוספייה, חי חיים שקטים ושלווים עם רעייתו, מורה בבית־הספר בדלית־אל־כרמל.

לפני כשלושה שבועות אירעה תאונה לצעיר, בן כפרו של טאוויל, ואחר כך התברר כי במכוניתו של אותו צעיר היתה גם אשתו של טאוויל.

בלחץ וקני העדה הדרוזית ובני משפחתו, נאלץ בשבוע שעבר סלמן טאוויל להתגרש מאשתו.

● הפאפו השבוע

לאחרונה עבר חתול שחור בין **ראובן ירון** ובין ידידו הטוב בוועד־המנהל, עורך־הדין **אהרון פאפו**. לדעת פאפו נבהל ירון לאחרונה מהביקורת עליו בעיתונים, והפך מתון מדי: „כבר היה יותר טוב עם היושב־ראש הקודם של הרשות, **וולטר איתן**," אמר פאפו לכמה מחברי הוועד־המנהל.

● מקלטונים

כשקראה שדרנית־הספורט החדשה, שעדיין לא עלתה על המסך הקטן, **חני מרים**, בהעולם הזה את הקטע על הקריין הוותיק, המנסה להפריע לה בצורת השמצות והדלפות לעיתונים, היא החליטה כי המדובר בקריין הספורט **יורם ארבב**. היא מיהרה להתקשר לארבל ולהרגיע אותו שאין היא חושדת בו ✶✶✶ מחלקת החדשות סערה בשבוע שעבר. שניים מעובדי המחלקה, עורך מוקד **טוביה סער** ועורכת השבוע יומן אירועים **יעל חן** דרשו לערוך דיון מייוחד בהדלפות למדור זה. „לא ייתכן כי כל מילה שנוציא כאן תופיע מייד בהעולם הזה, ולפעמים יש במדור ידיעות שאנחנו שומעים עליהן רק אחר כך." ✶✶✶ חשבון־הטלפון בביתו של מנהל הרדיו, **חגי פינסקר**, הגיע בחודשיים האחרונים ל־25 אלף לירות. החשבון משולם, כמובן, על־ידי רשות־השידור ✶✶✶ הכתב התל־אביבי של הטלוויזיה, **ניסים מישעל**, התחרה בשבוע שעבר, ובהצלחה גדולה, בסטטיסטיקאי **חנוך סמיט**. כחצי שעה אחרי שסגרו את הקלפיות בסיבוב השני בבחירות למועצות המקומיות, היה צריך לדווח את תוצאותיהן. בידי מישעל היו נתונים מועטים, אולם על פיהם הוא ערך ניחוש פרטי משלו. אחר־כך התברר כי הצליח ✶✶✶ כתב הטלוויזיה בלונדון, **מיכה לימור**, התקשר בשבוע שעבר לעורך מבט, **יעקוב אחימאיר**, ושאל אותו אם הוא מעוניין בכתבה על המכירה הפומבית של אוסף ששון. אחימאיר השיב בחיוב. למחרת התקשר לימור שוב אל אחימאיר. כשנשאל מניין הוא מדבר, השיב: „מציריך." „מה אתה עושה בציריך?" שאל אחימאיר את לימור. „מכין כתבה על המכירה הפומבית." התברר כי כשנתן אחימאיר את האישור ללימור, סבר כי המכירה נערכת בלונדון, ולא ידע כי על לימור יהיה לנסוע לשוויץ ✶✶✶ יושבת־ראש ועדת־החינוך של הכנסת, ח"כ **אורה נמיר**, הודיעה למנכ"ל רשות־השידור **יצחק ליבני** כי מהיום והלאה היא תחליט אילו וכמה אנשים מרשות־השידור ישתתפו בדיוני־הוועדה שלה. כשעל הפרק תעמוד רשות־השידור. עד כה נהגה הרשות להתייצב בכנסת בהרכב מוגבר, שכלל מילבד ליבני, את סגנו **שלמה עבאדי**, יועצו **ארי אכנר**, היועץ המישפטי **נתן כהן** והדובר **משה עמירב** ✶✶✶ בגלל החתונה או מפני שהיתה זקוקה לכך מהבחינה הרפואית — על כל פנים. **כרמית גיא** החליפה בשבוע שעבר את עדשות־המגע שלה.



יו"ר ירון
פאפו או איתן

29. 11

יום רביעי

● **שאלה של זמן (שעה 5.30).** התוכנית שהיתה צריכה להיות משודרת לפני שבועיים, על ספרו של אליעזר שמאלי, אנשי בראשית, על מישפחת השומר אלכסנדר זייד וגבעות שייך אברק, תשודר

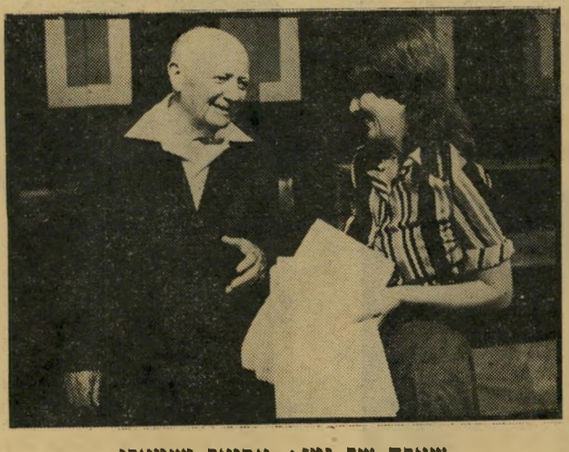
היחסים הפנימיים במישפחת זייד

היום. היחסים בין שמאלי לבין בני מישפחת זייד אינם מהמשופרים. אך למרות זאת יופיע בתוכנית גם אחד מהם — יפתח זייד. ראש עיריית באר־שבע, אליהו („אבו דאוד") נאור, יספר אגדה ערבית על שייך אברק. את עיר הקברים העתיקה, בית־שערים הסמוכה, מקום קבורתו של רבי יהודה הנשיא, יציג הארכיאולוג לוג גדעון פרסטר ואופירה גלוסקא תשיר, כמובן, על גבעות שייך אברק, של אלכסנדר פן ומרדכי זעירא. המתחרים בחידון יהיו שלושה ילדים מטבעון וילד בדואי מבשמת־טבעון.

● **ידידי האדם (7.00).** החיות בשירות המדע. השימפנזה טסה לחלל, כלב הים שוהה שעה ארוכה בעומק של 600 רגל מתחת לפני המים, ועכברים נאלצים לשתות וויסקי כדי שהאדם יוכל ללמוד כיצד להיגמל משתייה.

● **האחים (8.00).** הפרק הכי אנטי־רומנטי עד כה בסידרה זו. מרוני, קולין בייקר, מחליט לחזר אחרי אשתו אפריל, ליזה גודארד, וקונה לה זר שושנים אדומות. אולם ישיבת עבודה משבשת את תוכניתו. דייוויד, רוברט צ'דוויק, מבקש את ידה של ג'ין, קיית אומרה, והיא אומרת לא.

● **נקודת חן (8.50).** זה מה שקורה כשלוקחים פקידה, שאין לה כישורים בהפקה, ונותנים לה להפיק תוכנית. חנה קלופפר אחראית על סידור העבודה של מגישי הרצף בטלוויזיה, אולם מישהו נתן לה להפיק שתי תוכניות קצרות, שהפכו **לבזיון**: לקראת שידור, שהיתה יכולה להיות תוכנית מרתקת, שהרי לקלופפר מגיע כל החומר אותו אין הטלוויזיה נותנת לעיתונאים, ונקודת חן בהגשת אורי דביר, שנעשית גרועה משבוע לשבוע.



שאלה של זמן: אביאל ישמאלי
יום רביעי שעה 5.30

30. 11

יום חמישי

● **בין האזרח הרשות (7.00).** שוב מתברר, בעזרת תוכנית הכל־בו־טק הערבית, כי הבעיות של ערביי ישראל מקבילות לאלה של היהודים. התוכנית תעסוק בתלונתו של חליל עבדאללה, נכה המתגורר במזרח־ירושלים, נגד העיריה. עבדאללה מבקש להתפרנס באמצעות דוכן מכירות והעיריה מסרבת להתיר לו זאת. תלונה אחרת, של כמאל חטיב, מהכפר מג'ד אל־כרום, דנה במי הגשמים הנקווים ליד ביתו ויוצרים מיפגע תברואתי, מבלי שהשלטונות נוקפים אצבע.

● **מישחק השבוע (8.00).** מחלקת הספורט התכוננה להביא במשך כמה שבועות קטעים ממישחקיהם של בורג וגרולייטס, שנערכו בשבוע שעבר באיצטדיון יד־אליהו. אולם הסנקציות של הטכנאים גרמו לכך, שרק מעט רכה אחת ממישחקי הטניס

צולמה, ולכן יוצגו בתוכנית הערב מישחקי כדורגל מאנגליה.

● **הסנדק מבראדפורד (9.30).** הקהילה המוסלמית בבראדפורד, אנגליה, חיה, חורמת את ונושמת את מוחמד פייסל חוסיין, קשיש בן 73 ממוצא פאקיסטאני, שהיה בין חמשת המהגרים הפאקיסטאניים שהגיעו לבראדפורד לפני ארבעים שנה. יש המכנים אותו בשם „הקיסר", האחרים בשם „הסנדק". אולם אפילו מתנגדיו־בחשאי, המכנים אותו בשמו, ללא תוארים, חייבים לו דבר מה, כמו כל בני קהילת פאקיסטאן • בבראדפורד, יבזה כוחו העצום.

● **עלי כותרת (11.10).** עורך־הדין אהרון פאפו, חבר הוועד המנהל של רשות־השידור, מחפש עיוותים בכל תוכ־

עלי כותרת והעולם הזה

נית. טענתו האחרונה מכוונת נגד יעקב („יענקלה") אגמון מגיש עלי כותרת של היום החמישי וכנגד מראויינו מהשבוע שעבר, הרב שמואל אבידור הכהן, על המחמאות שחלקו בעת הראיון להעולם הזה.

● **מרטין לותר קינג (10.20).** סוף־סוף הפרק האחרון בסידרה, שהיתה אחת הבחירות הגרועות של מחלקת התוכניות בטלוויזיה הישראלית. הדגש הוא על הרצח.

1. 12

יום שישי

● **הצריף שך תמרי (3.00).** הפרק הרביעי מבין תריסר פרקי הבובות של אריק סמית. נראה כי יהיה על מנהלת מחלקת התוכניות לילדים, אסתר סופר, להוריד את הסידרה לפני סיומה. אל הטלוויזיה מגיעים מיכתבים מילדים רבים, הדורשים להוריד את הסידרה, שהיא לדעתם „ילדותית ומשעממת". תחילה חשבו בטלויזיה, כי מיכתבים אלה הם מחאה על כך שהאיש השווה מיליונים הורד וכי יום השידור של מסע בין כוכבים הוקפץ מהיום הששי, אולם עתה מתחילים להבין כי הטענות הן נגד התוכנית עצמה.

● **הסרט הערבי (6.02).** איש עדיין לא הצליח לקבל מידיו של סלים פתאל, מנהל מחלקת התוכניות של הטלויזיה הערבית, את שמו של הסרט המוקרן מדי יום ששי בשעה זו. פתאל ממשיך להתעקש, כי אינו יודע איזה סרט יוקרן, עד לרגע האחרון, והתעקשות זו אינה במקומה. תלונות בנושא זה, למנהל הטלויזיה בערבית, יוסף בראל, אינן עוזרות, שהרי בראל אינו מדבר עם פתאל ואינו מוכן להיכנס לעימותים עימו בנושא שהוא שולי, לדעתו.

● **השבוע יומן אירי עים (9.20).** סקר שנערך



גיגלים: הדסון ורמיק
שעה 9.20

על־ידי רשות־השידור גילה, כי באחרונה ירדה הפופולאריות

השבוע נמצא

בירידה

ריות של תוכנית החדשות הזו. נראה כי יעל חן מתחילה לבזבז את הקרדיט שניתן לה על־ידי הצופים, כאשר החלה לעבור את המגאזין. והדבר בולט במיוחד במערכת החדשות עצמה. בעוד שקודם לכן היו הכתבים מוכנים להיהרג, כדי „לערוך כתבה ליעל", הם מרבים להתחמק כאשר הם מתבקשים לערוך כתבה ליומן.

● **גיגלים (9.20).** נראה כי לא רבים מאלה שהחזיקו מעמד בשבוע שעבר, וראו את הפרק הראשון והארוך של גיגלים עד תומו, ימשיכו לצפות בו גם השבוע. ולמען אלה כמה מילים: אריקה, לי רמיק, מספרת לבעלה אדם, רוק הדסון, על אהבתה לנהג המירוצים. היא עוזבת את הבית ונוסעת לאירופה עם הנהג. אדם המום, אולם שוקע בעבודה ומנסה לשכוח אותה.

2. 12

שבת

● **חידושים והמצאות (6.30).** הכוכב נוגה הוא אחד הכוכבים הבעייתיים ביותר אצל חוקרי החלל. למרות שמידותיו וצורתו הם כאלה כשל כדור הארץ — הוא גם הקרוב ביותר לארץ — מגיע חומו ל־500 מעלות צלזיוס, כפליים מהחום השורר בתנור והאוויר שלו הוא תערובת של דו־תחמוצת הפחמן ושל כימיקאלים שונים מהסוג הנמצא בתוך סוללה. את המחקר על הנוגה החלה ארצות־הברית כששיגרה בשנת 1974, את החללית מאריינר, שחקרה את מזג־האוויר סביב הנוגה. כעבור שנה שלחו הרוסים חללית שהתקרבה

החלליות

נישרפות בנוגה

אל נוגה, צילמה ושידרה תמונות מפני השטח שלו, ששיכנעו את החוקרים כי תנאי הקרקע של נוגה דומים לאלה של קרקעית הים בכדור הארץ. עתה נמצא בעיצומו מיבצע החלל פיוניר — לוויין ז־אוטובוס־חלל אמריקאיים הולכים וקרבים אל הכוכב. הם יגיעו אליו החודש ובעזרת יהלום מודד־אור ורדארים יעבירו לכדור הארץ, כך מקווים החוקרים, נתונים חיוניים נוספים להכרת הכוכב הלוהט.

● **הזעקה (10.15).** סרט נוסף בסידרת המתח המצוויינת תיאטר (רעד). גיבור פרי פיל, השחקנית מריאן דיימונד, נרצחה. כל העדויות מצביעות על כך שבעלה, ברנרד, איש־עסקים אמריקאי, השחקן כריסטופר ג'ונס, הוא הרוצח. בערב הרצח משתתף ברנרד במסיבה לרגל איחוד בין החברה שלו לבין חברה



הזעקה: ג'ונס
שעה 10.15

אחרת, בבעלותו של אדם בשם טאליוור, השחקן ריצ'ארד טוד. במהלך המסיבה מתנפלת צעירה בלונדית, השחקנית סוזן ניוו, על ברנרד, מנשקת אותו ומבטיחה להתראות עימו מאוחר יותר. ברנרד נשבע כי אין הוא יודע מי היא המעריצה האלמונית. אחרי המסיבה מגיעים שוטרים לביתו של ברנרד, עוצרים אותו כשהוא בגילופין, למרות שהוא נשבע כי לא שתה אלכוהול. גופת אשתו נמצאת אז בתא המיטען של מכוניתו. מתיו ארפ, השחקן דינסוויל לאנדן, שנשכר כדי לדאוג לבטיחות החברה של ברנרד, מחליט שהבוס הוא חדש שלו אינו רוצה אלא קורבן של עלילה. הוא חוקר ומגלה את האמת.

3. 12

יום ראשון

● **הכל נשאר במישפחה (8.30).** יובל החמישים של אדית הוא הזדמנות ליוצרי הסידרה להתעלל בה עוד ועוד, בעזרת בעלה, בתה וחתנה. לארצ'י לא הספיק הפרק כדי „לחגוג" יובל זה, והחגיגה תימשך גם בפרק הבא.

● **שבע פנים לאשה (10.00).** המפיק ריצ'ארד דאבלדיי (יום כפול) טוען כי הוא מבין מס' אחד בנשים. לכן, כנראה, הפיק אנתולוגיה של שבע דרמות מוסרטות, שהראשונה מביניהן תוקרן הערב. במחזות אלה, שכל אחד מהם בויים על־ידי במאי אחר, ומשתתפים בו שחקנים רא־שיים אחרים, „אנו רואים את האשה משבע נקודות מבט שונות," כדברי דאבלדיי. „אנו לומדים לדעת שהיא לא תמיד כפי שהיא נראית. האשה יכולה להיות שמחה ולהסתוות עצב, להיראות בת 50 ולהיות בעלת רוח צעירה כבת 25. הילדה יכולה להיות אשה בגיל 70 ואשה בת 70 יכולה להיות תמימה כילדה. עקרת־הבית היא קונבנציונאלית יכולה להיות מהפכנית צעירה בנפשה, ואילו הפרוצה הזקנה יכולה להיות אשה קונבנציונאלית ואמית." לדאבלדיי יש גם הוכחה ניצחת להבנתו בנשים: „איני מסתכל עליהן מגבוה. אני מנסה לראותן מתוך הבנה וחיבה, אם כי ללא רגשנות." קשה להניח כי לאור השקפת עולם כזו יכולה הסידרה להיות מוצלחת. ועל כך ניתן יהיה לשפוט על פי הפרק הראשון, הקרוי משאלה לאמו של וילי.



7 פנים לאשה: קיטסון, טואל ודאונינג
יום ראשון שעה 10.00

הנשמה האמהית

של הפרוצה

קוויני, השחקנית רות דאנינג, היא אשה בשנות ה־60 שלה, הנודדת בדרכים עם בנה וילי, השחקן קן קיטסון, שהוא בחור מגודל בן 30, ברמה שיכלית של בן 9. הוא תלוי לחלוטין באמו, וזו מנצלת תלות זו כדי לחלק הוראות. השניים מגיעים לבית נטוש, שבו הם פוגשים את בריידי, השחקנית מורין טואל, מבוגרת מווילי ב־10 שנים. שתי הנשים שונאות זו את זו, ובריידי מנסה ומצליחה לגזול את וילי מאמו. מסקנת הפרק, שנכתבה על־ידי ריי ניקסון: אסור לנשים של דאבלדיי לרדות בבניהן.

4. 12

יום שני

● **מסך גדול מסך קטן (8.30).** לאחר שהצליח להקרוג בתוכנית האחרונה את האמפרי בוגארט, ינסה הסופר

חרקיד

לסרט היפאני

המוכשר, המתעקש משום מה להופיע על פני מסך הטלוויזיה, יצחק („איציק") בן־נר, לעשות חאראקירי לקולנוע היפאני, שלו מוקדשת התוכנית של הערב.

● **שחיתות בצמרת (10.20).** פרק נוסף בסידרה המצויינת הבולשת חוקרת. מחלקת הדובר אינה מסוגלת לתת חומר־רקע על תוכנית זו, ועל הפרק שיוקרן הערב, כשם שאינה מסוגלת לתת חומר־רקע כימעט על שום תוכנית, קנויה, או מופקת בארץ, המוקרנת בטלוויזיה. דובר רשות־השידור, משה עמירב, מסתתר מאחרי ועדה שקמה לאחרונה, אשר היתה צריכה להגיש את מסקנותיה כבר בשבוע שעבר, ואשר תפקידה היה לנסח המלצות כיצד להחיות את הדוברות ויחסי־הציבור של רשות־השידור. חברי הוועדה, אריאל ווינשטין וצבי („הזי") זינדר, כבר הכינו כמה טיוטות לדו"ח שלהם, אשר בוודאי יעורר שערורייה ברשות־השידור. בין יתר המסקנות שלהם, המסקנה שמנכ"ל הרשות, יצחק ליבני, דואג לפירסומו האישי, וכי על לשכת הדובר להוציא הודעות לעתונות המפארות את ליבני, במקום לעשות את עבודתם כראוי. מסקנה אחרת היא נגד הנהלת רשות־השידור, הרוצה ממש את מחלקת הדובר, ואינה מאשרת תקנים ומנסה להביא לכך שלתפקידים מקצועיים, כמו של דוברים, יאוישו על־ידי פקידות חסרות השכלה וידע. ההנהלה אינה אוהבת את העתונות החושפת מדי יום ביומו את מחדלי הניהול שלה, ומנסה להתנקם בה דרך דוברי הטלוויזיה. מסקנה נוספת של הוועדה, אשר לא טרחה כלל לקרוא לעתונאים כדי להעיד בפניה, היא שיש להגדיל את תקציב לשכת הדובר מחצי מיליון הלירות שכבר הוקצבו לה. בין היתר גילתה הוועדה כי לשכת הדובר עברה כבר בלפחות 100 אחוז את תקציב בן 100,000 הלירות שלה שיועד לתמונות.

5. 12

יום שלישי

● **למישפחה (7.00).** בתיה עוזיאל תנחה את הנשים הצופות בתוכנית מעולה זו של מירה רביד, כיצד להכין פרחים מצבעים שונים העשויים מגרביי־ניילון קרועות. המצלמה המסיירת של התוכנית תביא כתבה על דמות מעניינת: שרה אבן־פרג, בידואית צעירה שהשתחררה מהמוסרות המגבילים של השבט, אולם לא ניתקה ממקורותיה, ועוסקת עתה בעבודה סוציאלית בקרב הבידואים. שרה גם נותנת הרצאות לבידואיות, במגמה להפכן „מודרניות יותר". בנוסף לכל אלה גם פינת האופנה הקבועה של התוכנית.

● **9 בריבוע (8.00).**



גראנט: באדינג
שעה 10.15

מהתוכניות האחרונות של סידרה זו, שאת מקומה תתפוס בקרוב הסידרה המחודשת של זה הסוד שלי. אולם למרות שכבר לא מצלמים תוכניות

חברי כנסת

בחפקיד ליצנים

נוספות של 9 בריבוע מתכוננים מפיקיה עוד תוכנית מיוחדת אחת, שתשודר בפורים: בתוכנית זו ישבו במישבצות, ליד אנשי הצוות הקבועים, תשעה מהליצנים שבין חברי הכנסת.

● **זו גראנט (10.15).** אי אפשר היה בלי זה, גם בסידרה מצויינת זו. לו מסתבר עם אלמנתו של כתב הטריביון, השחקנית גלוריה אולדריץ', ואין לו לב להוריד אותה ממנו. האלמנה מוצאת הרבה יותר מניחומים בהבעת הניחומים של לו. אולם פרשה זו היא חד־פעמית בסידרה. קבועה יותר היא הדמות המיוחדת של מרגרט פאנשון, בעלת העיתון שבו עובד גראנט, אותה מגלמת השחקנית נונסי מרצ'אנד. מרצ'אנד החלה את דרכה בעולם הבידור כקריינית־ילדה בדרמות, ברדיו המקומי בבופאלו, שם נולדה. כשהתבגרה עברה לניו־יורק, נדדה בין תיאטראות רבים והדבר היחיד שאותו גילתה בעיר הגדולה היה בעלה, השחקן פאל ספרר, עימו היא חיה עד היום. היא הופיעה בהצגות תיאטרון ובסרטי טלוויזיה, ביניהם הסרט הראשון, אשה קטנה, שבו הופיעה שחקנית ללא חולצה. השחקנית הזו לא היתה מרצ'אנד. נראה כי מרצ'אנד מזדהה לחלוטין עם הדמות שאותה היא משחקת בלו גראנט.

במדינה

בתי סוהר

דילול אוניברסיטת

הפשע

במקום להשיח למאסר
יעבוד העבריין למען
קורבנו — אם תתקבל
הצעת השופט חיים כהן

איך להקל על הצפיפות הנוראה השוררת בבתי־הסוהר במדינה?

הצעה מהפכנית הועלתה השבוע: לה־מיר עונשי־מאסר עד תישעה חודשים ב־עבודת־חוץ.

כיום מותר להמיר כך רק עונשים עד שלושה חודשים. מי שזכה בכך ממשיך לגור בבית, אך מתייצב בכל בוקר ב־תחנת־משטרה או במקום אחר שנקבע לו, ושם הוא עוסק עד הערב בעבודה יצרנית המתאימה לכישוריו.

אם תורחב הזכות לנדונים עד תישעה חודשי־מאסר, יהיו לכך מייד תוצאות חיו־ביות:

● הדבר יקלל את אוכלוסיית בית־הסוהר, יקל על הצפיפות שם, שהיא תת־אנושית.

● אנשים שאינם עבריינים מועדים לא יתערבו באוכלוסייה הקבועה של בתי־הסוהר, ולא יעברו את „אוניברסיטת ה־פשע".

● אנשים אלה לא יהיו צפויים לאונס הומו־סכסואלי ולעישון סמים, שהם נחלת כימעט כל אסיר במדינה.

הממשלה נגזה. הצעה זו הוצעה על־ידי ועדת־מישנה הדנה ברפורמה של בתי־הסוהר.

התוצאה עד כה: ההצעה נגנזה על־ידי הממשלה.

זאת גילה השבוע חיים כהן, שופט בית־המישפט העליון, היושב מזה שנים רבות בראש ועדה לבדיקת דרכי־העניישה ב־מדינה. כהן גילה טפח מעבודת הוועדה וועדות־המישנה שלה, בהרצאה שנשא ב־אוניברסיטת תל־אביב. הסטודנטים באו אליה בהמוניהם, נתלו על החלונות וישבו במיסדרון. כי חיים כהן ידוע כמרצה שנון, מלא חוש־הומור וחריף־שכל.

השופט בעל הקרחת המיוחדת־במינה דיבר במרירות מסוימת על גישת הממשלה, המתעלמת מהצעות הוועדה או גונזת אותן.

בין שאר ההצעות: להנהיג בארץ עונש חדש, המבוסס על הנסיון הקיים בבריטניה — עבודה למען הכלל או למען הקורבן.

לפי הצעה זו יוכל השופט, במיקרים המתאימים, לדון את העבריין לכמה חוד־שי־עבודה בבית־חולים, במגן־דויד אדום או אפילו בטיפול בקורבנו, או לעבודה אחרת ששכרה ישולם לקורבן ויפצה אותו על הסבל והנזקים שנגרמו לו. כל זאת במקום מאסר — שתוצאותיו השליליות ברורות כיום לכל מומחה.

רמתיים

מעבר לסביש

באין גשר עיידי ובדי
רמזורים מסכנים ידדי רמתיים
את חייהם מדי יום ביומו, בדכתם
לבית־ספר ובשובם ממנו

תושבי הוד־השרון סיגלו לעצמם נוהג: בכל פעם שהם נוסעים בכביש המהיר המחבר את אזורם עם תל־אביב, בקטע שבין צומת־מורשה לצומת־רעננה, הם מת־פללים שייצאו בשלום, כי הכביש החד־מסלולי הזה הוא אחד הכבישים המסוכנים ביותר בארץ, עמוס משאיות, מכוניות פר־טיות ואוטובוסים. וכרגיל: כל אחד מנסה לעקוף את שכנו לכביש. כימעט שאין יום שבו לא נראית מכונית הפוכה בשולי הכביש, ולפני זמן מה תבע הכביש קור־בנות נוספים — אם צעירה ובנה התינוק ניספו כאשר מכוניתם התנגשה במשאית.

אך דומה כי לבעיית הכביש המהיר, שכדי לעקוף אותו מצאו תושבי האיזור קיצורי־דרך מסוכנים לא פחות, תמצא בקי־רוב את פיתרונה. כביש רב־מסלולי נסלל בימים אלה, וכאשר יושלם תפחת מידת

(המשך בעמוד 56)





מועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל. 297263

תכנית החודש

* יום ה', 30.11: הסרט הישראלי „קשר הדבש" ודיון על הקולנוע הפוליטי הישראלי, בהשתתפות הבמאי ייעוד לבנון.
* יום ה', 7.12: „כלוב" — סאטירה דברתית בביצוע נחום שליט.
* יום ה', 14.12: רב־שיח תוכנית השלום וכוחות השלום בישראל. משתתפים: ח"כ מאיר וילנר, ח"כ מאיר פעיל וויקטור שם־טוב (שר־הבריאות לשעבר).
* יום ה', 21.12: „ערב בלדות" עם גליה ישי — דני כץ.
* יום ה' 28.12: הסרט „האם שמעת על הפנתרים השחורים, אדון משה?". דיון עם ח"כ צ'רלי ביטון ומני כהן.

המועדון פתוח משעה 8 בערב; התוכניות מתחילות בשעה 9 בערב בימי שני — מוסיקה, עתונות ישראלית וזרה.

אמנים בחסות הפקות תיאטרון בית־חוכן

טפט „מורלה"
קיים רק קטלוג אחד של מורלה היזהרו מחיקויים.

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

„רובקס"
הגיע מקאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס"

„רובקס"
הגיע מקאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס"

קולנוע

ישראל

בושם המליונים

הנושא המסקרן ביותר את כל מי ש־עושה באחרונה סרטים בארץ, הוא גורל קרן 12 המיליונים, שאושרה עקרונית על־ידי ועדת־הכספים של הכנסת עוד בחודש אפריל, ואשר עומדת סוף־סוף להתחיל לפעול.

ביום השישי האחרון, גובש כימעט ב־תקנון, פעולתה של הקרן, אחרי שנערו־כו כמה שינויים נוספים. עתה צריך רק להמתין לסיום המשא־ומתן עם שני ה־שופטים היחידים שיפעלו במיסגרת הקרן, ולניסוח המישפטי המדוייק של היוזץ המישפטי, ואז אפשר יהיה לפרסם את התקנון בעיתון ולהזמין את הפרוייקטים הראשונים.

בינתיים מסתבר שחל שינוי כלשהו ב־מעמד השופטים. הם אומנם ימשיכו להיות בעלי זכות בלעדית על כל תכנית שתוגש להם (עכשיו כבר ברור שיידרש תסריט מפורט, תקציב מדוייק, שם של במאי מיועד, בקיצור, תיק הפקה שלם). אולם במקום שופטים ייכונו רפרנטים וזאת משום שיוטל עליהם לא רק לבחור את הראויים לפרס, אלא גם לעקוב אחריהם במשך כל ההפקה, כדי לדאוג, שאכן אותה רוח איכותית שזיכתה אותם בכסף, תישמר גם במוצר הסופי ולא רק על הנייר.

שינוי נוסף הוא הסרת ההגבלה בגודל התמיכה. עד כה דובר על מתן מליון לירות לסרט (השקעה שהופכת למענק אם הסרט אינו מכסה הוצאותיו) היום, מותר לרפרנט העוקב אחר ההפקה, להמליץ על הגדלת התמיכה, כדי להוציא סרטים מב־טיחים ממצוקה כספית.

זכות הווטו. בישיבה האחרונה, ב־המצתו של ח"כ עדי אמוראי, הוחלט לקבל לדיון כל סרט שהפקתו החלה מאז אפריל 1978, כדי שעושי הסרט לא ייצאו מקופחים מן הסחבת הביורוקרטית שעיק־בה את הקרן עד היום. כלומר, סרט ש־נעשה כבר, במיסגרת הזמן הזה, יכול עדיין לפנות לקרן, ולקוות שזו תכסה חלק מחובותיו.

כל הכספים מן הקרן אינם באים במ־קום ההלוואות והחזר המסים של מישרד התעשיה, המיסחר והתיירות המהווים עי־דוד נפרד. אולם, מצד שני, לא תסכים הקרן להעניק פרסים נוספים, למי ש־כבר קיבל פרסי עידוד, משמעותיים, כמו למשל הפרסים על תסריטים (700,000 ל"י) מן המועצה לתרבות. מי שיוותר על פרס זה יוכל לפנות לקרן.

מי שמתקומם נגד שיטת השיפוט, יכול להתנחם בעובדה שהשופטים מונו לשנה בילבד, וכל מי שנדחה על ידם יכול לפנות שוב בשנה הבאה. אולם מסתבר שמעל השופטים, עומדת הנהלה. זו אינה מתערבת, אבל יש לה זכות וטו. ומאחר שהרוב המכריע בה פוליטיקאים, אין צורך לנחש למה בדיוק הם עלולים להתנגד. אליה וקוץ בה.

שבוע הסרט הצרפתי

יהיו יחסי ישראל־צרפת כאשר יהיו, דבר אחד יש לומר לזכות השגרירות ה־צרפתית בתל־אביב. יש לה תודעת קול־נוע גדולה יותר מכל נציגות זרה אחרת בישראל, שלא לדבר על תודעת הקולנוע של המימסד הישראלי.

יחס זה לאומנות השביעית מתבטא ב־כמה צורות. ראשית, מרכז תרבות־צרפת מצוייד בארכיון סרטים ניכבד ומגוון להפליא, המציע מיבחר עשיר מתוצרת הקולנוע הצרפתי, הרבה מכפי שמציעה ההפצה המיסחרית בארץ. שנית, הסרטים הללו מוצגים דרך קבע במרכז־התרבות לקהל הרחב, ולמרות השוביניזם הצרפתי המפורסם, מצויידים הסרטים בתרגום אנג־לי בסוף הסרט, כך שגם אלה שאינם דוברים את שפתו של מולייר יוכלו ליה־נות מן הסרטים. שלישית, ולא פחות חשוב, השגרירות ומרכז התרבות מארג־נים מדי פעם בפעם שבועות של הקול־נוע הצרפתי, מביאים סרטים שאחרת, איש לא היה מציג אותם בישראל. מצ־טרפים במאי או שניים שמסביר לאמצעי התיקשורת בארץ, מה בדיוק קורה בעולם הסרטים הפריסאי.

(המשך בעמוד 50)

הצייד ביער -



שומר היערות (צפון, תל־אביב, ברית־המועצות) — קל מאד לסכם סרט זה: סיפור שתי פגישותיו של קצין רוסי עם צייד מונגולי. התקופה — תחילת המאה. הרקע, יערות־העד והשממות האינסופיות של סיביר. הקצין נשלח לשם כדי להכין מפות של האיזור, ואילו הצייד המונגולי חי שם את כל חייו.

כל מי שזוכר את הזיקוקין־די־נור הקולנועיים של הבמאי אקירה קורסאווה בסרטים כמו „שבעת הסמוראים", „יו־ג'ימבו" או „סאנז'ורו" מוטב שייזהר. סירטו החדש הוא האיטי, המוצנע והמופנם מבין כל הסרטים שעשה עד היום. הסרט כולו הוא סידרה ארוכה של מסעות. אין בו גיבורים או נבלים, אין בו אפילו עימות של ממש בין הדמויות ה־שונות. סרט על אנשים מול הטבע ואנשים המשתלבים בתוכו.

משום כך, מה שחשוב בראש ובראשונה בסרט זה, הוא הרגשת המרחב, הקולות המתנשאים מתוך מדבר ריק, או יער עבות, קרני השמש המבהיקות מבעד לענפי העצים, והתחושה שהעולם כולו; הצמחיה הנוף, החיות, והאנשים, הם יצירה אחת מופלאה ואחידה.

ייתכן שכל זה נשמע מסובך, שכן קורסאווה ניסה להביא כאן את הקולנוע למימד של הירהור פילוסופי על מהות החיים, ואין זה מן הדברים שצופה הקולנוע המצוי מחפש על הבד. ייתכן שדמותו של דרסו אוזלה, הצייד המונגולי



מקסים מורזוק — שעור בצליפה

תיראה משעממת מה גם שאינה עושה מעשה גבורה.

אולם כל מי שמוכן לראות בסרט, יותר מאשר אמצעי לספר סיפור, כל מי שרגיש לצורת התמונה על המסך, ולצליל הבוקע מתוך הרמקולים, כל מי שמאמין שהקולנוע הוא שפה, שבה אפשר להביע כל רעיון שבעולם, אם יודעים כיצד להשתמש בה, חייב לעצמו לראות סרט זה.

הפרחחים - בכרך -



הפרחחים (הוד, תל־אביב, צר־פת) — כשיצא סרט זה לאור בצרפת, לפני כארבע שנים, זיעזע שם את הצופים במנות האלימות העצומות שבו. ואילו היום, נראים קטעים נכבדים מן הסרט שיגרתיים למדי, אין בהם דבר שיכול להסעיר באמת את הרוחות, וזה רק מוכיח עד כמה התחסנה האנושות, בפרק זמן כה קצר.

זהו סיפורם של שני פרחחים, הגונבים מכוניות, שודדים כסף, פורצים לדירות, אונסים נערות, וכל זה כאמצעי להע־ביר את הזמן ולהשיג את ההרגשה המופלאה עליה הם מדברים: „האם לא טוב לנו כך" שואל כל הזמן האחד מהם את השני.

כוונתו של ברטראן בליאה, במאי הסרט, היתה לדבר על אובדן ערכים, על העובדה שכאשר „טוב לנו" או „לא טוב לנו" הוא השיקול היחידי להתנהגות האדם, הדברים האיומים ביותר יכולים להתרחש אצל האנשים הרגילים ביותר. בליאה דואג לצייר את שני הפרחחים כבריונים מן השורה ואינו מנסה לחבב אותם יתר על המידה. מצד שני הם נראים כשיות תמימות מול אדם בעל תודעת פשע אמיתית, שהאכזריות טבועה בדמו ואינה משמשת רק כאמצעי נואש לבידור.

נוסף לכך, מצביע הסרט על סופם האפשרי של שני



דפרדיה, מיאו־מיאו וצאוואר —

הפרחחים. בסצינה שבה הם מנסים להושיע, בדרכם, אסירה משוחררת מתבגרת, שהיא אולי השתקפות שלהם. סצינה זו, אולי בזכות ז'אן מורו המצטרפת לצמד ג'ראר דפארדיה ופאטריק צאוואר ומגלמת את דמות האשה, היא גם המר־גשת ביותר בסרט כולו.

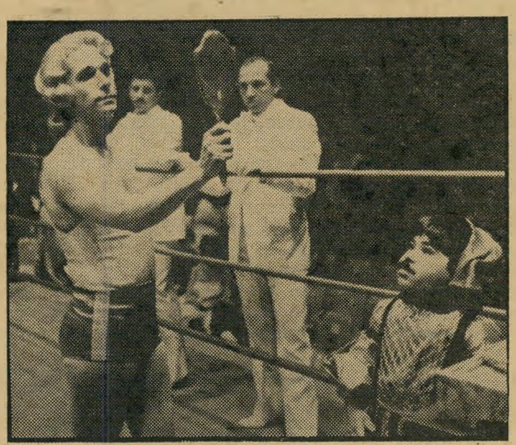
והמוקיון - בזירה



האחד והיחיד (גת, תל־אביב, ארצות־הברית) — קארל ריינר, שכתב וביים סרט זה, ידוע בדרך־כלל כאיש שנון, שותף לשעבר של מל ברוקס, וכמי שעשה סרטים כמו „הו אלהים", בעלי הומור אמריקני אופייני. כאן התבקש כנראה לספק את קרש־הקפיצה המתאים לכוכב טלוויזיה פופולארי מאד מעבר לאוקיאנוס, הנרי וינקלר, אל המסך הגדול. אבל אם המוצר נתפר על־פי מידותיו של המזמין, נראה שהמידות הללו קטנות למדי.

וינקלר מגלם דמותו של צעיר המשוכנע שהוא אחד ויחיד במינו, אישיות כאריזמטית שאין דוגמתה, אדם שעתיד לרשת את כל גדולי הבמה והבד. תשואות הקהל הן המזון האהוב עליו, ושום דבר אינו יכול לעמוד בפני ה„אני" המנופח שלו.

כל מה שהוא מצליח לקצור, בעזרת החוצפה ושיחרור הבלמים הנפשיים שלו, זה אשה שמבחינה כנראה באדם הרגיש והנעים שמתחת לחיצוניות הרברבנית (צריך לומר שוינקלר מיטיב להסתיר רובד זה). מכאן והלאה המלאכה קשה יותר. הזוג הצעיר יוצא לכבוש את ברודווי, אלא שברודווי עדיין איננה בשלה לכיבוש, ואין אמרגן שייתעלף מרוב התפעלות, למראה הגאון. בלית־ברירה, הוא עושה קאריירה כמתאבק המקצועי המצחיק ביותר בשטח, שעה שאשתו נאלצת להשלים עם העובדה שהקסם העיקרי של בעלה, הוא דווקא בראוותנותו ובלעדיה, אין הוא האיש



וינקלר — מתאבק בראי עקום

שבחרה לחיות לצידו.

כל עוד זורק ריינר המצאות קומיות, בשלבים הראשונים של הסרט, ואינו לוקח את עצמו ברצינות, אפשר להתייחס לסרט כאל בדותא משעשעת ולא מזיקה. אבל ברגע שצצות אמיתות גדולות על עסקי השעשועים ועל המתעסקים בהם, והמלודרמה קורצת מאחרי הפינה, מתחיל העניין להלאות ולחזור על עצמו, ללא הצדקה.

קולנוע

(המשך מעמוד 49)

אהבת אדם. ואכן, החל מיום השישי הקרוב, עומד להיערך, במרכז התרבות הצרפתי, שבוע נוסף כזה, שבו כלולים שמונה סרטים, שהובטחה הצגתם בארץ, של לפחות שלושה מהם, במועד מאוחר יותר, גם מחוץ למיסגרת הסברתית.

הקוראים הקביעים של מדור זה ישמחו בוודאי להזדמנות לראות, סוף־סוף, כמה מן הסרטים שדווח עליהם מפסטיבלים שונים, לדוגמא, אחת שרה, השנייה לא, סירטה של אניאס וארדה (האושר, קלר או מחמש עד שבע), שזכה בפרס בפסטיבל טאורמינה, והיה אחד הצימוקים של פסטיבל ניו־יורק בשנה שעברה. זהו אחד הסרטים המפוקחים והנבונים ביותר שנעשו על מעמדה המשתנה של האשה בחברה.

בסרט מתוארות שתי ידידות, שאהת מהן פונה לזימרה והשנייה הופכת עקרת־בית, אך כל אחת בדרכה, שואפת להגיע לעצמאות ריגשית ופיסית גם יחד, בחברה שבה האשה היא בדרך כלל פרי־על־יוצא של יחסיה עם גבר. הסיפור ניפרס על פני 14 שנים, שלוש ארצות (צרפת, הולנד ופרס) ומכיל כל אותם השינויים שהזמן, והמקום הגיאוגרפי, משפיעים על שתי הגיבורות.

להבדיל ממרבית הסרטים בנושא זה, משוחרר סירטה של וארדה, כמעט לחלוטין, מסיסמות והטפות צרות עין. אותה אהבת אדם עמוקה שהיתה מעלתה העיקרית בסרטים קודמים, היא המנחה אותה גם כאן, והחוש האסתטי שהפך בזמנו את „האושר" להיט בישראל (ושבעיני חלק מן המבקרים נחשב מוגזם) בולט גם כאן במידה ניכרת.

סרט אחר, גם הוא על מעמדה של האשה בחברה המודרנית, הפעם מצוייר בקווים בוטים יותר, מביאה במאית אחרת, בשם יאניק בלון (שתלווה בעצמה את הצגות סירטה בארץ). שמו של הסרט הוא אונס האהבה, והוא עוקב אחר תגובותיה של אשה, שנאנסה על־ידי ארבעה גברים ומנסה לחיות עם תגובותיה, ועם אלה של החברה, שמרביתה אדישה, למעשה שלו היא נפלה קורבן. מסקנתה של הגברת בלון, כי מה שקרה לגיבורה הוא חלק בלתי נפרד מן האלימות בתקופתנו, עשויה להיראות פחות מדי ראדיקלית לכמה מן הפעילות של הליגה לשיחרור האשה.

מזקין עזר. על „אני פייר ריבייר, שרצחתי את אמי, אחי ואחותי..." נכתב במדור כאשר הוצג הסרט בפסטיבל קאן. אין ספק שזהו אחד המחקרים הקולנועיים המרתקים ביותר על טבע האדם. זהו שיחזור מעשה רצח שקרה במאה ה־19 כאשר בן כפר בור, גס ועם הארץ, רצח את אמו, אחיו ואחותו, מפני שירדו לחיי אביו. משנתפס, נתבקש הצעיר להסביר את מניעיו, ולמרבה הפלא, האיש שנחשב מפגר בשיכלו וקשה ביטוי, לא זו בילבד שהצליח לצייר תמונה מלאה ומעמיקה של קורותיו, אלא גם להביאם בכתב. מיסמך זה היה מקור למחקר משותף של הוגה הדיעות הצרפתי מישל פוקו ותלמידיו, מחקר ששימש את הבמאי רנה אליו, כדי להציג נתח של חיי כפר צרפתי בדיוק מדהים, וכדי לרמוז על מעמקי הנפש האנושית ועל יחסיות המושגים הנדושים של שפוי או מטורף. (הצלמת הישראלית נורית אביב היתה שותפה לעשיית סרט זה, ולסירטה של אניאס וארדה).

נושא דומה, בטיפול קצת שונה, מביא במאי, בשם ברטראן טאברניה, הנחשב היום לאחד היוצרים החשובים בצרפת (אף אחד מסרטיו עוד לא הוצג בישראל). ברוצח והשופט, מתרכז גם טאברניה בסיפור אמיתי, על איכר שניסה לרצוח את אהובתו ולהתאבד. הוא נכשל במזימתו. אהובתו נשארת בחיים, ואילו הוא מאושפז בבית־חולים, שם מצילים גם את חייו, אבל שני כדורי אקדח נשארים נעוצים בגולגולתו. אחרי שהוא משתחרר, מבצע האיש סידרה של רציחות, וכאשר מביאים אותו לכס־המישפט, הוא טוען ש„רצח אחד יכול להוביל לעמוד התליה, אבל כל־כך הרבה רציחות, יכולות להוביל רק לבית־משוגעים." הסרט, שזכה לכמה פרסים בצרפת, יהווה הזדמנות ראשונה לישראלים, לראות את מישל גאלאברי, קומיקאי המוכר בדרך־כלל כמוקיון עזר של לואי דה־פינס, בתפקיד הרוצח, עבורו קיבל את פרס הסיור (הוא אוסקר הצרפתי) במולדתו.

האיש הישן. ועוד סרט שהוזכר במדור: מדינת פרא או עולם פראי או מצב פרוע (לשם הצרפתי יש כמה משמעויות). סיפור זה על התערבות לבנים בחיי אפריקה־השחורה, מציג תמונה קודרת כל־כך של פעילות מישרד־החוץ הצרפתי שם, עד שאין אלא להתייחס בכבוד ובהערצה לכך שאותו מישרד משמש כאכסניה להצגתו בארץ. הדמיון בין עלילת הסרט לפרשת לומומבה אינו מיקרי, מה עוד שהאיש שכתב את הסיפור, ג'ורג' קונשון, שהה בתחילת שנות ה־שישים, כדיפלומט צרפתי באפריקה, והיה קרוב ללבטים הכואבים הראשונים של היבשת המתעוררת. הסרט יוצג בקרוב גם בבתי־הקולנוע בארץ.

סרט נוסף שהפצתו היבטחה (כמובן) הוא סירטו החדש של פרנסואה טריפו החדר הירוק, בהשראת סיפור של הנרי ג'יימס. גם על סרט זה נכתב כבר במדור. צריך אולי רק להוסיף שטריפו, ככמה מידידיו, חלוצי הגל־החדש, מגלה באחרונה חיבה יתרה לסופר האמריקני שהרבה לטייל באירופה. תחילה היה זה שאברול, שהעביר כמה מסיפוריו למסך הטלוויזיה, אחר־כך ריווט שכלל סיפור של ג'יימס בסלין וג'ולי יוצאות לשיט ועתה מצטרף גם טריפו לאופנה.

הסרט השלישי שנרכש להפצה בישראל, מבין סירטי השבוע, הוא מאהב כיס, רומן בין צעיר בן 17 לאשה המבוגרת ממנו. הסרט מהווה שינוי קיצוני בסיגנון, עבור הבמאי ברנר קייסאן, שזכה לפני שנתיים בפרס עבור סרט נסיוני מוזר בשם האישי השלג, שכולו הוקדש לדמותו של סטודנט שמנתק בהדרגה את קשריו עם העולם החיצוני. הפעם, נראה שבחר לעצמו אווירה הרבה יותר נינוחה וחברה הרבה יותר מגוונת.

הרווק והאלמן. ולבסוף, הפקה מסחרית לכאורה, אך עם זאת, בעלת עקיצות שרומזות ליותר מסתם בדיחה. רובין דייוויס, הבמאי, הוא בנו של אחד המפיצים הגדולים של הקולנוע הצרפתי, ומשום כך, היה לו קל לארגן את שלושת שחקניו הראשיים, ברנרד בליאה, ז'אק דופילו ואלידה ואלי, שמגישים גירסה יוצאת דופן של הזיקנה, שבה הרישעות, הקינאה והשחצנות תופסים מקום מרכזי. דופילו הוא רווק זקן שמזמין את ידידו האלמן, בליאה להתגורר עמו, ומשתמש בו, כשזה מקבל את ההזמנה, כקיר להטחת עלבונות וכממלא מקום עקרת־בית, עד שהוא מעורר בבליאה את כל התחושות הרדומות של שינאה ונקמה. הסרט ייצג את צרפת, לפני שנים אחדות בפסטיבל הסרטים בקאן.

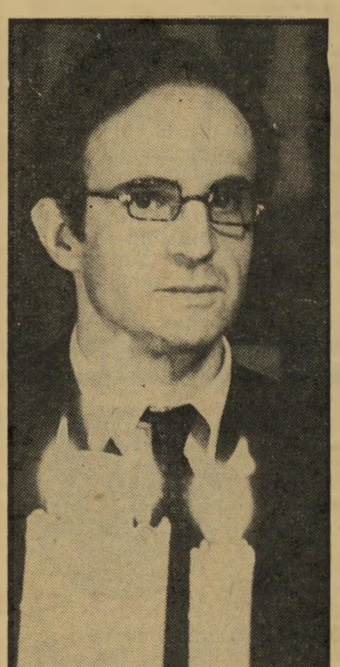
כאמור, שבוע הסרט הצרפתי נערך במרכז תרבות צרפת, בתל־אביב, ולמי שמתעניין בקולנוע, כדאי לבקר, ולו בגלל הסיבה הפשוטה, שמעטים סיכוייו לראות חמישה מתוך סרטים אלה, במקום אחר וחבל להחמיצם.



נאטאלי נד ב„אונס האהבה" של יאניק בלון
אונס כתולדה של אלימות החברה



מישל גאלאברי ופיליפ נוארה ואיזבל הופר
„השופט והרוצח"



טריפו ב„חדר הירוק"
השחקן הוא הבמאי

תדריך

חובה לראות

תל־אביב — רוקמת התחרה, שומר הערות, אשה לא נשואה.
ירושלים — חייל בכחול.

תל אביב

★★★★ **רוקמת התחרה** (מוזיאון, צרפת־שווייץ) — כל אהבתה של ספרית קטנה אינה מספיקה כדי לגשר מעל התהום המפרידה בינה לבין סטודנט למדעי־הרוח, תהום מעמדית ואינטלקטואלית גם יחד. סרט רגיש ומפוכח ביותר, משחק מרשים של איזבל הופר.

ירושלים

★★★ **חייל בכחול** (בניני האומה, ארצות־הברית) — כיבוש המערב כרצה עם, ולא כמאבק חלוצי, כפי שנהוג היה לראות פעם במערבונים. הבמאי רלף נלסון אינו חוסך בזוועות, במטרה לזעזע את הצופים. עם קנדיס ברגן ופיטר שטראוס.

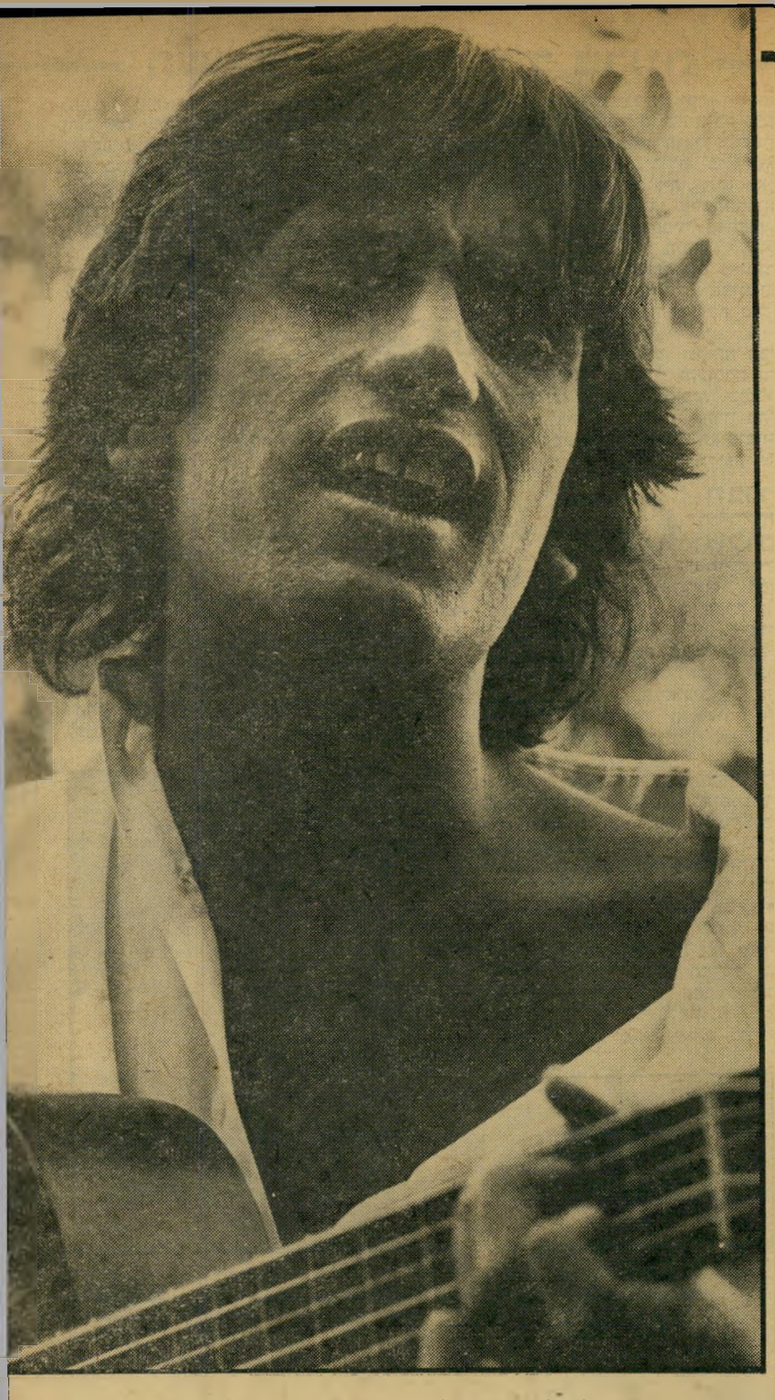
חיפה

★★ **הופר** (אמפיתיאטרון, ארצות־הברית) — עימות בין שלושה דורות של כפילים אמיצים — אחד בגימלאות, אחד בפיסגה ואחד בשער.

הכוכב החדש של הזמר הישראלי

הוא נכדו של קצין בכיר בצבא הבריטי ונצר למשפחה ספרדית עתיקה

השורשים של דייויד ברוזה



הוא עומד על הבמה עם הגיטארה שלו, קולו חזק, גם ידיו חזקות. הוא פורט על מיתרי הגיטארה בכוח, ובו בזמן, מתופף על גוף הגיטרה.

אנשים יושבים ומקשיבים לו, השלאגרים שלו מעטים, אחד ואולי שניים. שיר אהבה בדואי, שבו הוא מתחלק עם יעל לוי ועם יצחק („צ'רצ'יל") קלפטר, שגם הלחין אותו, ויהיה טוב, שכתב יהונתן גפן.

את מרבית השירים בערב היחיד שלו, שר ברוזה בספרדית, מרביתם נכתבו על־ידי פאקו איבנז. הקהל שלו יושב באולם צוותאל"ה ומאזין, למרות שרובו ככולו אינו מבין מה שר הזמר בעל הידיים החזקות והקול הרך. אך קהלו של דייויד ברוזה אינו צריך להבין, הוא מרגיש ודי בכך, כדי שיהפוך תגלית השנה של עולם הזמר העברי.



חיפוש השורשים

הוא בא לו בקלות, לדייויד ברוזה. הוא הגיע ארצה על סף גיוסו הצבאי, אחרי שבגיל 11 עזב את הארץ ביחד עם הוריו ואחותו טליה. כהייל בודד הורשה לעבור למחייתו. דייויד מצא את פרנסתו כזמר במועדוני־לילה. בצבא שירת בלהקה צבאית. חברתו דאז, הזמרת דפנה ארמוני, סידרה לו פגישה עם האמרגן שלמה צח. הוא שמע והבטיח להתקשר. דייויד לא ציפה שייצא משהו מהפגישה עם האמרגן הנימרץ, אך ההפתעה לא אחרה לבוא. יום אחד צילצל הטלפון בביתו, צח נקלע לצרה — צ'רצ'יל חלה ונאלץ לעזוב את ההצגה שיחות סלון, שהפיק צח. הוא היה זקוק בדחיפות לגיטאריסט זמר ונזכר בברוזה.

דייויד בא, שר והצטרף לצוות ההצגה. יהונתן גפן החליט לקחת את הזמר הצעיר תחת חסותו ולספר לכל מי שרק מוכן לשמוע, כי יום אחד ברוזה יהיה כוכב. האחרון שהאמין בכך היה ברוזה עצמו, לכן, כשירד מהבמה, בפסטיבל הפופ בנועייבה, אחרי הדרנים אחדים כשקול מחיאות הכפיים הסוערות עדיין מהדהד באוזניו, סירב להאמין כי עשה זאת. אך הוא עשה זאת. שבוע לאחר־מכן זכה בכתבה ענקית מאת העיתונאי מיכאל אור הד, ובכתבות נוספות. ומאז דייויד על הסוס.

בשלב זה הוא מופיע בצוותאל"ה ובקיבוצים, שר באחד מהפבים של הבוהימה (יש טוענים כי המקום הפך ידוע בזכות הופעותיו שם), ועובד עם יהונתן גפן על תוכנית חדשה בשם סלון עכשיו. יש לו דיעות פוליטיות משלו, כך הוא מספר, ואת מה שיש לו לאמר, יאמר בשירים אותם כותב יהונתן, שאת חלקם דייויד עצמו הלחין.

דייויד ברוזה הוא זמר בעל רקע מיוחד, פתאי מעניין במיוחד. מצד אביו הוא נצר למשפחת ברוזה ששורשיה בספרד, ומצד אמו הוא נצר למשפחה ציונית ידועה.

דייויד ואחותו טליה נולדו בישראל. כשהיה בן 11 החליטו הוריו, איש העסקים לסלי ברוזה והזמרת שרונה אהרון, לעקור לספרד לצורך עסקים. שרונה, שבשנות החמישים היתה מפורסמת לא פחות משושנה דמארי, היתה הזמרת הישראלית הראשונה שהופיעה מחוץ לגבולות הארץ בשירים עבריים. אגב, היא אחת משתי בנותיו של מייג'ור פינחס אהרון, מראשי ההסתדרות הציונית ומי שהיה הקצין הארצישראלי הראשון בברי־גדה היהודית של הצבא הבריטי, במילחמת־העולם השנייה. כשהגיעה מישפחת ברוזה לספרד, התחיל אבי המישפחה בחיפושים אחר שורשיו. בעזרת חבר פרופסור נודע לו כי הערך ברוזה מצוי באינציקלופדיה הספרדית. שם, באינציקלופדיה, הסתבר לאב כי פירוש השם ברוזה הוא מטאטא, וכי ככל הנראה היו אבות המישפחה כפריים שעסקו ביצירת מטאטאים ממחטי עץ אורן, שאותם היו אוספים ביער. בעיקבות גילוי הערך, גילה

האם והסבא

אמו של דייויד ברוזה, הזמרת שרונה אהרון, שהיתה מפורסמת בשנות החמישים לא פחות משושנה דמארי, בחברת אביה, הידוע כמייג'ור אהרון. למייג'ור אהרון, סבו של דייויד בת נוספת, אלונה, שהיתה רקדנית בבלט המלכותי של לונדון והמתגוררת בדירה סמוכה לדירתו.

השורשים של דייוויד ברוזה

(המשך מעמוד 50)

האב את סמל המישפחה העתיק, ושוב, בעיקבות הערך, נסעה המישפחה ליישוב קטן בשם ברוזה, הנמצא ליד הגבול ה־פורטוגלי. שם, בין קברי הנוצרים בכנ־סייה המקומית, גילו קבר יהודי יחידי ש־בו נקברה אחת מבנות מישפחת ברוזה.

דייוויד התחנך בבית־הספר האמריקאי בספרד, שם למדה גם אחותו. בבית־ספר זה רכש את השקפת עולמו הקוסמופולי־סית ושם למד גם שפות אחדות. הספרדית שבפיו רהוטה ומיבטאו ספרדי טהור. ברוזה מכיר את הרקע לכל שיר שהוא שר בשפה זו, ומשתף בידיעותיו את הקהל.

מילחמת יום־הכיפורים החזירה אותו ארצה. מייד אחריו הגיעה לכאן אחותו טליה ושניהם שירתו יחד בצוות הווי. כ־יום לומדת טליה במכון וינגייט, דייוויד בונה קאריירה כזמר, וההורים נמצאים עדיין בחו"ל.

אוטוביוגרפיה על גלגלים

דייוויד ויטריה מתגוררים בבית ה־הורים, שבשיכון הקצינים בצפון תל־אביב, ויש להם זיקה מיוחדת לשיכון זה, שכן ייסד אותו סבו של דייוויד, מייג'ור אהרון, כשהשתחרר מהצבא הבריטי. עד לפני זמן לא רב התגורר גם הסב באותו



בצבא מייג'ור אהרון היה מרא־שוני המתנדבים לצבא ה־בריטי והיה המפקד הארצישראלי הראשון בצבא זה. כשהשתחרר, היה ממייסדי שיכון הקצינים שנבנה בצפון תל־אביב.

שיכון, אך משמתה עליו אשתו, עבר להת־גורר בדירה באחד מרחובותיה הקטנים של תל־אביב.

מייג'ור אהרון, סבו של דייוויד, הוא דמות מיוחדת במינה. הוא גולד באנגליה וקיבל את חינוכו בקמברידג' ובקולג' צרפ־תי בגרמניה, שם התמחה בשפות. בשנת 1926 עלה פינחס אהרון לארץ־ישראל והגיע לחיפה, שם לימד אנגלית בבית־הספר הריאלי ושיחק כדורגל בקבוצת מכבי. מאוחר יותר עבר לתל־אביב ולימד אנגלית בגימנסיה הרצליה. בשנת 1928 התחתן עם בת־איכרים מרחובות, שמיש־פחתה עלתה לישראל מאוסטרליה.

היה זה חיים וייצמן, מי שהיה נשיאה הראשון של מדינת־ישראל, שביקש ממנו באותה תקופה לנסוע לאנגליה ולעסוק שם בעבודה ציונית, כחבר המחלקה ה־מדינית. באותה תקופה ייסד את תנועת־הבונים. הוא הבין, לדבריו, כי עליו לע־סוק בחינוך נוער לערכים יהודיים ול־עליה, ולא בפוליטיקה. כיצד ייסד תנו־עת־הנוער החלוצית המפורסמת? מספר מייג'ור אהרון: „יום אחד הזמינו אותי למועדון של נוער יהודי באיסט־אנד של לונדון. זה היה בדיוק לפני חמישים שנה, בנובמבר 1928. החלטתי למצוא את המפ־תח שיביא את הנוער האנגלי היהודי ל־תרבות היהודית.

הירציתי בפני שמונה אנשים במשך שלושת רבעי שעה, הקשבתי לעצמי ולא התרשמתי טוב. היה קר וגם זה לא תרם שום דבר לפגישה, ואז קם אחד משמונת הצעירים, ששמו נורמן לוריא, אחיו של ארתור לוריא ממישרד־החוץ ואמר: ‚אלו הדברים הנפלאים ביותר ששמעתי אי־פעם.' הוא הבטיח שאם אסכים להרצות שנית יהיה האולם מלא, וכך היה. אני הירציתי בפני אולם גדוש וכך ייסדתי את תנועת־הבונים באנגליה, שהיא בת 50."

פינחס אהרון, גבר יפה־תואר, שאין שיבעים ושש שנותיו ניכרות בו, הוא בעל חוש־הומור שלא נס ליחו. הוא מא' שים את מי שהיה האחראי על התרבות בוועד־הפועל הציוני, פרופסור ברודצקי, כי טירפד את תוכניותיו היפות לעסוק בחינוך נוער. ברודצקי פיטר את מייג'ור אהרון ממישרתו בהיסתדרות הציונית, בטענה כי ההיסתדרות אינה עוסקת בחי־נוך כי אם בפוליטיקה.

בתו, אילנה, רקדנית בלט, שהיתה חב־רה בבלט המלכותי הלונדוני והעוסקת ב־אמנות מושגית, מבקשת מאביה שיספר על תקופה מפוארת זו. מייג'ור אהרון מה־סס ואחר־כך מביא את סיפרו האוטוביו־גרפי גלגלים שבו הוא מתאר תקופה זו.

הבנה ושלום

מ־יד אחרי מילחמת־העצמאות הפך מייג'ור אהרון נציגה של חברת ה־תעופה האמריקאית פאן אמריקה בישר־אל. בעבודתו זו עסק עד שיצא לגימל־אות. כפנסיונר היה מייג'ור אהרון חבר פעיל במועדון רוטרי בתל־אביב. במשך תקופה ארוכה היה הנגיד הראשון של תנועת רוטרי בישראל ונשיא המועדון בתל־אביב.

בכנס אזורי של הרוטרי, שהתקיים ב־שנת 1967 בבניין־האומה בירושלים, הש־תנו חייו. הוא מספר: „באופן פיתאומי בא אלי הנגיד דאז ואמר לי: ‚אתה נחוץ לנו, בעוד רבע שעה אתה פותח את ה־ישיבה בנושא הבנה בינלאומית. יהיו לך שני עוזרים, אחד מהודו ואחד מגרמניה המערבית.' סירבתי, אך לחצו אותי אל הקיר. נכנסתי לאולם הישיבות ואז שאל־תי שאלה שגרמה לי את כל הצרות, ש־בהם אני שקוע עד היום: ‚האם מישהו מכיר כתובת או מיספר טלפון, כי אני מחפש מוסד שבו מלמדים שלום כנושא



המייג'ור פינחס אהרון כתב ספר על תקופת שי־רותו כקצין הארצישראלי הראשון בצבא הבריטי, אשר הגיע לדרגה בכירה.

חילוני. אני מכיר הרבה מקומות בהם מלמדים מילחמה, אז אם אפשר ללמד מילחמה למה אי אפשר ללמד שלום?' ואז אמר לי הנגיד: ‚אני אתן לך כתובת — ירושלים. ואתה תהיה יושב־ראש של וע־דה שתעסוק בשלום. וכך מצאתי את עצמי תקוע עם נושא שאינני מכיר.

„הוועדה שעמדתי בראשה היתה מכובדת מאד. השתתפו בה שופטים ועורכי־דין, אך איש מהם לא ידע שום דבר על הנושא, גם אני לא ידעתי. מישהו הציע שנחקור את המשמעות של המילה שלום. מישהו אמר שקיים מוסד טרומן לשלום בהר־הצופים. נסעתי לשם, בניין לא מצאתי, כי הוא עדיין לא הוקם. אך מצאתי את פרופסור סטון מסידני שבאוסטרליה, שהיה המנהל של המוסד שעוד לא קם.

„הצעתי לו לפתוח את המוסד בשני סימפוזיונים על השלום — האחד לנוער והשני לאקדמאים. הוא הסכים. אבל כש־העניין החל מתגלגל, הסתבר שכל מיני גורמים פחדו מהנושא וכל העסק עלה על שירטון. וכך נשארתי בלי בית ובלי תיקוה. לעומת זאת, מוסד טרומן הוקם אך לא יודעים מה לעשות איתו.

„לקחתי על עצמי לייצג את ישראל ב־וועדה לשלום וצדק חברתי שהתקיימה בגרמניה, למרות שמישרד־החוץ לא רצה שאשתתף. שאלו אותי שם: ‚מה עושה פה נציג ישראלי, הרי ישראל היא מדינה אימפריאליסטית?'.

„לא ידעתי מה לעשות עם נושא לימו־די השלום. פניתי אל מנכ"ל מישרד ה־



המנהל מייג'ור אהרון לוחץ את ידו של אורח מכובד בתקופה שבה כיהן כמנהל מישרד חברת פאן אמריקן בישראל וכאיש־ציבור.

חינוך והתרבות, אליעזר שמואלי, וניסי־תי לברר אם אפשר ללמד את הנושא ב־בית־ספר תיכון. להפתעתי קיבלתי תשו־בה חיובית."

כך התחיל מייג'ור אהרון, בגיל 75, ללמד לימודי שלום לילדים בני שלוש־עשרה וארבע־עשרה. גם כמחנך התגלה כצעיר ברוחו, הרבה יותר ממורים אח־רים. כשהוצעה לו כיתת לימוד דרש את אולם ההתעמלות. כשהוצעו לו כיסאות הציע שכל תלמיד יישב כפי שנוח לו, מי על הרצפה ומי על הספסל. התלמידים נתפסי ללימודי־השלום, למרות שאלה הת־קיימו בשעה שתיים אחר־הצהריים, שהיא שעת משבר בדרך־כלל. המורה פינחס, כפי שהם מכנים אותו, לימד אותם בשי־טה של שיתוף־פעולה ומישחקים, כשה־תלמידים ממלאים תפקידים הנלקחים מ־תוך החדשות והעיתונות.

יום אחד לקח מייג'ור אהרון את התל־מידים שלו לנווה־שלום, שטח בן מאה דונאמים, מול מינזר השתקנים בלטרון, שנועד להיות יישוב לבני כל העמים. בינתיים יושבות במקום כמה מישפחות והמקום מהווה מקום עליה לרגל לשוחרי שלום בעולם.

המורה הפגיש את תלמידיו עם תל־מידים ערבים. אותו יום היה ט"ו בשבט, התלמידים נטעו עצים, התפזרו בקבוצות ובזוגות, למדו להכיר זה את זה, ומאז נשמרים קשרים ידידותיים בין התלמידים הישראליים לתלמידים הערביים מהגדה.

מייג'ור אהרון הפגיש את תלמידיו גם עם תלמידי תיכון מלוד הערבית. לדבריו, נידהם לגלות עד כמה חיים תלמידיו בגיטו של צפון תל־אביב, עד כמה היו חסרי ידע, גישה והבנה לילדים ערבים. הוא מספר בגאווה כי בעיקבות המיפגש נופצו סטראוטיפים כמו „עבודה ערבית", „ער־בי מלוכלך" וכו'.

מיפגש נוסף התקיים בין תלמידי הכי־תה של מייג'ור אהרון לבין תלמידי קולג' ערבים מיפו. ביפו התבקש מייג'ור אהרון על־ידי מנהל הקולג' לארגן חוג ללימודי שלום בבית־ספרו.

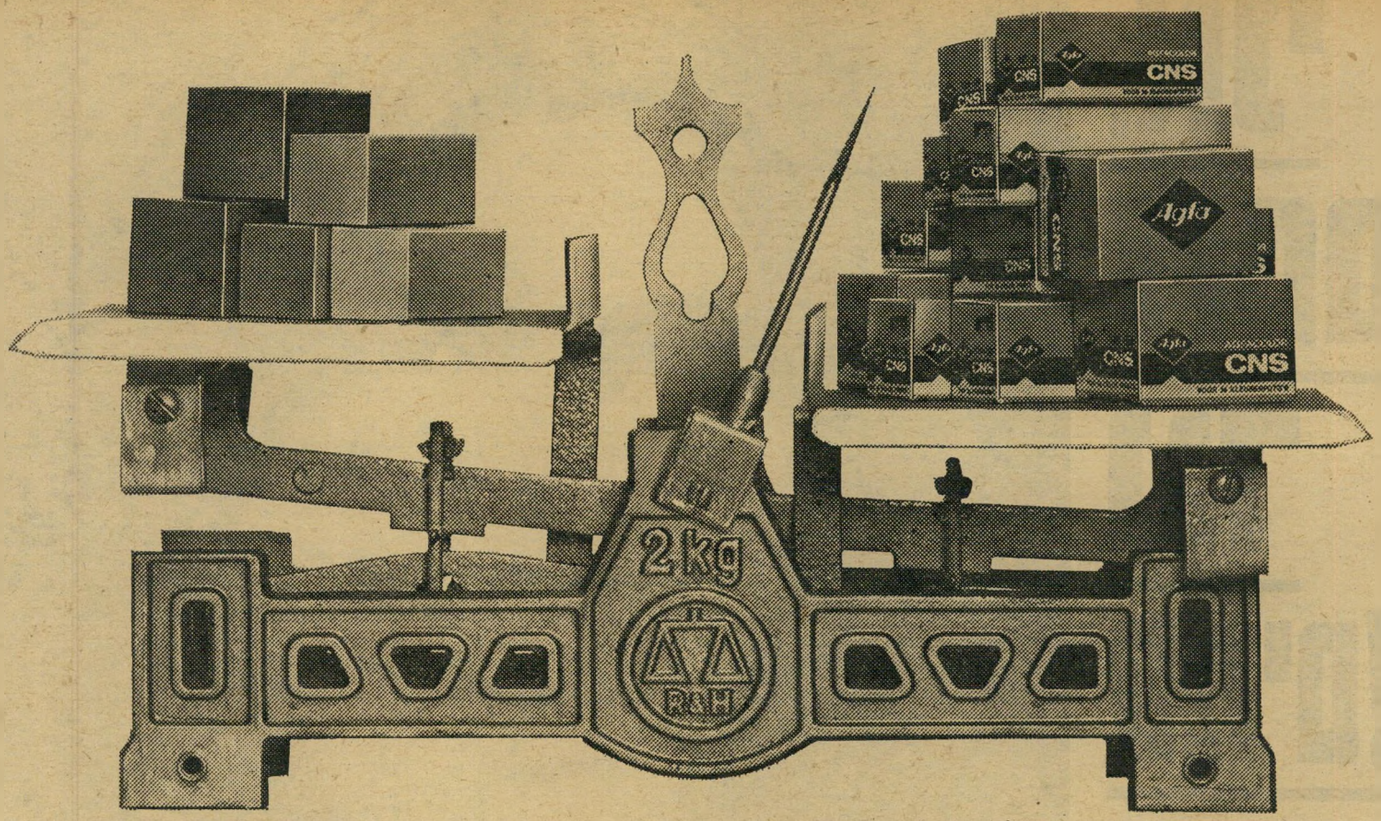
מייג'ור אהרון אופטימי. לדבריו, יתרחב נושא השלום ויתפוס מקום חשוב במיסג־רת הלימודים של מישרד החינוך. הוא מדגיש כי השלום אינו נושא פוליטי, כי אם נושא חינוכי ממדרגה ראשונה. והוא אומר בצחוק: „העניין תפס עד כדי כך, שבמקום להיות אסון, כפי שהייתי בהת־חלה בבית־הספר, כשלא ידעו איך לאכול אותי, הפכתי לנכס. הגעתי כיום למסקנה מאד רציונית — לדעתי כל בית־ספר תי־כון חייב להקים חוג ללימודי שלום. אני התחלתי ללמד שלום בבית־ספר, כי אינני יכול להתחיל, לצערי, ללמד בגן־ילדים. אך שם צריכים להכין את הקרקע ללימו־דים מעין אלו. אני עצמי מקווה מאוד כי בקרוב אתחיל להרצות באחת האוניברסי־טות על שלום ברמה יותר אינטלקטואלית."

שרית ישי



מייסד הבונים

מייג'ור פינחס אהרון, שעלה לישראל כחלוץ מבריטניה נשיאה הראשון של מדינת־ישראל, הפרופסור חיים וייצמן, לצאת לעבודה ציונית בלונדון, שם יסד, לגמרי במיקרה, את תנועת הנוער החלוצית **הבונים**, שהיא בת חמישים.



מדוע נמכרים בישראל הרבה יותר סרטי אגפאקולור מכל סרט צילום אחר?

הסיבות הן: תבונה ונסיון

יש סרטי צילום יותר יקרים
ויש סרטי צילום יותר זולים.

אבל אנשים אינם מחפשים "מציאות" זולות
שאיכותן אינה משביעה רצון.

ואנשים גם אינם מחפשים "את היקר ביותר",
אם הוא לאו דווקא הטוב ביותר.

אנשים מחפשים איכות טובה במחיר הוגן.
לכן, אגפאקולור הוא סרט הצילום הנמכר ביותר בישראל.

מחירון לסרטי אגפאקולור
לתמונות צבעוניות
(לכל סוגי המצלמות המצויות בארץ)

סרט 36 תמונות — 90.— ל"י
סרט 24 תמונות — 71.— ל"י
סרט 20 תמונות — 65.— ל"י
סרט גלילי (Roll Film) — 62.— ל"י

מעודכן ליום 1 בנובמבר 1978
לא כולל מע"מ

AGFACOLOR

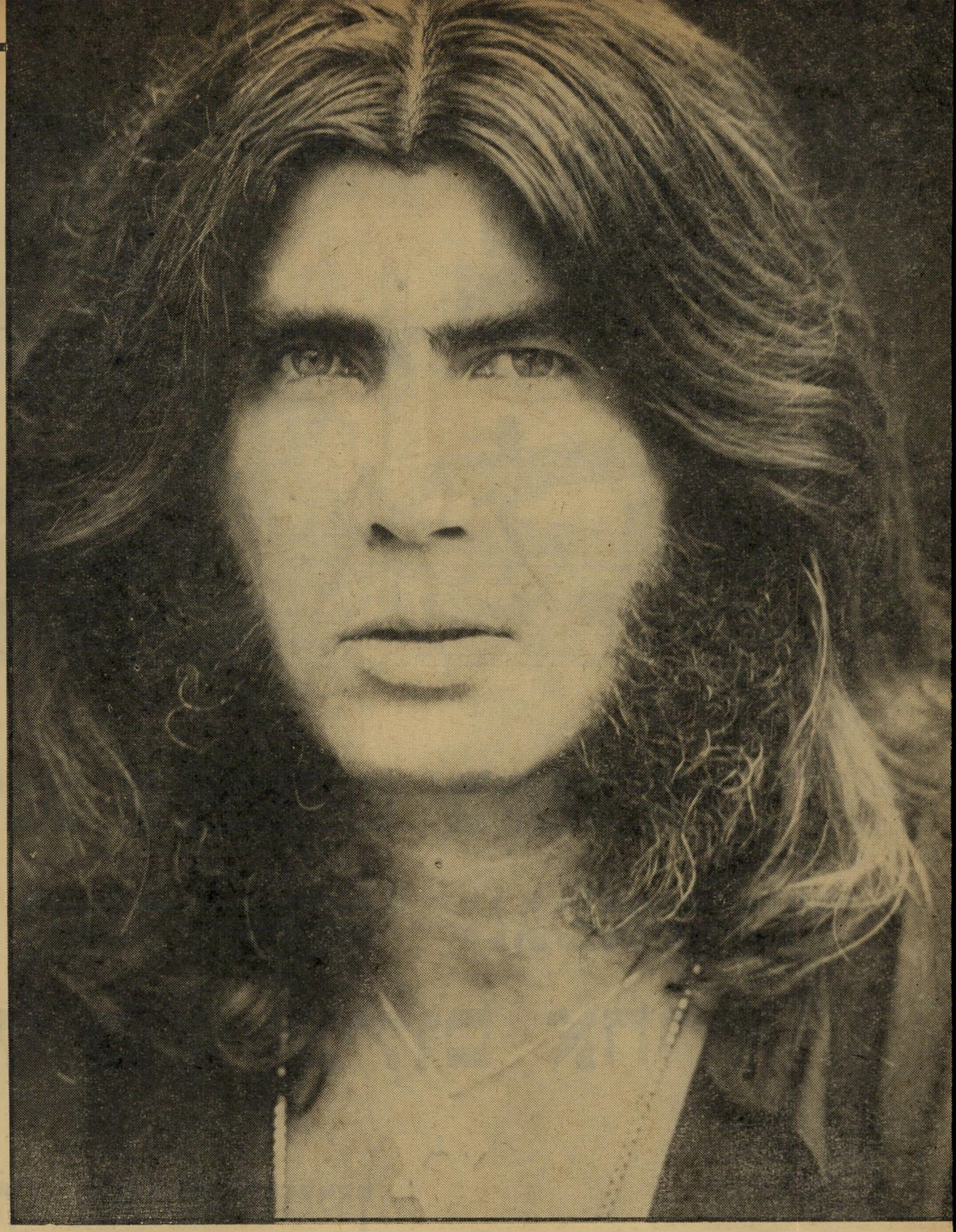
AGFA-GEVAERT

טיב נכון. מחיר נכון. צבעים נכונים. זה מה שאנשים מעריכים.

פרסום: א. גלבלום

„אני לוחם נגד סמים!"

אומר אבי עופרים, שבת־טיפוחיו האשימה אותו בשימוש בקוקאין



אבי עופרים כיום
„ארבעים שנה הייתי אסיר של עצמי!"

„**ז ה הכך שמוויות,** כל העסק הזה עם הקוקאין, סתם סיפור שמצוץ מן האצבע," אומר אבי עופרים, הזמר הישראלי שבתחילת החודש עשה כותרות בעיתונים בגרמניה ובארץ כמי שמכור ל„מוות הלבן". „שלא יהיו אי הבנות ב־עניין," הוא חוזר ומדגיש, „אני עכשיו נגד סמים. לגמרי. אני לא מעשן עכשיו אפילו נפאס (חשיש). פעם, בארץ, הייתי מעשן. אבל זה לא בריא. בכנות — אני נורא נגד זה. אח של חברה שלי לשעבר מת מזה. אני יודע שהעיקר זה הבריאות. ובריאות, ברוך השם, יש. צריך לשמור עליה."

בביתו, במינכן שבבוואריה, עושה אבי עופרים מאמצים להתגבר על המכה שניחתה עליו עם הפירסום הסנסציוני, שהציג אותו כמי שמשתמש בקוקאין. „כשקראתי על זה בעיתון, זאת היתה בשבילי הפתעה בדיוק כמו בשביל שאר הקוראים. אבל אני כבר מחוסן נגד זה. קראתי כבר בעיתונים ראיונות איתי שנכתבו על־ידי אנשים שלא נפגשתי איתם בחיים. כתבו עלי כל כך הרבה חרא, שאנשים לא מאמינים יותר. זה לא נעים. אני מקבל טלפונים מכל מיני אנשים שמתעניינים לדעת אם זה נכון וזה לא נעים. מטלפנים אלי גם מהארץ בפאניקה. בייחוד המישפחה. הם מודאגים מזה שכתבו שאני צפוי לשלוש שנות מאסר. אז יש לי הודעה לכל אלה הדואגים לי: מוקדם להתחיל להכין חבילות לבית־הסוהר בשבילי. זה הכל שטויות."

הבית הקטן ברחוב שיינר במינכן הומה כמו תחנת רכבת. נכנסים ויוצאים ללא הרף: מוסיקאים, ידידים ישראליים, יפהפיות גרמניות בגיל הטיפש־עשרה הנמסות ממבט או ממילה טובה שאבי שולח לעברן, שני כלבים, שני חתולים, החברה הפרטית לשעבר, שהרומן עימה נגמר, אבל היא נותרה בדירה עם ילד, וכל מיני אחרים.

„היא לא זמרת — ולא תהיה!"

ה טלפון אינו מפסיק לצלצל. עסקים, חתיכות. השפה השולטת היא עיברית. למרות שניתק מישראל, קבע את מינכן לבסיסו הוא מוכר כיום וידוע ברחבי גרמניה הרבה יותר מאשר בישראל, עדיין חי אבי עופרים ומתנהג כישראלי לכל דבר. הסלון שלו אומנם מלא, לבד ממערכות נגינה ורמקולים, גם בתמונות וציורי איקונינים. אבל „זאת רק הצגה", הוא אומר, „חלק מהמישחק."



אבי עופרים ויגאל בשן
„ילד כפרי טובה"

לפני שהוא נכון לדבר על הפרשה שקישרה אותו עם הקוקאין, הוא קצת חשדן וספקן. אבל לאט לאט הוא מתגבר על ההיסוס ופותח את עצמו, בראיון מייוחד עם כתב העולם הזה.

„בשנים האחרונות," מספר אבי, „מאז נפרדתי מאתי*, אני עובד בעיקר על־מנת לקדם ולפתח זמרים אחרים. כתבתי הרבה מוסיקה. הקמתי בית הוצאה־לאור של תווים ומוסיקה והפכתי למפיק תקליטים ומופעי זמר.

„לאחרונה התרכזתי בעיקר בזמרת גרמניה ששמה מרגוט ורנר. הייתי המדריך שלה, המלחין שלה, המפיק והמנהל האמנותי והעסקי שלה. אני המצאתי אותה.

* הכוונה לאשתו לשעבר, אסתר עופרים.



„היא היתה הפרימה בלרינה של הבאלט של מינכן, עד שלפני כשלוש וחצי שנים, כשהתקרבה לגיל 40, החליטה להפוך ל־זמרת. הכרתי אותה עוד קודם. אבל אז היא באה אלי בבקשה. היא עשתה את צעדיה הראשונים כזמרת וביקשה שאעשה את הפרודוקציה שלה.

„עד אז היא הופיעה במועדון קטן, שהכיל מאה איש, ואפילו לא יָצְעה להת־זיק מיקרופון ביד. שמעתי אותה. היא לא זמרת ואף פעם לא תהיה. אבל יש לה איכות מיוחדת בקול, משהו עמוק שמזכיר את מרלין דיטריך. הסכמתי לקחת אותה לגיסיון לשלושה חודשים. שלושה חו־דשים עבדתי איתה על שיר אחד בלבד, עד שיצאה לה הנשמה. אז החלטתי ללכת עליה ולהפוך אותה לכוכב.

„חתמנו על חוזה שלפיו אני הוא המפיק שלה, המנהל האמנותי והמנהל העסקי שלה; אני בוחר בשבילה את השירים שתשיר, יחד עימי. חיפשנו שירים ולא מצאנו שירים מתאים בשבילה. כתבתי לה לשיר שירים ונתתי לה שירים שכתבתי בשביל עצמי. היא נידנדה לי כל־כך הרבה, שווי־תרתי לה.

„אחרי שלמדה לשיר את השירים, הב־טחתי לה שתוך שנה היא תרוויח ביום קונצרט. האחד הוא מרסל אברהם, רומני שיוד מהארץ והשני הוא מרק ליברברג. רציתי לעזור להם ועשיתי עימם את הסי־בוב אפילו בלי חוזה. אז קיבלתי את ה־פטיש בראש.

„עשינו סיבוב הופעות בכל גרמניה ואוסטריה, איתה ועם יגאל בשן. באמצע הסיבוב התחלתי להרגיש במשהו. כנראה שהשניים האלה בילבלו לה את המוח שהם יקחו אותה לאמריקה ויעשו ממנה שם סטאר גדול. לי היו באותו זמן בעיות עם אשתי השנייה, טקסי. התחתנתי איתה בזמן שנסעתי עם יגאל בשן ללוס־אנג'לס. פתאום, מבלי לתכנן זאת מראש, נסענו ללאס ואגאס ושם התחתנו. היינו יחד שלוש שנים והכל היה בסדר. אבל אחרי שלושה חודשי נשואים התחילו הצרות ונפרדנו. באופן רשמי אנחנו נשואים עד היום ואנחנו ידידים מצוייגים. אבל, כנראה שנשואין זה לא בשבילי.

„ביגלל הבעיות עם טקסי לא הרגשתי מה שהתרחש מאחרי גבי. הם קנו את הער־רכת־דין, שהיתה גם המזכירה שלי, והיא נעלמה לי עם כל התיקים והמיסמכים ש־היו קשורים למרגוט ורנר. גם יגאל בשן הלך איתם מאחורי גבי. ביגלל זה הוא קיבל את השטרונגול ויושב עכשיו בארץ.



טקסי, אשתו השניה של אבי עופרים

„נשואין בלתי מתוכננים בלאס־וגאס

אחד מה שהרוויחה בבאלט במשך ארבעה חודשים. הייתי בטוח שתוך שנה היא תה־פוך לכוכב ותוך שנתיים לסופרסטאר. וזה בדיוק מה שקרה.

„כשהתחילה להופיע היא לא היתה מו־כרת. מכרתי אותה למופעים שונים בעיס־קת חבילה: הסכמתי להופיע באותם מו־פעים בתנאי שיקחו גם אותה. בהופעה הראשונה היא קיבלה כבר 7000 מארק (70 אלף ל"י). מהר מאד היא הגיעה ל־10 אלפים מארק להופעה. כעבור שנה היא כבר קיבלה 20 אלף מארק לערב. עשיתי עימה שני סיבובים, בגרמניה, באוסטריה ובשווייץ והוצאתי לה את התקליט הרא־שון שנקרא בשם כל אחד בא יומו.

„לקחתי ריזיקו גדול עליה. המרתי והצ־לחתי. נכון שהיא לא זמרת. אבל מייד הבחנתי שהיא יודעת למכור את עצמה. היא יודעת להתנועע על הבמה, להצחיק, ולרכוש את אהבת הקהל. לקח כחשעה חודשים עד שהפכה מוכרת בכל גרמניה והעסק עימה התחיל לשגשג. זנחתי את כל הזמרים האחרים שטיפחתי והתעסקתי רק עימה. התרכזתי רק עליה.

„היחסים ביננו היו קרובים מאוד. כ־שמת חבר שלה מסרסן ליוויתי אותה ל־בית־הקברות. הייתי מבקר את האמא ה־זקנה שלה. פתרתי לה את כל הבעיות האישיות. דחיתי את התוכניות הפרטיות שלי כדי לקדם אותה. הייתי מוביל אותה במרצדס הפרטי שלי להופעות. לפני כל הופעה הייתי מתקין בעצמי את התאורה. אולי היא רצתה יחסים מסוג אחר. אבל אצלי עבודה זו עבודה. אני יודע שזה מקל־קל.

„קיבלתי פטיש בראש"

„את סיבוב **ההופעות** האחרון שלנו, לפני שנה, עשינו בשיתוף חבל. הוצאתי 450 אלף מארק והרבה זמן בשביל שני התקליטים שהכנתי עבור הילד הקטן וכספי הטובה הזה.

„וככה יום אחד קיבלתי ממרגוט ורנר מיכתב התפטרות שלפיו אינני עוד ה־מפיק שלה. היו שם כל מיני הסברים. ממש שטויות. היא עברה לרשות שני החברה האלה מהמאמא קונצרט.

„זה היה בדצמבר בשנה שעברה. בחודש מרס השנה הגשתי שתי תביעות. האחת נגד מרגוט ורנר, על הפרת חוזה, בה תבעתי פיצויים בסך של 800 אלף מארק (8 מיליון ל"י); והאחת נגד הערוכת־דין ש־תן להם מקום לישון אצלך ובסוף הם מכ־ניסים לך מאחרי הגב.

„העסק עם הקוקאין עלה במהלך המישפ־ט שהגשתי נגד מרגוט. הם הזמינו גם את יגאל בשן להופיע כעד. הוא לא אמר הרבה בעדות. בעיקר טען נגדי שאני לא אחראי. מה שאמר לא החזיק מים. עד אחר היה רלף טורסל, שהיה פסנתרן אצלי והפך למעבד של מרגוט ורנר במקומי. הוא טען בעדות שלו, שראה אותי לוקח סמים ובין השאר גם קוקאין. כששאל אותו השופט מאיפה הוא יודע שמה שלקחתי היה קוקאין, הוא חזר בו ואמר שאינו



אבי עופרים ומרגוט ורנר בהקלטה

„עלילה שאינה ראויה לתגובה!"

זמרת נתבעת מרגוט ורנר

„אני המצאתי אותה!"

היתה המזכירה שלי, סטרלין פריש, על מעילה באמון, גניבת מיסמכים והוצאת דיבה. היא סיפרה עלי כל מיני סיפורים מלוכלכים לכל מיני אנשים: שאני ישן יותר מדי, שאני לא אחראי ושבאות אלי יותר מדי חתיכות.

„אחרי שהגשתי את המישפטים הם הכ־ריזו עלי מילחמה. החליטו להרוס אותי לגמרי. צילצלו לכולם שמרגוט לא עובדת איתי יותר ושאני גמור. הבנק הפסיק לתת לי קרדיט. היו לי חובות למס הכנסה בסך של חצי מיליון מארק עוד משנת 1967. שילמתי אותם ונשארתי חייב רק 70 אלף מארק. הם עשו לי תרגיל גם במס־הכ־נסה וסגרו אותי כדי שלא יישאר לי כסף. כל המוסיקאים שלי הלכו יחד איתם, עם המאמא. הם נתנו להם פשוט יותר כסף ובילבלו להם את השכל. ככה זה, אתה הולך, עוזר לאנשים, נותן להם אוכל ונר־בטוח בזה כיוון שראה אותי ממרחק של שניים עד חמישה מטר. הוא סיפר שהבין שזה היה קוקאין מפני שאחר־כך הייתי קשוח ועצבני.

„בטח שהייתי קשוח. קשה לעבוד עם אינפנטילים. אותו עצמו זרקתי כמה חו־דשים לפני שכל העסק התפוצץ. מרגוט ורנר עצמה לא העידה כלל. אבל היא סיפרה סיפור לעיתונות. היא סיפרה על זה שכאילו בנסיעה לברלין החבאתי קו־קאין באנטנה של המכונית. היא עצמה בכלל לא היתה בנסיעה הזאת.

„אין חברים — רק מוצצי דם!"

ל יתכן שכל הפרשה, על כל אי ה־נעימות שבה, היתה דרושה לאבי עו־פרים כדי לטלטל ולנער אותו ולעורר מחדש את כוח היצירה שבו. הוא השתנה. הפך לאדם אחר. גם המוסיקה שלו הש־תנתה. כיום, בגיל 41, הוא נמצא בשיאו. הוא מתכונן לקראת חזרתו מחדש ואת עשויה להיות הפתעה בקנה־מידה בינלאומי.

הוא הקים להקה הנקראת אב"ס קנדי רוק, שמופיעים בה גם שני ישראלים, המתופף אורי נדיר וג'ק שמש, יליד קנדה שחי בארץ, השר ומנגן על גיטרה. יחד עם ג'ק שמש כתב אבי את כל שירי הלהקה וחלק מהמוסיקה שלה. חברת ר.סי.איי. עו־מדת להוציא לאור את התקליט בחודש ינואר 1979. אלה שהאזינו לו טוענים כי הוא מדהים בעוצמתו ובעל כל הנתונים להפוך ללהיט בינלאומי. נוסף לכך מכין אבי תקליט נוסף בו יופיע בעצמו, כותב מוסיקה לסרט גרמני, לסידרה טלוויזיונית בת 71 פרקים ולסירטי פירסומת.

„זאת תהיה התשובה שלי," אומר אבי. „ארבעים שנה הייתי אסיר של עצמי. עכ־שיו אני משתחרר. מצאתי סוף־סוף חבר — את עצמי. לא היו לי חברים. היו לי רק מוצצי־דם. ודם היה לי בשפע. אני שקט עכשיו. יש לי הפתעה בכיס. זאת לא תהיה השיבה של אבי עופרים כי בעצם אף פעם לא הייתי. תמיד דחפתי אחרים. עכשיו אני דוחף את עצמי. חוץ מזה, גם למדתי לנגן במשך הזמן."

רוב שירי התקליט החדש, שיוציא עם להקתו, כתובים בהשפעת מה שעבר עליו בשנה האחרונה. שם התקליט, מאמא, או מאמא! מרמז על שני היהודים שלקחו ממנו את מרגוט ורנר. שירים אחרים, דו משמעותיים בתמלוליהם, מתייחסים למר־גוט עצמה וגם לאשתו בנפרד, טקסי.

יש גם שיר העוסק בקוקאין. הוא נקרא איש השלג. תוכנו מספר על אומללותו של המכור לקוקאין. „אני נלחם בדרכי שלי בשימוש בסמים," אומר אבי, „כמו דרך השיר הזה. חוץ מזה הקדשתי את ההכ־נסות מחמש ההופעות הראשונות של ה־להקה למוכי־הגורל המכורים לסמים".

במדינה

(המשך מעמוד 48)

הסיכון שבנסיעה מהוד־השרון לתל־אביב. אך בכך לא תיפתרנה כל בעיות סיכון־הנפש של תושבי הוד־השרון או, נכון יותר, תושבי רמתיים.

ברמתיים מצוי בית־ספר עממי השוכן מעברו השני של הכביש המחבר בין צומת רעננה לבין פתח־תיקווה. רוב תושבי רמתיים מתגוררים מעברו האחד של הכביש, וילדיהם חוצים אותו פעמיים ביום, בדרכם לבית־הספר.

מאבא חדש. למרות הפגנות נזעמות שערכו ההורים בשנה שעברה, לא מצאה המועצה האזורית לנכון להתקין במקום רמזורים. דרישותיהם החוזרות ונשנות של ההורים, לבנות גשר עילי, נתקלו בסירוב מוחלט.

נימוק זה הובן על־ידי ההורים, אך הם דורשים כי יותקנו רמזורים במעבר החצייה שבצומת הרחובות דרך־השרון ובן־גוריון. בשנה שעברה אף הוקם ועד מיוחד, בראשותה של האם שולה ברקת, שאירגן עצומות והפגנות וניסה לעורר דעת־קהל באמצעות העיתונות, אך לשווא. אמרה אחת האמהות בזעם: „עד שלא ייהרגו כאן עוד ילדים בעייתנו לא תיפתר. השאלה היא רק, מי מהילדים יהיה הקורבן שלזכרו יותקנו כאן רמזורים.“

בינתיים משמשים תלמידי בית־הספר בתפקיד שוטרי־תנועה. אך הצבת ילדים בתפקידי שוטרים אינה פותרת את הבעייה, שהרי ישנם ילדים המקדימים או המאחרים ללכת לבית־ספר או לחזור הביתה, ומי ידאג לבטחונם בשעת חציית הכביש? הנהגים לא התחשבו עד כה בילדים השוטרים, ורבים מהם אינם נשמעים להוראות הזאטוטים. משטרת כפר־סבא נזעקה אומנם להגנת הילדים, ומדי בוקר מוצב במקום שוטר, המשגיח כי הנהגים יישמעו להוראות השוטרים הקטנים. אך בכך לא די, טוענים בתוקף תושבי האיזור.

מה שמעודד את ההורים המודאגים היא העובדה, כי נבחר ראש־מועצה חדש ברמתיים, שימחה מעוז שמו, והוא סגן־אלוף במילואים. „אנו מקווים כי המטאטא החדש יטאטא טוב,“ אמרה אם מודאגת, „ואם לא יטאטא, לפחות שידאג להתקין רמזורים בצומת.“

דרכי אדם

איש אשכולות מעין־גדי

קיבוצניק המכונה צ׳ארלי עושה כך עבודה אפשרית — החל בבציר וכלה בציפוי כלבים

„אם תשאלו בג׳ונגלים של ברזיל מי זה ניקסון, הם לא יודעים, אבל אם תשאלו מי זה צ׳ארלי — אין אחד שלא יודע,“ מתפאר יורם צור, המכונה צ׳ארלי מעין־גדי. בקיבוץ, כולם מכירים את צ׳ארלי. סימן ההיכר שלו הוא שפמו הג׳ינג׳י, המסתלסל רחוק משני עברי פיו.

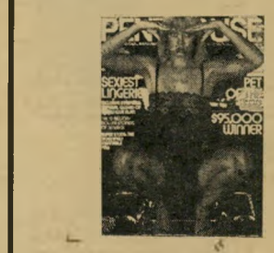
צ׳ארלי (42) נולד ברמתיים, לאב מאו־דיסה ולאם תוצרת־הארץ. לפני 23 שנה עבר לעין־גדי והספיק לעסוק מאז בכל עבודה אפשרית — בציר ענבים, טיפול בכלבים, הדרכת טיולים. בעשר השנים האחרונות עבד במעיינות הגופרית של הקיבוץ. „אני עושה שם הכל,“ סיפר, „מוכר כרטיסים, נותן עזרה ראשונה, מנקה את בתי־השימוש. צ׳ארלי זה כינוי שהדביקו לי, ואחר כך הכנסתי אותו גם ל־תעודות.

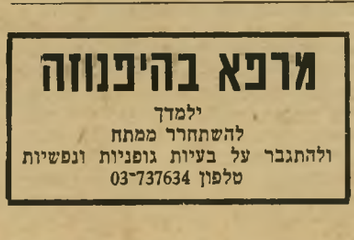
וגר חתוך עם כלב. לפני שהגיע לקיבוץ עבר צ׳ארלי קורס־שיט, ועתה הוא משמש גם כמדריך שיט, גם כמדריך ספורט וגם כאחראי על חדר־האוכל. הוא ידוע כאדם המכיר כל פינה ופינה בארץ. בצבא היה סייר. ולפני שמונה שנים עשה סיור בכל העולם. „אני נסעתי לסייר בעולם רק אחרי שהכרתי את כל הארץ,“ התפאר צ׳ארלי. „הייתי בדרום אמריקה ובצפונה, במזרח הרחוק ובכל אירופה. בכל מקום שמסתובבים בחו״ל נזכרים במה שלמדנו בהיסטוריה. כשהייתי ביוון נסעתי על מסלול המארתון, כדי לראות כמה זמן זה לקח להם. גם בארץ אני נוהג לרוץ כל שנה את מסלול התבור. פעם הייתי עושה זאת באופן תחרותי, אבל היום אני כבר זקן, ואני רץ רק במסלול העממי.“

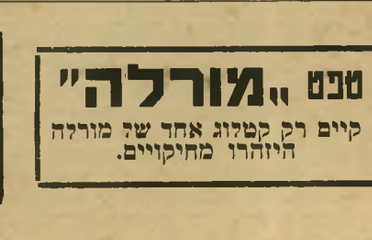
צ׳ארלי מומחה גם בטיפוס הרים, וכל











אימת שנתקע משהו או מישהו בהרים, הוא יוצא לקראתו עם קבוצת החילוץ. אך עיקר כישרונו של צ'ארלי מתבטא בצילום. הוא מצלם הכל — פרחים, חתיכות ותאונות־דרכים. „אני יכול לדבר שעות על צילום," התוודה צ'ארלי, „יש כאלה שמצלמים רק אנשים, וכשהם רואים תאונה הם מקיאים. אני לא נרתע מחתונות ומלוויות. פעם, כשהיתה תאונה מחרידה ליד הקיבוץ, צילמתי את ראשו המרוסק של הנפגע, ואחר־כך הקרנתי את השיקופית הצבעונית בחדר האוכל. זה היה מחזה יוצא מן הכלל."

לפני שמונה שנים הכיר צ'ארלי מתנדבת מפינלנד, ומאז לא נפרד ממנה. היא התגיירה בינתיים, הפכה אשתו, וילדה שתי בנות בלונדיות כמוה. קוראים להן שיר ופרח.

האשה של צ'ארלי עובדת בגננות, מיקצוע שאותו למדה בפינלנד, ומצטיינת בה־אפיית עוגות. היא מכינה את העוגות לכל חתונה או יום־הולדת בקיבוץ, והשבוע, למשל, היא טרודה בהכנת העוגות ליום הולדתה של הבת הגדולה. צ'ארלי, לעומתה, מתמחה גם בגידול כלבים ובאילופם. לו עצמו יש כלב בשם עוג, וחתול בשם פקה, החיים באידיליה זה עם זה. הם אוכלים בצוותא וכשמנסה כלב זר לסחוב לחתול את האוכל מגרגר עוג בזעם ומבריח את הגנב.

על שקיות הסוכר של בית ההארחה של הקיבוץ, מודפסת קריקטורה של צ'ארלי, שהפך כבר לסמל המיסחרי של הקיבוץ. ואם יגיע מישהו לקיבוץ עין־גדי עליו רק לומר את השם צ'ארלי כדי שכל הדלתות תיפתחנה בפניו.

פשעים

רצח בבית־הכנסת

חזן ישיש נרצח בבית־הכנסת, והשמש נעצר כחשוד במעשה

מתבוסס בדמו נפל עודד משומר בן



חבר־קיבוץ צור
על מסלול המארתון

השיבעים וחמש בבית־הכנסת נצח־ישראל. מוט ברזל שהוטח בראשו, הוא שהפילו ארצה. שבועיים פירפר משומר בין החיים ובין המוות ולבסוף נפטר. הרופאים קבעו שהחבלה בראשו היא שגרמה את מותו. בו ביום עצרה המישטרה את משה לוי, אף הוא בן שיבעים וחמש, שהיה שמש בית־הכנסת נצח־ישראל, באשמת רצח בכוונה תחילה.

משומר שימש כחזן בבית־הכנסת, ביומות חול, תפקיד שעבורו קיבל שכר של 200 ל"י לחודש. כיוון שמקום מגוריו היה רחוק מבית־הכנסת, לא יכול להגיע בשבתות. היכרותו עם בית־הכנסת נצח־ישראל החלה לפני שנים רבות, עת עבד כגהצן במיכבסה ליד התחנה־המרכזית. מאחר שהתגורר ברמת־אביב היה לו נוח להגיע לתפילת שחרית לבית־כנסת הקרוב למקום עבודתו.

לפני כחמש שנים הוצע למשומר תפקיד החזן של בית־הכנסת. הוא לא היסס לרגע, שכן אהב את בית־הכנסת. המקום שימש לו כבית שני ולעיתים אף נמצא בו יותר מאשר בביתו.

„עשינו חופה". כשפרש משומר לפנסיה, לפני כשנתיים, התחיל ללון בבית־הכנסת כימעט מדי יום. חברים לא היו לו, ובבית־הכנסת סיפר, כי אין לו איש בעולם לחזור אליו.

משה לוי עבד גם הוא בנצח־ישראל, כשמש. לפני 20 שנים עלה לארץ מתורכיה. על תפקידו כשמש בית־הכנסת שמר לוי מכל משמר, ועבודתו של משומר בבית־הכנסת הדאיגה אותו. הוא פחד פן יאמרו המתפללים שאין צורך בשמש אם במילא שומר משומר על המקום, ואז יאבד הוא את מישרתו ועימה הכנסה בסך 500 ל"י. סכום זה היה משמעותי ביותר עבורו. נוסף על־כך קיבלו הוא ואשתו תמיכה כספית מלישכת הסעד. לוי ידע שלא יוכל לעבוד בכל עבודה שהיא, מלבד בבית־הכנסת. בגיל 75, שבע מרורים ותלאות, חשב כי בעבודתו הקלה יעביר את שנותיו האחרונות.

מהלך חמש דקות מנצח־ישראל שוכן ביתה של מישפחת לוי, מבית־הכנסת שבשדרות הר־ציון. היה לוי פוסע מדי ערב, דרך סימטות שכונת שפירא אל חדרונו ברחוב חכמי־אתונה 42.

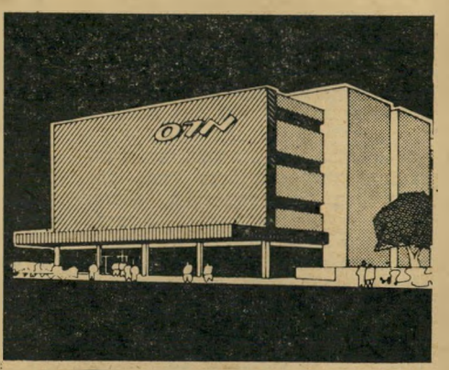
בביתו ציפתה לו אישתו השנייה רחל, שאותה נשא לאשה לפני שש שנים, אחרי שהתאלמן מאשתו הראשונה שילדה לו שישה ילדים. סיפרה אשתו: „אני לא מדברת עיברית טוב. אני נולדתי מתי משה נולד בתורכיה." רחל לוי עלתה לארץ, גם כן לפני עשרים שנים. בעלה הקודם היה חייל בצבא התורכי ונהרג בתאונה. ארבעת ילדיהם עלו לישראל לפניה, וכיום כולם נתמכי סעד.

הילדים אינם באים לבקרה. „הכרתי את לוי בבית־הכנסת נצח־ישראל," מספרת רחל, „הייתי מתפללת שם. לפני שש שנים אמרו לנו נתחתן. עשינו חופה. היינו שנינו לבד.

„גרנו בשכונת לבנדה, לא רחוק מכאן.

(המשך בעמוד 58)

לקבל רעיונות... ולראות את החידושים האחרונים מאירופה במרכז חדרי השינה – בבית מרס!



חדרי שינה מפוארים אלה מיובאים בלעדית ע"י חב' מרס ישר מן המפעלים הגדולים והאקסקלוסיביים ביותר באירופה.

אתה חייב לעצמך ביקור במרכז חדרי השינה ותיווכח במו עיניך מה ניתן לרכוש במחירים החל ב18,000 ועד 85,000 ל"י.



בית מרס

תל־אביב, הרצל 158

- כ־100 חדרי שינה אלגנטים ואקסקלוסיביים מוצגים בשלמותם.
- יבוא בלעדי מאירופה.
- לבעלי טעם מיוחד ואלגנטי.
- יעוץ מקצועי ע"י אנשי מקצוע מעולים.
- חניה בשפע.
- מוסיקת רקע.
- מדרגות נעות.
- פתוח ברציפות מ־8.00 בבוקר עד 7.00 בערב.



דבריו של הפרופסור בן־עמי שרפשטיין על ספרו של יבי

נמרוד

אין זאת סיקורת, במובן שאנו רגילים בה. כנגד זה, אלו שבחי יבי, על השבח שנתן הוא לזולתו. ואם, בעשותי כך, אני מפסיד את ניתוח המשמעות של שירת יבי כשלעצמה, אני מרוויח את הנקודה אשר שנינו, הוא ואני, שואפים אליה יותר מכל.

אני מבקש להקדים בהערה על הדברים שהם דומים. יש עניין להיווכח עד כמה כל דבר שאנו עושים, דומה לנו. האמן, למשל, מצייר תמונות הניראות כמותו, כפי שהוא בחיצוניותו ובפנימיותו. אם הוא רוצה לצייר דמות אנושית, הוא עשוי להשתמש בעצמו כבדגם, או להיזכר מה היתה דמותו כאשר השתמש בה כבדגם. אם הוא בדרך כלל עצוב או מאושר, ההבעה שעל פניו עשויה להופיע על פני הדמויות שצייר. אם הוא ביישן, עשויות הצורות שצייר להירתע זו מזו; ויען כי הוא משקיף אל העולם מגובה מסויים, שהוא הגובה שלו, קרוב לוודאי שהדמות שיצייר תופיע בגובה דומה, כלומר, ביחס דומה אל הדברים האחרים, מפני שהאמן חש שזהו הגובה הטבעי של בן אנוש. יתר על כן, האמן מניע את זרועו באורח מסויים, והתנועה שהוא עושה במכחולו דומה מאד לתנועה שהוא עושה בזרועו כאשר הוא מדבר או כאשר הוא מנסה לתפוס משהו, וכך נעשים ציוריו דומים לו, כי הם מגשימים את התנועה שעל פיה הוא מוכר לנו. המילים של יבי, המיקצבים שלו, הנושאים שלו, משקפים אותו ללא ספק; אך המלים בספרו, שהוא גלופה של כתב ידו, אפילו נראות כמותו, ועוד יותר מכן כמו גופו כאשר הוא בתנועה.

אולם, הדמיון שבין האמן ומעשה האמנות יכול להיות סמוי יותר. הבה נבחר בנושא הבדידות, שהוא כה רווח באמנות. הבדידות נולדה בתוך האמנות. אני אף מוכן להרחיק לכת ולומר שהאמנות, במשמעות של ימינו, צומחת מתוך הבדידות, מתוך המרחק הבלתי נמנע והבלתי נירצה שבין האמן ובין כל האחרים אשר הוא, כך הוא חש, היה רוצה להיות קרוב אליהם. אולם ברגע שבו אני אומר במלים או מוסר בדרך אחרת שהנני בודד, אני מניח שמישהו מאזין לי או הבחין במה שעשיתי. עצם ההצהרה שלי בדבר בדידותי עשויה לחלץ אותי ממנה, לפחות לפרק זמן. האמת היא שאנו מסוגלים להיות ביחד רק מפני שאנו נפרדים, וכרחוש חיבה איש לרעהו רק מפני שאנו לבדנו וחשים שכא בשלמות איש את ריגשות רעהו.

אנו לבדנו, לפיכך, מפני שאנו ביחד, ולהיפך, אך לעולם לא לבדנו ולא ביחד כשלעצמם, בפשטות, אלא במסגרת התנאים של הנוף האנושי והבלתי אנושי, שאותו אנו מאכלסים; ואם אנו רוצים להיטיב את היחסים שבינינו לבין עצמנו, אנו יכולים לעשות זאת רק אם נגיע למידת הריכוז והעידון המספקת כדי להיטיב את היחסים שבינינו לטבע. האם מסוגלים אנו להיות שותפים לטבע ולזכות בגמול על כך, להפוך את צחצחותם של הדברים ליותר אנושית, ואת הצחצחות האנושית ליותר דומה לדברים עצמם?

זוהי, כך אני מניח, שאלת היסוד אשר יצחק דנציגר, האמן אשר יבי יצא לשבחו, שאל את עצמו, אם גם ביתר תכיפות וביתר התעמקות באמצעות רישומים ופסלים מאשר בעזרת מלים, ולבסוף, יותר באמצעות הנופים עצמם מאשר בדרכים הקונוונציונאליות יותר של האמנות. הוא חדל להיות מפסל פסלים ונהיה, לעומת זאת, לאיש המבקש לבחון ולהעריך את הטבע כפי שהוא, ועם זאת להטביע בו חותם אנושי. דומה כאילו רצה לבצע עיסקה עם הטבע. הוא היה נכון להיות תן. שליח לדבר עבירה, אם התן ייאות להיות מחסה, כלומר בית. הוא היה נכון לטפח ולהיות אומנת לעץ אלון, אם האלון ייאות לבצע את חלקו בעיסקה ולהצל עליו ועל שכמותו, אם הוא חולק עמו את תחושת המקום ואת האמונה באלוהי המקום. בשביל יצחק דנציגר, היתה תכונת הגרעיניות של אבן החול, אותה עיצב, כמו הגרעיניות של החיים עצמם, אותה קירבה ואותו ריחוק שעליהם דיברתי קודם לכן, אלה שיחסיהם ההדדיים כה שבירים, ונהפכים כה בנקל לחוב.

ספרו של יבי נקרא בשם נמרוד", לזכר אחד מפסליו הבלתי נשכחים של דנציגר. בהעניקו לספרו שם זה, ובספרו את שבחי דנציגר בשיריו, אף הוא עושה עצמו מבע למרחק שבינינו ולנוף האנושי והבלתי-אנושי שהינם התנאי להתאחדות ולאחווה כפי שהן מצויות עמנו. אולי, אם נהיה זהירים, אינטימיים ואינטואיטיביים למדי, נוכל לחוש כמו בבית.

במדינה

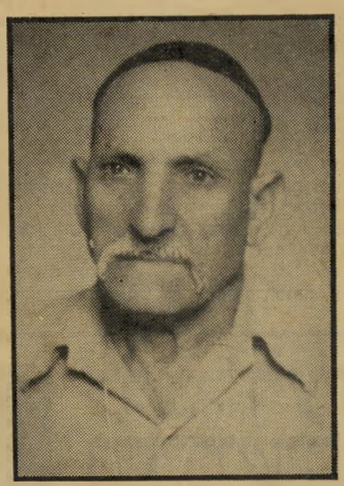
(המשך מעמוד 57)

אחרי כמה שנים גירשו אותנו. לא היה לנו כסף לשלם שכר־דירה. אף אחד לא עזר לנו. גם הילדים של משה לא עזרים ולא מבקרים אותנו. דווקא יש להם מיקצועות טובים. אחד אפילו עלטא־זאכען. לפני שנה וחצי עברנו לגור כאן בחדר. כאן בסדר, אבל אין כסף בשביל כלום. חשמל עולה, מים עולה. אנחנו מקבלים סעד. אבל מה — לא מספיק."

עכשיו אמרו לי מהמישטרה שמשה ב־בית־חולים. לא יודעת מה עשה בבית־כנסת ששמו אותו בבית־חולים. מי זה עושה ככה לאנשים? אני לא יודעת איפה הוא, לא יכולה ללכת אצלו."

אחרי שמשה לוי היכה את עודד משומר במוט ברזל כפי שטוענת המישטרה, הוא לא ברח. נשאר לשבת בבית־הכנסת עד שהגיעו מכוניות האמבולנס והמישטרה. בתום החקירה הוא נשלח לביתו. הוא נעצר שוב רק משנודע על מותו של משומר.

השבוע ביקש עורך־הדין סברין שרטר, סגן בכיר ראשון לפרקליט מחוז תל־אביב, מבית־המישפט המחוזי, לעצור את משה לוי עד תום ההליכים המישפטיים נגדו. שרטר גם הוסיף לבקשתו פנייה לבית־



נאשם לוי
לא שפוי?

המישפט, כי ישלח את הזקן לבית־חולים לחולי־נפש, שכן הפרקליטות סבורה כי אינו מסוגל לעמוד לדין. קיימת אפשרות כי תיקו של לוי, החשוד ברצח לא יידון כלל בבית־המישפט.

תל־אביב

האשה שמאחרי הקלעים

הדוברת של ברנתן מנקה את השולחן בתחושה מעורכת של מרירות וסיפוק

בבית ארלוזורוב בתל־אביב שורר עתה שקט מדכא, שקט זועק, אחרי התסיסה שהשתוללה בבניין בשישה החודשים ה־אחרונים לפני הבחירות לראשות העיר.

במקום עשרות אנשים מתרוצצים עם פלקאטים, טלפונים מצלצלים, רעש ומהו־מה, אוספים היום העובדים הספורים ב־שקט את הניירות, מנקים את שולחנותי־הם וכותבים מיכתבי־תודה לידידים.

בחדרה, שהיה עמוס ניירות ועתונים בעת מערכת הבחירות, טרודה עדה הוז, הדוברת של אשר ("ארתור") בן־נתן, בני־קיי אחרון. אחרי עבודה מאומצת של חצי־שנה, שהובילה אותה בסערה אל היום ה־גדול, הוא יום הבחירות, היא שקטה היום ומתקשה לעכל את הכישלון שנחל מועמד המערך בבחירות.

„אני בשום אופן לא מתנצלת," היא אומרת. „היתה הצבעה, ואנחנו נכשלנו. אבל מה שכואב לי במיוחד, היא העובדה ש־הדבר היה בהישג־יד. לא חלמתי חלום. האמנתי בכנות, ואולי בנאיוויות, שאנחנו ננצח."

היא עצמה לא יצאה נפסדת. יש לה קאריירה משביעת־רצון כעיתונאית. בעבר היתה חברת מערכת העיתון ששבק חיים למרחב ואף היתה שליחתו במיזרח־אפרי־קה. בשנת 1976 זכתה בפרס על כתבה בשם „חפש את עבודת האשה" שפירסמה בשבועון במחנה. היא היתה ממונה גם על הסברה בתנועת־העבודה הציונית. כיום היא חברת מערכת ידיעות אחרונות.

לחם הופתע. עדה, גרושה ואם לשני בנים, קיבלה את ההצעה לשמש דוברת לבן־נתן כחצי־שנה לפני הבחירות. היא נכנסה לעניין במרץ האופייני לה. קשיים רבים עמדו לפניה בתחילת דרכה כדוברת. „התחלתי מנקודת אפס," מספרת עדה. „מולי עמד להט, ראש־עיר מוכר, אמן של יחסי־ציבור. המועמד שלי היה בעשר השנים האחרונות שליח בחוץ־לארץ, ב־



אשת־הנאשם רחל
לא מבינה

מיסגרת מישרד־החוץ. היה עלי להציג אותו לציבור. בעיר לא ידעו מי הוא. דווקא מטרה זו אני מרגישה שהשגתי. כיום, כל אחד בעיר יודע מי זה בן־נתן. לא זו בלבד שמכירים אותו, אלא שב־חודש וחצי האחרונים לפני הבחירות, הת־נהל מירוץ צמוד ביניו לבין להט. זה התבטא בעיקר בשטח, ולא בסקרים ש־נערכו.

„בזמן ששלמה („צ'צ'") להט נאלץ לסייר בשכונות העיר כשהוא מלווה בכו־חות־ביטחון, בא ארתור לכל המקומות האלה באופן חופשי ונתקבל בלבביות רבה. תוצאות הבחירות בתל־אביב אינן משקפות את המציאות שהיתה בשטח. נכון שאיני רוצה להיות חכמה לאחר־מעשה. אבל יש לי מה להגיד בעניין. היה ידוע לי שצפון העיר הלך אחרי להט, והדרום אחרי ארתור. זו היתה גם ההערכה של הליכוד. ביום הבחירות, כשכולנו באנו לשידור ברדיו, סיפר צ'צ' שבכיסו מונח מיכתב־פרידה, למקרה שייכשל. הוא עצמו הופתע מניצחוננו."

לעדה, שהיתה האשה־הדוברת היחידה במערכת בחירות זו, יש כמה הסברים לגבי הכישלון. היא מספרת: „אני עושה הפרדה בין מה שקרה במישור הארצי, לבין מה שקרה במישור העירוני. במישור הארצי, הרדיו והטלוויזיה חסמו בפנינו את כלי־התיקשורת. זה היה אקט בלתי־דמוקרטי, שפגע בעיקר במועמדים חדשים ולא־מוכרים. השיקול של רשות השידור היה לא־צודק. גם יום־השבתון שהוכרז ביום הבחירות, לא עזר לנו. נוצרה אווירה של פיקניק, שהקטינה את מיספר המצבי־עים.

תמיכה מאוחרת. עוד נקודה כאובה היא האדישות של הציבור. העיתונות כת־בה כל־כך הרבה על האדישות, שזה הפך מעין שטיפת־מוח. עוד גורם שלילי היה היעדר ספר־בוחרים מעודכן. ובמישור ה־עירוני: להט פחד במשך כל מערכת ה־בחירות מעימות ישיר עם בן־נתן. שש פעמים הוא הוזמן למיפגש מעין זה, ושש פעמים התחמק. היו גם חריקות בעמידתה של המיפלגה מאחורי בן־נתן. בקלפיות נמצאו ארבעת אלפים קולות יותר לאמת (הרשימה למועצת העיר מטעם המערך).

(המשך בעמוד 62)

עבור ל"שרתון"
ENGLISH BLEND

היא נועדה לגברים כמוך.

"שרתון" היא סיגריה עם אישיות.
התערובת המשובחת שבה הוכנה בקפדנות
מעלי וירג'יניה מובחרים, כמיטב הסיגריות האנגליות.
אם עדיין לא ניסית-קח "שרתון" עוד היום.

מוקד/15



"שרתון"
סיגרית וירג'יניה אמיתית
ENGLISH BLEND
באריזה חדשה!

נמר של נייר

מהפיכה סיפרותית שקטה הביאה גל של רבי־מכר.

שבכוחם לשנות את אורח חייה של האשה הישראלית ויחסה למין

פתיח

נשים

בחודש פברואר השנה קיבל ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, קובץ של המלצות הוועדה למעמד האשה בישראל, שהוקמה בידי קודמו, **יצחק רבין**. בימים אלה ראה אור הדו"ח המלא של הוועדה, בכרך בן 400 עמודים. ממשלת־ישראל הקדישה חלק משתי ישיבותיה לדיון במעמד ה־אשה בישראל, אך הנושא הוקפא עקב לחציהם של שרי המפד"ל, בדומה לגוש־אים אחרים שנודף מהם ריח של קידמה ויציאה מחשכת ימי־הביניים של הרבנות.

בניגוד לקיפאון המוכתב על־ידי השיל־טון בתחום מעמד האשה, היתה השנה האחרונה שנת מהפך במו"לות, שתפקידה לספק את קהל צרכני התרבות. סידרה של ספרים בעלי ערך סיפרותי רב החוש־פים את עולם האשה מחד, בצד מחקר מקיף, שהפך לרב־מכר, המציג את נחיתו־תה של האשה הישראלית מאידך, הגיעו תהליך שאין לעצרו. אותם רבי־מכר, שעי־קר עיסוקם הוא בעולם החווייתי של ה־נשים, עשויים לכרסם כל קיפאון ממשל־תי. במילים אחרות: רבבות עותקים של ספרים בנושאים אלה, מעידים שמהפיכת־הנשים שפקדה את העולם המערבי לא תפסח על ישראל.

מצער למדי שאין בארץ סופרות שהצ־ליחו לחשוף, ולו רק קטע, מעולמה של האשה הישראלית, למעט מספר משוררות בעלות יכולת שירית גבוהה, כ**דליה רביקוביץ ויונה וולך**, שהצליחו לעצב בשיריהן מצבים שיריים של שיחרור מ־כבלי הנשיות המסורתית.

עקרות זו של סופרות ישראליות, המ־בכרות לחקות סיגנון־כתיבה ותחושה של סופרים ממין זכר, אילצה את צרכניות התרבות להיזדקק לסיפרות מתורגמת, ש־בכוחה לעזור להן לפענח את תחושותיהן, מעמדן והעוולות הנגרמות להן. ספרים כמחברת הזהב של **דוריס לסינג**, מיפגש גודבאר של **ג'וזית רוסנר**, וספריהן של **איריס מורדוך ואריקה ג'ונג**, סייעו לתהליך פתיחתה של האשה הישׂ־ראלית לאמיתות עולמה ולאי קבלת העוול כתורה מסיני. ספר אחר, שבכוחו למלא את החלל שהותירו סופרות הכותבות בעב־רית, הוא, של **לסלי הייזלטון** צלע אדם. ספר זה נותן מיפוי קפדני של מעמדה הנחות של האשה הישראלית, ומצביע על פיגורה אחרי האשה המערבית.

תמונת מצב

לסלי

לסלי הייזלטון, ישׂראלית ממוצא אנגלו־סכסי, מוסמכת לפסיכולוגיה, עבדה שנים כעורכת ועיתונאית בג'רוזלם פוסט, וכתבת בלישכת טיים־לייף בישׂראל. ב־משך שנים ליקטה נתונים על מצבה של האשה בישׂראל, שאותם פירסמה בסיפרה • — ספר מרתק, שמצליח ליצור תמונת־מצב אודות האשה הישׂראלית, ללא כחל ושׂרק.

סיפרה של הייזלטון מפענח את שלושת גורמי היסוד בהם לכודה האשה בחברה הישׂראלית: „מיתוס השיחרור, מסורת הדת והמתח הביטחוני התמידי." לאורם מנתחת המחברת את הנורמות, הדפוסים והיחסים שבין גברים לנשים, תוך שאינה חוששת לקרוע את המסווה מעל לאשליית שיוויון האשה הישׂראלית בחברה הסו־בבת, ולקעקע את אגדת שיוויון האשה בחברת החלוצים בראשית המאה.

צלע אדם הינו מיסמך חסר־תקדים — אם מתעלמים מספרים בעלי כוונה דומה, פרי־עטה של **שולמית אלוני**, שנועדו לשׂרת מטרות פוליטיות ולא את קידום האשה בישׂראל. הוא כתוב בכישׂרון, וה־מחברת מעניקה לעובדות המדהימות נופך של אנושיות.

הייזלטון מצליחה לגחך את פולחן־הפו־ריות שהחברה הגברית כפתה על האשה



לסלי הייזלטון
הצבא הגברי — כוח מזויין

הישׂראלית, החל בשיר עקרה של המשו־ררת **רחל** („בן לו היה לי! ילד קטן..."), עבור דרך הלידות ההמוניות, בעיקבות מילחמת יום־הכיפורים, וכלה במאבקה של הדת הרבנית נגד זכותה של האשה למנוע הריון. הייזלטון אינה חוסכת שבטה מן הלשון העברית, ומדגימה: „**המילה 'גבר' מתקשרת עם מושגים כמו 'גיבור' או 'גיבורה' או 'להתגבר'. כשאשה 'נתנה במשכר או בקושי, אומרים לה 'להתגבר' — להפוך לגבר! המשמעות הגברית של הנשק מסתברת מכפל־המשמעות של ה־מילים 'עוז' ו'להזדיין'; הצבא הגברי הוא 'כוח מזויין'...**"

הספר בוחן את בעיות הביטחון הלאומי של ישׂראל מן ההיבטים של היחסים ש־בינו לבינה, וההשלכות של יחסים מעוו־תים אלה על הסיפרות הישׂראלית. לדוג־מה: הייזלטון מביאה מימד חדש לבי־קורת הסיפרות הישׂראלית ומפענחת את ספריו של **יצחק אורפז** כך: „**בעולמו של אורפז מסכנות נשים לא את הזהות בלבד אלא את החיים עצמם — הבגידה הנוראה ביותר...**"

צלע אדם הוא מיסמך מזהיר, שכל עמוד ועמוד שלו מבהיר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שאם לא ייפתח בעתיד הקרוב דיאלוג ערכי בין בני שני המינים, שיו־ליד הגדרות חדשות, עשויה החברה הישׂ־ראלית להגיע לידי כליה. במילים אחרות: חברה שיחסה לאשה אינו הולם את האשה, או לפחות את צרכי האשה, בתקופה ה־אמורה — חברה כזו אין בכוחה להתמודד עם שאר בעיותיה.

• לסלי הייזלטון, „צלע אדם — האשה בחברה הישׂראלית". תירגום: נעמי גל, הוצאת „עידנים", 183 עמודים (כריכה קשה).

החיים כמשל

דוריס

מחברת הזהב מאת **דוריס לסינג**, שראה אור באנגלית בשנת 1962, מהווה מסע חסר־תקדים לעולם רגשותיה והזיו־תיה של בת־דמות המחברת, הגיבורה אנה וולף, והעולם הסובב אותה. המסע הוא חושפני וחסר־תקדים מבחינת איכויותיו בסיפרות העולמית.

מיבחן בולט לאיכותו של הספר: העוב־דה שהוא ראה אור עוד בטרם ימי המה־פיכה הפמיניסטית ומעלותיו לא נישחקו במהלכה או אחריה. מחברת הזהב הינו ספר רחב־יריעה ומורכב עד למאוד. במר־כזו מצוי רומן הנושא את הכותרת „נשים משוחררות", ולידו ארבע מחברות־יומן, שניכתבו בידי מחברת „נשים משוחררות", העוסקים בחייה הרגשיים, הפרטיים וה־ציבוריים. במחברות (שחורה, אדומה, צהו־בה וכחולה) מפרטת לסינג את השקפותיה, תיקוותיה ואכזבותיה בנושאי פוליטיקה, תיקון־עולם (בחינת התיקווה הקומוניסטית שהתנפצה), יחסי גבר־אשה, מאבק האשה לשיחרורה מתלותה בגבר, עיצוב אישיותה, חולשותיה, ושליטתה באינסטינקטים המי־ניים שלה.

מעלתו של הספר בקירבה שבין חיי לסינג וחיי אנה וולף, בבחינת החיים כמשל. זהו ספר שכוחו באמינות התיאו־רים והחוויות שבו, והאופן שבו מתארת הנפש־הפועלת, אנה וולף, את עולמה, לב־טיה, גבריה, חברותיה, עבודתה והשקפת עולמה. אם להתעלם לרגע מן הנושא הפמיניסטי, הרי שמחברת הזהב הינו מיס־מך סיפרותי חסר־תקדים בערכו, על הא־ווירה האינטלקטואלית של אנשי השמאל באירופה, בתקופה שבין מילחמת־העולם השניה והוועידה ה־20 של המיפלגה הקו־מוניסטית הסובייטית (1956), שבה הוקיע

• דוריס לסינג, „מחברת הזהב". תיר־גום: ג. אריוך (ברודא), הוצאת „עם עובד" — „הספריה לעם", 595 עמודים (כריכה רכה).



דוריס לסינג
אדם מפורק לחתיכות

ניקיטה חרושצ'וב את פשעי סטא־לין וכרת, אחת ולתמיד, את כוחו של השמאל האינטלקטואלי. במיסגרת זו בר־חנת לסינג את עולמם המעוות של אינ־טלקטואלים בני המעמד הבינוני. מעבר להיבט השמאלני, הרי שמחברת הזהב הוא סיפורה הפתוח של אשה מלאת רגישויות, כבוד ויושר־עצמי, בעזרתם היא בוחנת את עצמה ואת אורחותיה במראות עולמה.

איכות באה לכללי ביטוי בעיסוק הקפ־דני, שבו מעמתת לסינג את התהום הקיי־מת בין הערכים הנעלים לבין המציאות היומיומית. מחברת הזהב הוא ספר רחב־ממדים, שהינו בבחינת מסע מיפוי לביקו־רת מעמדה הכללי, הגופני והריגשי של האשה באמצע המאה העשרים. לסינג קו־ראת לדברים בשמם, בנוסח: „**עכשיו ידעה כי נישאה מתוך צורך בביטחון וא־פילו מהוגנות חברתית. בנה תומי היה פריים של נישואים אלה...**" את השקפת־עולמה מעלה לסינג תוך שבירת צורות כתיבה מקובלות, והיא אף מבהירה את תפקידה של הסיפרות בימינו: „**תומאס מאן, אחרון הסופרים במובן הישן, שה־רומן שימש להם לשם חיווים פילוסופיים על החיים. זאת אומרת שתפקיד הרומן הולך ומשתנה, כמדומה: שהרומן נעשה עמדה קדומנית של העיתונאות; שאנחנו קוראים רומנים לשם המידע על תחומי־חיים שאין אנו מכירים...**" מחברת הזהב מביאה לקוראּ הגברי מידע על תחום חיים שהוא, כך מסתבר, אינו מכיר: תחום חייה של האשה.

מסעה הסיפרותי של דוריס לסינג הינו בבחינת מיון קפדני של מיכלול בעיות האשה בת דורנו, בנוסח של: „**היום יש יותר לבכות עבורים משהיו אי־פעם, ו־דווקא בגלל התקופה שאנו חיים... עולם בו גברים טועים: לא אהבת אותי בכלל, בתחילה. היה עליך לאהוב אותי ממבט ראשון. אילו רק פעם אחת בחיי היתה אשה מעיפה בי מבט אחד ומתאהבת — אבל אין זה קורה לי...**". או, עולם היוצר סיבוכים גלויים בנוסח: „**לא היה לה כוח הרצון לנתק את יחסיה איתו. זמן קצר לאחר הנישואים התחילה לחוש כל־פיו דחייה מינית, הרגשה שלא עלה בידה לרסנה או להסתירה. זה הכפיל את תשו־קתו אליה, ובשל כך תיעבה איתו עוד יותר...**"

אחד הנושאים המזהירים שבמחברת הזהב מצוי בתיאור של לסינג את הפער האמיתי הקיים בין תחושות בני שני המינים, כאשר תחושת הגבר נחותות מאלה של האשה, או, כמאמר הספר: „**הוא חולך לו והיא חושבת בכעס המאה כי בחייהם הריגשיים ניזקקים כל הגב־רים הנכונים הללו לרמה נמוכה במידה רבה כל־כך מן הרמה שהם ניזקקים לה בעבודה, כאילו אנשים אחרים הם...**", או, כטיעונה של ג'וליה, אחת מהנפשות־הפועלות שבספר, המבהירה: „**מה מועיל שאנחנו משוחררות אם הם אינם משוח־ררים? אני נישבעת באלוהים, כי כל אחד ואחד מהם, אפילו הטוב שבהם, יש לו המושג הישן של נשים הגונות ולא־הגו־נות...**"

נושא מישני המצוי בספר, ואינו נופל בחשיבותו מהנושאים הבולטים יותר, הוא נושא בדידותו של בן המאה־העשרים, ובעיקר, בדידותם של כל אלה שהחליטו להיאבק על דרכם ועצמאותם הכלכלית, הריגשית והגופנית, או, כמאמר אחד מ־מאהביה של אנה וולף: „**בכל פעם ש־פותחים דלת, מוצאים אדם מפורק לחתי־כות...**"

מחברת הזהב הוא ספר מפליא, קלסיקה מודרנית שעמדה כבר במיבחן הזמן, ומד־הימה באמיתות שלה ובנגיעתה בשורשי החיים ובעצביהם האמיתיים של נשים וגב־רים כאחד. דומה שספר זה מהווה את אחת העדויות הסיפרותיות החשובות ביותר של ימינו.

החוייה הישראלית

דליה

אחת היוצרות הבודדות בלשון העברית, המתייחסת בעבודותיה, באורח ישיר או עקיף, למצבה של האשה בחברה הישראלית, היא המשוררת והמספרת **דליה רביקוביץ**. בספר סיפוריה מוות במישפחה היא מביאה מסה תחת הכותרת „חיים מופלאים ואבודים", שהיא מסע ל־עולמה, לספריה ולנשיותה של הסופרת והמבקרת האמריקאית מארי מק־קארתי (הקבוצה).

המסה הרגישה והמעודנת של רביקוביץ



דליה רביקוביץ
חיים מופלאים ואבודים

ראתה אור בראשונה בכתב העת יוכני (בעריכת נתן זך), שהיה למעשה כתב־העת הסיפרותי הישראלי היחיד, שהתייחס התייחסות רצופה לנושא סיפרות הנשים (שם פורסם גם האשה ופולחן־הגיבורים בסיפרות האמריקאית של **לסלי פיידלר**, לעומת כל כתבי־הסיפורת האחרים, שהשוביניזם הגברי נושב מבין דפיהם.

דרך בוחנת בנפשותיה הפועלות בספר זה, בדומה לאחרים, את שליטת הגוף על הנפש בפרספקטיבה של התמודדות עם המוות, והצגת מצבי־חיים המשולים למוות.

באחרון ספריה שתורגם לעברית, ארמון החול, אין היא סוטה ממינהגה המתמקד בהבאת מלוא החופן של סמלים גלויים. היא לוכדת את סמליה בתוך מיסגרת סיפורתית של סיפור־אהבה, פשוט לכאורה, המתנהל בין מורה נשוי ואב לילדים לבין ציירת. הגיבור הזכר הינו גבר זעיר־בורגני באורחותיו והליכותיו, שריגשותיו כבו אי־שם בנעוריו, וסיפור־האהבה הזה הינו בבחינת ניסיון כושל למצוא מחדש את זיק־האהבה האבוד. בדומה לדמויות גברים אחרים בספריה של מורדוך, הרי שהוא נקרע בין תחושת האשם הזעיר־בורגנית וחסרת הכיסוי, לבין התנסותו באהבה המחודשת, המתרחשת יותר במרחבי האשליה מאשר במציאות הגברית שלו, שאין בכוחה לעצור בתהליך הספח שבו הוא מצוי מנעוריו. חבל רק שהמתרגמת של ארמון החול סירסה קשת של משמעויות לשוניות באנגלית, שניתן היה להריקם לעברית.

איריס מורדוך היא מהסופרות המתוכמות ביותר היוצרות כיום בעולם המערבי. בספריה היא מצליחה להסוות את עיסוקה בעקרות הגבר ובעקרות העולם הגברי. כטיפטופי רעל היא מגישה גלריה של דמויות גברים, החיים בתוכה של אשלייה שהם טווים מלכודות לנשים, בעוד שהם לוכדים את עצמם במלכודות של הזיותיהם. ואת המילכודים שלה מכניסה מורדוך במיבנים של דילמות קיומיות מוכרות, המעוררות לעיתים חשד, שבעיות הגברים מתוארות בקוד, או בלשון־סתרים נשית, שנבצר מן הגברים להבינו.

ג'ודית

לפני קרוב לשלוש שנים הביאה הסופרת **אריקה ג'ונג**, שסיפרה הראשון פחד גבהים היה אז בשיא פירסומו, משורר ישראלי נודע, ששירתו נפוצה בארצות־הברית, למסיבה שערכה סופרת אלמונית, מבוגרת ממנה ובלתי נודעת, בשם **ג'ודית רוסנר**, לרגל צאת סיפרה מיפגש גודבאר. במסיבה אמרה ג'ונג למשורר הישראלי: „המסכנה, היא כבר ניסתה בכמה ספרים — וזה לא הולך לה!"

אלא שאלי הסיפרות האירו פניהם ל־מיפגש גודבאר של **ג'ודית רוסנר***, והעניקו לה את התהילה, שלה היא ראוייה בזכות ספר זה. הנפש־הפועלת המרכזית בספר היא טרזה, צעירה קאתולית נכה, הגוררת רגל, שאינה מוכנה להיכבל לגבר בשל ניזקקותה המינית, והיא מפתחת בהדרגה אורח־חיים רצוף במינהגי רווק זכר, מינהגים שהחברה העניקה לגברים ומנעה מנשים.

מיפגש גודבאר מציג זן חדש של אשה, העוברת מטמורפוזה מינית, חברתית וכלכלית, ומטפחת כלפי הגברים יחס שאותו נהגו הגברים להעניק במשך דורות לנשים. טרזה בונה עולם משוחרר מעבדות מינית, עולם שבו היא יכולה להזות על גברים ולממש את הזיותיה. הספר הוא שיחזור מסעה של טרזה לעולם זה, מסע שעליו היא משלמת בחייה. אך מן הראוי להעיר, שבדומה לדמויות נשיות אחרות בסיפורת השנים האחרונות, הרי שדמותה של טרזה מצליחה להרחיב עוד במעט את האופקים שהעולם הגברי צר עבור הנשים, תוך שהיא מקדמת במעט את האפשרות של עולם עתידי, בו ייווצר שיווין ערכי, כלכלי ומיני בין גברים לנשים.

איזידורה

אחרי הצלחה חסרת־תקדים של רומן הביכורים שלה, פחד גבהים** פירסמה **אריקה ג'ונג** ספר המשך תחת הכותרת איך להציל את חייך במו ידיך***. במה־לכו היא מתארת את עולמה של הגיבורה המוכרת מסיפרה הראשון, איזידורה וונג — שהיא בת־דמות של ג'ונג במציאות, הנוטשת את בעלה הפסיכיאטר, מגיעה לראש רשימת רבי־המכר, ומוכרת את סיפרה לחברת סרטים ומגיעה לבסוף למצוא אהבת־אמת בחיקו האדמוני של סופר צעיר מהוליווד. וונג/ג'ונג אינה נירוטית פחות בסיפרה החדש מאשר בקודם. אך בנוסף לכך, היא מנהלת בסיפרה שיעור־תדריך לעולם־הסיפרות האמריקאי של שנות ה־70', תוך שהיא זוכה לטעום מן



אריקה ג'ונג
פרשה לסבית כלימוד חובה

הציניות של הוליווד, האורגיות של ניו־יורק, ואף לעבור פרשה־לסבית כלימוד־חובה, עד שהיא מוצאת את מאהבה הצעיר הנ"ל, שבמציאות אינו אלא בנו של הסופר הנודע **הווארד פאסט** (אחי גיבורי ה־תהילה).

הדיעות חלוקות לגבי ספר זה של ג'ונג, באותה מידה שהיו חלוקות לגבי סיפרה הראשון. אך האמת היא שבספר זה היא מצליחה לפתוח בניתוח־עומק את עולם הלבטים והנבכים של וונג/ג'ונג, שמבחינת הזיות אינו רחוק מעולמן של מיליוני נשים מערביות אחרות. וברגע שבו היא מחליטה לממש את הזיותיה, הרי שהיא נחלצת מנישואים כושלים, מסתכנת ונו־טלת על עצמה את האחריות ואת ה„אזו־נות" לחייה. המרכיב המיני בספר זה, בדומה לקודמו, הוא נקודת הבחירה וה־החלטה של האשה, הנזקקת, לדבריה, ל־מיסגרות של זהות מינית תוך ויתור על המוגנות שאותה מעניקה מיסגרת הנישו־אין. את הספר נועל מחזור שירים מצויין, המהווה השלמה להשקפות שאותן מבטאת וונג/ג'ונג בסיפורה.

* ג'ודית רוסנר, „מיפגש גודבאר", עברית: חיים גליקשטיין, ספרי אדא, 239 עמודים (כריכה רכה).

** ריקה ג'ונג, „פחד גבהים", עברית: עדית זרטל, הוצאת זמורה־ביתן־מודן, 298 עמודים.

*** אריקה ג'ונג, „איך להציל את חייך במו ידיך", עברית: אליאנורה לב, הוצאת מסדה, 303 עמודים (כריכה רכה).

תרגום

איריס

19 ספרים פירסמה עד כה הסופרת הבריטית הנודעת **איריס מורדוך**, ר־4 מתוכם ראו־אור בעברית*. מרבית גיבוריה של מורדוך מנהלים את חייהם במישור השאלות המתנהל בין אופקי האהבה והחירות. נפשותיה חותרות לסיטואציות קיצוניות, שבהן נותנת להן המחברת לבטא חירות ללא־גבול, אשליית חירות, מיסתורין ומוות. מורדוך נוקטת במרבית ספריה עמדות אכזיסטנציאליסטיות נוסח ז'ן־פול סארטר. הנפשות הפועלות מצויות במירדף בעיקבות האהבה, וכאשר הן לוכדות את האהבה הרי שהן ניקרעות בינות לאלימות, סליחה או אין־אונות, כאשר המחברת, המובילה אותן, ניחנה בכוח אינטלקטואלי רב וביכולת תיאורית לא פחותה.

אחד מספריה המתורגמים לעברית, חלומו של ברונו, עלילתו מתנהלת בשולי המוות אך לא במרכז החיים. הנפשות הפועלות שם לכודות בקורי־עכביש של הזיות, לוקות באין־אונות, למרות השתוקקותם חסרת הגבול לאהבה לשמה. מור־

* „ורדי אהבה", עברית: מאיר ויזל־טיר, הוצאת מזרחי, 253 עמודים (כריכה קשה); „חלומו של ברונו", עברית: ג. אריוך (ברוידא), עם עובד / ספריה לעם, 261 עמודים (כריכה רכה); „הבריחה מן הקוסם", עברית: דינה בן־ציון, הוצאת בוסתן, 290 עמודים (כריכה קשה); „אר־מון החול", עברית: דינה בן־ציון, בוסתן, 256 עמודים (כריכה רכה).

בובה ממוכנת

מאת דליה רביקוביץ

בַּלַּיְלָה הַזֶּה הָיִיתִי בֻּבָּה מְמֻכֶּנֶת
וּפָנִיתִי יָמִינָה וּשְׂמֹאלָה, לְכָל הָעֲבָרִים,
וְנָפַלְתִּי אֲפִים אַרְצָה וְנִשְׁבַּרְתִּי לְשִׁבְרִים
וְנִסּוּ לְאַחוֹת אֶת שְׁבָרַי בְּיָד מְאֻמָּנָת.

וְאַחַר כָּךְ שַׁבְתִּי לִהְיוֹת בֻּבָּה מְתֻקֶּנֶת
וְכָל מַנְהָנַי הָיָה שָׁקוּל וְצַיְתָנִי,
אוּלָם אָז כְּבָר הָיִיתִי בֻּבָּה מִסּוּג שֵׁנִי
כְּמוֹ וְמוֹרָה חֲבוּלָה שֶׁהִיא עוֹד אַחַת בְּקַטֵּגוֹרְיָה.

וְאַחַר כָּךְ הֻלְכְתִּי לְרָקֵד בְּנֶשֶׁף הַמְחוֹלוֹת
אַךְ הֵנִיחוּ אוֹתִי בַּחֲבֶרֶת חֲתוּלִים וְכַלְבִים
וְאִלּוּ כָּל צַעֲדַי הָיוּ מְדוּדִים וְקִצּוּבִים.

וְהָיָה לִי שֵׂעָר זָהָב וְהָיוּ לִי עֵינַיִם כְּחֻלּוֹת
וְהָיִתָה לִי שִׂמְלָה מִצֶּבַע פְּרָחִים שָׁפִיץ
וְהָיָה לִי כּוֹבַע שֶׁל קַשׁ עִם קְשׁוּט דְּבְדְּבָן.[20]

בחטף

נשים נגד ג'ינתר גראס

● האם הסופר הגרמני הנודע **גינתר גראס** (תוף הפח, חתול ועכבר) הינו זכר שוביניסטי? חברות התנועה־לשיחרור־האשה בגרמניה כינו את גראס בתואר זה, בשל סיפרו החדש דג הפוטית (עומד לראות אור בקרוב בעברית). לפני שבועיים, במהלך ביקור שערך גראס באטלנטה, ארצות־הברית, הוא הגיב על כך באומרו: „בתנועה לשיחרור האשה מצויות נשים רבות המעוניינות להשתמש בכוח, לפחות באותו אופן שהגברים מש־תמשים בו. היו לנו מספיק גברים טיפשים שהשתמשו בכוח...". גראס הוסיף דברים בנושא אחר, שעשוי לעניין סופרים ישראלים רבים, כא־שר תקף את הסיפרות האמריקאית על שמיעטה לעסוק במילחמת ויאט־נאם. הוא אמר: „אם אינכם מתמו־דדים עם הנושא הזה, משמעו שני דברים: מחד הפסדתם את המיל־חמה, ומאידך איבדתם את היכולת להבהיר מדוע זה קרה." ● ניסוח מעודן לנסיונותיה הסיפרותיים של הגב' **הדסה מור** מצאה העיתונאית **עדית נאמן**, שסיכמה סיפרה הח־דש של מור במילים: „ואני הייתי ממליצה על **גורג' עוכדיה** כב־מאי, בתנאי שיסכים לגעת בפנתרה של הדסה מור..." ● אמן שמתמיד בנסיונותיו להמחיש את השקפת־עולמו בממד האמנות השביעית, הוא הצייר **יאיר גרבוז**, שהחל להקרין בגלריות ובמועדוני הסרט־הטוב את סירטו החדש (סופר 8 מ"מ) חברים, שיכורים, משוגעים ואגדות ● באחד מחידוניו מצא **שמואל רזיז** ניסוח סיפרותי מוזר לספר הג'ונגל של **אפטון סינקלר**: „ספר הכתוב בסיגנון כולבוטק — ועוסק בתעשיית הבשר של שיקאגו..." ●



גינתר גראס
גברים טיפשים השתמשו בכוח

מאת בן עמר

(המשך מעמוד 57)

מאשר לבן־נתן כראש עיר. זה נראה ש־היו חברי מיפלגה ששמו פתק של אמת למועצה ופתק ללהט.

„חורה לי שהעיתון דבר כתב, יום אחרי הבחירות, שכישלונו של בן־נתן היה צפוי. המיפלגה היתה צריכה לעמוד מאחוריו בכל מחיר. גם ההיענות מצד חברים מר־כזיים במיפלגה באה מאוחר מדי. אומנם רבים נרתמו לעבודה, אבל הם עשו זאת רק חודש וחצי לפני הבחירות, וזה לא מספיק.״

מלבד טענותיה של הוז נגד חברי מיפ־לגתה, בפיה טענות גם נגד אנשי הלי־כוד. „הם לא בחלו בשום אמצעים כדי להשיג את מבוקשם,״ היא קובעת. „הם הפעילו לחץ על אנשי השכונות בדרום העיר, כדי שלא יצביעו עבורנו. בעלי־החנויות שם נבהלו מהם, ונמנעו מהצב־עה ברגע האחרון. מה שלהט עשה עם כפר־שלם, גובל ממש בשערוריה. אני או־מרת זאת במלוא האחריות. עם אדם שיש נגדו צו־הריסה כמו ציון דהרי, ושאותו ואת שכניו כינה להט ‚שודדי קרקעות' והגיש את שמותיהם לשר־הפנים, הולך להט ועושה סולחה, ושוחט כבשה ועורך הילולה רבתי.

הכישיון יתום. „הוא גם הבטיח להם פיצויים שהם דורשים עבור פינוי, וזה מסתכם במיליוני לירות. דהרי דורש שמו־נה מיליון לירות, והוא בוודאי גם יקבל אותם מלהט, מבלי להתחשב בקריטריונים של הפיצויים שנותנת חברת חלמיש ה־עוסקת בתחום זה. כל ההבטחות של צ'צ' מוקלטות, והוא יהיה בצרות אם לא יקיים אותן.

„מבקר המדינה כבר מחה על להט ב־דו״ח שהגיש, על שאינו מקיים צווי־הרי־סה התלויים נגד כל מיני אנשים. ידוע לי גם על אנשי ליכוד שהציעו מאה לי־רות עבור קול ללהט.

„השתוללות הגדולה ביותר של הליכוד היתה ביום־הבחירות עצמו. רמקולים, שילטי־ניאון מוארים (בניגוד לחוק העי־רוני) ומכוניות, עברו ברחובות וחילקו חומר ברגע האחרון. כאשר התלוננתי לפני עוזר של להט שאקרא למשטרה כדי להש־תיק את המוסיקה הרעשנית שבקעה מה־רמקולים, אמר לי: ‚תתלונני, ובשמונה בנובמבר (יום אחרי הבחירות) ינזפו בי.״ אינני יודעת אם לצחוק או לבכות, אבל המסקנות עצובות מאד. מי שיצטער בסו־פו של דבר יהיו תושבי תל־אביב, אך לכל ציבור מגיע ראש־העיר שהוא ראוי לו.״

מה תעשה עכשיו הדוברת? היא עדיין אינה יודעת. קודם־כל תיקח חופשה ארו־כה שמגיעה לה, ואחר־כך תחליט על צעדיה הבאים.

נשמעת מרירות בטענות אלה? ״ב־החלט. קשה לבלוע כישלון בשלוות־נפש,״ היא אומרת. „לניצחון יש הרבה אבות, אבל הכישלון יתום.״



דוברת הוז (באמצע) עם אשר בן־נתן

מישפט

בא גואל לישראל

השופט המושך בעטיסופרים התפיפר, אך אסר את המשך הפצת סיפרי ה„תועבה״

„אקרובט מפורסם מקוריאה, / תרגילים משונים מבצע. / בשיא גדולתו / הוא מוצץ לאישתו / תלוי בברכיו על דדיה.״

חמשירים אלה ואחרים, שפורסמו בספר עברי מהודר, העלו את חמתם של אנשי מחלק המוסר במישטרת מחוז תל־אביב. בעיקבות הוצאת הספר ערכו הללו פשיטה לילית על ביתו של אהרון בר, אחד משני מחברי הספר חמשירי זימה שהוא גם בעל בית־ההוצאה תמוז, האחראי גם להפצת הספר. שוטרי מחלק המוסר החרימו כמה מאות עותקים מהספר שנמצאו בדירה, ואהרון בר הועמד לדין. כל זה התרחש בשנת 1974.

נציג המישטרה האשים את בר ואת הוצאת תמוז בהפצת חומר־תועבה.

בבית־מישפט השלום בתל־אביב נגרר תיק התביעה במשך ארבע שנים תמימות. שני שופטים שלפניהם הובאה התביעה, פסלו את עצמם מלשבת בדין. אחד מהם טען שהוא מכיר את הנתבע אהרון בר באופן אישי, ועמיתו מחק את בר מכתב־האישום והשאיר את הוצאת־הספרים כנת־בעת יחידה בתיק.

המו״ל העיוור. דמותו של אהרון בר רחוקה מלהתקשר עם תועבה. בר איבד את יד שמאלו ואת מאור־עיניו, כשעלה על מוקש בתקופת מילחמת־ההתשה ב־סיני. אולם נכותו לא הפריעה לו להמשיך בתירגום ספרים מאנגלית *, לכתוב בעצמו ולעבור על כל כיתבי־היד שהוא מוציא לאור. הוא עושה זאת בעזרת קסטות מוק־לטות או בעזרת ידידים הקוראים באוזניו את החומר הכתוב. את מלאכת ההדפסה במכונת־הכתיבה מבצע בר בעצמו, בידו האחת.

עיקר המחלוקת המישפטית בין התביעה לבין פרקליטה של הוצאת תמוז, עורך־הדין ישעיהו הירש, נסב על שאלת הגדרתו של חומר־תועבה. הירש טוען שהספר הוא בבחינת סיפרות, ואינו בא להשחית את מוסר הציבור כפי שטענה התביעה.

מהו חומר תועבה? למעשה אין בישראל כל הגדרה מפורשת בסוגיה זו. החוק הישראלי אינו מגדיר בפירוש מהו חומר־תועבה, ומהן הדרכים לקבוע אם ספר מסויים הוא בבחינת תועבה או סיפ־

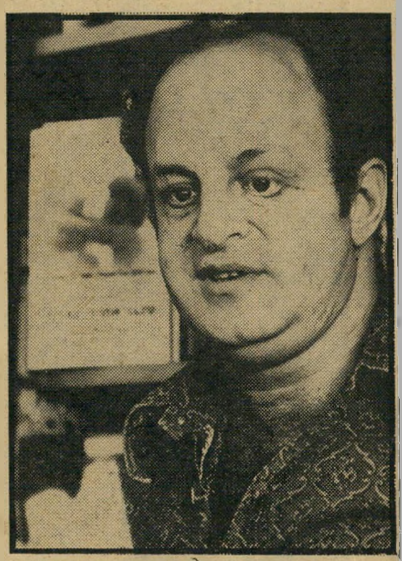
* בין השאר הוא תירגם והוציא לאור את ספר המופת האנטי־מילחמתי „ג'וני שב משדה־הקרב״, שנכתב בידי דאלטון טרמבו ערב מילחמת־העולם השנייה. סרט שהופק על־פי הספר נאסר להקרנה בישראל.



רות הכוללת צדדים ארוטיים, אך אינה באה להשחית את המידות. בפסק־דינו הב־היר שופט השלום התל־אביבי יהושע גרוס, כי סוגיה זו אכן מהווה בעייה מישפטית עדינה וסבוכה, שכל הפסיקה בה מתבססת למעשה על ההלכה שקבע השופט העליון משה לנדוי, בעירעור פלילי 459/69 (דן עומר נגד מדינת ישראל).

„...אין צורך לשמוע עדות מומחים כש־הטענה היא כי ערכו החברתי של החומר טמון בערכו הסיפורתי, שכן סיפרות נכ־תבת בשביל הציבור בכללותו," קבע השו־פט לנדוי באותה פסיקה מנחה לפני עשר שנים. „בסופו של דבר על השופט לברור לעצמו, על־פי הבנתו והשכלתו, דיעה משלו. השאלה בדבר מהותו המשחיתה של החומר נתונה כל־כולה להכרעתו ה־בילעדית של בית־המישפט, שיעריך את החומר מניה־וביה לפי קני־המידה המקו־בלים בציבור..."

מכאן ברור שלפני השופט שדן בדיני תועבות, ניצבה משימה לא־קלה של ביקו־רת סיפרותית לשמה. זוהי אחת הסוגיות



נאשם כר
פעמי געולה

הפתוחות ביותר לפרשנות, ומכאן מובנת היתה הסתייגותם של שני השופטים שישבו בדין לפני־כן.

„על השופט במישפטים מסוג זה, שהם נדירים למדי, להיוותר יחידי מול החומר המוצג לפניו, לעיין בו ולבודקו ללא עזרת עדים מומחים, ולחרוץ דיעה אם עלול חומר זה להשחית את מוסר הציבור. על השופט למלא תפקיד של קורא רגיל מבני הציבור, המעלעל בחומר ובוחן את טיבו, וכן תפ־קיד של מעין מבקר סיפרותי ואסתטי החייב להביע דיעה גם על ערכו הסיפ־רותי של החומר, באשר גורם זה חשוב בסוגיה זו," הסביר השופט גרוס את התלבטויותיו.

גם השופט לנדוי לא קבע הלכה, אלא רק עיקרון שאותו סיכם בעירעור הפלילי משנת 69': „אי־אפשר להגיע להגדרה ממצה של מה שנשאר אסור בסוגיה סבו־כה זו, והמיבחן העיקרי הוא כי את קו הגבול הדק בין מוסתר ואסור על ביתי־המישפט לקבוע, על פי שיקולו ובהתאם להשקפות הנאורות הרווחות בחברה של ימינו, בזוכרו שכל ריח של הגבלה על חופש ההתבטאות — ריח של צנזורה נודף ממנה. ובמיקרי־גבול הנטייה תהיה, איפוא, להתיר ולא לאסור."

השופט הבריטי קוקבורן ניסח, ב־1959, את אמות־המידה המודרניות להגדרת דברי־תועבה:

● „לדברי פירסום שכל עיקרם הוא גירוי תאוות־יצרים גסה ואשר אין בהם כל בשורה... שום השראה ושום מחשבה כי אם רק ניבול פה..."

● יש להשלים עם מידה ניכרת של תיאורי־מין מגרים, אם הם מופיעים כחלק בלתי־נפרד של יצירה בעלת ערך סיפרותי או מדעי המחפה על הצד הפורנוגרפי שבה."

התועבה לפי חז"ל. לסיום הביא השופט גרוס גם מאימרי חז"ל בסוגיה, לאמור: „מאי תועבה? שתועה את בה." וגם מפרשנות רש"י והראש", ומדיברי הנביאים ירמיהו ויחזקאל.

לאור כל המיטען הזה, קבע השופט גרוס: „המסקנה הראשונה שצפה ועולה כבר עם עילעול שיטתי בספר היא, כי החומר המצוי בו הוא בבחינת 'תועבה לעיניים', כשהמחבר המלומד חושף ללא־רחמים את מכמני שפת אבר ומביא געולה לעולם, בחינת ובא לציון גועל." על דבר אחד אין מחלוקת — השופט גרוס, שאף הוא מושך בעט־סופרים בין שאר תחבי־ביו, ואף פירסם פיליטונים, הוכיח שגם כוחו בעטו, בכל הנוגע למישחקי מילים וכתיב.

השופט הרשיע את הוצאת תמוז בהפצת דיברי־תועבה. אולם בבואו לגזור את עונ־שה, התחשב השופט בטיעונים שהעלה פרקליטה, ובהם הצביע על גודש סיפרי המין והארוטיקה המופצים בשוק באין־מפריע. עורך־הדין הירש אף הניח על שולחן בית־המישפט גיליונות של הירחון האמריקאי פלייבוי, החושף מיכמניהן של נערות־חמד, באין פוצה־פה ומצפצף. עוב־דה זו השפיעה על השופט גרוס, והוא אמר: „...לא נראה לי שיש להפוך את הוצאת תמוז, במיקרה זה, למעין שעיר־לעזאזל החייב לכפר על כל הנעשה בתחום זה..."

השופט הסתפק בקנס כספי של 2,000 לירות. באי־כוח המישטרה דרש, נוסף לכך, להורות על השמדת הספרים שהוחרמו בפשיטה מ־1974. עורך־הדין הירש ליגלג על כך, ואמר: „שישרפו אותם בכיכר העיר," בהתכוונו למחזות דומים בימי־הביניים ובתקופת הנאציזם. השופט אף הוא הסתייג מהביטוי, אולם אישר למיש־טרה לבער את הספרים. המשך הפצת הספר לא נאסר, ובינתיים הופצה כבר מהדורתו החמישית.

פרי מיסון הישראלי

בין פרשת רצח ומיקרה־שוחד, מסביר הפרקליט לאזרחים כיצד להתנהג אם ייעצרו

כל אזרח הוא מועמד למעצר, אם מזלו מביא אותו לנסיבות המתאימות. אך כמה אזרחים יודעים כי שיחרור עציר בערובה יכול להינתן רק בהסכמת העציר עצמו?

בדרך כלל, כאשר אין בידי המישטרה ראיות מספיקות כדי לבקש את הארכת מעצרו של חשוד, היא מסבירה לו שהיא אומנם תבקש את מעצרו, אך תסכים ל־שיחרור בערובה. בדרך כלל קופץ האסיר על המציאה, מסכים לשיחרורו ומפקיד את הערובה.

אילו היה אותו עציר מסרב לתת ערו־בה, היה על המישטרה לבקש את מעצרו ולהוכיח לשופט שיש לה סיבות טובות לכך. אם השופט לא ישתכנע, ישחרר את העציר בלא ערובה, ולא ירבץ עליו הצל של מי שנעצר ושוחרר בערובה.

זיכויים בסיטונות. גילוי זה טמון בסיפרו של הד"ר דויד ליבאי, דיני מעצר ושיחרור, שהופיע זה עתה.

ליבאי מבקר את החוק הקיים, שנחקק ב־1924 על־ידי הנציב העליון המנדטורי, ושאפילו באנגליה, הורתו, שונה והוחלף כבר מזמן. נושאים חשובים כמו פומביות הליך המעצר, זכותו של העציר לשתוק ולא להפליל את עצמו בעת המעצר, וזכו־יותיו להיפגש עם סניגורו, נידונים בספר באריכות.

מילבד היותו מרצה בכיר וראש המכון לקרימינולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, ליבאי הוא גם עורך־דין מבריק. כמו פרי מייסון האגדתי, בורר לו ליבאי מפעם לפ־עם מישפט־רצח מסובך, או מיקרה־שוחד סנסציוני וכימעט תמיד הוא מביא לזיכויו של הנאשם.

ברשימת זכוייו המפורסמים מופיע יוסי עמיאל, הידוע לאחרונה מפרשות הסמים בגרמניה. כאשר הואשם עמיאל בארץ ברצח אילן אשרוב בחיפה, היה זה ליבאי שהביא לשיחרורו המלא.

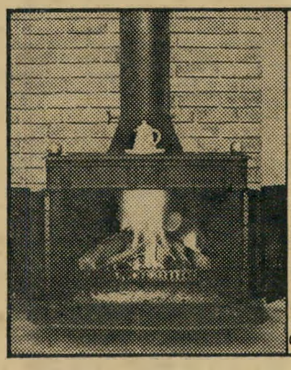
זכור גם מישפטו של מוחמד שניר, הצעיר מיפו שנאשם ברצח אשת־חברו, שגווייתה נמצאה בבאר. שניר זוכה אחרי דיון מישפטי מסובך וממושך.

שלום בן־דויד, שדקר את אשתו בכמה דקירות־סכין בביתם בראש־העין, ואחר־כך הלך לכותל המערבי להתפלל, זוכה בעזרת ליבאי מחמת מחלת־נפש.

בימים אלה זיכה הסניגור הממולח את מנחם מרגושס, מנהל סניף בנק המיזרחי בתל־אביב, מאשמות זיוף וקשירת קשר, שבהן נאשם עם מנהל החברה למטבעות ומדליות.







אב-חום
מרכז להסקה
בעץ
יקנעם 04-993688
• תנורים ואחים
• כלי אש לנקוי
• אספקת ארובות
• אספקת עצים
• תצוגה והפעלה
סניפים: מוצא ירושלים
טל. 02-522313, נתניה:
רח' ברקת 9, 053-37774

מפעם „מורלה"
קיים רק קטיוג אחד של „מוריה", היזהרו מחיקויים!



„רובקס"
חגיע מלאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס"


לנקיון ולברק - מוצרי "בזק"
בזק
עקרת הבית
כל הדרוש לנקיון הכלים והבית -
במשפחת "בזק" של עץ הזית
עץ הזית

רחל מרחלת על כל העולם

פרידות שמחות

זוכרים את מעצבת־האופנה, **דודי עזרא**? ובכן, בחייה יש חידושים. מובן שהחבר הוותיק דאז, **טומי**, הארכיטקט הנתנייתי העשיר, כבר לא על תקן של חבר, הכל נגמר שם יפה, ונותרה ידידות גרידא. מעולם לא הייתי מאמינה שבני הזוג, שניראו לי כה מאוהבים, באילת, לפני כשלושה שבועות, פיתאום ייפרדו סתם ככה, מפני שהאהבה התקררה.

אחרי שטומי רדף במכוניתו המפוארת ל־אילת אחרי בחירת־ליבו, כששמע שיש לה תצוגת־אופנה באילת, ושהיא יורדת לשלושה ימים, לא דיבר הרבה והגיע כשעתיים אחריה. היא במטוס ארקיע, והוא במכוניתו. שניהם התנהגו אז כמו זוג בירח־דבש, בילו את הימים שאחרי התצוגה בכפר של **רפי נלסון**, כשהם שותים בירה ועושים חיים על סירתו של **אריה דגן** האילתי.

ופיתאום קמה לה דולי, התעופפה לפי־רנצה ולמילאנו עם מחזר עשיר אחר! כידוע, דולי אוהבת אותם עשירים ויפים. את החדש לא ראיתי, כי הוא נשאר באי־טליה שלו והיא חזרה אלינו, אבל מי שיראה אותה עם עיניים שחורות ונוצצות, יבין שלא יארכו הימים עד שתבקר שוב בארצו. אפילו את שמו היא לא מוכנה לספר עדיין, נגד עין־הרע.

רק בקושי הצלחתי להציל מפיה ממנה שגם הוא יהלומן, ובכך אני מסיקה שהיא חוזרת שוב לעידן היהלומים שלה.

מסיבת הפתעה שכזאת

את זה שהזמרת **אילנית** (היא חנה גת) עזבה אותנו לטובת פאריס עיר האורות, כולם יודעים, וכבר נכתב על כך בכל העיתונים. אבל מסיבת־ההפתעה שערך לכבודה בעלה **נחום**, היא סיפור חדש.

הוא החל בזה שכל החברים הקרובים של בני־הזוג החליטו לעשות חיגגה אמיתית לרגל הפרידה מהזמרת האהובה. נחום לקח את העניין לידיו, הזמין את האורחים, הורה לעוזרת מה להכין, איכסן את כל המטעמים בבית השכנים ועם ערב. כבעל מסור ונאמן, אמר לאילנית שהלילה הם יוצאים לצבוע את העיר האפורה ב־אדום.

התלהבה הזמרת, וכשהיתה כבר לבו־



אילנית
סוף הלילה

שה ומוכנה לצאת לעיר ולחגיגות, הופיע עו כל דורשי־שלומה וחבריה הקרובים, כו־לם עם מתנות לקראת הנסיעה ועם הרבה מצ־רוח טוב ורצון להנעים עליה את הערב האחרון בארץ, עד שתחזור בעוד חצי־שנה.

מי לא היה שם? אזכיר רק כמה שמות מהידועים. למשל, הזמר־בדרן **דודו טופז**, שבאותו היום קיבל אישור לעשיית סרט על ישראל, סרט דוקומנטרי, שאורכו יותר משעה, הסרט שבו יהיה דודו הכוכב הרא־

כאבי־הלב המתוקים

למה אני מוכרחה להיות רעה לפעמים? את השאלה הזאת אני שואלת את עצמי לא פעם בלילות, כשאני נזכרת בכל הפרי־דות, הגירושין, הבגידות הקטנות ושאר הרפתקות שעליהן סיפרתי לכם פעמים



רפי תכור
סוף טוב

רבות. התשובה מסתתרת לה אולי אי־שם בחיים עצמם.

תשאלו למה כל ההקדמה הזו? נו, באמת לא קשה לנחש — אני פשוט הולכת להיות רעה שוב.

על **ענת עצמון** מי לא שמע? כל ילד ומבוגר, שהלכו לראות את עלילותי־הם של גיבורי הסרט אסקמו לימון, הת־אהבו בה ממבט ראשון. מי לא מחה דימעה חבוייה מזווית העין, כשענת נאלצת לעבור חווייה של הפלה מלאכותית, אחרי שמומו הכניס אותה להריון?

אז דעו לכם שבחיים הפרטיים אין לה, למתוקה בת ה־21, פחות משברים.

לענת היתה אהבה גדולה בחודשים האח־רונים: שחקן הבימה **רפי תבור**, המוכר לאותם שביקרו בהצגות מי־תהום וחלום ליל קיץ. רפי הוא גם אבי־בנה של ה־במאית והתסכיתאית **עדנה שביט**, למ־רות שהפרש הגילים ביניהם הוא 14 שנה לטובתה, כמובן.

אחרי שהרומן בינו לבין אם־בנו הס־תיים (ועדנה התחתנה עם **יורם**, שחקן צעיר שמפגר אחריה בעשרים שנות גי־סיון־חיים), הפכה **ענת עצמון** הצעירה בת־לווייתו הקבועה של רפי. זו היתה חגיגה אמיתית. מי שלא ראה את שני היפים האלה צועדים שלובי־זרוע, לא ראה צמד חמוד אמיתי מימיו.

אבל גם זה נגמר, ולפני חודש נטש רפי את ענת לטובת רומן סודי, שכל מה שאני יכולה לגלות לכם עליו הוא שהצלע השנייה בו היא שחקנית צעירה ויפהפיה, שעימה מתגורר רפי בבית שקט — הרחק מההמון הסוער.

לא הייתי מספרת לכם את כל הסיפור העצוב הזה, אילמלא שמעתי מלחשים ב־עיר, שאו־טו־טו ענת עצמון נראתה שוב מאושרת, בחברת ידידה רפי תבור. הלשו־נות הארוכות בעיר הגדולה ידעו גם לספר שהשניים ניראו מאושרים יחד בהצגת תיאטרון צה"ל. אז צר לי לבשר לכם, שכל הפיטפוט אינו אלא ערבא־פרח. ענת אומנם משתתפת במחזה המושבה ש־ביימה **נורה צ'לטון** לתיאטרון צה"ל, ורפי אכן ביקר ביום השישי בהצגה, אבל הוא היה באולם ואילו ענת על הבמה, ועל־יד רפי ישבה חברתו החדשה.

עצוב יותר היה מה שקרה בערב. השלו־שה נפגשו במסיבה באחד מפרברי תל־אביב ועונת, שלא יכלה לשאת את הכאב, התנפלה על רפי בבכי ובצעקות. רפי לא איבד את עשתונותיו, וכיאה לשחקן היודע גם לאלתר על המקום, ביקש יפה סליחה מחברתו הצמודה וניגש להרגיע את ה־לשעברית שלו בפינה צדדית.

יד פצועה

על **חיי גודנברג**, הדוגמנית, כבר מזמן לא כתבתי. לא היה מה. חידושים בחיי האהבה שלה אין. לכן ישבתי לי בשקט וחיכיתי שיקרו לה דברים חד־שים, ולבסוף זה בא. החידוש.

לא, עדיין לא במישור הרומנטי, אלא במישור מעשי יותר. ולמה אני מתכוונת? אז מגיע לחלי מזל טוב. היא רכשה לעצ־מה מכונית חדשה ונוצצת, בצבע בז', ומאז



חיי גודברג
לא סוף התצוגה

היא לבושה כולה בז', להתאים לאוטו, כפי שהיא אומרת.

היא כל־כך מאושרת שזה לא־ייאמן, מס־תובבת לה בעיר עם חיוך גדול ורחב על שפתיה.

אבל תמיד יש גם משהו שיפגום בשימ־חה. הסיפור התחיל בתצוגת־אופנה שחלי השתתפה בה. מרוב סיפורים על מכוניתה החדשה לא ראתה לאן היא הולכת, נפלה אפיים ארצה ונחבלה די קשה בידה, ש־שתתה דם. אבל לא אחת כחלי תעשה עניין מקצת דם, לא ולא. היא פשוט התח־זיקה את מקום הפציעה חזק, כדי לעצור את הדם ויצאה למסלול, כשחיוך מיקצועי רחב שפוך על פניה.

מיקצועית או לא? וכמו שאומרים בשו־ביזנס ההצגה חייבת להימשך.

סוף הפצצה של פיצי

נכון, הרבה זמן כבר לא סיפרתי לכם על **איציק פיצי**, אבל לא חס וחלילה מפני שאין חידושים בחייו, אלא פשוט ביגלל הזנחה פושעת מצידי. אז עכשיו, כדי לעדכן אתכם, נתחיל מבראשית.

בפעם האחרונה סיפרתי לכם שהוא זכה — לדבריו — בקאזינו בלונדון ב־מכונית אמריקאית, שיצאה ישר מסירטי ג'יימס בונד, ועוד אחת כזאת עם חידושים, שהיתה שייכת לשייך סעודי. נכון שהוא הסתובב בארץ וניקר לכולם את העיניים, מה שלא כל־כך מצא חן בעיניו, כי מי שמכיר את פיצי יודע שהוא לא אחד כזה

ראוותן. ההיפך, הוא הנכון, הבחור צנוע ועניו ונחבא אל הכלים.

וכך קם לו בוקר אחד פיצי זה, ואמר לאשתו **ציפי** שתהיה בריאה, זהו זה, מס־פיק עם ניקור העיניים. קם, ומכר את הפלא הטכנולוגי הממונע הזה, ואל תש־אלו בכמה, הייתי רק מתה לדעת. מי יכול להרשות לעצמו לוכסוס שכזה?

מייד יצא וקנה לעצמו BMW משו־משת, שכמוה רצות מאות על הכבישים ואותו הלילה, לדבריו, זה היה הראשון שבו ישן טוב ובשקט, מאז שקיבל את המכונית ההיא.



איציק פיצי
סוף המכונית

שי, יופץ ברחבי העולם. לכן היתה גם לו סיבה לחגוג. הוא הגיע, עם בת־זוגו הכימעט־חוקית, **אוריט**, החיילת ה־שחרחורת, היפהפיה. אומנם נכון שהיו שם דיבורים כאילו השניים עומדים לפני חתו־נה, אבל אני לא חושבת שלמעריצותיו יש מה לדאוג, עוד רחוקה הדרך עד שדודו ימצא עצמו כבול.

היתה גם הזמרת **ירדנה ארזי**, שהצ־חיקה את כולם בבדיחות פוליטיות מהנות, ואיתה כמובן ידידה הצמוד מזה זמן רב, המהנדס **נתן רותם**. וכמובן עוד יפים ויפות, שדי בהם כדי לענג את העין. כולם אכלו את הפונדי שהכין נחום, רקדו ונהנו, ועם אור הבוקר נפרדו מאילנית וברכוה בבירכת עלי והצליחי. נאחל לה גם אנחנו.



בעצם מה צריך ה"בנאדם" בחורף?...

...איזה מעיל "זרוק"
חתיכה לענין, שיהיה חם גוזי ושובב!
ונעליים של "גלי"
עם סמל הצפרדע כמובן המבטיחה לכם
צעדים רבים רבים רבים...
...וחורף גוזי לענין.
דרך אגב הנעליים מתלכלכות? רחצו אותן..
כן!!! במים וסבון.
ועוד משהו קטן. שימו לב לכפתור האדום!





Gali-גלי®

והצפרדע המבטיחה לכם צעדים רבים רבים...

רחל מרחלת על כל העולם

בלטות על קרקעית הים

מסתובבת לה בארץ אשה יפה ואלגנטית ששמה בישראל **לאה חרמון**. כל פעם שאני רואה אותה, אני מתפעלת מהמרץ ומהעדינות שלה. היא תמיד עושה דברים, ולא סתם, כי אם דברים גדולים. היא היתה אשת יחסי־ציבור, היא גם היתה מקדמת המכירות של נגב קרמיקה.

אם אתם מסתובבים ברחוב דיזנגוף ו־



לאה חרמון
בלטות + עיתון = צלילה

רואים את הבלטות הציבעוניות המייפות את המידרכות, רק שתדעו שזה פרוייקט שלה, הארכיטקט **ישראל גודיביץ** אומ־נם יזם את הרעיון, אבל על עבודות ה־ביצוע ניצחה היא. גם כיום אינה קופאת על שמריה, והיא עורכת ירחון שנקרא הים.

מה פיתאום ים? בוודאי תשאלו, כפי ששאלתי אני. ובכן, לאה חרמון, שדרך־אגב היתה נשואה בעבר הרחוק לד"ר **אורי אלקיים** אבי בתה היפה בת ה־10 ושאת השם חרמון שאלה מחבר שהיה לה אז, **אלדד חרמון**, אותה לאה השוחה, צוללת ואוהבת כל מה שקשור בים, הלכה יום אחד לחפש חומר עיוני על הים ולא מצאה. אז יזמה את העניין, היא נתקלה בקשיים אך נטלה על עצמה, את העריכה, הכתיבה, השיכתוב, הפירסום, ההפקה ו־בקיצור היא העיתון הים.

לדברי לאה, הדממה הוא טריפ שעליו לא חלים שום חוקי הציוויליזציה, ודרך עיתונה זה, היא רוצה להביא מה שיותר אנשים לעולם זה וללמדם כמה טוב שם, בין הדגים השונים והאלמוגים.

לאה התעלתה על עצמה, ובתוך כל הקלחת הזאת גם נותר בליבה מקום לאה־בתה החדשה, שהיא כבר לא כל־כך חדשה — שנה וחצי עם גבר ששמו **דויד קלמוס**, איש־מחשבים בן 33, שאותו הכירה ב־מסע־צלילה אל קרקעית ים־סוף. לשאלתי אם הוא עוזר לה ענתה לאה שהיא עושה הכל לבד, עד שהעיתון יהיה די ריווחי והיא תוכל להעסיק את צוות המובחרים.

עניין איתן



גליה בוטשן
חיפה + תל־אביב = אילת

זהו סיפור אביבי קטן על זוג צעירים יפים ומלבבים שיודעים תמיד להמצא ב־מקום הנכון בזמן הנכון. הבחור הוא **איתן גולן** בן ה־24, לומד שנה ראשונה ניהול בתי־מלון וגר בפאריס שנים אחדות. איתן חזר לארץ לפני כחודשיים, אחרי שלמד פירסום ועבד בתחום זה במשך התקופה שחי בחו"ל, והעור כנגדו כיום היא קצוצת־שער שחרחורת, בעלת גוף חטוב ובעלת עליצות טיבעית הראויה לשבח. זוהי **גליה בוטשן** בת ה־21, נתנייתית שלומדת מישפטים שנה שנייה.

השניים הכירו כשגליה היתה הרוח החיה בצוות העובדים של בית־מלון באילת, והיא היתה שם במשך כל תקופת החופשה מהלימודים. רצה המיקרה, ואיתן שחזר לארץ, בא לבקר באילת, שכן בימים עברו עבד באותו בית־מלון. חוץ מזה הוא אוהב־ים מושבע. איתן לקח לעצמו חופשה וניצל את ההזדמנות לדיג ולצלילה וגם להגיד שלום לחברים דאז.

שם, ממש בין הבמה והתיפאורות, נצמדו מבטיהם של השניים ומאז כבר חודשים לא נפרדו. למרות שאיתן חיפאי, עבר להתגורר בתל־אביב כך שלגליה תהיה הדרך קצרה אחרי שעורי המישפטים שלה. הם עדיין לא גרים יחד, אבל אני מבטיחה לכם שאם יהיו שם חידושים, אודיעכם דבר.

סיפור עצוב

הכל עשו יחד, תמיד. בילו יחד, הולידו ילדים יחד, ביקרו בחו"ל יחד, הנשים הלכו לקוסמטיקאית יחד, הגברים שיחקו כדורגל יחד, הלכו יחד למישחקי ליגה, סרטים וכו'. בקיצור, במקום מישפחה אחת מאושרת היו שם שתיים, בלי מריבות, בלי תחרויות ובלי בעיות.

אבל מה? יום בהיר אחד, אחרי כמה שנים של חברות טובה, גילו **אשה א' וגבר ב'** שהם בעצם מאוהבים מאד זה בזה.

מה עושים? קשה, אבל ככה להמשיך לחיות אי־אפשר. חשבו וחשבו, והגיעו למסקנה שישכרו להם דירה ושם ינהלו את רומן־האהבים שלהם. ותודות לעובדה שכסף לא חסר שם, לא היתה בעייה. לקחו השניים דירה בצפון תל־אביב, הכניסו חלב וקפה למקרר, ומדי אחר־צהריים ביקרו ואהבו במקום. אבל זה עדיין לא הספיק להם. הגבר החליט שהאשה צריכה להת־גרש, ומייד אחריה יעשה גם הוא את הצעד הגורלי וכך יוכלו לאחד את אהבתם סופית.

אמר והיא עשתה, אבל אוי לו לאותו הרגע. כשמצאה את עצמה גרושה, עזב הגבר את דירת הרווקות והתחיל פוקד אותה בביתה, ליד ילדיה, ולא אמר עוד מילה על גירושיו הוא.

חיכתה האשה בסבלנות, חיכתה וחיכתה, עד שנמאס לה והיא פתחה בעיצומים.

כאן בא הבום הגדול. גבר ב' אמר שלום ונשאר נשוי ל**אשה ב'**, ואילו אשה א' נשארה בדד וגרושה.

אבל מה? היא לא אחת כזאת שתוותר בקלות. ישבה וחשבה, והחליטה שאיוש הוא הפתרון. איימה ואיימה, ולבסוף הלכה לאשה של ב' וסיפרה לה הכל. צחקה לה זו בפנים ואמרה: „נו, אכלת אותה! לי לא איכפת. על מעלליו של בעלי אני יודעת כבר שנים. את לא היית הראשונה וגם לא האחרונה, ועם זה אני חיה כבר שנים, אז מה איכפת לי דווקא כיום?"

שתלמדו לא להאמין.

להיות או לא כל־כך

לדודי טופז קרה מקרה פיקנטי וחמוד בשבוע שעבר. הבחור מסריס סרט דוקו־מנטרי דובר־גרמנית על ישראל, באורך של 90 דקות, והוא עשה זאת בקיבוץ דגניה. שם, לידו בהסרטה, עמדה אשה, בת 86, ששמה **יונה בן־יעקב**, מי שהיתה חברתה הטובה ביותר של המשוררת **רחל**, והגננת של **משה דיין**, בקיצור



דודו טופז (וידידה)
להיות + לא להיות = משהו

תוך כדי הטקסט אומר דודו את המישפט „להיות או לא להיות" בגרמנית, שיוצא בערך כך „זיין אודר נישט זיין". התבל־בלה הזקנה החביבה ועשתה שם סצנות נגד המוסר האיום של בני הנוער של היום. לקח זמן רב להרגיעה ולהסביר לה מה בדיוק אמר דודו ולמה.

מהלומה על הלב

הפעם יש לי בשבילכם סיפור שכולו מלא שמות מפוצצים. נתחיל בבעל השימחה **סמי הירש**, מי שהיה בעלה לשעבר של **דליה מיצ'ץ'**, אחותו של **ארנון מיץ־צ'ץ'**, הישראלי ואם בכל השמות הללו אין די, אז אולי גם ראוי לציין את **פוקה הירש** המנוח, שהיה דודו של סמי ה־בלונדי. תמיד ידעתי שבבוא היום תיפול על סמי איזו שהיא מהלומה על הלב, כי הוא רגיל היה להסתובב עם אפו הקטן אי־שם במרומים, ורק מפעם לפעם ירד אל העם, וגם זה רק בלית־ברירה.

ובכן, סיפורו העצוב מתחיל כאן. לא תאמינו, אבל קופידון פגע בו קשה, והוא התאהב ב**אילונה אודווין**, צעירה יפה ודיילת־אוויר במיקצועה. השניים יצאו כמה חודשים טובים וסמי נראה כשעיניו בורקות מאהבה וחבריו הספורים ידעו ל־ספר שכאן תהיה חתונה במאה אחוז. אבל הגורל רצה אחרת ואילונה הזאת הנחיתה על סמי מהלומה שעד היום עדיין לא התאושש ממנה, היא פשוט עזבה אותו.

באחת מטיסותיה לארצות־הברית הכירה אמריקאי אמיד, שהראה לה מה זה נקרא לחיות טוב, ובכל פעם שנחתה בניו־יורק בילתה איתו, עד שיום אחד חזרה ארצה, ובלי הודעה מוקדמת בישרה לסמי חגיגית, שהיא אומנם עומדת להתחתן, אבל בפירוש לא איתו. היא עזבה את הארץ וחזרה לזרועותיו של האמיד שלה, וחייתה חיים טובים בציפיה לחתונה שתתקיים בחורף.

אבל לרוע המזל, חלתה אימא שלה, ו־אילונה חזרה ארצה לטפל בה כמו כל בת יהודיה טובה. אבל ליבה נשאר שם, ולא יעברו ימים רבים ואמה תחלים, כך נקוה, במהרה, ושוב תטוס אילונה לארצה ה־חדשה, שם מחכה לה אהובה.

עשור עליך, ישראל!

לא תאמינו אבל **ישראל גוטסדינר**, אחד מצוות רע"ם, חוגג בחודשים אלה את העשור לכל מה שחשוב באמת בחייו.

נתחיל בנישואיו המאושרים **לשושי**, שם יש סיבה לחגוג, כי שניהם כבר מה־זיקים יחדיו מעמד עשר שנים לטוב ולרע, ולהם שני ילדים, בת 5 ובן 3.

אבל זה עוד לא הכל, ישראל חוגג גם את העשור שלו עם שותפו לצמד, **בני רוזנבאום**. שניים אלה הופיעו יחדיו ב־תקופת השירות הצבאי בלהקת הרבנות הראשית, ומאז לא נפרדו דרכיהם.

ועוד עשור אחד ואחרון הוא התקליט החדש שהם הוציאו בימים אלה — העשי־רי בשורת התקליטים ארוכי־הנגן ששניהם הוציאו במשך השנים. הפעם, התקליט שו־נה קצת מקודמיו וכולו על טהרת הדיסקו החסידי.

ישראל ובני מתכננים מסע אל תוך אמריקה בקרוב, מסע־הופעות שיתמשך לאורך זמן, כי אחרי אמריקה יש להם שבוע חופש בארץ, ואז, אירופה קוראת להם.

ומה אומרת שושי על נסיעותיו הארו־כות והתכופות של בעלה? היא לוקחת הכל בקלות, העיקר שיהיה בריא ושייהנה מהחיים.

Le Tout Petit N°2

מספר 2152 — (כולל מ.ע.מ.) המחיר: 15.00 ל"י

שנה 43

כ"ט חשון תשל"ט, 29.11.78

העולם הזה

מילחמת הנשים

בטלוויזיה של רשלה

